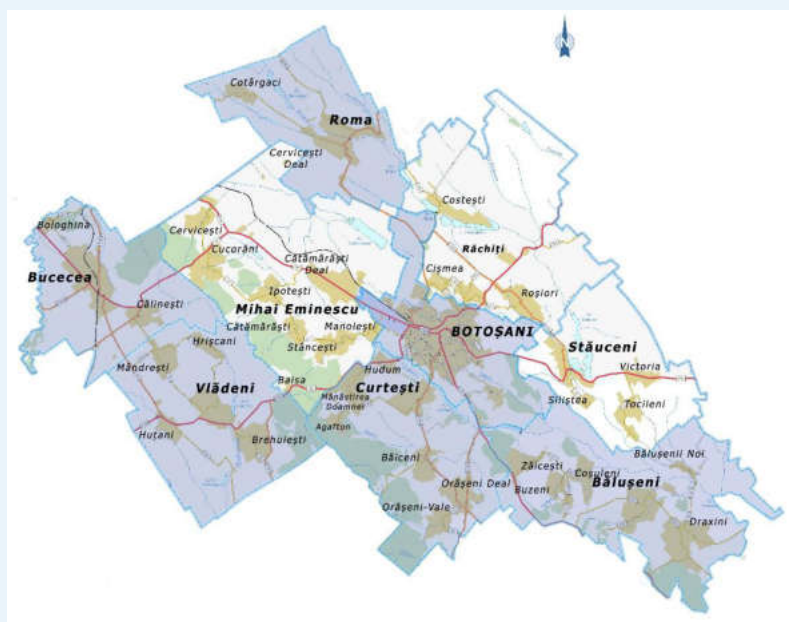

STRATEGIA DE DEZVOLTARE

2026-2035

Cadru programatic pentru dezvoltare integrată,
competitivă și sustenabilă

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
Zona Metropolitană Botoșani

- 2026 -

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	6
I. CONTEXTUL GENERAL	8
I.1. Proximitatea cu Ucraina și Republica Moldova	12
I.2. Zona Metropolitană Botoșani	12
I.3. Scopul înființării Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani	16
I.4. Zona Metropolitană Botoșani în contextul dezvoltării teritoriale europene	19
I.5. Rolul strategic al Zonei Metropolitane Botoșani în contextul reconstrucției Ucrainei	22
II. PREZENTAREA GENERALĂ A ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI	23
II.1. Prezentarea geografică	23
II.1.1. Așezarea geografică	23
II.1.2. Geografie și istorie	25
II.1.3. Cadrul natural: relief, hidrologie, climă	25
II.1.4. Vegetația naturală și fauna	29
II.1.5. Solurile și resurse naturale	29
II.1.6. Expunerea seismică a arealului	30
II.2. Situația socio-demografică	32
III. SITUAȚIA SOCIO-ECONOMICĂ	45
III.1. Economia	46
III.1.1. Contextualizarea situației economice la nivelul județean	46
III.1.2. Evoluția PIB	47
III.1.3. Bugetele unităților administrativ-teritoriale	47
III.1.4. Agenți economici	48
III.1.5. Structura agenților economici	50
III.1.6. Agenți economici în ADI și arealul metropolitan	53
III.1.7. Volumul investițiilor	55
III.1.8. Industria	57
III.1.9. Agricultură	62
III.1.9.1. Producția vegetală	62
III.1.9.2. Producția zootehnică	64
III.1.9.3. Dezvoltarea ecosistemului agro-alimentar metropolitan și consolidarea relației urban-rural	64
III.1.10. Serviciile	67
III.1.11. Serviciile comunitare în Zona Metropolitană	68
III.1.12. Turismul în arealul metropolitan - un potențial autentic, dar insuficient valorificat	68
III.1.12.1. Patrimoniu istoric metropolitan	68
III.1.12.2. Patrimoniul subteran al metropolei: beciurile și cuptoarele unice din inima orașului	69
III.1.12.3. Turism cultural și literar	70
III.1.12.4. Turism religios și spiritual în arealul metropolitan	71
III.1.12.4.1. „Drumul Mănăstirilor” - traseu spiritual și cultural	72

III.1.12.4.2. Ofertă turistică atractivă în proximitatea arealului metropolitan	73
III.1.12.5. Cornișa AquaPark & Sports - principalul pol de turism recreativ din nordul Moldovei	74
III.1.12.6. Pescuitul sportiv și recreativ - un avantaj nevalorificat al Zonei Metropolitane Botoșani	75
III.1.12.7. Vânătoarea sportivă și turismul foto-cinegetic - resurse ale Zonei Metropolitane Botoșani	76
III.1.12.7.1. Vânătoarea sportivă	76
III.1.12.7.2. Turismul foto-cinegetic și observarea naturii	77
III.1.12.7.3. Educație cinegetică și conștientizare ecologică	77
III.1.12.8. Brandul de teritoriu - vizibilitate, coerență și identitate pentru oferta turistică metropolitană	78
III.2. Sectorul socio-sanitar-educational	81
III.2.1. Infrastructura de locuințe	81
III.2.1.1. Calitatea fondului locativ și accesul la utilități	81
III.2.1.2. Accesul la locuințe	82
III.2.2. Sistemul sanitar metropolitan - concentrat în zona municipală	83
III.2.3. Educația	84
III.2.3.1. Provocarea învățământului universitar la Botoșani	85
III.2.3.2. Învățământul dual	85
III.3. Tradiții, cultură și sport	85
III.3.1. Tradițiile	86
III.3.2. Cultura	87
III.3.3. Sportul	90
IV. ANALIZA SWOT A AREALULUI ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI	92
IV.1. Poziționarea geografică și importanța acesteia în dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani	93
IV.2. Condițiile de mediu în arealul Zonei Metropolitane Botoșani	93
IV.3. Profilul demografic al Zonei Metropolitane Botoșani	94
IV.4. Economia Zonei Metropolitane Botoșani	94
IV.4.1. Industria prelucrătoare și manufacturieră	94
IV.4.2. Industria electronică și electrotehnică	95
IV.4.3. Industria energetică	95
IV.4.4. Industria construcțiilor	96
IV.4.5. Agricultură și industria agroalimentară	96
IV.4.6. Servicii și comerț	97
IV.4.7. Energie și economie verde	97
IV.4.8. Turism economic și cultural	98
IV.4.9. Concluzii analizei vieții economice	99
IV.5. Administrația locală și dezvoltarea metropolitană	100
IV.6. Infrastructura de transport	100
IV.7. Sănătate	101
IV.8. Educație	101
IV.9. Cultură	102
IV.10. Sport	102

V. EVALUAREA RESURSELOR ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI	104
V.1. Resurse umane și piața forței de muncă	105
V.2. Căile de transport și accesibilitatea	106
V.3. Baza economică generală a Zonei Metropolitane Botoșani	107
V.3.1. Industriile și serviciile	108
V.3.1.1. Industria prelucrătoare și manufacturieră	109
V.3.1.2. Industria alimentară și agroalimentară	109
V.3.1.3. Industria construcțiilor	110
V.3.1.4. Industria energetică	110
V.3.1.5. Industria electronică, electrotehnică și tehnologică	110
V.3.2. Serviciile, comerțul și sectorul IT	111
V.3.3. Agricultură, potențialul agroindustrial și ecosistemul agroalimentar metropolitan	112
V.3.3.1. Ecosistemul agroalimentar metropolitan - viziune și angajament strategic	113
V.3.3.2. Direcții strategice pentru dezvoltarea ecosistemului agroalimentar metropolitan	113
V.3.4. Turismul	115
V.4. Investiții, capital și infrastructură de afaceri	117
V.5. Educația și formarea profesională	118
V.6. Cercetarea, inovarea și transferul tehnologic	119
V.6.1. Ecosistemul digital și inovația IT	120
V.7. Mediul și calitatea vieții	121
V.8. Sănătatea și serviciile sociale	122
V.9. Cultura și patrimoniul	123
V.10. Administrația și guvernarea locală	124
VI. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI 2026-2035	126
VI.1. Obiective generale	126
VI.2. Obiective specifice	127
Armonizarea cadrului administrativ și a politicilor publice la nivel metropolitan	129
VI.3. Politici pentru dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani (2026-2035)	130
VI.4. Direcții de dezvoltare	131
VI.4.1. Direcția 1: Conectivitate și mobilitate metropolitană	131
VI.4.1.1. Etapa I a Variantei de Ocolire a municipiului Botoșani	131
VI.4.1.2. Etapa a II-a a VO Botoșani	132
VI.4.1.3. Extinderea VO Botoșani și închiderea inelului rutier prin descărcarea în DEX Suceava - Botoșani	132
VI.4.1.4. Conectivitatea Arealului Metropolitan cu rețeaua națională de drumuri de mare viteză prin DEX Suceava - Botoșani	133
VI.4.1.5. Modernizarea axei Calea Națională și realizarea pasajului subteran de la intersecția cu str. Uzinei	135

VI.4.1.6. Realizarea pasarelei pietonale dintre Versantul Pacea și Parcul de Agrement Cornișa _____	136
VI.4.1.7. Dezvoltarea integrată a mobilității urbane și alternative în municipiul Botoșani și Zona Metropolitană _____	137
VI.4.1.8. Modernizarea infrastructurii rutiere locale și reducerea decalajului urban- rural în Zona Metropolitană Botoșani _____	137
VI.4.1.9. Dezvoltarea infrastructurii pentru mobilitate electrică _____	139
VI.4.1.10. Transport public metropolitan _____	139
VI.4.1.11. Transport feroviar metropolitan - Trenul cadențat Botoșani-Suceava _	140
VI.4.1.12. Transport feroviar regional - Conexiunea feroviară Botoșani-Iași _____	141
VI.4.1.13. Transport aerian regional - Conexiunea Aeroport Salcea (Suceava) ____	141
VI.4.1.14. Conectivitate și mobilitate metropolitană _____	142
VI.4.2. Direcția 2: Dezvoltarea serviciilor publice și utilităților la nivel metropolitan	143
VI.4.2.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare _____	143
VI.4.2.2. Operatorul regional de apă și proiectul strategic de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată (PDD 2021-2027) _____	144
VI.4.2.3. Extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în mediul rural și în urbanul mic _____	145
VI.4.2.4. Energie curată din surse regenerabile _____	145
VI.4.2.5. Modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public la nivel metropolitan _____	146
VI.4.2.6. Salubritatea, deszăpezirea și managementul deșeurilor la nivel metropolitan _____	147
VI.4.2.6.1. Salubritatea și deszăpezirea la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani	148
VI.4.2.6.2. Managementul deșeurilor la nivel metropolitan _____	148
VI.4.2.7. Energia termică și tranziția energetică la nivel metropolitan _____	149
VI.4.2.8. Reabilitarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale _____	150
VI.4.2.9. Consolidarea seismică a clădirilor publice _____	151
VI.4.2.10. Infrastructura energetică de transport și distribuție la nivel metropolitan	151
VI.4.2.10.1. Rețelele de energie electrică și integrarea în sistemul energetic național _____	152
VI.4.2.10.2. Rețelele de gaze naturale și extinderea accesului la servicii energetice moderne _____	152
VI.4.2.11. Serviciul de ecarisaj și gestionarea animalelor fără stăpân la nivel metropolitan _____	153
VI.4.2.12. Comunicații electronice, digitalizare și guvernare inteligentă _____	154
VI.4.2.12.1. Infrastructura de comunicații și conectivitatea _____	154
VI.4.2.12.2. Digitalizarea administrației publice și serviciile publice electronice	155
VI.4.2.12.3. Smart City și Smart Village - abordare integrată urban-rural _____	155
VI.4.3. Direcția 3: Tranziția verde și reziliența climatică _____	156
VI.4.3.1. Gestionarea durabilă a resurselor naturale și protecția mediului _____	156
VI.4.3.2. Adaptarea la schimbările climatice și creșterea rezilienței teritoriale _	157
VI.4.3.3. Tranziția către economia circulară și utilizarea eficientă a resurselor _	157
VI.4.3.4. Guvernare verde și finanțarea tranziției climatice _____	158
VI.4.4. Direcția 4: Dezvoltare economică și inovare _____	158
VI.4.4.1. Inovare, cercetare aplicată și infrastructuri suport pentru dezvoltare economică _____	159

VI.4.4.2. Susținerea IMM-urilor, start-up-urilor și antreprenoriatului local _____	160
VI.4.4.3. Dezvoltarea lanțurilor valorice locale și a economiei agroalimentare ____	160
VI.4.4.4. Dezvoltarea turismului ca motor de creștere economică _____	161
VI.4.5. Direcția 5: Coeziune socială, capital uman și calitatea vieții _____	162
VI.4.5.1. Dezvoltarea capitalului uman și adaptarea competențelor la piața muncii _____	162
VI.4.5.2. Sănătate publică, bunăstare și stil de viață activ _____	163
VI.4.5.3. Incluziune socială și servicii pentru grupuri vulnerabile _____	163
VI.4.5.4. Cultură, identitate locală, minorități și comunități puternice _____	164
VI.4.6. Direcția 6: Cooperare transfrontalieră, regională și locală _____	165
VI.4.7. Direcția 7: Guvernanță metropolitană și capacitate instituțională _____	166
VI.4.8. Coerența și complementaritatea direcțiilor strategice _____	167
VII. PRIORITĂȚI STRATEGICE ALE ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI _____	168
VII.1. Dezvoltarea infrastructurii metropolitane ca fundament al competitivității teritoriale _____	168
VII.2. Deschidere externă, cooperare multilevel și consolidarea guvernancei metropolitane _____	169
VII.3. Abordare integrată și sinergică a dezvoltării metropolitane _____	170
VIII. CORESPONDENȚA STRATEGIEI ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI CU OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE A UNIUNII EUROPENE ȘI AGENDA 2030 _____	175
<i>Portofoliul de proiecte ale Strategiei de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani ____</i>	<i>179</i>
<i>Anexe _____</i>	<i>194</i>

CUVÂNT ÎNAINTE

Misiunea Zonei Metropolitane Botoșani este de a identifica și implementa soluții viabile pentru dezvoltarea economică, socială și de infrastructură a arealului metropolitan, care cuprinde municipiul Botoșani și unitățile administrativ-teritoriale limitrofe:

Coroana 1: Bălușeni, Curtești, Mihai Eminescu, Răchiți, Roma și Stăuceni,

Coroana 2: Bucecea, Blândești, Brăești, Copălău, Corni, Coșula, Cristești, Dimăcheni, Gorbănești, Leorda, Nicșeni, Sulița, Unțeni și Vlădeni,

conform Legii nr. 246/20.07.2022 privind zonele metropolitane.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani deservește municipiul Botoșani, orașul Bucecea și comunele Bălușeni, Curtești, Roma și Vlădeni. În acest cadru, Zona Metropolitană Botoșani promovează valori fundamentale aliniate principiilor Uniunii Europene, vizând dezvoltarea durabilă, coeziunea teritorială și integrarea regiunilor. Aceste direcții permit o abordare colaborativă și eficientă, orientată spre reducerea decalajelor față de regiunile mai dezvoltate și atingerea obiectivelor europene.

Viziunea Zonei Metropolitane Botoșani asupra dezvoltării strategice reflectă transformările necesare pentru ca nevoile și aspirațiile comunității să devină realitate, în conformitate cu politicile europene de dezvoltare regională. Aceasta urmărește crearea unui cadru de dezvoltare durabilă, inovativă și integrată, în care autoritățile locale, sectorul privat și cetățenii colaborează în mod activ pentru atingerea obiectivelor comune.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035 este în deplină concordanță cu direcțiile strategice ale Uniunii Europene. Aceasta pune accent pe echilibrul dintre zonele urbane și rurale, protejarea mediului, creșterea calității vieții și integrarea sustenabilă a regiunii în economia europeană. Printre obiectivele prioritare se numără modernizarea infrastructurii, stimularea inovării industriale, gestionarea sustenabilă a resurselor naturale și sprijinirea dezvoltării capitalului uman.

Zona Metropolitană Botoșani susține **obiectivele generale** ale politicii de dezvoltare metropolitană în România, stabilite prin Legea nr. 246/2022, care sunt:

a) reducerea disparităților economice, sociale și teritoriale prin consolidarea legăturilor urban-rural și centru-periferie;

b) creșterea competitivității economice și a capacității regiunilor de a performa într-o economie globalizată;

c) sporirea coerenței administrative și îmbunătățirea guvernantei locale;

d) asigurarea unui acces echitabil la servicii publice de interes general pentru toți cetățenii.

În conformitate cu principiile fundamentale ale Uniunii Europene, Zona Metropolitană Botoșani își asumă următoarele obiective strategice prioritare:

1. Modernizarea infrastructurii rutiere și feroviare - Dezvoltarea unei rețele de transport interconectate, care să sprijine mobilitatea și să reducă decalajele între regiuni, în linie cu politica de coeziune a UE.

2. Modernizarea rețelelor de utilități publice - Asigurarea unui acces echitabil și sustenabil la servicii de apă, canalizare, gaze naturale, termie, salubritate și iluminat public.

3. Promovarea cooperării transfrontaliere și regionale - Dezvoltarea parteneriatelor cu autorități din statele membre UE și țări vecine (Republica Moldova, Ucraina și Bulgaria), în vederea unei dezvoltări economice și sociale comune, în cadrul unor forme asociative, precum Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială (GECT) Moldova - România - Bulgaria.

4. Sprijinirea industriei, valorificarea potențialului agricol și crearea de locuri de muncă bine plătite - Stimularea investițiilor în industrii inovatoare, în acord cu Strategia Europa 2020 și cu noile direcții propuse de Raportul Draghi.

5. Promovarea turismului ca vector de dezvoltare - Valorificarea potențialului turistic local pentru atragerea de investiții și dezvoltarea unei economii a serviciilor de calitate.

6. Dezvoltarea durabilă a UAT-urilor membre ale ADI - Derularea de proiecte coerente cu principiile dezvoltării durabile, protecției mediului și echității sociale.

7. Investiții în capitalul uman - Susținerea educației, formării profesionale și sănătății, pentru o forță de muncă competitivă și integrarea durabilă în economia globală.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035 va ghida alinierea la politicile europene și integrarea coerentă a regiunii într-un sistem economic și social mai larg. Aceasta va fi actualizată constant pentru a răspunde dinamicii economico-sociale și va promova un model de guvernare participativă și responsabilă.

Există certitudinea că, printr-o colaborare strânsă între administrațiile publice, mediul privat și cetățeni, obiectivele propuse pot fi atinse. Zona Metropolitană Botoșani are potențialul de a deveni un actor-cheie în dezvoltarea durabilă, capabil să valorifice resursele regionale și să răspundă eficient provocărilor viitorului.

I. CONTEXTUL GENERAL

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani are loc într-un context european complex și provocator, marcat de eforturi concertate pentru redresare economică și creșterea competitivității. În 2024, Mario Draghi - fost prim-ministru al Italiei și fost președinte al Băncii Centrale Europene, recunoscut pentru rolul său în salvarea monedei euro - a prezentat Comisiei Europene un raport strategic privind revitalizarea economiei europene.

Potrivit acestui raport, este imperios necesară o creștere substanțială a investițiilor publice și private, cu cel puțin 150-160 de miliarde de euro anual, echivalentul a aproximativ 5 puncte procentuale din PIB-ul Uniunii Europene. Raportul subliniază că numai printr-un efort de investiții susținut, UE va putea face față provocărilor globale și va putea stimula tranziția digitală, verde și industrială.

În paralel, cadrul financiar european este consolidat prin Regulamentul privind Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2021-2027 și prin Instrumentul European de Redresare - cunoscut sub denumirea de Next Generation EU (NGEU). Aceste mecanisme financiare sprijină investiții majore în digitalizare, infrastructură, tranziție verde, inovare și incluziune socială și prin EastInvest, un instrument nou de finanțare lansat de Comisia Europeană în 2026, menit să sprijine regiunile estice ale UE prin investiții mai accesibile și adaptate local.

În acest context european favorabil investițiilor și reformelor, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035 se fundamentează pe direcțiile strategice ale Uniunii Europene și valorifică toate oportunitățile disponibile pentru modernizarea regiunii, creșterea competitivității economice și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Tabel 1: Alocările nerambursabile din cadrul financiar multianual 2021-2027 și din Next Generation EU, pe rubrici

Categorie	Cadrul Financiar Multianual (CFM)	Next Generation EU
1. Piața unică, inovare și sectorul digital	149,5 mld. euro	11,5 mld. euro
2. Coeziune, reziliență și valori	426,7 mld. euro	776,5 mld. euro
3. Resurse naturale și mediu	401 mld. euro	18,9 mld. euro
4. Migrație și gestionarea frontierelor	25,7 mld. euro	-
5. Securitate și apărare	14,9 mld. euro	-
6. Vecinătate și întreaga lume	110,6 mld. euro	-
7. Administrația publică europeană	82,5 mld. euro	-
TOTAL	1.210,9 mld. euro	806,9 mld. euro

*) Toate sumele sunt exprimate în prețuri curente.

Sursă: Comisia Europeană

30% din totalul cheltuielilor din Cadrul Financiar Multianual și din Next Generation EU sunt alocate proiectelor legate de climă.

Elementul central al instrumentului Next Generation EU este Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) - un instrument dedicat granturilor și împrumuturilor care sprijină reformele și investițiile în statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv România. În acest context, Comisia Europeană a mobilizat aproape 300 de miliarde de euro pentru a finanța Planul REPowerEU, menit să accelereze tranziția energetică și să reducă dependența de importurile de energie.

Ca răspuns la criza energetică amplificată de conflictul din Ucraina, Comisia a modificat regulamentul MRR, alocând granturi suplimentare în valoare de 20 de miliarde de euro pentru REPowerEU, provenind din Fondul pentru inovare și din vânzarea de certificate din cadrul schemei de comercializare a certificatelor de emisii (ETS).

Pentru a-și finanța planurile REPowerEU, statele membre pot accesa și alte surse, cum ar fi:

- ✓ Transferuri din rezerva de ajustare la Brexit, în valoare totală de 5,4 miliarde euro;
- ✓ Fondurile politicii de coeziune;
- ✓ Mecanismul pentru interconectarea Europei;
- ✓ Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală;
- ✓ Finanțare prin Banca Europeană de Investiții (BEI);
- ✓ Contribuții din bugetele naționale și alte fonduri UE;
- ✓ Investiții private și măsuri fiscale la nivel național.

Strategia de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035 include o analiză atentă a politicilor de dezvoltare la nivel european, național și regional. Obiectivul este alinierea proiectelor locale cu prioritățile și instrumentele de finanțare nerambursabilă ale Uniunii Europene.

În actualul exercițiu financiar 2021-2027, Uniunea Europeană urmărește cinci priorități strategice de investiții:

- Europă mai inteligentă - sprijinirea inovării, digitalizării, transformării economice și a IMM-urilor;
- O Europă mai verde, cu emisii scăzute de carbon - implementarea Acordului de la Paris, investiții în energie regenerabilă și combaterea schimbărilor climatice;
- O Europă conectată - dezvoltarea rețelelor de transport și digitale strategice;
- O Europă mai socială - promovarea drepturilor sociale, a educației, a sănătății și a incluziunii;
- O Europă mai apropiată de cetățeni - sprijinirea dezvoltării urbane durabile și a strategiilor locale.

Propunerile Comisiei Europene pentru Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2028-2034 au în vedere conturarea unui buget european orientat spre viitor, capabil să sprijine dezvoltarea unei **Europe mai puternice, mai sigure și mai competitive**. Aceste propuneri urmăresc să alinieze prioritățile financiare ale Uniunii cu noile realități economice și geopolitice, punând un accent mai mare pe investiții strategice, pe utilizarea eficientă a resurselor printr-o abordare bazată pe performanță și rezultate,

dar și pe un grad mai ridicat de flexibilitate bugetară, astfel încât Uniunea să poată răspunde mai rapid și mai eficient provocărilor și schimbărilor din mediul global.

Principalele priorități ale exercițiului financiar 2028-2034 sunt:

- **Securitate, apărare și gestionarea frontierelor:** Un obiectiv major este triplarea fondurilor alocate pentru migrație, securitate internă și gestionarea frontierelor;
- **Competitivitate și inovare:** Investiții masive în cercetare, tehnologie și competitivitatea economică a UE;
- **Tranziția verde și digitală:** Continuarea eforturilor pentru atingerea obiectivelor climatice și transformarea digitală;
- **Politica de coeziune:** Menținerea rolului politicii de coeziune pentru reducerea disparităților regionale, dar cu un accent sporit pe performanță;
- **Sprijin pentru Ucraina și vecinătate:** Finanțarea continuă a partenerilor strategici.

Corelarea priorităților europene cu direcțiile de investiții propuse de Mario Draghi

Prioritățile investiționale stabilite la nivel european pentru perioada de programare 2021-2027 trebuie armonizate cu principalele direcții de acțiune propuse de Mario Draghi în raportul său privind creșterea competitivității Uniunii Europene. Acestea vizează domenii esențiale pentru modernizarea economiei europene și sunt relevante inclusiv pentru dezvoltarea Arealului Metropolitan Botoșani:

1. Inovație și tehnologie - Crearea unui ecosistem favorabil cercetării și dezvoltării, pentru a reduce decalajele față de regiunile mai dezvoltate și pentru a stimula tehnologiile emergente.

2. Decarbonizare - Investiții în parcuri fotovoltaice și eoliene, ca parte a tranziției către o economie verde și sustenabilă.

3. Infrastructură energetică - Modernizarea și extinderea rețelelor electrice pentru integrarea surselor regenerabile și pentru asigurarea securității energetice.

4. Educație și formare profesională - Adaptarea competențelor forței de muncă la cerințele economiei viitorului, în special în contextul digitalizării și al tranziției verzi.

5. Proiecte transfrontaliere de infrastructură - Conectarea zonei metropolitane la rețeaua TEN-T și facilitarea relațiilor comerciale și logistice cu Ucraina și Republica Moldova.

6. Tehnologii digitale - Digitalizarea serviciilor publice și dezvoltarea infrastructurii IT pentru creșterea competitivității și atractivității regiunii.

7. Utilizarea strategică a resurselor - Construirea unor parteneriate durabile pentru aprovizionarea cu materii prime esențiale, reducând astfel vulnerabilitățile externe.

Cooperare regională și transfrontalieră

România are la dispoziție nouă Programe Operaționale majore, structurate astfel:

POCIDIF - Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare;

POT - Programul Operațional Transport;

Opt Programe Operaționale Regionale (POR) - gestionate de Agențiile de Dezvoltare Regională;

POEO - Programul Operațional Educație și Ocupare;

POIDS - Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială;

POS - Programul Operațional Sănătate;

PODD - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;

POTJ - Programul Operațional Tranziție Justă;

POAT - Programul Operațional Asistență Tehnică.

La nivel regional, cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune.

În acest context, UAT-urile membre ale Zonei Metropolitane Botoșani sunt eligibile pe programele regionale:

- Programul Interreg NEXT Romania - Ucraina 2021-2027;
- Programul Interreg NEXT România - Republica Moldova 2021-2027;
- Programul pentru Regiunea Dunării;
- Strategii tematice europene, precum:
 - *Strategia Europeană pentru Tineret 2019-2027*,
 - *Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030*,
 - *Programul Orizont Europa*.
- Prin intermediul noului GECT, pe diferite axe de finanțare europene.

Guvernanță metropolitană: provocări și principii

Asocierea în cadrul Zonei Metropolitane presupune respectarea unor principii fundamentale ale politicii de coeziune:

- Armonizarea intereselor locale cu cele metropolitane, printr-o abordare comună asupra obiectivelor și domeniilor prioritare (economie, locuire, servicii, infrastructură, mediu, energie, capital uman);
- Integrarea planificării la scară metropolitană;
- Respectarea valorilor locale și a identității culturale urbane și rurale;
- Alinierea strategiilor de dezvoltare pe termen scurt cu obiectivele pe termen lung;
- Implementarea unor mecanisme eficiente de planificare, coordonare și monitorizare a dezvoltării teritoriale.

În concluzie, dezvoltarea Zonei Metropolitane reprezintă un pas esențial pentru o dezvoltare regională echilibrată și coerentă. Municipiul Botoșani, în calitate de pol

principal de creștere, va continua să joace un rol central în cadrul ADI Zona Metropolitană, prin coordonarea proiectelor și a investițiilor cu impact regional.

Totodată, pentru a asigura o distribuție mai echilibrată a dezvoltării în interiorul zonei metropolitane, este importantă valorificarea și susținerea altor poli locali de dezvoltare. În acest sens, orașul Bucecea reprezintă un nod important de tranzit, atât feroviar, cât și rutier, iar comuna Roma are un rol economic relevant, găzduind agenți economici importanți, precum Cornell's Floor și Dolly-Com Distribuție. Consolidarea acestor centre locale poate contribui semnificativ la dinamizarea economiei și la crearea unor oportunități de dezvoltare pentru întreaga zonă metropolitană. Strategia de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035 va fi fundamentată pe nevoile reale ale teritoriului și ale locuitorilor săi, urmărind maximizarea oportunităților de finanțare oferite de Uniunea Europeană, Guvernul României și instituțiile financiare internaționale.

I.1. Proximitatea cu Ucraina și Republica Moldova

Arealul Zonei Metropolitane acoperă partea centrală a județului Botoșani, care este situat în partea de nord-est a României și are granițe comune cu Republica Moldova și Ucraina, două țări candidate la statutul de membru al Uniunii Europene. Această regiune prezintă o importanță semnificativă din punct de vedere al relațiilor economice, sociale și culturale, fiind un punct nodal între cele două state candidate și Uniunea Europeană.

Contextul geopolitic, dominat de războiul dintre Rusia și Ucraina, a accentuat rolul pe care România, și în mod deosebit județul Botoșani îl poate juca în arhitectura europeană. Județul Botoșani este parte componentă a coridoarelor umanitare și de transport, acestea punând o presiune mai mare pe infrastructura județului, dar creând și premisele unei dezvoltări accelerate în perspectiva reconstrucției Ucrainei.

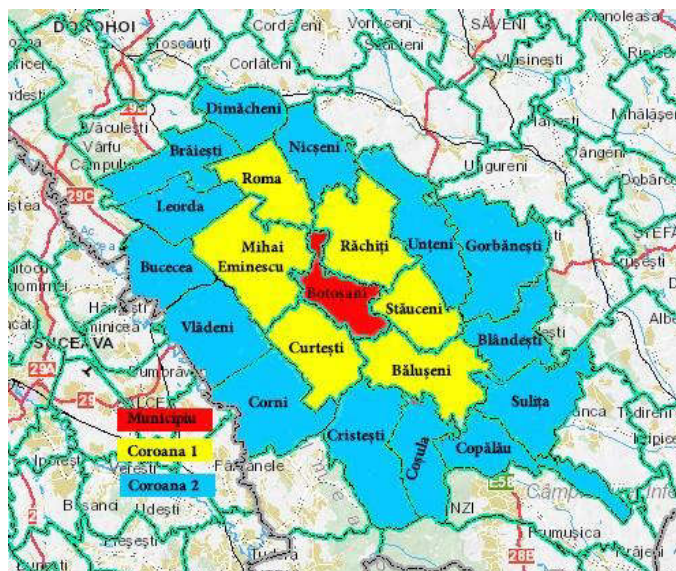
România și Republica Moldova au un trecut comun. Vocația europeană a Republicii Moldova, care a demarat reforme de deschidere a piețelor și a început procesul de aderare la blocul comunitar creează oportunități ce trebuie valorificate de autoritățile locale ale ambelor state. Regiunea transfrontalieră facilitează în mod vădit schimburile comerciale între cele trei țări, dat fiind faptul că prin intermediul punctelor de frontieră, mărfurile pot fi transportate și comercializate, contribuind la dezvoltarea economică a întregului areal. Totodată, proiectele de colaborare în domenii precum infrastructura de transport, turismul, protecția mediului și dezvoltarea economică pot fi promovate pentru a stimula dezvoltarea comună și creșterea interconectivității.

I.2. Zona Metropolitană Botoșani

Zona Metropolitană Botoșani este un model de administrație publică locală constituit ca modalitate de dezvoltare integrată a unei regiuni care, potrivit **Legii nr. 246/20.07.2022**, privind zonele metropolitane, cuprinde municipiul reședință de județ și 20 de unități administrativ teritoriale limitrofe. Cele 20 de UAT-uri sunt: Botoșani,

Bălușeni, Curtești, Mihai Eminescu, Răchiți, Roma, Stăuceni (coroana 1), Bucecea, Blândești, Brăești, Copălău, Corni, Coșula, Cristești, Dimăcheni, Gorbănești, Leorda, Nicșeni, Sulița, Unțeni și Vlădeni (coroana 2). Populația de pe arealul metropolitan era la 1 iulie 2024 de 193.934 locuitori, reprezentând 42,365% din totalul județului. Suprafața totală a arealului metropolitan este de 1.284,12 kmp, reprezentând 25,76% din suprafața totală a județului Botoșani.

Figura 1: Unitățile Administrativ Teritoriale din arealul metropolitan Botoșani, potrivit Legii nr. 246/20.07.2022

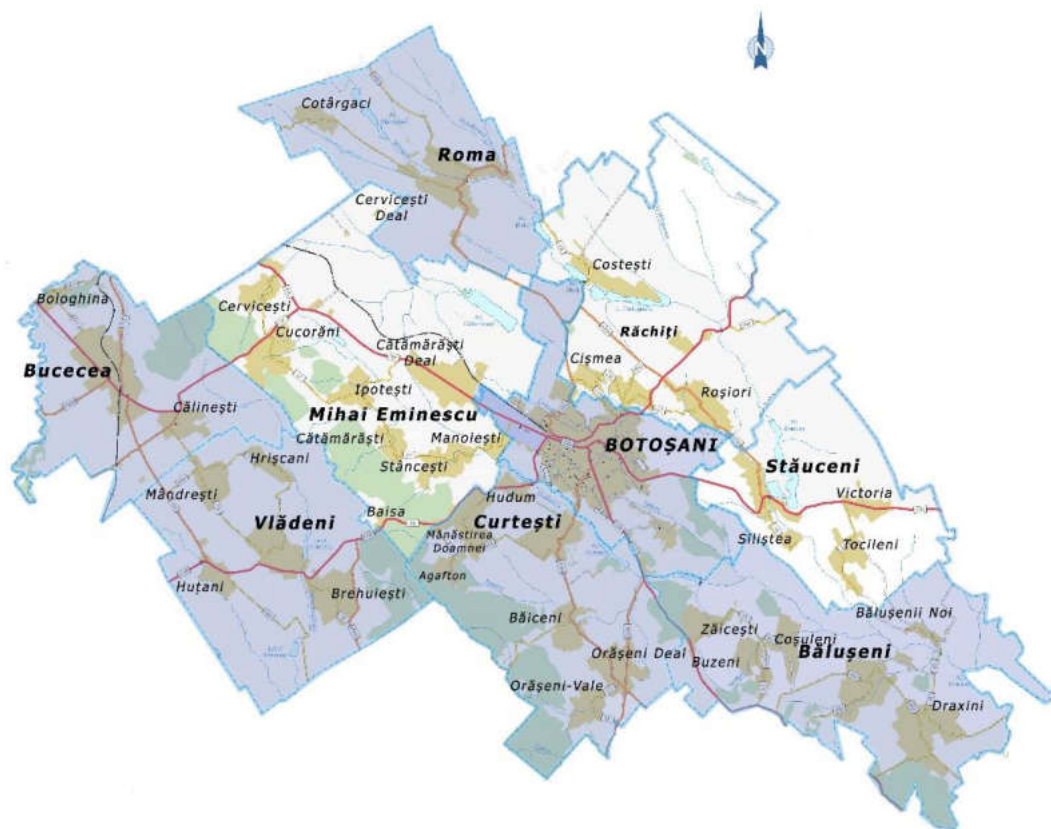
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani a fost înființată în anul 2012, prin asocierea municipiului Botoșani cu șase comune din arealul metropolitan Botoșani: Bălușeni, Curtești, Mihai Eminescu, Răchiți, Roma și Stăuceni. Ulterior, au mai aderat orașul Bucecea și comuna Vlădeni. La acestea se adaugă Consiliul Județean Botoșani, ca autoritate a administrației publice locale constituită la nivel județean pentru coordonarea activității consiliilor municipale, orășenești și comunale.

Forma asociativă a unităților administrativ-teritoriale este justificată prin legăturile multiple sociale și economice, precum și prin posibilitățile de dezvoltare integrată. Fiecare unitate administrativ-teritorială este autonomă, Zona Metropolitană fiind cea care coordonează proiectele de dezvoltare integrate.

În prezent, aria teritorială deservită de ADI Zona Metropolitană Botoșani cuprinde: o zonă centrală compusă din municipiul Botoșani și comunele Bălușeni, Curtești și Roma, precum și o zonă perimetrală compusă din orașul Bucecea și comuna Vlădeni, care prezintă un potențial important de dezvoltare și oportunități pentru investiții publice și private. De altfel, orașul Bucecea și comuna Vlădeni reprezintă cel de-al doilea pol de dezvoltare al arealului metropolitan, cu o infrastructură și un ritm de dezvoltare peste indicatorii regiunii.

Arealul deservit de Asociația de Dezvoltare este întins pe un teritoriu de aproximativ 325,32 kmp și, potrivit datelor INS, la 1 iulie 2024 avea o populație de 138.074 locuitori (puțin peste 30% din populația județului).

Figura 2: Unitățile Administrativ Teritoriale care fac parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani

Zona Metropolitană Botoșani este situată în arealul de dezvoltare Botoșani-Suceava și se află în proximitatea regiunii Cernăuți (Ucraina) și a raioanelor Drochia și Edineț (Republica Moldova). De altfel, județul Botoșani reprezintă una dintre principalele „porți de acces” ale Europei către spațiul ex-sovietic, având o poziție geostrategică importantă în zona de nord-est a României. Acesta este județ de graniță cu Republica Moldova și Ucraina, state care au obținut statutul de state candidate la aderarea la Uniunea Europeană.

Județul Botoșani dispune de două puncte de trecere simplificată a frontierei de stat cu Republica Moldova, în localitățile Rădăuți-Prut și Stânca, precum și de unul cu Ucraina, în localitatea Racovăț. La acestea se adaugă Vama Siret, situată în județul Suceava, la limita cu județul Botoșani, în proximitatea comunei Mihăileni și a Drumului Național DN29C.

Această vecinătate reprezintă o oportunitate pentru accesarea proiectelor și investițiilor în zona transfrontalieră, precum și pentru circulația resursei umane, conferind Zonei Metropolitane Botoșani un avantaj strategic în ceea ce privește cooperarea transfrontalieră cu Ucraina și Republica Moldova, atât din punct de vedere economic, inclusiv în perspectiva reconstrucției Ucrainei, cât și în contextul apropierii celor două state de structurile europene.

Imediat după izbucnirea conflictului, realizarea „coridoarelor verzi” de transport rutier, care traversează și județul Botoșani, a asigurat posibilitatea efectuării

exporturilor ucrainene de cereale, dar și aprovizionarea Ucrainei cu produse de primă necesitate, în special combustibil.

În acest context, trebuie avut în vedere faptul că, după finalizarea războiului, procesul de reconstrucție a Ucrainei va presupune un import masiv de materiale de construcții și va implica firme din domeniul construcțiilor edilitare, al echipamentelor electrice și al altor materiale necesare, inclusiv companii care activează în județul Botoșani. Astfel, după încheierea conflictului, județele Botoșani și Suceava au șansa de a se transforma în adevărate hub-uri logistice pentru Ucraina.

De asemenea, în perspectiva unei viitoare normalizări a situației din regiune, Botoșaniul reprezintă o „**poartă de acces**” a Europei către piața reprezentată de spațiul ex-sovietic, ceea ce creează premisele pentru realizarea și dezvoltarea unui terminal intermodal.

Relațiile externe reprezintă o coordonată importantă a dezvoltării metropolitane. Zona Metropolitană Botoșani și unitățile administrativ-teritoriale care o compun au dezvoltat, de-a lungul timpului, relații de colaborare cu alte localități și regiuni din afara țării. Astfel, există parteneriate de înfrățire sau acorduri de cooperare semnate cu mai multe orașe și regiuni: Edineț (Republica Moldova) cu Zona Metropolitană Botoșani, Ashtarak (Republica Armenia) cu municipiul Botoșani și Zona Metropolitană Botoșani, Laval (Canada) cu municipiul Botoșani și Uman (Ucraina) cu municipiul Botoșani. Chiar dacă, în ultimii ani, interesul administrațiilor locale pentru aceste colaborări cu zone aflate la distanțe mai mari a scăzut, ele reprezintă în continuare un potențial important pentru dezvoltarea relațiilor economice, culturale și educaționale, motiv pentru care Zona Metropolitană Botoșani a rămas activă în relațiile de colaborare. În același timp, există protocoale de colaborare semnate de unități administrativ-teritoriale din Zona Metropolitană Botoșani cu localități din Republica Moldova, dar și cu parteneri din spațiul vestic al Uniunii Europene.

Un alt factor de atractivitate al Zonei Metropolitane Botoșani îl reprezintă patrimoniul istoric și cultural deosebit al localităților care o compun. Orașul Botoșani este unul dintre cele mai vechi orașe din Moldova, fiind atestat ca important centru comercial încă dinaintea anului 1300, când aici funcționa primul iarmaroc cunoscut din istoria Moldovei. În oraș există o biserică de piatră ridicată în jurul anului 1350, în altarul căreia s-a păstrat până în perioada recentă unul dintre cele mai vechi manuscrise din istoria Moldovei - Evanghelia de la Caffa, pergament datând din anul 1354. În perioada medievală, orașul Botoșani a fost un important domeniu al Curții Domnești a Moldovei. În acest context, domnitorul Ștefan cel Mare a ridicat în anul 1496 Biserica Popăuți, pe un loc de popas domnesc, iar ulterior au fost construite și bisericile Sfântul Gheorghe și Uspenia, în anii 1551-1552.

Arealul metropolitan Botoșani reprezintă, de asemenea, unul dintre cele mai vechi spații locuite din Moldova. Descoperirile arheologice atestă existența unor comunități încă din secolele VII-VI î.Hr., cum este cazul cetății getice de la Stâncești, situată pe teritoriul actualei comune Mihai Eminescu. De asemenea, numeroase localități din zonă sunt atestate documentar în Evul Mediu: Hudum sau Mănăstirea Doamnei (astăzi în comuna Curtești) în anul 1391, Botoșaniul în anul 1401 (existând și mărturii anterioare,

din 1350 și 1354), Bălușeni în anul 1430 (cu o mențiune documentară ulterioară din 1635), Orășeni Deal în anul 1584 și Bucecea în anul 1569. Aceste atestări demonstrează faptul că arealul era intens locuit încă din perioada medievală. Multe dintre aceste comune au fost reorganizate sau reînființate în urma reformei administrative realizate în timpul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, în anul 1865 (de exemplu, Răchiți și Vlădeni). Comuna Curtești a fost înființată în anul 1827, iar comuna Roma în anul 1887.

Zona Botoșaniului are, de asemenea, o contribuție majoră la patrimoniul cultural și intelectual al României. Aici s-au născut două dintre cele mai mari personalități ale culturii românești: poetul național Mihai Eminescu și istoricul Nicolae Iorga. Totodată, mari personalități ale artei românești, precum compozitorul George Enescu și pictorul Ștefan Luchian, au rădăcini puternice în acest spațiu cultural. Instituții de prestigiu precum Filarmonica „George Enescu” și Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani continuă să păstreze și să promoveze moștenirea culturală a acestor mari creatori ai spiritului românesc, contribuind la consolidarea identității culturale a întregii zone metropolitane.

I.3. Scopul înființării Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani

Cadrul Strategic pentru amenajarea teritoriului Uniunii Europene, Strategia națională de dezvoltare regională și Strategia de dezvoltare a arealului Botoșani-Suceava au impus înființarea unei asocieri administrative într-un areal determinat de Legea 246/2022, cu scopul de a favoriza dezvoltarea zonei în concordanță cu direcțiile europene.

ADI Zona Metropolitană Botoșani a fost înființată în anul 2012, ca rezultat al dorinței autorităților locale de a aborda în parteneriat dezvoltarea municipiului Botoșani și a zonei periurbane. Abordarea integrată a dezvoltării constituie un avantaj pentru gestionarea și valorificarea eficientă a resurselor existente, corelarea implementării proiectelor, dezvoltarea accesibilității și echipării integrate a localităților metropolitane, asigurarea unor servicii publice performante pentru cetățeni, echilibrarea ritmului dezvoltării economice și creșterea performanței administrațiilor publice metropolitane.

Istoricul demersurilor de înființare a Asociației Zona Metropolitană Botoșani începe încă din 2004, însă demersuri oficiale scrise sunt consemnate din 2007. În acel an, Consiliul Local și Primăria municipiului Botoșani au inițiat un demers către Consiliul Județean Botoșani și consiliile locale a cinci unități administrativ-teritoriale (Mihai Eminescu, Răchiți, Curtești, Stăuceni și Bălușeni), pentru discuții preliminare privind înființarea unei asociații de dezvoltare intercomunitară, în baza OG nr. 26/2000, cuprinzând zona de proximitate a municipiului Botoșani, centru de reședință al județului. Scopul principal al asociației a fost accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea integrată a întregului areal.

Discuțiile au continuat și după 2009, fără participarea Consiliului Județean Botoșani, și s-au finalizat în 2012, prin constituirea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani, incluzând șase unități administrativ-

teritoriale, la care s-a adăugat ulterior comuna Roma. Înscrierea asociației la Judecătoria Botoșani a avut loc la 4 iunie 2012. Schimbările politice și administrative generate de alegerile locale din 2012 au determinat modificarea actului constitutiv, prin lărgirea arealului zonei. Astfel, asociația a ajuns la 9 membri, prin includerea unităților Vlădeni și Bucecea, modificările fiind înregistrate în actele adiționale din 1 iulie și 15 octombrie 2013.

Administrativ, asociația a devenit funcțională în martie 2014, odată cu constituirea aparatului tehnic al Zonei Metropolitane. În prezent, Zona Metropolitană Botoșani reunește unitățile administrativ-teritoriale Botoșani, Bălușeni, Bucecea, Curtești, Mihai Eminescu, Răchiți, Roma, Stăuceni și Vlădeni. Arealul inițial acoperea 525,03 kmp (0,16% din teritoriul României) și o populație de peste 148.455 de locuitori (0,85% din populația României). Densitatea populației era de aproximativ 284 locuitori/kmp, proporție favorabilă dezvoltării economice. Comparativ cu județul Botoșani, Zona Metropolitană reprezenta 10% din teritoriu și circa 30% din populație, densitatea fiind de aproximativ 3,5 ori mai mare decât media județului (82 locuitori/kmp).

În februarie 2018, trei unități administrativ-teritoriale - Răchiți, Mihai Eminescu și Stăuceni - s-au retras din ADI Zona Metropolitană Botoșani. În componența actuală, asociația funcționează cu municipiul Botoșani, orașul Bucecea și comunele Bălușeni, Curtești, Roma și Vlădeni. Astfel, arealul deservit se întinde pe aproximativ 325,32 kmp și, potrivit datelor INS, la 1 iulie 2024 avea o populație de 138.074 de locuitori (puțin peste 30% din populația județului).

Consiliul Județean Botoșani reprezintă un partener important al Zonei Metropolitane în proiecte și activități administrative, culturale sau de altă natură.

ADI Zona Metropolitană este definită ca o asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică de drept privat și de utilitate publică, constituită conform Legii 215/2001, articolul 11.

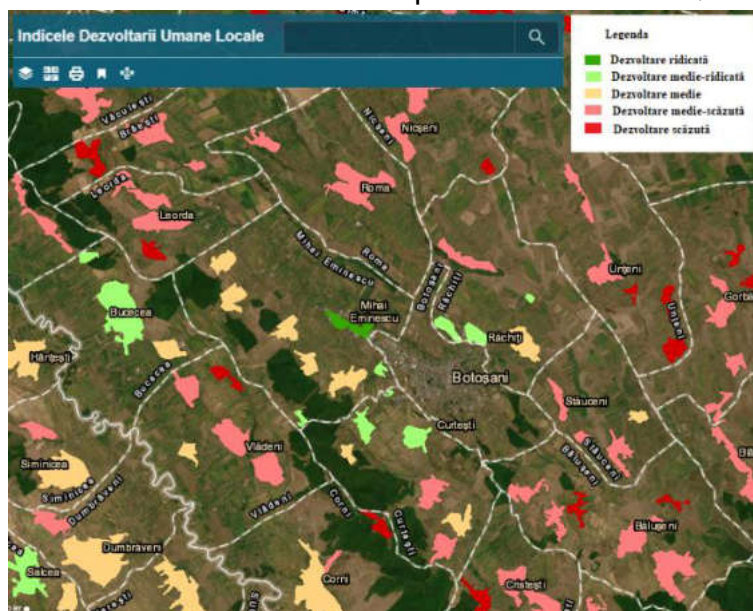
Asigurarea unei infrastructuri rutiere de calitate, a unui transport eficient și modern, precum și oferirea de servicii publice pentru un număr cât mai mare de locuitori sunt elemente definitorii pentru calitatea și performanța Zonei Metropolitane.

Atragerea de investitori se urmărește la nivelul întregii zone, cu accent pe stimularea mediului de afaceri și valorificarea pieței muncii prin creșterea locurilor de muncă. De asemenea, se urmărește generarea de oportunități pentru IMM-uri și atragerea de investiții publice și private prin proiecte finanțate din diferite axe de finanțare.

Contextul economic actual impune valorificarea resurselor și dezvoltarea unui turism de masă în arealul metropolitan, capabil să genereze fluxuri semnificative de vizitatori. Botoșani este, prin esență, o zonă culturală, locul natal al unor mari personalități culturale ale României. Dezvoltarea programelor culturale și a proiectelor centrate pe caracterul regional este esențială pentru punerea în valoare și monetizarea patrimoniului cultural.

În prezent, județul Botoșani se încadrează în categoria mediului inferior dezvoltat, cu valori ale IDUL (Indicele Dezvoltării Umane Locale) cuprinse între 55 și 60, ceea ce subliniază necesitatea unor investiții publice și private prioritare. Arealul metropolitan Botoșani reprezintă totodată una dintre principalele resurse de forță de muncă ale regiunii.

Figura 3: Reprezentarea indicelui dezvoltării umane locale pe aria deservită de Zona Metropolitană Botoșani

Oportunitățile de business care au apărut în noul context geopolitic, pot contribui decisiv la schimbarea perspectivei economice a arealului și la creșterea accelerată a ritmului de dezvoltare. Acestea trebuie valorificate atât de agenții economici, cât și de autoritățile publice locale și județene.

În aceste condiții, Zona Metropolitană Botoșani își propune o schimbare a paradigmei de dezvoltare a întregului areal, astfel încât valoarea Produsului Intern Brut al arealului să crească substanțial, într-un ritm superior celorlalte regiuni pentru a putea fi recuperate decalajele istorice la nivelul României, dar și al Uniunii Europene.

Un prim obstacol este menționat în cadrul ultimului Raport de Țară și privește infrastructura rutieră. Chiar dacă s-au făcut pași importanți, rețeaua TEN-T nu a fost încă finalizată și lipsește conexiunea transcarpatică, iar lipsa dotării adecvate a sectorului transportului **constituie un obstacol în calea integrării teritoriale a Regiunii de Nord-Est**, din care face parte și Zona Metropolitană Botoșani. În plus, nu au fost încă dezvoltate conexiuni multimodale adecvate în Zona Metropolitană Botoșani, care să asigure conectivitatea și integrarea teritorială.

Strategia Zonei Metropolitane Botoșani coordonează identificarea nevoilor reale de dezvoltare ale teritoriului arealului metropolitan și ale locuitorilor acestuia, în scopul valorificării oportunităților de finanțare propuse de Uniunea Europeană, de Guvernul României, sau de alte organisme financiare internaționale.

Figura 4: Zona Metropolitană Botoșani

I.4. Zona Metropolitană Botoșani în contextul dezvoltării teritoriale europene

În politicile teritoriale ale Uniunii Europene, zonele metropolitane și ariile urbane funcționale sunt considerate elemente esențiale ale dezvoltării regionale, deoarece acestea concentrează activități economice, fluxuri de mobilitate, servicii publice și infrastructuri strategice. Abordările promovate prin programele de cercetare teritorială ale Uniunii Europene, inclusiv prin rețeaua **ESPON (European Spatial Planning Observation Network)**, evidențiază faptul că dezvoltarea durabilă a regiunilor depinde tot mai mult de capacitatea orașelor și a comunităților din jurul acestora de a coopera într-un cadru de **guvernanță metropolitană și cooperare intermunicipală**.

Analizele realizate în cadrul programului ESPON, inclusiv în *raportul NoStaGeo - Metropolitan Governance and Territorial Cohesion*, subliniază faptul că, în numeroase state europene, dezvoltarea metropolitană se bazează pe structuri de cooperare intermunicipală create voluntar, care permit coordonarea politicilor de dezvoltare teritorială, planificarea integrată a infrastructurii și implementarea proiectelor cu impact regional. În multe cazuri, aceste structuri nu reprezintă un nivel administrativ distinct, ci funcționează ca platforme instituționale de cooperare între autorități locale, menite să răspundă realităților spațiilor urbane funcționale.

În acest context european se înscrie și Zona Metropolitană Botoșani, structură de cooperare intercomunitară constituită pentru a sprijini dezvoltarea integrată a municipiului Botoșani și a localităților din zona sa de influență. Funcționarea acestei structuri în ultimii ani demonstrează capacitatea administrațiilor locale din teritoriu de a construi mecanisme de cooperare adaptate realităților locale și de a promova proiecte comune cu impact metropolitan.

Relevanța acestei structuri este reflectată inclusiv în analizele teritoriale realizate la nivel european. În cadrul cartografierii realizate prin programul ESPON privind formele de guvernanță metropolitană din Europa, **Zona Metropolitană Botoșani** este identificată pe hărțile europene ale cooperării metropolitane, fapt care confirmă existența și funcționalitatea acestei structuri în contextul mai larg al dezvoltării teritoriale europene. Chiar dacă nivelul de instituționalizare al guvernanței

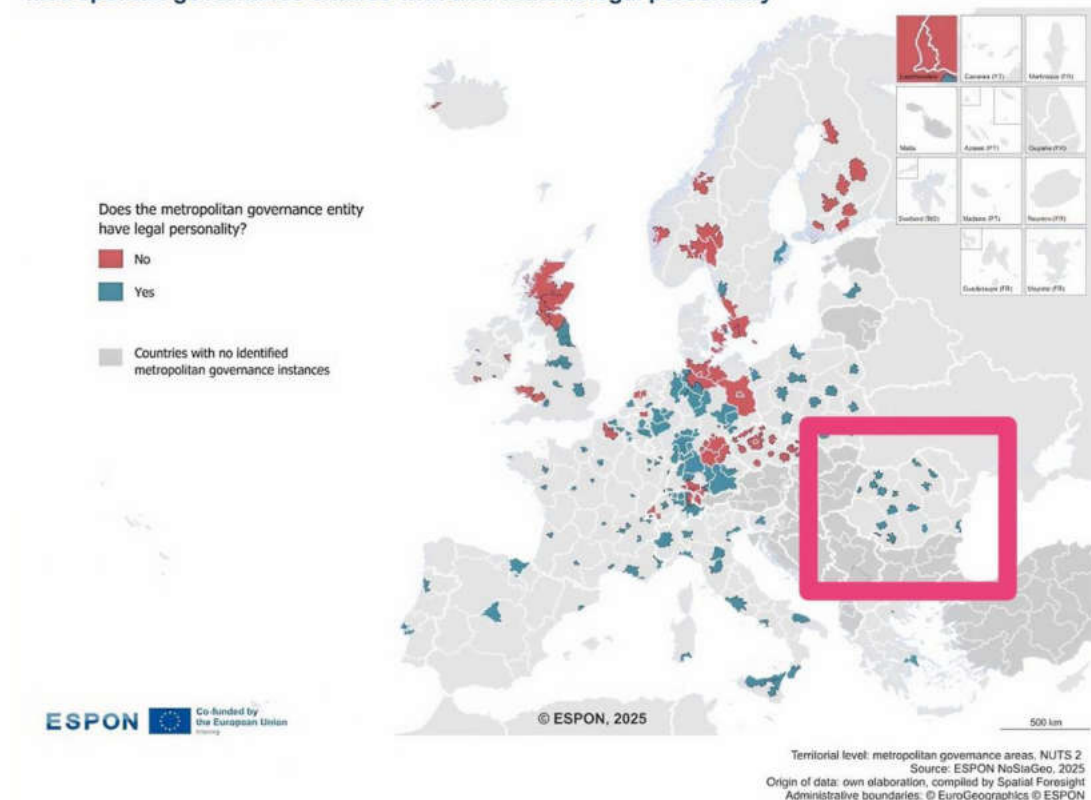
metropolitane diferă semnificativ între statele europene, prezența Zonei Metropolitane Botoșani în aceste analize evidențiază potențialul său de consolidare ca spațiu funcțional de cooperare și dezvoltare.

Această recunoaștere europeană oferă cadrul pentru dezvoltarea unor strategii integrate la nivel metropolitan, care să valorifice resursele existente și să prioritizeze investițiile cu impact major asupra comunităților.

Recunoașterea europeană a Zonei Metropolitane Botoșani oferă o oportunitate clară de a transforma vizibilitatea în acțiuni concrete la nivel metropolitan. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Metropolitană Botoșani” poate valorifica această poziționare pentru a iniția proiecte pilot de cooperare transnațională, atragere de fonduri europene și planificare strategică a infrastructurii și serviciilor publice, transformând astfel recunoașterea europeană într-un instrument real pentru creșterea coeziunii teritoriale și consolidarea competitivității regionale.

Figura 5: Entități de guvernare metropolitană cu și fără personalitate juridică în Uniunea Europeană

Metropolitan governance entities with and without legal personality

Sursă: Raportul ESPON - NoStaGeo 2025 (Territorial Governance of Non-Standard Geographies)

Un element esențial pentru consolidarea rolului metropolitan al municipiului Botoșani îl reprezintă dezvoltarea infrastructurii de conectivitate regională. În prezent, în cadrul Zonei Metropolitane Botoșani se află în implementare două loturi ale centurii municipiului Botoșani, investiții cu impact direct asupra mobilității și integrării funcționale a teritoriului metropolitan. Această infrastructură va asigura legătura între DN29 Suceava - Botoșani și DN28B Botoșani - Iași, facilitând ulterior conexiunea cu DN29D

Botoșani - Ștefănești, unul dintre principalele coridoare rutiere care conectează nord-estul României cu frontiera externă a Uniunii Europene.

Prin aceste investiții, Zona Metropolitană Botoșani își consolidează rolul de nod de conectivitate regională și platformă de cooperare teritorială, contribuind la îmbunătățirea accesibilității infrastructurale și la crearea unor condiții favorabile dezvoltării economice și mobilității populației.

În același timp, poziționarea geografică a Zonei Metropolitane Botoșani îi conferă o relevanță strategică suplimentară în contextul frontierelor estice ale Uniunii Europene. Teritoriul se află în proximitatea Republicii Moldova și la o distanță relativ redusă de frontiera cu Ucraina, două spații cu care regiunea nord-estică a României are relații economice, sociale și istorice semnificative. În cadrul analizelor teritoriale europene, regiunile situate în apropierea frontierelor externe ale Uniunii Europene sunt tot mai frecvent analizate în perspectiva rolului lor de „gateway territories”, capabile să faciliteze fluxurile economice, logistice și instituționale dintre spațiul comunitar și regiunile învecinate.

Această dimensiune strategică capătă o importanță suplimentară în contextul perspectivelor privind reconstrucția Ucrainei după încheierea conflictului, proces care va genera, pe termen mediu și lung, fluxuri importante de investiții, materiale, servicii și resurse logistice. În acest cadru, regiunile situate în proximitatea graniței cu Ucraina pot deveni puncte relevante de sprijin pentru lanțurile logistice și economice asociate procesului de reconstrucție. Prin poziția sa geografică și prin dezvoltarea infrastructurii de conectivitate regională, Zona Metropolitană Botoșani are potențialul de a evolua către rolul unei platforme teritoriale de cooperare și sprijin logistic pentru aceste procese, consolidându-și astfel rolul în cadrul rețelelor economice și infrastructurale din estul Uniunii Europene.

Experiența acumulată în funcționarea acestei structuri arată că mecanismele de cooperare intermunicipală pot deveni instrumente eficiente pentru coordonarea investițiilor, planificarea strategică și dezvoltarea integrată a teritoriului. În acest sens, Zona Metropolitană Botoșani reprezintă nu doar un cadru administrativ de cooperare, ci și o platformă strategică pentru dezvoltarea policentrică a teritoriului și pentru consolidarea conectivității regionale la frontiera estică a Uniunii Europene, în concordanță cu obiectivele politicii de coeziune.

În perspectiva perioadei 2026-2035, strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani urmărește consolidarea acestei structuri ca instrument de guvernare teritorială și ca motor al cooperării între comunitățile din zona de influență a municipiului. Prin promovarea unor proiecte integrate în domenii precum mobilitatea, infrastructura, serviciile publice și dezvoltarea economică, Zona Metropolitană Botoșani își propune să valorifice avantajele cooperării metropolitane, dar și poziția sa strategică în proximitatea frontierelor estice ale Uniunii Europene, contribuind la creșterea competitivității și atractivității teritoriale.

I.5. Rolul strategic al Zonei Metropolitane Botoșani în contextul reconstrucției Ucrainei

Evoluțiile geopolitice recente din regiunea Europei de Est și perspectivele privind reconstrucția Ucrainei după încheierea conflictului generează noi oportunități pentru regiunile situate în proximitatea frontierelor estice ale Uniunii Europene. Procesul de reconstrucție va presupune mobilizarea unor resurse semnificative - financiare, logistice și instituționale - precum și dezvoltarea unor rețele eficiente de transport, aprovizionare și cooperare economică între statele membre ale Uniunii Europene și Ucraina.

În acest context, Zona Metropolitană Botoșani beneficiază de o poziționare geografică favorabilă, situându-se în proximitatea frontierei cu Republica Moldova și relativ aproape de granița cu Ucraina. Această poziție oferă potențialul dezvoltării unor funcții de conectivitate și sprijin logistic pentru fluxurile economice și investiționale care vor însoți procesul de reconstrucție și relansare economică a Ucrainei.

Consolidarea infrastructurii de transport și a conectivității regionale, inclusiv prin dezvoltarea centurii municipiului Botoșani și prin îmbunătățirea legăturilor cu principalele axe rutiere din nord-estul României, poate contribui la creșterea rolului teritoriului metropolitan ca punct de tranzit și platformă logistică regională. În perspectivă, aceste evoluții pot facilita integrarea Zonei Metropolitane Botoșani în rețelele de cooperare economică și infrastructurală care vor susține reconstrucția și dezvoltarea regiunilor din estul Europei.

Prin valorificarea poziției sale geografice și prin dezvoltarea unor proiecte strategice de infrastructură și cooperare teritorială, Zona Metropolitană Botoșani poate deveni un actor relevant în dinamica regională a frontierelor estice ale Uniunii Europene, contribuind la consolidarea conectivității, la dezvoltarea economică regională și la întărirea cooperării transfrontaliere.

II. PREZENTAREA GENERALĂ A ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI

II.1. Prezentarea geografică

II.1.1. Așezarea geografică

Zona Metropolitană Botoșani are o poziție geografică strategică favorabilă, fiind situată în partea central-vestică a județului Botoșani. Deși beneficiază de o poziție geostrategică importantă, fiind amplasată la frontiera estică a Uniunii Europene și învecinându-se la nord și est cu două state candidate la statutul de membru al Uniunii Europene, Republica Moldova și Ucraina, județul Botoșani și, implicit, Zona Metropolitană Botoșani se află într-o poziție periferică față de principalele axe de transport pan-europene.

În partea de sud și vest, Zona Metropolitană Botoșani se extinde în direcția a două municipii importante ale Regiunii de Nord-Est, respectiv Iași și Suceava, centre urbane cu rol major în dezvoltarea economică, universitară și culturală a regiunii. Relațiile economice, sociale și culturale cu aceste centre urbane sunt tradiționale și bine consolidate în timp.

Distanța relativ redusă dintre municipiile Botoșani și Suceava, de aproximativ 40 km, creează premise favorabile pentru dezvoltarea unor proiecte integrate la nivel teritorial, inițiate de cele două zone metropolitane care includ reședințe de județ de dimensiuni și funcții urbane comparabile. Aceste elemente pot susține, pe termen mediu și lung, formarea unei conurbații Botoșani - Suceava, care să integreze, pe lângă cele două municipii, și localitățile învecinate într-un sistem urban interconectat din punct de vedere administrativ, economic și funcțional. Un astfel de proces de integrare urbană ar putea contribui la consolidarea competitivității economice a regiunii și la accelerarea recuperării decalajelor istorice de dezvoltare față de alte zone ale României.

Un argument suplimentar în favoarea consolidării acestei relații urbane îl reprezintă dezvoltarea infrastructurii universitare și educaționale regionale. În acest sens, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava a achiziționat o clădire situată în zona centrală a municipiului Botoșani, în vederea dezvoltării unei filiale universitare, inițiativă care poate contribui la extinderea ofertei educaționale regionale și la creșterea atractivității municipiului pentru tineri și pentru mediul academic.

De asemenea, proiectele comune inițiate în perioada 2021-2024 de către Consiliul Județean Botoșani și Consiliul Județean Suceava, precum construirea Drumului Expres Botoșani - Suceava, realizarea podului peste râul Siret între localitățile Talpa (județul Botoșani) și Zamostea (județul Suceava), precum și inițiativa Zonei Metropolitane Botoșani privind introducerea unui serviciu de tren cadentat pe ruta Botoșani - Suceava, cu oprire în proximitatea Aeroportului Internațional „Ștefan cel Mare” Suceava (Salcea), pot fi considerate pași importanți în direcția consolidării conectivității teritoriale dintre cele două municipii și precursori ai unui proces de integrare urbană mai amplu.

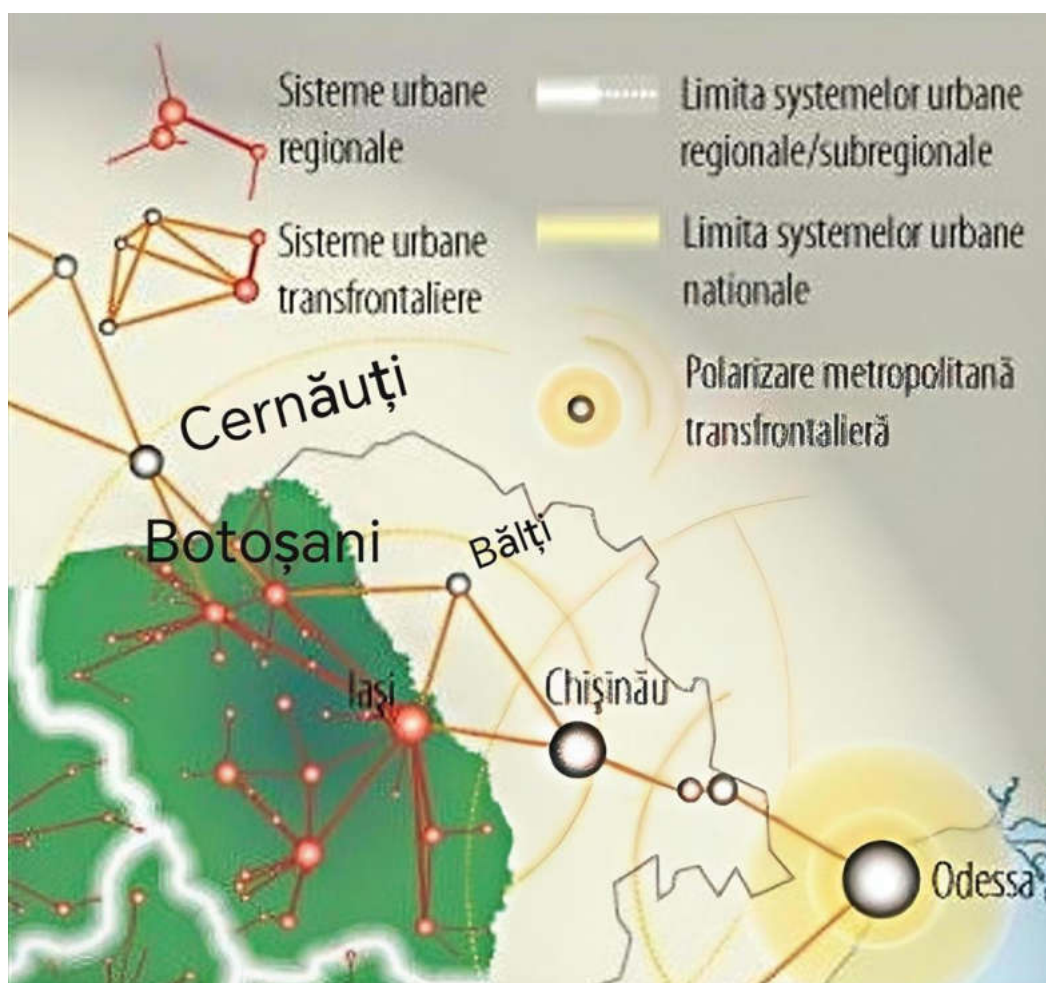
În același timp, menținerea și consolidarea relațiilor de cooperare administrativă cu municipiul Iași, cel mai important centru economic, universitar și cultural al regiunii Moldovei, reprezintă un element strategic pentru dezvoltarea Zonei Metropolitane

Botoșani. Prin dimensiunea sa economică, prin rolul său universitar și prin poziționarea sa în rețelele de transport și investiții, Iașiul reprezintă un pol regional de dezvoltare cu care Zona Metropolitană Botoșani are relații funcționale importante.

ADI Zona Metropolitană Botoșani dezvoltă relații de colaborare instituțională cu Zona Metropolitană Iași, având în vedere consolidarea acestui parteneriat și identificarea unor oportunități de cooperare în domenii precum mobilitatea regională, dezvoltarea infrastructurii, inovarea economică, serviciile publice și proiectele de dezvoltare urbană integrată. În perspectiva perioadei 2026-2035, aprofundarea acestei cooperări intermetropolitane poate contribui la realizarea unor proiecte integrate la scară regională, care să valorifice complementaritatea funcțională dintre cele două teritorii și să faciliteze integrarea Zonei Metropolitane Botoșani în dinamica economică și instituțională a Regiunii de Nord-Est.

În acest sens, cooperarea dintre cele două zone metropolitane poate susține dezvoltarea unor rețele teritoriale policentrice, în care centrele urbane regionale și zonele metropolitane își coordonează politicile de dezvoltare și proiectele de investiții, contribuind astfel la creșterea competitivității regionale, la îmbunătățirea conectivității infrastructurale și la consolidarea capacității administrative de atragere a finanțărilor europene.

Figura 6: Sistemele Urbane Regiunea Nord-Est

Sursă: MDRAP. Atlasul Teritorial Online al României

II.1.2. Geografie și istorie

Geografic, Zona Metropolitană Botoșani cuprinde un areal situat pe o rază de aproximativ 25 de kilometri în jurul municipiului Botoșani, municipiu reședință de județ și pol de dezvoltare metropolitană. Zona include localitățile limitrofe Bălușeni, Curtești și Roma, precum și localități situate la distanțe mai mari de municipiu, precum Vlădeni, aflat la aproximativ 15 kilometri, și orașul Bucecea, situat la aproximativ 22 de kilometri.

Arealul metropolitan Botoșani reprezintă unul dintre spațiile intens locuite încă din antichitate. Descoperirile arheologice realizate în ultimii ani în situl Stăuceni-Holm au evidențiat existența unor așezări aparținând culturii Cucuteni, datate în perioada eneolitică. De asemenea, există atestări arheologice din secolele VII-VI î.Hr. privind existența unei cetăți getice la Stâncești (în prezent pe teritoriul comunei Mihai Eminescu).

Municipiul Botoșani s-a dezvoltat la intersecția unor importante drumuri comerciale istorice, poziție care a favorizat dezvoltarea economică și urbană timpurie a localității. Denumirea județului este preluată de la cea a municipiului reședință, nume cu o veche tradiție documentară, menționat pentru prima dată într-un document din anul 1388.

Istoria urbei este însă mai veche. Conform unor documente istorice, în jurul anului 1350 a fost construită Biserica armeană „Sfânta Maria”, edificiu care s-a păstrat până în prezent. Timp de aproximativ șase secole, în altarul acestei biserici s-a păstrat o Evanghelie scrisă pe piele de vițel la Caffa (Crimeea), în anul 1354. Această carte religioasă, considerată cea mai veche carte păstrată la Botoșani, a fost ulterior transferată la Ecimiadzin, la Catedrala Tuturor Armenilor, fiind astăzi conservată în cadrul Bibliotecii Matenadaran din Erevan (Armenia).

Tot din perioada medievală provin și primele atestări documentare ale unor localități care fac astăzi parte din aria Zonei Metropolitane Botoșani sau din proximitatea acesteia. Astfel, Mănăstirea Doamnei (Curtești) este menționată documentar în anul 1391, localitatea Bălușeni în 1430, iar Orășeni Deal (Curtești) în 1584. De asemenea, localitatea Bucecea este atestată documentar în anul 1569.

În perioada administrativă mai recentă, au fost înființate sau reorganizate mai multe unități administrativ-teritoriale din această zonă. Astfel, comunele Curtești și Roma au fost înființate în 1827, respectiv 1887, iar în anul 1865 au fost constituite comunele Răchiți și Vlădeni, consolidând structura administrativă a teritoriului din jurul municipiului Botoșani.

II.1.3. Cadrul natural: relief, hidrologie, climă

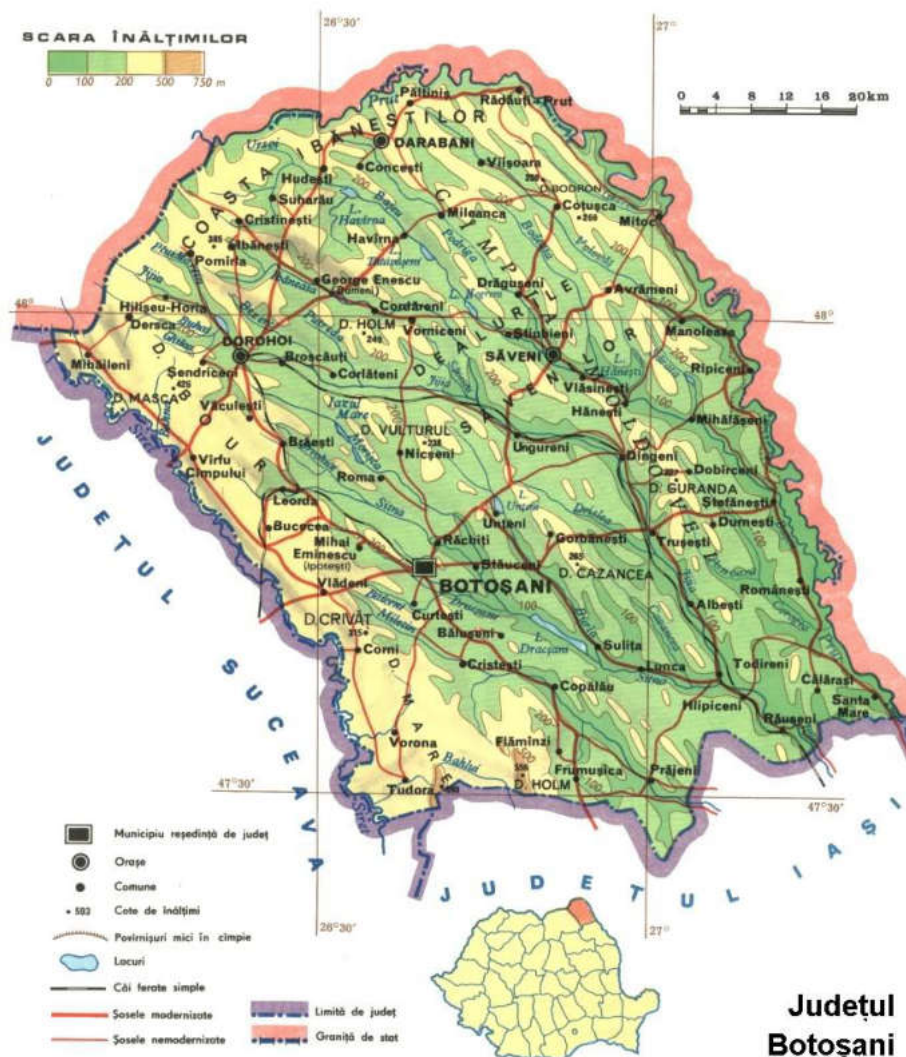
Arealul metropolitan prezintă un relief de podiș deluros și dispune de o rețea hidrografică importantă, formată din râurile Siret și Jijia, precum și din pârâurile Sitna, Dresleuca și Luizoaia, la care se adaugă iazurile de la Stăuceni, Curtești, Roma, Răchiți și Mihai Eminescu.

Sub aspect ge structural, arealul Zonei Metropolitane Botoșani este amplasat pe unitatea de platformă veche cunoscută sub denumirea de Câmpia Moldovei, parte a Podișului Moldovei. Privit în ansamblu, teritoriul metropolitan este situat în zona de contact dintre regiunea dealurilor mai înalte de pe stânga văii Siretului, în vest, și regiunea dealurilor joase ale Câmpiei Moldovei, care se extinde către est. Din punctul de vedere al formelor majore de relief, acesta se încadrează în zona de podiș a regiunii de dezvoltare Nord-Est.

Între dealurile relativ mai înalte din vest și câmpia colinară din est se conturează un culoar depresionar în care este amplasat municipiul Botoșani, în jurul căruia s-a dezvoltat inițial arealul periurban și, ulterior, actualul areal metropolitan.

Prin caracteristicile sale naturale, dominate de dealuri joase și terenuri agricole extinse, zona îndeplinește o importantă funcție agricolă, agricultura reprezentând una dintre activitățile economice tradiționale ale teritoriului.

Figura 7: Harta fizică a județului Botoșani

Sursă: Google Images

Fiind situat în partea de nord-est a României, teritoriul administrativ al Zonei Metropolitane Botoșani prezintă, în linii generale, aceleași caracteristici climatice ca și

arealul județului Botoșani. Regiunea se află sub influența climatului continental excesiv specific Europei de Est, caracterizat prin variații termice semnificative și printr-un regim relativ redus al precipitațiilor.

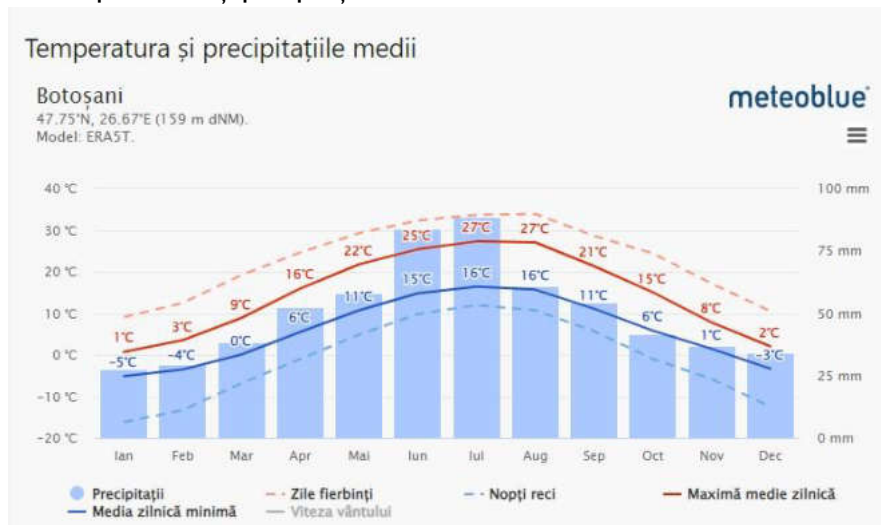
Acest tip de climat se manifestă prin veri calde și adesea secetoase, precum și prin ierni reci, însoțite uneori de episoade de ger puternic și viscole. Temperaturile pot coborî sub -20°C , recordul termic negativ înregistrat în zonă fiind de $-27,7^{\circ}\text{C}$ la data de 29 noiembrie 1996, în timp ce, în anumite perioade de vară, temperaturile pot atinge valori de până la $+40^{\circ}\text{C}$, fiind asociate cu episoade de secetă prelungită.

Temperatura medie anuală în această zonă este de aproximativ $8,6^{\circ}\text{C}$, iar cantitatea medie anuală de precipitații este de aproximativ 508,3 mm/an. Majoritatea precipitațiilor sunt generate de masele de aer care se deplasează dinspre vestul și nord-vestul Europei.

În general, iernile sunt relativ sărace în strat de zăpadă, iar verile se caracterizează printr-un regim redus de umiditate. Regimul eolian este dominat de vânturi provenite din nord-vest și sud-vest, dar și de crivățul care bate dinspre est, aducând aer rece și foarte uscat.

În acest context, seceta prelungită reprezintă unul dintre principalele riscuri naturale ale zonei, având un impact direct asupra productivității agricole și asupra echilibrului ecosistemelor locale.

Figura 8: Diagrama temperaturilor și precipitațiilor medii în ultimii 30 de ani

Sursă: <https://www.meteoblue.com/ro/vreme/historyclimate>

Schimbările climatice manifestate tot mai accentuat în ultimii ani au influențat semnificativ regimul temperaturilor și al precipitațiilor din arealul Zonei Metropolitane Botoșani. Teritoriul metropolitan s-a confruntat cu creșteri ale temperaturilor medii anuale și cu scăderea cantităților de precipitații, ceea ce a favorizat apariția unor episoade frecvente de secetă pedologică, cu impact direct asupra sectorului agricol.

În contrapondere, rețeaua hidrografică a arealului metropolitan este bine dezvoltată, având o densitate cuprinsă între 0,41 și 0,63 km/kmp, valori superioare mediei naționale de aproximativ 0,36 km/kmp. Densitatea rețelei hidrografice este mai

redusă în zona municipiului Botoșani (aproximativ 0,41 km/kmp) și mai ridicată în restul teritoriului metropolitan.

Arealul este mărginit la vest de râul Siret și este străbătut de o serie de cursuri de apă, printre care pârâurile Miletin, Dresleuca (cu afluentul său Teasc) și Sitna (cu afluenții Luizoaia și Burla). Aceste cursuri de apă drenează teritoriul metropolitan și se varsă ulterior în râul Jijia, contribuind la formarea unei rețele hidrografice dense și bine distribuite.

Figura 9: Harta hidrografică a județului Botoșani

Sursă: https://ro.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:Romania_ape_relief.png

Suprafața acoperită de ape și bălți în arealul metropolitan este de aproximativ 3.000 de hectare, reprezentând aproximativ 21,5% din suprafața totală a județului. Dintre acestea, aproximativ 600 de hectare de lacuri și bălți se află în zona administrată de ADI Zona Metropolitană Botoșani.

În cadrul teritoriului metropolitan există mai multe acumulări de apă importante, sub formă de lacuri și iazuri, realizate pe cursurile de apă principale:

- Lacul Bucecea (orașul Bucecea), pe râul Siret;
- Lacul Loești (comuna Mihai Eminescu), pe pârâul Dresleuca;
- Lacul Cătămărești (comuna Mihai Eminescu), pe pârâul Sitna;
- Lacul Rai-Lebăda (comuna Curtești), pe pârâul Dresleuca;
- Iazul Costești (comuna Răchiți), pe pârâul Morisca;
- Iazul Stăuceni (comuna Stăuceni), pe pârâul Sitna;
- Iazul Dracșani (comunele Sulița și Bălușeni), situat la confluența pârâurilor Burla și Sitna.

Iazul Dracșani reprezintă cel mai mare lac de luncă și al doilea luciu de apă ca întindere din Moldova, având un rol important atât din punct de vedere hidrologic, cât și pentru biodiversitate și activități piscicole.

În ceea ce privește apele subterane, pânza freatică din arealul metropolitan se află la adâncimi relativ reduse, cuprinse între aproximativ 2 și 15 metri. Aceasta prezintă un potențial relativ scăzut și este, în general, lipsită de presiune, ceea ce limitează posibilitățile de exploatare intensivă.

II.1.4. Vegetația naturală și fauna

Vegetația arealului metropolitan Botoșani este caracteristică zonei de silvostepă. Aproximativ 80% din suprafața județului este reprezentată de terenuri agricole, restul fiind ocupat de pajiști secundare, păduri și suprafețe acvatice.

Relieful de podiș deluros influențează structura vegetației, care este dominată de fânețe și izlazuri, pe care cresc ierburi perene. De-a lungul pâraielor și în jurul iazurilor se dezvoltă vegetația de luncă, în care predomină stufărișurile și ierburile înalte.

Aproximativ 15% din suprafața arealului metropolitan este acoperită de păduri (circa 19.071 hectare din totalul de 128.412 hectare). Acestea sunt formate în principal din specii de foioase, precum stejarul, fagul, frasinul, nukul, paltinul, salcâmul și cireșul, dar și din specii considerate mai puțin rezistente, precum teiul și plopul. Speciile de rășinoase ocupă o suprafață redusă.

Fauna specifică zonei se împarte în două categorii principale:

a) Fauna de silvostepă, care cuprinde rozătoare precum popândăul, șoarecele de stepă, șobolanul de câmp și iepurele de câmp, precum și mamifere carnivore mici, cum sunt dihorul, nevăstuica și bursucul, la care se adaugă vulpea. Avifauna este reprezentată de specii precum graurul, pitpalacul, ciocârlia de câmp, dumbrăveanca, rața sălbatică și uliul porumbar.

b) Fauna de pădure, care include specii precum căprioara, mistrețul, pisica sălbatică, jderul și vulpea. Avifauna specifică pădurilor este reprezentată de mierlă, sturz cântător, gaiță, pițigoi și turturică. În ecosistemele forestiere se regăsesc, de asemenea, diferite specii de reptile, precum șerpi de pădure și șopârle.

Fauna acvatică este reprezentată de specii de pești precum crapul, carasul, roșioara și plătica, prezente în lacurile și iazurile din teritoriu.

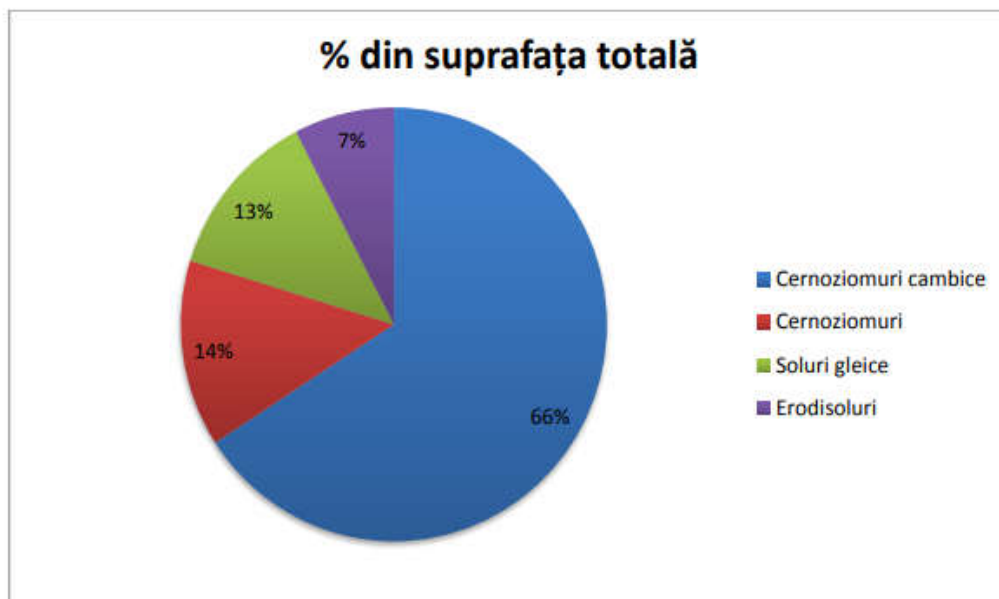
II.1.5. Solurile și resurse naturale

În arealul metropolitan predomină cernoziomurile, care reprezintă aproximativ 80% din fondul funciar total. Acestea sunt soluri foarte fertile, de culoare închisă, formate pe un suport de loess sau argile bogate în humus, având proprietăți hidrice și de aerare favorabile pentru activitățile agricole.

Totuși, aceste caracteristici pot favoriza instabilitatea terenurilor, în special în perioadele cu precipitații abundente. În perioadele secetoase, se manifestă rapid deficitul de umiditate, care poate afecta procesul de vegetație al culturilor agricole.

Structura geologică din zonă nu a permis identificarea și exploatarea unor resurse ale subsolului de mare valoare economică. Acestea se rezumă la diferite materiale de construcții: nisip, pietriș, balast - extrase cu precădere din albia râului Siret.

Figura 10: Tipologia solurilor

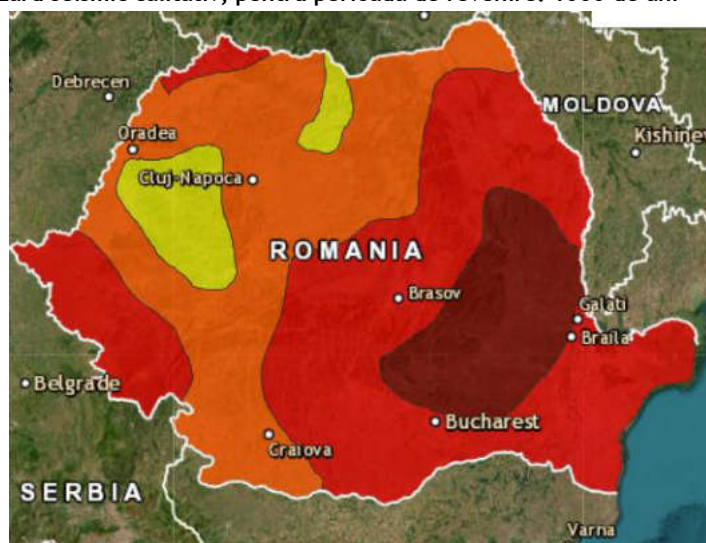
Sursa: Primăria Botoșani

II.1.6. Expunerea seismică a arealului

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului a elaborat, pe baza cataloagelor de cutremure și a altor analize științifice (tectonice, geologice și statistice), hărți de hazard seismic, care indică probabilitatea producerii unui cutremur într-o anumită zonă și intervalul de timp asociat.

Aceste hărți stau la baza planificării și implementării proiectelor de investiții, inclusiv pentru construcții noi sau pentru reabilitarea seismică a clădirilor de patrimoniu și a celor de utilitate publică, finanțate din surse naționale sau europene.

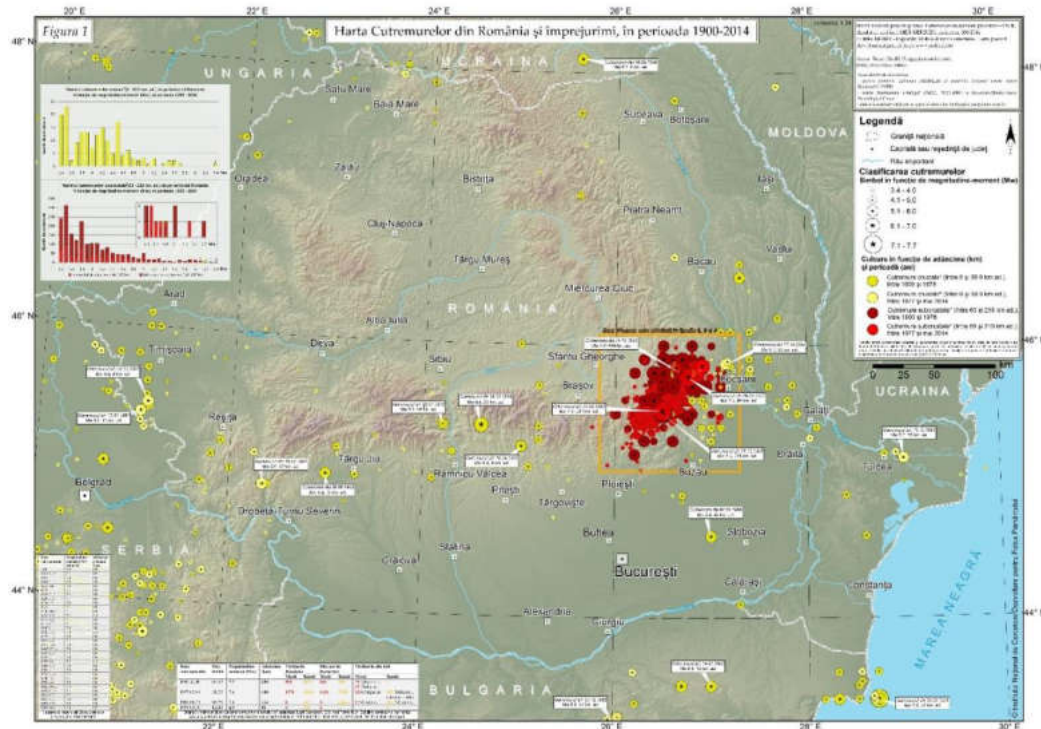
Figura 11: Harta de hazard seismic calitativ, pentru perioada de revenire: 1000 de ani

Sursa: <https://mobee.infp.ro/despre-cutremurele-din-romania/harta-cutremurelor-din-romania>

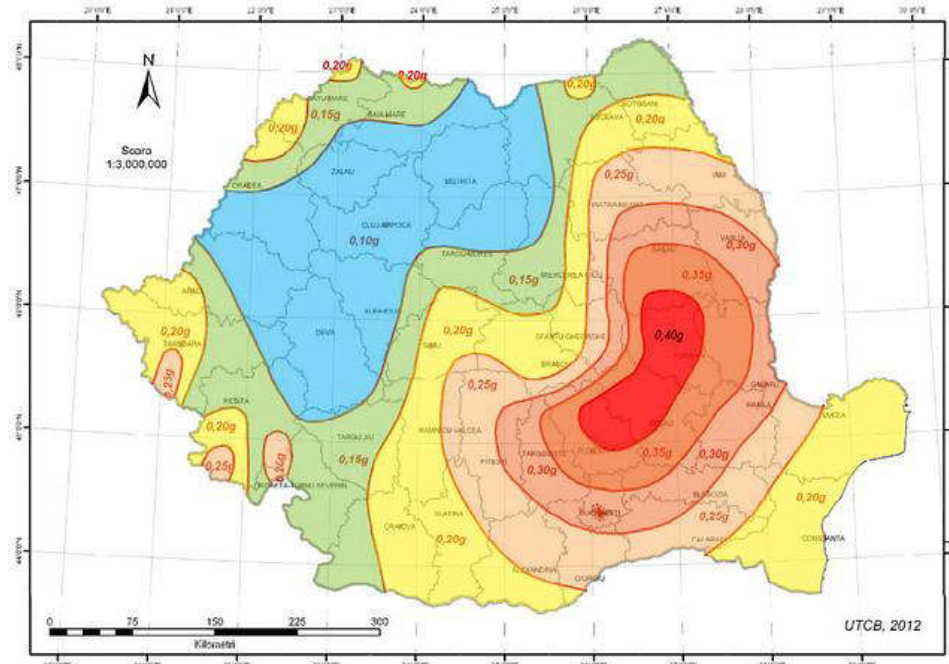
Conform acestor analize, arealul metropolitan Botoșani este amplasat într-o zonă cu risc seismic scăzut spre foarte scăzut. În regiune au fost înregistrate de-a lungul timpului cutremure de suprafață de intensitate redusă, fără impact major asupra structurilor construite.

Figura 12: Harta cutremurelor din România și împrejurimi, în perioada 1900-2014

Sursa: <https://mobee.infp.ro/despre-cutremurele-din-romania/harta-cutremurelor-din-romania>

Figura 13: Zonarea valorilor de vârf ale accelerației terenului pentru proiectare cu interval mediu de revenire de 225 ani și probabilitate de depășire de 20% în 50 de ani

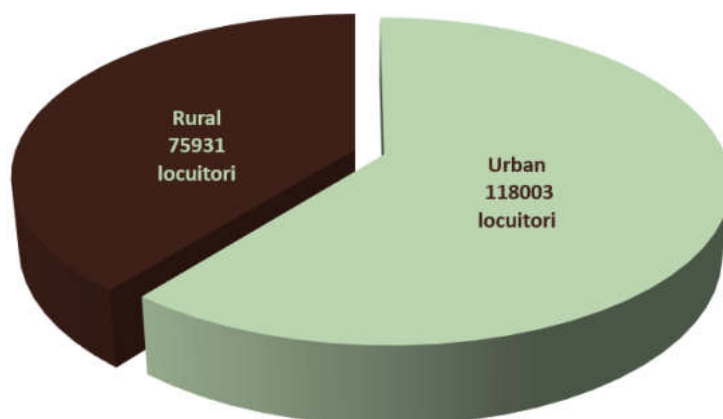
Sursa: <https://mobee.infp.ro/despre-cutremurele-din-romania/harta-cutremurelor-din-romania>

II.2. Situația socio-demografică

Populația din arealul metropolitan, la 1 iulie 2024, reprezenta 42,365% din totalul populației județului Botoșani, ridicându-se, potrivit datelor Institutului Național de Statistică, la 193.934 locuitori, în timp ce populația din teritoriul deservit de ADI Zona Metropolitană Botoșani era de 138.074 locuitori (30,162% din populația județului).

Raportat la arealul metropolitan, majoritatea populației trăiește în mediul urban - 118.003 locuitori, în timp ce în mediul rural trăiesc 75.931 locuitori. Zona Lebăda din Curtești, satul Cătămărăști Deal (comuna Mihai Eminescu) și, în mare parte, zona periurbană din Mihai Eminescu, Răchiți, Stăuceni și Curtești au indicatori privind condițiile de trai similari cu cei din municipiu, astfel încât acestea pot fi asimilate populației urbane. Municipiul Botoșani acționează ca un oraș magnet pentru populația arealului metropolitan, atrăgând o mare parte a forței de muncă din localitățile limitrofe.

Figura 14: Populația pe medii de rezidență la nivelul arealului metropolitan

Sursă: Institutul Național de Statistică

În consecință, în ultimii ani, la fel ca în întreaga țară, municipiul Botoșani a cunoscut și un amplu fenomen de suburbanizare. Se observă o tendință de migrare a populației dinspre mediul urban spre mediul rural, în special spre localitățile apropiate de municipiul Botoșani. Astfel, ultimul recensământ a evidențiat creșterea populației stabile în comunele limitrofe, precum Curtești, Mihai Eminescu, Răchiți sau Stăuceni, în detrimentul municipiului Botoșani. Acest fenomen se explică prin achiziționarea de proprietăți sau construirea de locuințe în apropierea municipiului. Este vorba de o migrare cu schimbarea domiciliului, însă, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, populația continuă să își desfășoare activitatea de bază în municipiul Botoșani. Cu toate acestea, și municipiul Botoșani se confruntă cu un fenomen de îmbătrânire demografică.

Forța de muncă înalt calificată, dar cu o vârstă relativ ridicată, rămâne principalul motor de creștere a municipiului Botoșani și al arealului metropolitan, în condițiile în care numărul tinerilor calificați și înalt calificați care se întorc în zonă se menține relativ scăzut, iar rata imigrației nu este semnificativă.

Datele ultimului recensământ arată că tot mai mulți oameni cu studii superioare pleacă în afara țării, iar navetismul pentru locul de muncă a crescut semnificativ. Tradițional, județul Botoșani a reprezentat un „furnizor de inteligență” pentru orașele universitare. Lipsa unei universități de prestigiu de-a lungul anilor a făcut ca foarte mulți tineri să plece la studii și să nu mai revină ulterior la Botoșani. Deschiderea extensiunii Universității „Alexandru Ioan Cuza” și pașii făcuți de Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava pentru înființarea unei filiale în municipiul Botoșani vor contribui la limitarea migrației tinerilor spre centrele universitare, însă acest proces trebuie urmat și de alte măsuri pentru ca Botoșaniul să devină atractiv pentru studenți.

În ultimii ani se poate observa și o migrație externă, în special a populației tinere, care a dus la creșterea gradului de îmbătrânire și la scăderea numărului de specialiști. Acest fenomen generează presiuni suplimentare asupra pieței locale a muncii și contribuie la accentuarea deficitului de specialiști în anumite domenii economice. Cu toate acestea, arealul metropolitan Botoșani rămâne unul dintre principalele bazine regionale de forță de muncă.

La fel ca întreaga țară, și județul Botoșani se confruntă cu o scădere accelerată a populației. Potrivit datelor Institutului Național de Statistică, între 1 ianuarie 1992 și 1 ianuarie 2024, populația județului a scăzut cu 31.904 locuitori, echivalentul populației orașelor Dorohoi și Darabani la un loc.

Analizând seriile de date statistice, se poate observa că numărul femeilor a scăzut mai accentuat decât cel al bărbaților. Astfel, din cei 31.904 locuitori care au dispărut din statistici, 18.641 sunt femei, iar 13.263 bărbați, raportul fiind de aproximativ 6:4.

Tabel 2: Evoluția populației la nivelul județului Botoșani pe medii de rezidență

Medii de rezidență	1992	2002	2012	2022	2023	2024
Total	488.990	481.435	465.899	456.119	455.988	457.086
Urban	177.685	184.351	201.756	190.897	188.074	185.163
Rural	311.305	297.084	264.143	265.222	267.914	271.923

Sursă: Institutul Național de Statistică

Din datele Institutului Național de Statistică se pot desprinde următoarele concluzii:

- Populația la nivelul județului Botoșani s-a încadrat pe trendul național de descreștere;
- Se poate observa o ușoară creștere a populației din mediul urban, însă aceasta este cauzată în mare măsură de transformarea UAT-urilor Bucecea, Flămânzi și Ștefănești din comune în orașe;
- Deși mediul rural prezintă o pondere mai însemnată a populației, în perioada analizată se poate observa o amplă descreștere a populației rurale, determinată atât de apariția noilor orașe, cât mai ales de migrația internațională. Se manifestă astfel un fenomen pronunțat de depopulare a satelor, fenomen specific întregului județ și, într-o anumită măsură, întregii Români;

- Fenomenul de depopulare a satelor nu este compensat de urbanizare decât într-o proporție redusă, ceea ce creează un risc major de depopulare la nivelul județului, inclusiv la nivelul arealului metropolitan.

Referitor la distribuția populației pe grupe de vârstă, respectiv structura populației existente la un moment dat, se poate observa un fenomen accentuat de îmbătrânire demografică. Acesta este determinat atât de scăderea ratei natalității concomitent cu creșterea speranței de viață, cât și de migrația națională și internațională a populației tinere.

Tabel 3: Evoluția populației cu domiciliul în arealul metropolitan Botoșani, la data de 1 ianuarie a fiecărui an

Grupe de vârstă	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
sub 20 ani	47.554	43.761	42.182	41.609	41.073	39.988	39.075	38.454
20 - 34 ani	53.133	46.748	40.611	39.261	37.721	36.132	34.678	33.520
35 - 49 ani	45.057	48.574	48.474	48.098	48.025	48.013	48.064	48.159
50-64 ani	36.564	38.960	40.364	40.398	40.500	38.474	40.492	40.814
peste 64 ani	24.242	25.438	29.097	29.830	30.188	31.064	31.913	32.666

Sursă: Institutul Național de Statistică

Analizând datele din tabelul de mai sus se poate constata un trend descendent accentuat al populației tinere și apte de muncă cu domiciliul în arealul metropolitan în ultimii 15 ani. Astfel, dacă la 1 ianuarie 2010 populația cu vârste mai mici de 20 de ani era de 47.554 locuitori, după 15 ani, la 1 ianuarie 2025, aceasta a ajuns la 38.454 locuitori, ceea ce reprezintă o scădere de aproximativ 20%.

Fenomenul a căpătat proporții și mai mari în rândul populației apte de muncă cu vârste cuprinse între 20 și 34 de ani, care a scăzut de la 53.133 de locuitori la 1 ianuarie 2010 la 33.520 locuitori la începutul anului 2025. Se poate observa o scădere de aproximativ 37%, ceea ce reflectă atât migrația externă, cât și migrația internă către centre urbane mai dezvoltate.

În paralel, se poate observa o ușoară creștere pe intervalul de vârstă 35-49 de ani, adică a populației născute în ultimii ani ai perioadei comuniste. Astfel, la 1 ianuarie 2010, în arealul metropolitan trăiau 45.057 de locuitori cu vârste între 35 și 49 de ani, iar în 2025 numărul acestora a ajuns la 48.159. Este o creștere de aproximativ 8%, manifestată în special în perioada 2010-2015, când populația din această categorie de vârstă a ajuns la 48.574 de persoane, pentru ca după anul 2020 numărul acestora să se stabilizeze în jurul pragului de 48.000 de locuitori.

Tendința de creștere a populației în vârstă se poate observa și în cazul categoriei 50-64 de ani, unde, în perioada analizată, se înregistrează o creștere de peste 11%, de la 36.564 locuitori (1 ianuarie 2010) la 40.814 locuitori (1 ianuarie 2025).

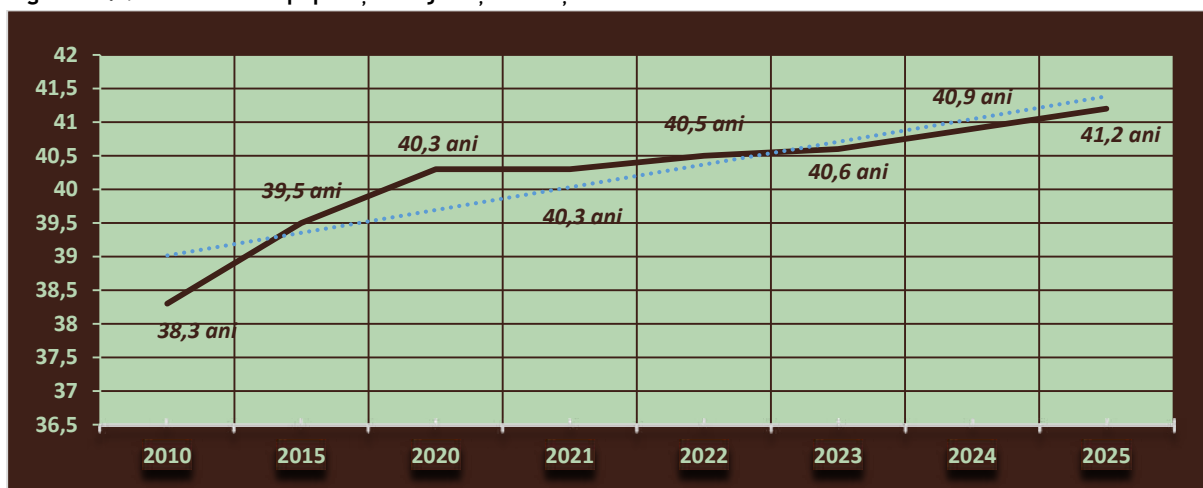
Categoria persoanelor de peste 65 de ani, cele ieșite, în general, din câmpul muncii, a cunoscut cel mai mare ritm de creștere, de peste 30%. Astfel, la 1 ianuarie 2010 erau înregistrate 24.242 de persoane în această categorie de vârstă, iar după 15 ani numărul acestora a ajuns la 32.666.

Ponderea populației tinere prezintă un trend descendent accentuat, aceasta reprezentând aproximativ 20% din populația totală, ceea ce va conduce, în perioada următoare, la accelerarea procesului de îmbătrânire demografică.

Analizând doar ultimii ani, se poate observa o ușoară încetinire a fenomenelor descrise mai sus. Chiar dacă acestea își mențin trendul descendent, ritmul este mai lent comparativ cu perioadele anterioare. O dezvoltare a mediului universitar la Botoșani și creșterea imigrației ar putea contribui, pe termen mediu și lung, la temperarea sau chiar inversarea fenomenului de îmbătrânire a populației.

Aceste fenomene se reflectă și în creșterea vârstei medii a populației județului Botoșani. Astfel în 2010, aceasta era de 38,3 ani, pentru a crește în 2024 la 40,9 ani, pentru ca în 2025 să ajungă la 41,2 ani. Situația se reflectă și la nivelul arealului metropolitan Botoșani.

Figura 15: Vârsta medie a populației în județul Botoșani

Sursă: Institutul Național de Statistică

Alte aspecte analizate în această secțiune îl constituie rata natalității, rata mortalității și sporul natural. Arealul metropolitan Botoșani, ca parte componentă a județului Botoșani, constituie una dintre principalele resurse demografice ale țării.

Rata natalității în județul Botoșani a scăzut semnificativ în perioada 2015-2023, de la 10,3‰ la 7,6‰ în anul 2024. În paralel, rata mortalității a avut o evoluție oscilantă, pornind de la 14,8‰ în 2015, atingând valori de vârf în anii 2020 (17,5‰) și 2021 (19,3‰), pentru ca ulterior să revină la 14,7‰ în 2022, la 13,7‰ în 2023 și 13,6‰ în 2024.

Astfel, și în județul Botoșani se manifestă un spor natural negativ, în concordanță cu tendințele înregistrate la nivel național, însă cu valori ușor mai ridicate decât media națională.

Figura 16: Evoluția ratei natalității și a ratei mortalității în județul Botoșani

Sursă: Institutul Național de Statistică

Tot din datele statistice se poate observa că durata medie de viață a populației din județul Botoșani este mai mică decât cea națională cu aproximativ un an. Astfel, dacă, în 2024, durata medie de viață, la nivel național era de 77,07 ani, la nivelul județului Botoșani era de 75,84 ani.

Discrepanța mai mare este în cazul bărbaților, care, la nivelul județului botoșani trăiesc, în medie, cu aproape doi ani mai puțin decât media națională. În 2024, durata medie de viață a bărbaților din județul Botoșani este 71,63 de ani, în timp ce la nivel național aceasta este de 73,47 de ani. În cazul femeilor, durata medie de viață este de 80,51 la Botoșani și de 80,69 la nivel național.

Un fapt îmbucurător este creștere constantă a duratei medii de viață în ultimul sfert de secol, de la 69,56 de ani la 77,07 de ani, la nivelul țării, și de la 69,16 de ani la 75,84 de ani, în cazul botoșănenilor.

Tabel 4: Evoluția duratei medii de viață a populației din Botoșani și la nivel național

- ani

	1990	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Total național	69,56	73,9	75,35	76	75,87	74,26	75,52	77,07
Total Botoșani	69,16	72,95	74,27	74,95	74,86	73,14	74,47	75,84
Masculin național	66,56	70,27	71,88	72,42	72,23	70,71	71,96	73,47
Masculin Botoșani	65,98	69,22	70,15	70,87	70,96	69,36	70,52	71,63
Feminin național	72,65	77,64	78,86	79,67	79,66	78	79,16	80,69
Feminin Botoșani	72,4	76,92	78,82	79,53	79,31	77,42	78,82	80,51

Sursă: Institutul Național de Statistică

Pe lângă fenomenul migrațional „clasic”, în care populația migrează dintr-un loc în altul, dar fără a-și schimba domiciliul, în ultimii ani s-a manifestat și un fenomen al migrației naționale și internaționale cu schimbarea domiciliului. Analizând seriile statistice, putem observa că din 2010 și până în prezent soldul acestei migrații este negativ (Tabel 5). Astfel, în 2024, ultimul an pentru care sunt disponibile datele statistice, au plecat cu tot cu domiciliu 4.513 de persoane din arealul metropolitan și s-au stabilit cu domiciliul în arealul metropolitan 4.228 de persoane.

Ca o concluzie, localitățile din arealul metropolitan, inclusiv municipiul Botoșani, „exportă” populație către alte județe mai prospere (Iași, Cluj, Brașov, București) și către străinătate. Această migrație este atât de mare, încât anulează complet migrarea rurală către arealul metropolitan. De asemenea, în multe cazuri, migrarea din zonele rurale ignoră complet arealul metropolitan urban, preferând relocarea într-un alt județ.

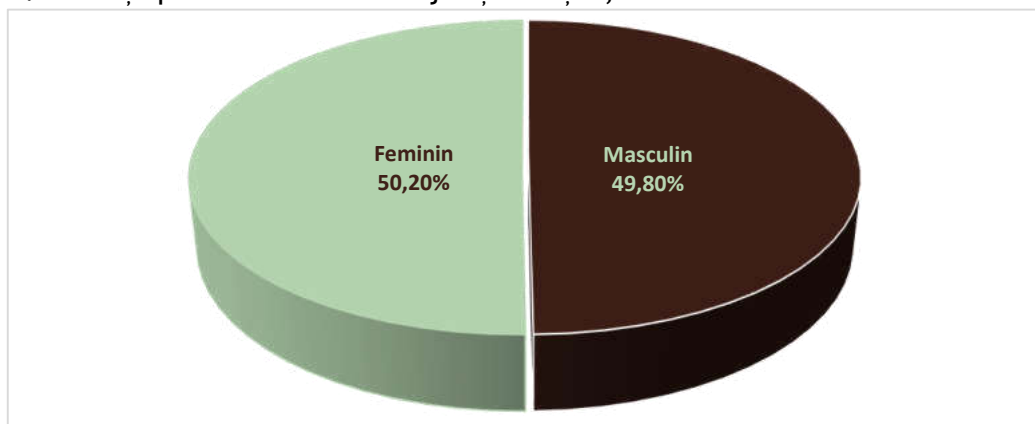
Tabel 5: Migrația cu domiciliu a populației, inclusiv cea internațională

	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Plecări cu domiciliu	3.973	3.444	3.580	3.599	4.737	4.540	4.513
Stabiliri cu domiciliu	3.202	2.726	2.712	2.876	3.614	3.684	4.228
Sold migrațional	- 771	- 718	- 868	- 723	- 1.123	- 856	- 285

Sursă: Institutul Național de Statistică

De asemenea, din analiza seriilor statistice se poate observa, la nivelul întregului județ, o distribuție egală a populației pe sexe, situația menținându-se la nivelul ultimilor ani. Astfel, în 2020, în județul Botoșani erau 188.037 bărbați și 188.525 de femei, pentru ca, la 1 ianuarie 2024, datele INS să arate că în județ trăiau 193.440 de bărbați și 194.851 de femei.

Figura 17: Distribuția pe sexe a locuitorilor din județul Botoșani, la 1 ianuarie 2024

Sursă: Institutul Național de Statistică

La nivelul județului Botoșani, la sfârșitul lunii decembrie 2025, rata de ocupare, care reprezintă raportul dintre populația ocupată civilă și resursele de muncă, a fost de 43%, cu peste 20 de procente mai mică decât cea la nivel național. Potrivit datelor INS, gradul de ocupare este mai mare la bărbați, 71,4% față de 55,1% la femei, și la persoanele din mediul urban - 68,9%, față de 57,6% în mediul rural.

La nivelul județului Botoșani, dat fiind faptul că arealul metropolitan este delimitat în jurul municipiului reședință de județ, care este principalul pol de dezvoltarea economică al județului, rata de ocupare are valori net superioare.

Tabel 6: Principalii indicatorii la nivelul județului Botoșani, la data de 01.01.2025

DENUMIRE INDICATOR	Nr. persoane
Resurse de muncă	244.300
Populația ocupată civilă	105.100
Șomeri înregistrați	4.800
Populația activă civilă (populația ocupată civilă + șomeri înregistrați)	109.900
Populația în pregătire profesională și alte categorii de populații în vârstă de muncă (resurse de muncă - populația activă civilă)	134.400

Sursă: Institutul Național de Statistică

Analizând seria datelor statistice din ultimul deceniu se poate observa o scădere semnificativă cu 25% a populației active civilă la nivelul județului Botoșani. Cauzele sunt structurale și țin de scăderea accentuată a populației și migrația internă și externă a forței de muncă. Evoluția populației active civilă pe județul Botoșani poate fi analizată în următorul tabel.

Tabel 7: Evoluția populației active civilă pe județul Botoșani (mii persoane)

	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Total	146,6	136,7	107,7	111,6	110	109,9
Masculin	75,5	72,6	58,2	60,6	59,3	60,4
Feminin	71,1	64,1	49,5	51	50,7	49,5

Sursă: Institutul Național de Statistică

Odată cu scăderea populației active civilă a scăzut, e drept, într-un procent mai mic (23,5%) și a populației ocupată civilă. Ca și în cazul indicatorului anterior, se observă că predomină bărbații în rândul populației active.

Populația activă civilă cuprinde totalitatea slariaților din județul Botoșani, a patronilor, lucrătorilor pe cont propriu, dar și a lucrătorilor familiali neremunerați. În acest indicator nu sunt cuprinse cadrele militare, angajați ai Ministerului Apărării Naționale, ai Ministerului Afacerilor Interne și ai serviciilor de informații.

Tabel 8: Evoluția populației ocupată civilă pe județul Botoșani (mii persoane)

	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Total	139,4	132,7	104,9	108,2	106,6	105,1
Masculin	71,1	70,5	56,7	58,7	57,5	57,7
Feminin	68,3	62,2	48,2	49,5	49,1	47,4

Sursă: Institutul Național de Statistică

Astfel, se poate observa că în județul Botoșani, implicit și la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani, există o importantă resursă de muncă nevalorificată la nivel economic: lucrătorii familiali neremunerați. Adică, vorbim de toate persoanele de 15 ani și peste, care au desfășurat o activitate economică producătoare de bunuri și servicii de cel puțin o oră (cel puțin 15 ore pentru lucrătorii pe cont propriu și lucrătorii familiali neremunerați din agricultură) într-o săptămână, în scopul obținerii de venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii. Această resursă de forță de muncă poate fi atrasă în sistemul productiv și astfel să contribuie la dezvoltarea Zonei Metropolitane.

Datele statistice evidențiază o tendință pozitivă a pieței muncii din arealul metropolitan Botoșani, chiar și în contextul unei scăderi a populației active la nivel general. În perioada 2015-2024, numărul mediu al salariaților din arealul metropolitan a crescut constant, de la 35.495 la 43.414, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 22,3%. Această evoluție indică o consolidare a activității economice și o capacitate crescută de absorbție a forței de muncă.

La nivel județean, dinamica este similară, numărul total al salariaților crescând de la 49.731 la 60.394 în aceeași perioadă. Cu toate acestea, un aspect esențial este menținerea unei ponderi ridicate a salariaților din arealul metropolitan, de peste 71%, cu o ușoară tendință de creștere până la 71,88% în 2024.

Tabel 9: Evoluția numărului de salariați în arealul metropolitan

	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Numărul mediu de salariați în arealul metropolitan	35.495	38.702	39.409	40.287	42.409	43.414
Numărul mediu de salariați la nivel județean	49.731	54.044	55.034	56.255	59.155	60.394
Pondere salariaților din arealul metropolitan în total județ	71,37%	71,61%	71,61%	71,61%	71,69%	71,88%

Sursă: Institutul Național de Statistică

Această structură evidențiază o concentrare accentuată a activității economice în arealul metropolitan, cu implicații directe asupra echilibrului teritorial la nivel județean. În timp ce zona metropolitană își consolidează rolul de centru de ocupare și dezvoltare, diferențele față de restul localităților tind să se adâncească, ceea ce poate genera presiuni suplimentare asupra infrastructurii urbane și a serviciilor publice.

În același timp, dependența ridicată a pieței muncii județene de acest nucleu economic subliniază necesitatea diversificării oportunităților de angajare și în zonele periurbane și rurale, pentru a asigura o dezvoltare mai echilibrată. Mobilitatea forței de muncă devine, astfel, un factor esențial, atât prin facilitarea accesului la locuri de muncă, cât și prin reducerea disparităților dintre teritorii.

Pe termen mediu și lung, menținerea acestui ritm de creștere va depinde de capacitatea arealului metropolitan de a susține investițiile, de a valorifica forța de muncă disponibilă și de a atrage resurse umane suplimentare, în contextul unor presiuni demografice tot mai evidente.

Potrivit datelor Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Botoșani, la 31 decembrie 2025, erau înregistrați la nivelul județului 4.078 de șomeri, dintre care 1.750 erau femei (42,91%). 9,75% dintre șomeri (398 de persoane) provin din municipiul Botoșani și orașul Bucecea.

Din totalul persoanelor înregistrate la Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, 787 persoane erau șomeri indemnizați, iar 3.291 erau persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, înscrise în evidențele agenției fără a beneficia de drepturi bănești. Din persoanele indemnizate, 638 primesc indemnizate ca urmare a disponibilizărilor curente și colective de personal, iar 149 persoane beneficiază de indemnizație de șomaj urmare absolvirii unei forme de învățământ.

Structura și vulnerabilitățile șomajului în județul Botoșani

La sfârșitul anului 2024, județul Botoșani înregistra 4.841 șomeri. Analiza structurii acestora pe nivel de educație relevă că ponderea cea mai mare este deținută de persoanele cu studii gimnaziale (1.773 persoane, 36,62%), urmate de cele cu studii primare (743 persoane, 15,35%), profesionale (669 persoane, 13,82%) și liceale (604 persoane, 12,48%). Șomerii cu studii postliceale și universitare sunt mult mai puțini (176 persoane, 3,64%), ceea ce indică o integrare mai bună a persoanelor cu nivel educațional ridicat și, totodată, un potențial de migrație spre zone cu oportunități mai competitive.

Această structură indică o vulnerabilitate crescută pe piața muncii a persoanelor cu nivel scăzut de educație, în timp ce integrarea este mult mai bună pentru cei cu studii superioare, care, în plus, pot migra către alte zone cu oportunități mai atractive.

Tabel 10: Structura șomerilor în funcție de forma de învățământ absolvită, la 31 decembrie 2025

Total	Fără studii	Studii					
		primare	gimnaziale	profesionale	liceale	postliceale	universitare
4.841	113	743	1.773	669	604	46	130

Sursă: Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă

Din perspectiva vârstei, șomajul este concentrat în principal în rândul persoanelor aflate în perioada activă superioară și al celor apropiate de pensionare. Cei între 40 și 49 de ani reprezintă 25,99% din totalul șomerilor (1.033 persoane), urmați de persoanele peste 55 de ani - 1.090 persoane, 24,99%. Alte categorii includ tinerii sub 25 de ani (356 persoane, 7,35%), cei între 25-29 ani (149 persoane, 3,08%), între 30-39 ani (591 persoane, 12,21%) și 50-55 ani (859 persoane, 17,74%).

Această structură indică că șomajul afectează în mod deosebit persoanele aflate în perioada de vârstă activă superioară și pe cele apropiate de pensionare, ceea ce sugerează necesitatea unor politici adaptate de recalificare profesională și stimulare a angajării în rândul grupurilor mai mature. În același timp, ponderea relativ redusă a tinerilor sugerează o integrare mai bună a acestora pe piața muncii sau migrația lor către alte zone cu oportunități mai atractive.

Tabel 11: Structura șomerilor în funcție de vârstă, la 31 decembrie 2025

TOTAL	Sub 25 de ani	25-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-55 ani	Peste 55 ani
4.841	356	149	591	1.033	859	1.090

Sursă: Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă

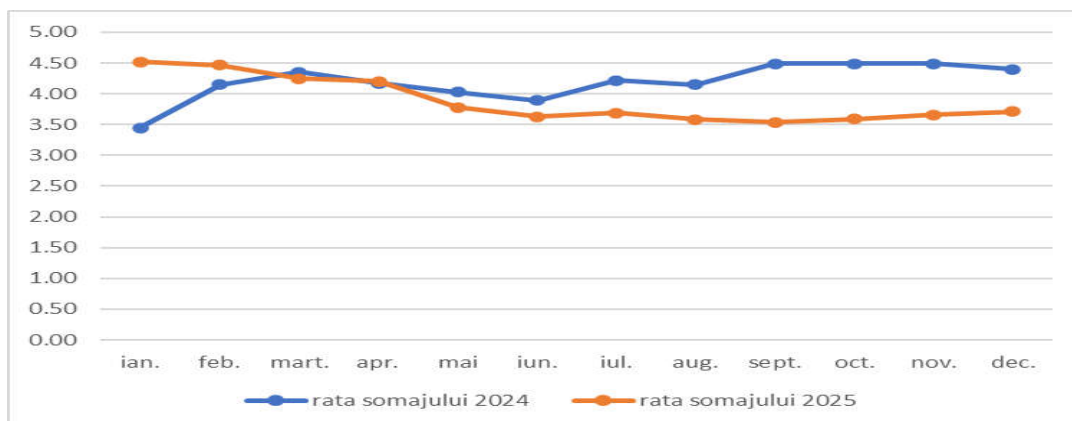
Aceste date oferă o bază solidă pentru prioritizarea intervențiilor și proiectelor menite să crească competitivitatea forței de muncă, să reducă vulnerabilitatea grupurilor la risc și să sprijine dezvoltarea unei piețe a muncii mai echilibrate și reziliente.

Creștere constantă a ratei șomajului

În ultimii ani, la nivelul județului Botoșani s-a manifestat o creștere constantă a ratei șomajului. Astfel, în 2022, rata șomajului a crescut de la 2,69% - în ianuarie la 3,14 - în decembrie, pentru ca în 2023 să rămână relativ constantă 3,07% (ianuarie), respectiv 3,08% (decembrie).

Anul 2024 a marcat cea mai importantă creștere pe fondul exit-ului unor companii importante din domeniul industriei textile, care au decis să-și sisteze activitatea în regim lohn, ca urmare a scăderii profitabilității și chiar a înregistrării de pierderi. Astfel, dacă în luna ianuarie rata șomajului era de 3,45%, la finalul anului, a ajuns la 4,40%. În anul 2025, trendul temperat și chiar s-a inversat coborând de la 4,25% în ianuarie la 3,71% în decembrie.

Figura 18: Evoluția lunară a ratei șomajului pentru anii 2024-2025

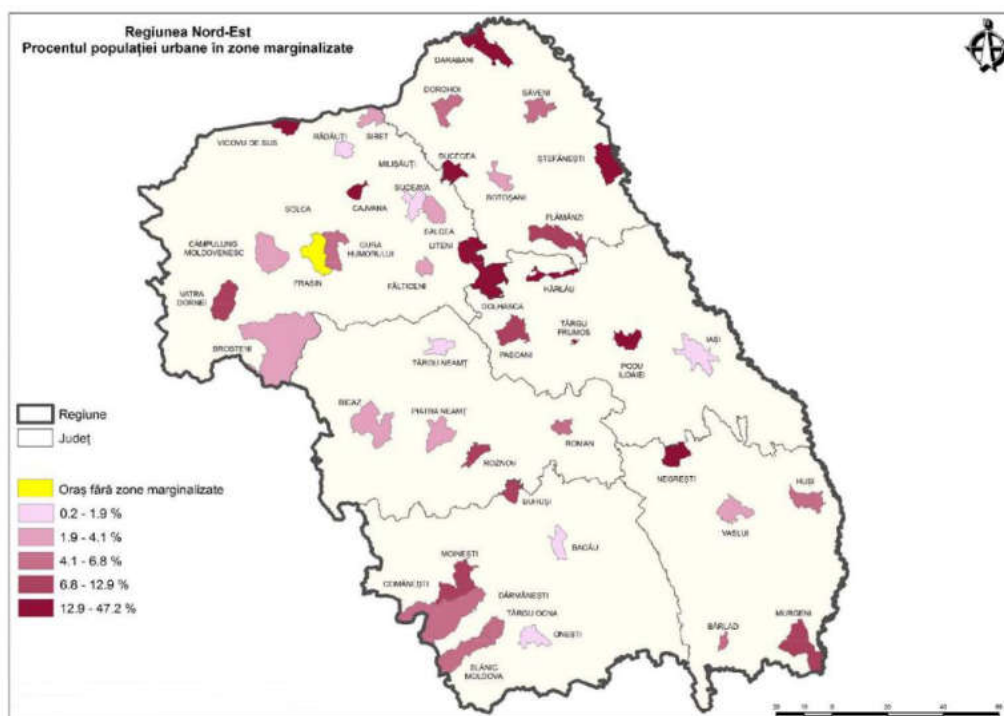

Sursă: Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă

Arealul metropolitan Botoșani, ca de altfel întreg județul Botoșani, se confruntă cu un număr foarte mare de lucrători pe cont propriu și lucrători în agricultură, care reprezintă o resursă importantă ce poate fi atrasă în piața muncii.

Un aspect negativ îl reprezintă numărul ridicat al populației din gospodăriile izolate și din „zonele marginalizate”, fie ele rurale, fie urbane. Zonele urbane „dezavantajate” sunt, prin definiție, zone din interiorul orașelor și municipiilor care nu ating un standard corespunzător pe unul sau două din criteriile menționate anterior.

Figura 19: Harta marginalizării urbane la nivel de unitate administrativ-teritorială

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România

Zonele urbane „marginalizate” sunt definite ca zone din interiorul orașelor și municipiilor care nu satisfac un standard corespunzător pe nici unul din cele trei criterii, adică au deficit de capital uman, au un nivel scăzut de ocupare formală și oferă condiții improprii de locuire. Astfel de zone sunt identificate în „Atlasul zonelor urbane”, realizat de Banca Mondială, ca existând și în municipiul Botoșani (Tabel 12).

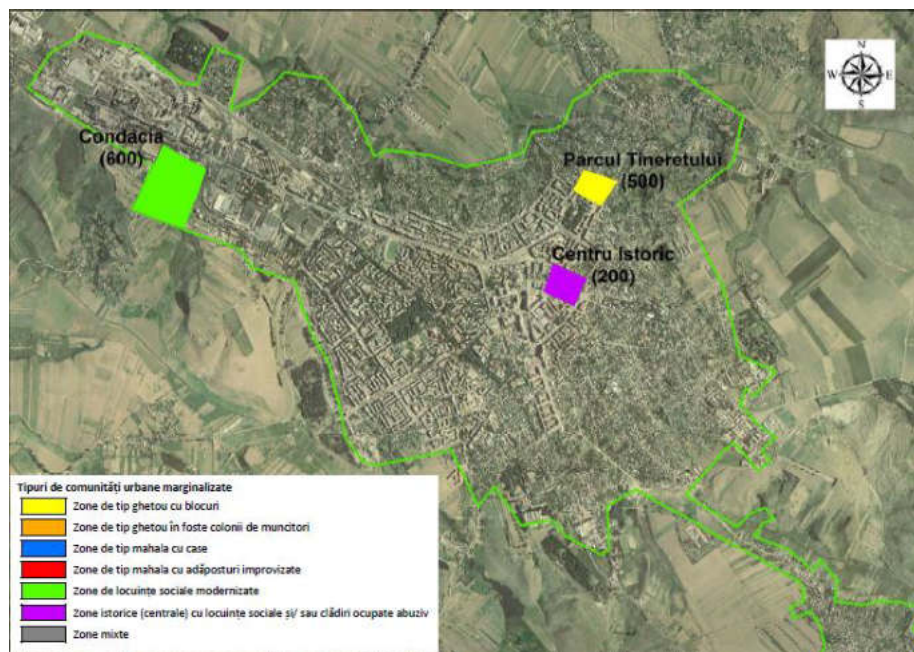
Tabel 12: Distribuția populației urbane din arealul metropolitan Botoșani în funcție de tipul ariei de rezidență

	Botoșani	Bucecea	Național
% populație în zone nedezavantajate	56,69%	2,9%	67,8%
% populație în zone dezavantajate pe locuire	1,94%	-	5,2%
% populație în zone dezavantajate pe ocupare	28,31%	34,16%	9,9%
% populație în zone dezavantajate pe capital uman	7,71%	46,77%	11,7%
% populație în zone marginalizate	2,92%	15,58%	3,2%
% populație în zone cu instituții sau sub 50 de locuitori	2,42%	0,58%	2,3%

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România

Din analiza datelor Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate din România reiese clar că arealul metropolitan Botoșani, avem unele dintre cele mai ridicate proporții din țară în ceea ce privește populația urbană care trăiește în zone marginalizate. În municipiul Botoșani au fost identificate trei zone cu comunități urbane marginalizate: Parcul Tineretului - Zone de tip ghetouri cu blocuri (aproximativ 500 de persoane); Condacia - Zone de locuința sociale modernizate (aproximativ 600 de persoane) și Centrul Istoric - Zone istorice - cu locuințe sociale și/sau clădiri ocupate abuziv (aproximativ 200 de persoane).

Figura 20: Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România

În România, nu există o definiție prin legislație a „zonelor marginalizate”, dar majoritatea studiilor asupra sărăciei și marginalizării au avut în vedere mediul rural. Astfel, în urma studiului făcut de experții Băncii Mondiale s-a constatat că județul Botoșani se regăsește în rândul celor cu rată ridicată de marginalizare rurală, ceea ce a dus și la o sărăcie rurală.

Figura 21: Harta localităților rurale marginalizate din județul Botoșani

Sursă: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România

Sărăcia în mediul rural se prezintă sub multe forme, de la sărăcia din satele mici și cele cu populație îmbătrânită până la comunități caracterizate prin capital uman scăzut, printr-o slabă ocupare formală a forței de muncă și prin locuințe improprii.

Din analiza Băncii Mondiale, se poate observa că marginalizarea în mediul rural se adâncește cu îndepărtarea de municipiul Botoșani. Astfel, localitățile mai apropiate de reședința de județ au un grad mai mic de marginalizare, în timp ce localitățile mai îndepărtate un grad mai mare. E drept, că situația a mai evoluat față de momentul 2016, când a fost publicat studiul Băncii Mondiale, populația care trăiește în zonele marginalizate fiind mult mai redusă, toate unitățile administrative accesând fonduri pentru dezvoltarea localităților.

Județul Botoșani este încadrat la categoria **mediu-inferior dezvoltat**, cu valori IDUL (Indicele Dezvoltării Umane Locale) în gama 55÷60, fapt care demonstrează necesitatea unor investiții publice și private urgente în condițiile în care arealul metropolitan Botoșani reprezintă una dintre principalele resurse de forță de muncă ale țării.

III. SITUAȚIA SOCIO-ECONOMICĂ

Economia națională se bazează, într-o foarte mare măsură, pe reședințele de județ și pe zonele metropolitane, fapt confirmat, de altfel, de raportul „Orașe-magnet”, realizat de Banca Mondială. Exemplul citat de experții organismului financiar arată că **cele 41 de zone urbane funcționale asigurau 61% din totalul locurilor de muncă existente în România, peste 70% din cele neagricole și generau aproximativ 90% din veniturile firmelor la nivel național.** Nici județul Botoșani nu face excepție, municipiul Botoșani, în jurul căruia se dezvoltă arealul metropolitan, fiind principalul oraș-magnet pentru zona istorică a Țării de Sus.

Cu toate acestea, evoluția economică înregistrează un ritm care reduce într-o măsură limitată decalajul economic istoric față de celelalte regiuni ale țării. Principalele cauze sunt poziționarea în extremitatea nord-estică a țării și deficitul major de infrastructură de transport de mare viteză, în special lipsa autostrăzilor.

Un studiu realizat în cadrul programului Romanian Economic Monitor, derulat de Universitatea Babeș-Bolyai, evidențiază relația directă dintre existența infrastructurii rutiere de mare viteză și nivelul de dezvoltare economică al regiunilor: PIB-ul pe cap de locuitor este, în medie, cu aproximativ 25% mai mare în județele care beneficiază de cel puțin un tronson de autostradă, comparativ cu județele care nu dispun de astfel de infrastructură. Dacă în analiză este inclus și municipiul București, diferența crește la aproximativ 36%.

În acest context, dezvoltarea infrastructurii rutiere majore - Autostrada „Moldova” (A7), Autostrada „Unirii” (A8), drumul expres Botoșani - Suceava, precum și varianta de ocolire a municipiului Botoșani - reprezintă un factor esențial pentru creșterea competitivității economice a regiunii de Nord-Est și, implicit, a arealului metropolitan Botoșani. Aceste investiții vor contribui la îmbunătățirea conectivității cu principalele coridoare de transport, facilitând legăturile cu Ucraina (Vama Siret) și Republica Moldova (Vama Stânca), precum și integrarea mai eficientă în fluxurile economice naționale și europene.

În același timp, proximitatea față de Ucraina reprezintă o oportunitate strategică majoră în contextul procesului de reconstrucție post-conflict. Zona Metropolitană Botoșani se află într-o poziție favorabilă pentru a deveni un punct logistic și economic de sprijin pentru fluxurile de bunuri, servicii și investiții destinate reconstrucției Ucrainei. Valorificarea acestei poziționări geografice, coroborată cu dezvoltarea infrastructurii de transport și consolidarea capacității administrative și economice locale, poate transforma actualul dezavantaj periferic într-un avantaj competitiv, integrând arealul metropolitan în dinamica fluxurilor economice regionale și transfrontaliere.

III.1. Economia

III.1.1. Contextualizarea situației economice la nivelul județean

Seriile de date ale Institutului Național de Statistică, precum și prognozele economice ale Comisiei Naționale de Prognoză evidențiază o creștere constantă a Produsului Intern Brut pe locuitor realizat în județul Botoșani, trend care se estimează că se va menține și în anii următori, urmând chiar să se accelereze odată cu realizarea Autostrăzii A7 și a Drumului Expres Botoșani - Suceava.

Cea mai mare parte a acestui indicator se realizează în municipiul Botoșani, aproximativ 75%, unde este concentrată cea mai mare parte a economiei locale. De asemenea, spațiul rural al arealului metropolitan are o contribuție importantă la formarea PIB-ului local, prin aportul sectorului agricol, ceea ce evidențiază caracterul mixt al economiei locale și rolul complementar al componentelor urbane și rurale.

Bugetele administrației publice locale reprezintă un motor important al dezvoltării economice, atât pentru mediul de afaceri, cât și pentru populație. Prin proiectele cu finanțare europeană și guvernamentală implementate de autoritățile locale, economia locală a beneficiat de o infuzie semnificativă de capital, care s-a reflectat în dezvoltarea sectorului privat. Totodată, angajații din sectorul public din județul Botoșani reprezintă aproximativ 60% din totalul salariaților, o mare parte dintre aceștia fiind concentrați în arealul metropolitan. Această categorie socio-profesională constituie un vector important în creșterea salariului mediu la nivel județean.

Creșterea salarială se reflectă în principal în consum, care contribuie direct la creșterea Produsului Intern Brut. Chiar dacă, în perioada 2015-2023, salariile aproape s-au triplat în județul Botoșani, inclusiv la nivelul arealului metropolitan, acestea au rămas la aproximativ 78% din media salariului net la nivel național, conform datelor aferente anului 2023. Dacă se ia în considerare și inflația din perioada analizată, rezultă o creștere semnificativă a puterii de cumpărare a salariului mediu, estimată la +89%.

Ținând cont de faptul că, la nivelul județului, doar una din două persoane active este încadrată în muncă, ceea ce indică existența unor rezerve importante de forță de muncă, precum și de proiectele majore de infrastructură care vor conecta arealul metropolitan Botoșani la principalele centre economice ale țării, se poate contura o perspectivă clară de dezvoltare economică.

În acest context, Zona Metropolitană Botoșani are potențialul de a deveni principalul pol de structurare și valorificare a acestor oportunități de dezvoltare, prin integrarea funcțională a pieței muncii, coordonarea investițiilor publice și crearea unui cadru favorabil atragerii investițiilor private.

Totodată, poziționarea geografică a arealului metropolitan, în proximitatea frontierelor cu Republica Moldova și Ucraina, capătă o relevanță strategică suplimentară în contextul reconstrucției Ucrainei post-conflict. Zona Metropolitană poate valorifica această poziție pentru a se configura ca un nod logistic și economic regional, capabil să faciliteze fluxuri de bunuri, servicii și investiții, contribuind astfel la dinamizarea economiei locale și la integrarea acesteia în rețele economice transfrontaliere.

III.1.2. Evoluția PIB

În perioada 2013-2023, PIB/locuitor în județul Botoșani a înregistrat o creștere semnificativă de aproximativ 128%, de la 3.749 euro/locuitor în 2013 la 8.534 euro/locuitor în 2023.

Potrivit datelor și prognozelor Comisia Națională de Strategie și Prognoză, acest trend ascendent s-a menținut și în anii recenti, astfel încât pragul de 10.000 euro/locuitor a fost depășit în anul 2025, iar pentru anul 2026 este estimată atingerea unui nivel de aproximativ 10.927 euro/locuitor.

Această evoluție reflectă un proces de convergență economică, susținut de investițiile publice și de dinamica pozitivă a economiei locale, cu perspective de consolidare pe termen mediu, în contextul dezvoltării infrastructurii majore de transport și al creșterii gradului de integrare economică regională.

Tabel 13: Evoluția și prognoza PIB/locuitor pentru județul Botoșani în perioada 2013-2026 (euro)

	2013	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Botoșani	3.749	3.902	5.960	6.333	7.591	8.534	9.398	10.178	10.927

Sursă: Comisia Națională de Prognoză și Statistică

III.1.3. Bugetele unităților administrativ-teritoriale

Bugetele unităților administrativ-teritoriale din Zona Metropolitană Botoșani constituie un instrument central al dezvoltării economice locale, alimentate atât din resurse proprii - taxe și impozite locale -, cât și, într-o proporție semnificativă, din fonduri atrase prin programe naționale și europene. Prin această structură duală de finanțare, autoritățile locale acționează ca agenți direcți de investiție și modernizare a teritoriului.

În perioada recentă, mecanismele de finanțare disponibile - PNDL, PNI „Anghel Saligny”, PNRR, fonduri structurale europene și instrumente de cooperare transfrontalieră - au generat un flux susținut de investiții în infrastructura publică: rețele de apă și canalizare, drumuri, iluminat public, unități de învățământ, piețe agroalimentare și digitalizare administrativă. Aceste intervenții îmbunătățesc calitatea vieții cetățenilor și, totodată, stimulează cererea de lucrări și servicii în sectorul privat, cu precădere în domeniile construcțiilor, instalațiilor, tehnologiilor energetice și transformării digitale.

Administrația publică locală îndeplinește astfel un rol economic dual: pe de o parte, în calitate de investitor și consumator de servicii - prin intermediul entităților subordonate (societăți de utilități, administrarea patrimoniului și a fondului locativ, piețe publice, transport local) -, iar pe de altă parte, ca generator de oportunități pentru mediul privat, prin atribuirea de contracte de lucrări, bunuri și servicii.

Această interdependență între sectorul public și economia locală produce efecte directe asupra pieței muncii, a gradului de ocupare și a stabilizării unor sectoare economice vulnerabile. Capacitatea autorităților locale de a atrage finanțări

nerambursabile și de a le gestiona eficient reprezintă, în consecință, un indicator esențial al competitivității teritoriale și o condiție fundamentală pentru menținerea unui ritm susținut de dezvoltare.

Pe termen mediu și lung, administrațiile publice locale și județene urmăresc consolidarea unui ecosistem antreprenorial în care sectorul terțiar să dețină o pondere crescândă în valoarea adăugată brută a regiunii. Serviciile comunitare și economice nu reprezintă simple facilități auxiliare, ci componente integrate strategic în planurile de dezvoltare locală, generând sinergii între sectorul public, mediul privat și comunitatea de afaceri.

În acest context, evoluția sectorului terțiar și consolidarea infrastructurii urbane și administrative devin fundamente ale unei creșteri economice sustenabile, cu potențialul de a transforma Zona Metropolitană Botoșani într-un centru regional dinamic de servicii, inovare și competitivitate teritorială.

III.1.4. Agenți economici

Provocarea pentru economia botoșăneană provine din numărul relativ scăzut al profesioniștilor activi din punct de vedere juridic (persoane fizice - întreprinderi familiale, întreprinderi individuale, persoane fizice autorizate - și persoane juridice). Astfel, la sfârșitul anului 2024, potrivit datelor Oficiului Național al Registrului Comerțului, Botoșani încheia Top 10 al județelor cu cele mai puține firme și persoane fizice active din țară.

În județul Botoșani erau activi 17.343 de profesioniști, dintre care 7.880 erau întreprinderi familiale, întreprinderi individuale, persoane fizice autorizate, iar 9.463 persoane fizice, relevă datele Oficiului Național al Registrului Comerțului. Este unul dintre cele mai strânse rapoarte dintre persoanele fizice active în economie și persoanele juridice - 1,2 -, în condițiile în care media națională se apropie de 3 persoane juridice la o persoană fizică în economie.

Județul Botoșani este în topul județelor cu cele mai puține firme active din țară, 9.463. Mai puține firme active sunt doar în județele: Covasna (6.900), Mehedinți (8.766), Ialomița (8.849) și Tulcea (8.969).

Acest număr redus de firme și persoane fizice (17.343), jumătate din media națională (33.483 de profesioniști dacă nu ținem cont de municipiul București și 39.440 cu tot cu capitală), coroborat cu resursa importantă de forță de muncă din județul Botoșani, arată că există un potențial economic real, neexploatat încă la nivelul său maxim.

La acest capitol, județul Botoșani este pe locul 5 din Regiunea de Nord-Est a României, fiind depășit de județele: Iași (60.265), Suceava (36.653), Bacău (33.740) și Neamț (26.631), depășind în schimb județul Vaslui unde, la finalul anului trecut erau activi 16.973 de profesioniști. De remarcat că acești profesioniști activi în economie sunt masați cu precădere în arealul metropolitan, în special în municipiul Botoșani.

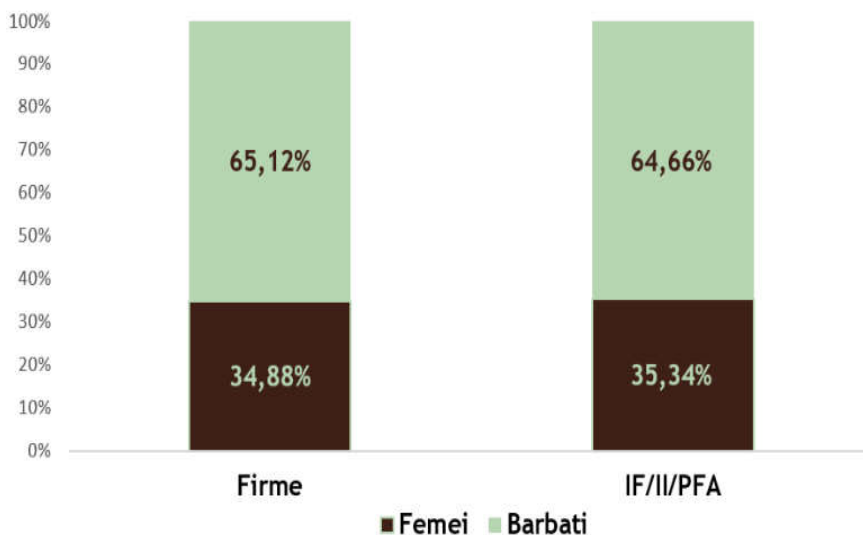
Tabel 14: Top 10 cei mai puțini profesioniști activi

Nr. Crt.	Județul	Profesioniști activi	Persoane fizice	Persoane juridice
1.	Covasna	12.328	5.428	6.900
2.	Ialomița	13.366	4.517	8.849
3.	Mehedinți	14.478	5.712	8.766
4.	Tulcea	15.187	6.218	8.969
5.	Călărași	15.824	5.024	10.800
6.	Giurgiu	16.368	3.394	12.974
7.	Caraș-Severin	16.628	5.664	10.984
8.	Brăila	16.882	6.004	10.878
9.	Vaslui	16.973	5.917	11.056
10.	BOTOȘANI	17.343	7.880	9.463
11.	Sălaj	17.354	7.613	9.741
12.	Teleorman	18.551	5.949	12.602
13.	Vrancea	19.668	6.296	13.372
14.	Gorj	19.833	5.327	14.506
15.	Harghita	21.192	8.945	12.247

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Atât la nivelul firmelor, cât și la nivelul persoanelor fizice active în economie se poate observa, cu precădere, o implicare mai mare a bărbaților, raportul fiind de o femeie acționar la doi bărbați.

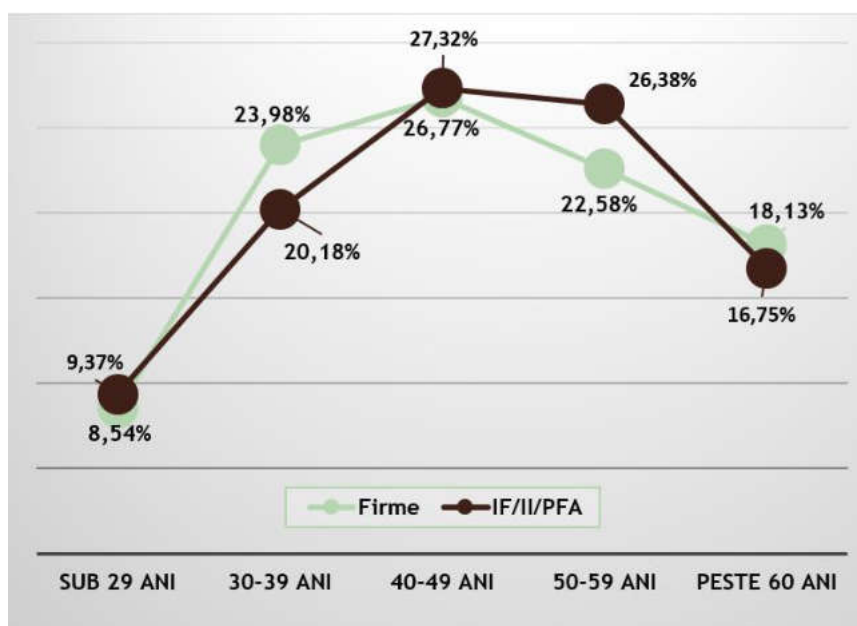
Figura 22: Distribuția pe sexe a acționarilor persoanelor juridice/ titularilor membrilor IF/II/PFA active

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

De asemenea, se poate observa o distribuție normală sub forma Curbei lui Gauss, cu mai puțini acționari tineri și în vârstă și mai mulți în categoriile de vârstă medie. Aceeași distribuție se remarcă și în cazul titularilor membrilor întreprinderilor familiale, întreprinderilor individuale, persoanelor fizice autorizate active.

Figura 23: Distribuția pe categorii de vârstă a acționarilor persoanelor juridice/titularilor membrilor IF/II/PFA active

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

III.1.5. Structura agenților economici

În strânsă legătură cu elementele analizate până acum se află elementele de dezvoltare economică primate prin structura IMM-urilor și a companiilor de dimensiuni mari care activează în județul Botoșani. Din **Tabelul 15** se poate observa o creștere constantă a numărului firmelor în ultimul deceniu, de la 4.012 firme active în 2015, la 5.808 firme active în 2023, ultimele date disponibile ale Institutului Național de Statistică.

Tabel 15: Evoluția IMM-urilor și a întreprinderilor mari de pe teritoriul județului Botoșani în funcție de numărul de angajați, în perioada 2015-2023

	2015	2020	2021	2022	2023
Total	4.012	5.050	5.229	5.400	5.808
0-9 angajați	3.522	4.539	4.702	4.873	5.257
10-49 angajați	383	417	435	438	461
50-249 angajați	91	80	82	77	76
250 angajați și peste	16	14	10	12	14

Sursă: Institutul Național de Statistică

Analizând structura firmelor care activează în județul Botoșani, se poate constata că domeniul cel mai atractiv este cel al comerțului, urmat de construcții și de industrie. Deși este un județ preponderent agrar, Botoșani înregistrează un număr relativ redus de firme active în agricultură, în pofida faptului că, potrivit datelor statistice, peste 26.800 de botoșăneni sunt ocupați în acest sector.

Conform datelor Institutului Național de Statistică, numărul salariaților din domeniul agricol al județului Botoșani se ridică, la sfârșitul anului 2023, la doar 2.195

de persoane. Restul celor ocupați în agricultură fac parte din categoria lucrătorilor familiali neremunerați, care își asigură traiul din agricultura de subzistență.

Evoluția IMM-urilor și a întreprinderilor mari de pe teritoriul județului Botoșani, în funcție de domeniul de activitate și de numărul de angajați, în perioada 2015-2023, poate fi analizată pe baza datelor din **Tabelul 16**.

Tabel 16: Evoluția IMM-urilor și a întreprinderilor mari de pe teritoriul județului Botoșani în funcție de domeniul de activitate și de numărul de angajați, în perioada 2015-2023

Număr de angajați		2015	2020	2021	2022	2023
Agricultură, silvicultură și pescuit	Total	295	343	346	348	371
	0-9 angajați	258	310	315	315	336
	10-49 angajați	33	32	28	30	32
	50-249 angajați	4	1	3	3	3
Industria extractivă	Total	10	11	10	10	11
	0-9 angajați	4	5	3	4	4
	10-49 angajați	5	5	5	4	5
	50-249 angajați	1	1	2	2	2
Industria prelucrătoare	Total	482	599	594	583	582
	0-9 angajați	344	470	458	445	452
	10-49 angajați	89	88	98	101	93
	50-249 angajați	35	29	30	28	27
	250 angajați și peste	14	12	8	9	10
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	Total	16	9	6	4	5
	0-9 angajați	13	7	4	2	4
	10-49 angajați	2	1	1	1	-
	50-249 angajați	1	1	1	1	1
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	Total	24	27	22	21	22
	0-9 angajați	17	20	15	14	15
	10-49 angajați	4	3	4	4	4
	50-249 angajați	1	2	2	2	2
	250 angajați și peste	2	2	1	1	1
Construcții	Total	335	533	580	620	712
	0-9 angajați	274	441	477	519	600
	10-49 angajați	46	75	87	87	99
	50-249 angajați	15	17	16	13	11
	250 angajați și peste	-	-	-	1	2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	Total	1.471	1.534	1.568	1.547	1.608
	0-9 angajați	1.339	1.400	1.440	1.419	1.476
	10-49 angajați	117	117	111	110	113
	50-249 angajați	15	17	16	17	18
	250 angajați și peste	-	-	1	1	1

Transport și depozitare	Total	234	360	404	451	496
	0-9 angajați	203	329	372	424	465
	10-49 angajați	25	26	27	23	27
	50-249 angajați	6	5	5	4	4
Hoteluri și restaurante	Total	289	337	334	331	361
	0-9 angajați	267	302	304	295	330
	10-49 angajați	19	33	28	34	29
	50-249 angajați	3	2	2	2	2
Informații și comunicații	Total	114	158	161	188	206
	0-9 angajați	106	150	153	181	199
	10-49 angajați	8	8	8	6	6
	50-249 angajați	-	-	-	1	1
Intermedieri financiare și asigurări	Total	56	57	59	54	47
	0-9 angajați	54	56	58	53	45
	10-49 angajați	2	1	1	1	2
Tranzacții imobiliare	Total	80	122	143	145	153
	0-9 angajați	77	121	139	143	152
	10-49 angajați	1	1	4	2	1
	50-249 angajați	2	-	-	-	-
Activități profesionale, științifice și tehnice	Total	289	424	451	505	540
	0-9 angajați	279	417	442	498	530
	10-49 angajați	9	6	7	6	8
	50-249 angajați	1	1	2	1	2
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	Total	100	103	104	121	141
	0-9 angajați	86	96	96	111	125
	10-49 angajați	8	4	6	8	14
	50-249 angajați	6	3	2	2	2
Învățământ	Total	16	35	40	47	64
	0-9 angajați	13	31	34	42	54
	10-49 angajați	3	4	6	5	10
Sănătate și asistență socială	Total	72	134	140	147	177
	0-9 angajați	68	128	133	140	166
	10-49 angajați	4	6	7	7	11
Activități de spectacole, culturale și recreative	Total	35	88	84	90	108
	0-9 angajați	31	84	80	85	105
	10-49 angajați	4	4	4	5	3
Alte activități de servicii	Total	94	176	183	188	204
	0-9 angajați	89	172	179	183	199
	10-49 angajați	4	3	3	4	4
	50-249 angajați	1	1	1	1	1

Sursă: Institutul Național de Statistică

Conform datelor din tabelului pot fi concluzionate următoarele aspecte:

➤ sectorul comerțului și cel al reparării autovehiculelor regroupează cel mai mare număr de firme active în județul Botoșani. Cu 1.608 firme active în anul 2023, cele două sectoare totalizează aproximativ 27,7% din totalul firmelor din județ;

➤ deși comerțul reprezintă sectorul economic cel mai dezvoltat, doar o singură firmă era mare, Ovisim Impex SRL și avea la finele anului 2023, 285 de angajați. Sunt, de asemenea, 18 firme mijlocii, care aveau între 50 și 249 de angajați și 113 firme mici, cu 10-49 angajați. Aproape 92% din firmele din comerț, 1.476, sunt din domeniul microîntreprinderilor, care au mai puțin de 10 angajați;

➤ sectorul construcțiilor este al doilea ca număr de firme în județul Botoșani. În acest domeniu regăsim două firme mari, cu peste 250 de angajați; 11 firme medii (50-249 de angajați), 99 de firme mici (10-49 de angajați) și 600 de microîntreprinderi, cu mai puțin de 10 angajați;

➤ cele mai multe companii de dimensiuni mari, cu peste 250 de angajați, sunt din domeniul industriei prelucrătoare. Din totalul de 15 întreprinderi mari, la nivelul anului 2023, 10 operează în domeniul industrial. Acest domeniu al vieții economice reunește 582 de firme, din care peste trei sferturi sunt microîntreprinderi. Firme mici, 10-49 de angajați sunt 93, iar firme mijlocii, cu 50-249 de angajați - 27;

➤ Un capitol aparte îl reprezintă domeniul „activităților profesionale, științifice și tehnice”, care reunește 540 de firme și care este într-o continuă și susținută dezvoltare. Și în acest domeniu, cvasi majoritatea firmelor sunt din domeniul microîntreprinderilor - 530 (peste 98%), dar regăsim și 8 firme mici și 2 mijlocii;

➤ deși județul Botoșani este unul eminamente agricol, acest domeniu este relativ subdezvoltat ca număr de agenți economici, regroupând numai 23% din totalul firmelor înregistrate la nivelul anului 2023. Așa cum s-a arătat și la capitolul populației, se poate remarca că majoritatea persoanelor care practică agricultura sunt lucrători familiari neremunerați, adică o fac în scopuri economice, ci în scopuri de subzistență;

➤ sectorul hotelier și al restaurantelor prezintă o tendință accelerată de dezvoltare, în anul 2023 fiind înregistrate 361 de companii ce activează în acest domeniu la nivel județean, cu 30 mai multe ca în anul precedent;

În concluzie, raportat la mărimea companiilor, se remarcă un deficit de întreprinderi mari, fiind înregistrate numai 14 companii cu peste 250 de angajați și 75 de întreprinderi mijlocii la nivelul anului 2023, ceea ce denotă o capacitate scăzută a mediului economic privat de a asigura locuri de muncă pentru un procent semnificativ al populației active.

III.1.6. Agenți economici în ADI și arealul metropolitan

Zona Metropolitană Botoșani reprezintă centrul economic principal al județului, reunind 55,94% dintre agenții economici activi și generând 63% din totalul locurilor de muncă. Municipiul Botoșani și arealul metropolitan atrag investiții, resurse umane și inovație, datorită concentrației de instituții administrative, financiare și educaționale, cu impact asupra întregii regiuni.

Poziția strategică, infrastructura existentă și resursele locale transformă Botoșaniul într-un pol de creștere regională, de unde se propagă dezvoltarea către zonele învecinate. Consolidarea acestui nucleu urban este esențială pentru o dezvoltare echilibrată și sustenabilă la nivel județean.

Zona se bucură de o economie diversificată și rezilientă, susținută de investiții constante, un echilibru între capitalul public și cel privat, precum și de orientarea către soluții moderne, inclusiv utilizarea energiei regenerabile.

Agenții economici din Zona Metropolitană cumulează o cifră de afaceri de 10,9 miliarde lei, adică 66,87% din totalul județean, și generează 54,85% din profitul realizat în județ. Aceste date confirmă rolul strategic al zonei în dinamica economică a Botoșaniului. Astfel, Zona Metropolitană Botoșani se conturează ca un pilon esențial al dezvoltării economice durabile și echilibrate a județului.

Tabel 17: Influența agenților economici din Zona Metropolitană Botoșani asupra economiei județului - 2023

	Agenți economici		Cifră de afaceri		Profit		Număr de angajați	
	Număr	% total județ	C.A. - lei -	% total județ	Profit - lei -	% total județ	Număr	% total județ
Botoșani	3.018	50,04%	9,7 mld.	59,64%	531,6 mil.	46,37%	16.645	57,55%
Bucecea	67	1,11%	83,8 mil.	0,51%	6,8 mil.	0,59%	151	0,52%
Bălușeni	35	0,58%	17,3 mil.	0,11%	7,1 mil.	0,62%	120	0,41%
Curtești	173	2,87%	574,2 mil.	3,51%	61,9 mil.	5,4%	767	2,65%
Roma	32	0,53%	484,9 mil.	2,96%	18,5 mil.	1,61%	427	1,48%
Vlădeni	49	0,81%	23,2 mil.	0,14%	2,9 mil.	0,26%	117	0,4%
TOTAL	3.374	55,94%	10,9 mld.	66,87%	628,8 mil.	54,85%	18.227	63,01%

Surse: Institutul Național de Statistică, <https://www.topfirme.com/judet/botosani/>

Extinderea analizei la nivelul întregului areal metropolitan confirmă rolul său central în ecosistemul economic al județului Botoșani, conturând o dependență funcțională și structurală clară. Cu o contribuție de 77,8% la cifra de afaceri județeană - adică 12,67 miliarde lei - agenții economici din areal reprezintă nu doar coloana vertebrală a economiei locale, ci și principalul motor al dinamicii financiare și comerciale. Aceștia asigură 21.344 de locuri de muncă, adică 74,52% din totalul angajaților din sectorul economic al județului, demonstrând capacitatea zonei de a concentra și valorifica resursa umană calificată. Această polarizare economică este consolidată și de ponderea semnificativă a profitului generat în zonă: 76,31%, echivalentul a 875 milioane de lei, provine de la agenții economici din arealul metropolitan. Mai mult, aceștia reprezintă 56,44% din totalul entităților economice înregistrate în județ, fapt ce subliniază densitatea ridicată a activității antreprenoriale și gradul avansat de dezvoltare economică locală.

În acest context, Zona Metropolitană Botoșani nu doar susține, ci determină în mod direct stabilitatea, competitivitatea și capacitatea de adaptare a județului la provocările economice actuale și viitoare.

Tabel 18: Influența agenților economici din arealul metropolitan asupra economiei județului Botoșani - 2023

	Agenți economici		Cifră de afaceri		Profit		Număr de angajați	
	Număr	% total județ	C.A. - lei -	% total județ	Profit - lei -	% total județ	Număr	% total județ
Botoșani	3.018	50,04%	9,7 mld.	59,64%	531,6 mil.	46,37%	16.645	57,55%
Bucecea	67	1,11%	83,8 mil.	0,51%	6,8 mil.	0,59%	151	0,52%
Bălușeni	35	0,58%	17,3 mil.	0,11%	7,1 mil.	0,62%	120	0,41%
Curtești	173	2,87%	574,2 mil.	3,51%	61,9 mil.	5,4%	767	2,65%
Roma	32	0,53%	484,9 mil.	2,96%	18,5 mil.	1,61%	427	1,48%
Vlădeni	49	0,81%	23,2 mil.	0,14%	2,9 mil.	0,26%	117	0,4%
Blândești	9	0,15%	6,7 mil.	0,04%	629 mii	0,05%	18	0,06%
Brăești	16	0,27%	9,9 mil.	0,06%	729 mii	0,06%	28	0,1%
Copălău	30	0,5%	29,2 mil.	0,18%	2,6 mil.	0,23%	47	0,16%
Corni	37	0,61%	140 mil.	0,86%	18,9 mil.	1,65%	361	1,25%
Coșula	15	0,25%	2,7 mil.	0,02%	688 mii	0,06%	22	0,8%
Cristești	31	0,51%	26 mil.	0,16%	2,6 mil.	0,23%	44	0,15%
Dimăcheni	1	0,02%	41 mii	0,0003%	-	-	-	-
Gorbănești	16	0,27%	4,9 mil.	0,03%	1 mil.	0,09%	25	0,09%
Leorda	23	0,38%	118,5 mil.	0,72%	4,2 mil.	0,36%	77	0,27%
M. Eminescu	238	3,95%	752,5 mil.	4,6%	151,1 mil.	13,18%	1.343	4,65%
Nicșeni	11	0,18%	2,1 mil.	0,01%	334 mii	0,03%	13	0,04%
Răchiți	68	1,13%	626 mil.	3,82%	53,6 mil.	4,67%	882	3,05%
Stăuceni	48	0,8%	30,4 mil.	0,19%	4,6 mil.	0,4%	147	0,51%
Sulița	32	0,53%	35,9 mil.	0,22%	4,5 mil.	0,39%	86	0,3%
Unțeni	14	0,23%	3,5 mil.	0,02%	687 mii	0,06%	24	0,08%
TOTAL	3.963	65,72%	12,67 mld.	77,8%	875 mil.	76,31%	21.344	74,52%

Surse: Institutul Național de Statistică, <https://www.topfirme.com/judet/botosani/>

III.1.7. Volumul investițiilor

Investițiile sunt esențiale pentru dezvoltarea unui areal, deoarece susțin creșterea economică, modernizarea infrastructurii și crearea de locuri de muncă. Prin atragerea de fonduri, o zonă devine mai atractivă pentru afaceri, iar locuitorii beneficiază de condiții de trai mai bune. De asemenea, investițiile stimulează inițiativele locale și pot opri depopularea prin oferirea de oportunități reale.

Teritoriul deservit de ADI Zona Metropolitană, a fost principalul magnet pentru investițiile realizate în 2023. Astfel, potrivit datelor Institutului Național de Statistică, 59,09% din investițiile agenților economici din județul Botoșani au fost localizate la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani. Acestea au totalizat peste 440 de milioane de lei.

La investițiile din domeniul privat se adaugă intermedierea financiară, investițiile administrațiilor publice locale, care au beneficiat de fonduri importante (fonduri europene din Programele Operaționale, PNRR, fonduri guvernamentale, Programul

Național de Investiții „Anghel Saligny”, fondurile proprii, precum și investițiile și investițiile derulate prin CNI sau ANL), dar și cele realizate de asociații și gospodării.

Impactul acestor investiții este vizibil atât în plan economic, cât și social: s-au modernizat drumuri, s-au construit unități de învățământ și centre medicale, iar accesul la utilități de bază s-a extins în tot mai multe localități. Toate acestea contribuie la reducerea discrepanțelor dintre mediul urban și cel rural, cresc competitivitatea zonei și oferă un cadru stabil pentru atragerea de noi investitori în anii următori.

Tabel 19: Volumul investițiilor nete realizate de agenții economici la nivelul Zonei Metropolitane - 2023

Investiții nete		
	Volum	% total județ
Botoșani	391 mil.	52,46%
Bucecea	3,6 mil.	0,49%
Bălușeni	2,5 mil.	0,34%
Curtești	30,8 mil.	4,13%
Roma	11,3 mil.	1,52%
Vlădeni	1,1 mil.	0,15%
TOTAL	440,3 mil.	59,09%

Sursa: Institutul Național de Statistică

La nivelul întregului areal metropolitan, astfel cum este definit de Legea nr. 246 din 20 iulie 2022, valoarea investițiilor realizate în anul 2023 crește cu aproximativ 80 de milioane de lei față de perimetrul Asociația de Dezvoltare Intercomunitare, ajungând să reprezinte 69,64% din totalul investițiilor efectuate la nivelul județului Botoșani - o concentrare care plasează zona metropolitană în poziția de principal motor al economiei județene.

Această proporție nu este întâmplătoare. Ea reflectă, pe de o parte, masa critică pe care o reprezintă municipiul Botoșani ca centru de decizie administrativă și antreprenorială și, pe de altă parte, capacitatea localităților componente de a atrage și absorbi investiții private și publice. Comune precum Mihai Eminescu (34,1 milioane lei), Curtești (30,8 milioane lei), Corni (19,4 milioane lei) sau Roma (11,3 milioane lei) contribuie semnificativ la acest total, demonstrând că dinamica investițională depășește granițele municipiului și se extinde organic în teritoriul metropolitan.

La investițiile private se adaugă cele ale administrațiilor publice locale, care au beneficiat de finanțări din fonduri europene, PNRR, Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, fonduri guvernamentale și programe derulate prin Compania Națională de Investiții sau Agenția Națională pentru Locuințe. Impactul cumulat al acestor surse este vizibil în modernizarea infrastructurii rutiere, construcția și dotarea unităților de învățământ și a centrelor medicale, precum și extinderea accesului la utilități în localitățile rurale ale arealului.

Concentrarea a aproape 70% din investițiile județene într-un singur areal metropolitan confirmă statutul ADI Zona Metropolitană ca pol principal de creștere și indică un nivel ridicat de încredere din partea mediului de afaceri în perspectivele de

dezvoltare ale regiunii. Menținerea și consolidarea acestei tendințe reprezintă una dintre mizele centrale ale strategiei metropolitane pentru perioada 2026-2035.

Tabel 20: Volumul investițiilor nete realizate de agenții economici la nivelul arealului metropolitan - 2023

	Investiții nete	
	Volum	% total județ
Botoșani	391 mil.	52,46%
Bucecea	3,6 mil.	0,49%
Bălușeni	2,5 mil.	0,34%
Curtești	30,8 mil.	4,13%
Roma	11,3 mil.	1,52%
Vlădeni	1,1 mil.	0,15%
Blândești	0,6 mil.	0,08%
Brăești	0,7 mil.	0,1%
Copălău	1,8 mil.	0,24%
Corni	19,4 mil.	2,6%
Coșula	0,8 mil.	0,11%
Cristești	4 mil.	0,51%
Dimăcheni	-	-
Gorbănești	0,003 mil.	0,0004%
Leorda	4,2 mil.	0,56%
Mihai Eminescu	34,1 mil.	4,57%
Nicșeni	0,4 mil.	0,05%
Răchiți	8,3 mil.	1,11%
Stăuceni	4,1 mil.	0,55%
Sulița	0,3 mil.	0,05%
Unțeni	0,1 mil.	0,02%
TOTAL	519,1 mil.	69,64%

Sursa: Institutul Național de Statistică

III.1.8. Industria

Mediul privat deține o pondere de cca 90% din economia locală. Important pentru industria locală și pentru dezvoltarea locală este potențialul energetic dat de Modern Calor, societate a Consiliului Local Botoșani, dar și de parcurile fotovoltaice dezvoltate de operatori economici privați sau care se află în curs de realizare de către autoritățile publice locale.

Industria pe arealul Zonei Metropolitane Botoșani realizează o varietate de produse:

- industria construcțiilor;
- industria energetică și aparataj electric;
- industria alimentară;
- industria mobilei și a lemnului;
- industria plasticului;
- industria ușoară și confecții;
- alte ramuri industriale, etc.

Industria construcțiilor a cunoscut în ultimii ani o expansiune semnificativă în cadrul Zonei Metropolitane Botoșani, devenind un pilon esențial al dinamismului economic local și un vector important pentru dezvoltarea infrastructurii și modernizarea teritoriului. Evoluția sectorului a fost susținută de consolidarea unui ecosistem local de companii specializate, active atât în construcții civile și industriale, cât și în lucrări de infrastructură rutieră și edilitară.

Printre companiile care au contribuit în mod direct la această dezvoltare se numără actori relevanți precum Simion Tehnoconstruct, Cornell's Floor, D&D Construct, Dioconstruct, Consproiect M, Elpro, Elegant și Bahm - activi în zona construcțiilor rezidențiale, comerciale și, tot mai mult, în segmentul soluțiilor inovatoare pentru clădiri. În paralel, firme precum Cornell's Floor Big Conf, Construct Com, Conrec, TransAsfalt Prod, Try Grup Betoane, Tehnic Asist și Columna s-au remarcat în lucrări de infrastructură, drumuri și construcții tehnico-edilitare, contribuind la creșterea capacității de implementare a proiectelor publice la nivel metropolitan.

În mod particular, compania Bahm se evidențiază prin dezvoltarea unor soluții inovatoare cu potențial de transformare a sectorului construcțiilor, precum conceptul de „geam inteligent”, orientat către eficiență energetică și integrarea în clădiri inteligente. Compania intenționează să deschidă, printr-o finanțare europeană, o fabrică de geamuri inteligente: TEGAS. Astfel de inițiative poziționează Zona Metropolitană Botoșani ca un spațiu emergent pentru testarea și adoptarea tehnologiilor avansate în construcții, în linie cu obiectivele europene privind tranziția verde și digitală.

Creșterea sectorului a fost susținută în mod semnificativ de proiectele publice finanțate prin instrumente guvernamentale precum PNDL (Programul Național de Dezvoltare Locală) și PNI „Anghel Saligny”, care au generat o cerere constantă de lucrări. Aceste programe au facilitat dezvoltarea capacităților operaționale ale companiilor locale, investițiile în tehnologii moderne și crearea de locuri de muncă, contribuind la consolidarea bazei economice a zonei metropolitane.

Pe termen mediu și lung, dezvoltarea sustenabilă a industriei construcțiilor va depinde de capacitatea actorilor locali de a integra soluții inovatoare, de a diversifica portofoliile de lucrări și de a valorifica oportunitățile oferite de tranziția către construcții verzi, eficiente energetic și digitalizate. În acest context, susținerea inițiativelor cu componentă de inovare, precum cele dezvoltate de Bahm, poate reprezenta un avantaj competitiv pentru Zona Metropolitană Botoșani în atragerea de investiții și dezvoltarea unui sector al construcțiilor orientat spre viitor.

Industria energetică, electronică și electrotehnică din Zona Metropolitană Botoșani se remarcă printr-o prezență industrială solidă și competitivă, reunind companii cu acoperire națională și expertiză tehnologică avansată. Printre actorii economici de referință se numără Electroalfa, Elsaco, Vestra Industry și alte societăți care au construit în timp un portofoliu complex de servicii și produse, contribuind activ la modernizarea infrastructurii publice și industriale din România.

Un exemplu relevant al maturizării și competitivității acestui sector este compania Electroalfa, care a făcut recent pasul către piața de capital, listându-se la Bursa de Valori București. Oferta publică inițială, prin care a fost scos la vânzare un

pachet de 35% din capital, s-a închis anticipat pe fondul unei cereri ridicate, fiind puternic suprasubscrisă, în special pe segmentul investitorilor de retail. Evoluția ulterioară a acțiunilor, cu o creștere de peste 6% în prima lună de tranzacționare și un rulaj semnificativ, peste media pieței, confirmă încrederea investitorilor în potențialul companiei și, implicit, în capacitatea industriei locale de a genera valoare și de a atrage capital.

Aceste companii acoperă un spectru larg de activități tehnice și ingineresti, printre care: realizarea de lucrări în domeniul energiei electrice, apă și canalizare, implementarea de sisteme de automatizare industrială și monitorizare SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition), furnizarea de echipamente de măsură și control, precum și integrarea de soluții IT&C în infrastructuri critice.

Totodată, o componentă esențială a activității acestor firme este dezvoltarea și implementarea de soluții de eficiență energetică și smart metering, în special pentru segmentul rezidențial. Aceste sisteme inteligente permit monitorizarea în timp real a consumului de energie, apă sau gaz, contribuind la optimizarea utilizării resurselor, reducerea pierderilor și creșterea transparenței pentru utilizatorii finali. Prin integrarea tehnologiilor moderne de tip IoT (Internet of Things), datele colectate pot fi valorificate în platforme digitale care susțin atât managementul energetic, cât și planificarea urbană sustenabilă.

Investițiile în cercetare-dezvoltare, parteneriatele cu administrația publică și alinierea la standarde internaționale de calitate poziționează acest sector ca un vector strategic pentru transformarea economică durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani. În acest context, accesul companiilor locale la piețele de capital, așa cum demonstrează cazul Electroalfa, reprezintă un element-cheie pentru susținerea creșterii, scalarea operațiunilor și consolidarea competitivității la nivel național și european.

Județul Botoșani se afirmă ca un actor important în sectorul **industriei alimentare**, o ramură bine reprezentată și în Zona Metropolitană, unde activează unele dintre cele mai mari și performante companii la nivel național. În acest areal, industria alimentară se remarcă prin prezența unor jucători cheie în diverse segmente, ceea ce conferă o structură diversificată și robustă întregului lanț valoric.

Astfel, industria cărnii este susținută de firme importante precum Doly-Com Distribuție, unul dintre cei mai mari producători și procesatori de carne din România, cu o cifră de afaceri anuală de peste 1 miliard de lei și o rețea extinsă de distribuție la nivel național, alături de companii precum Samcom As, Emanuel Com și Carmangeria Stejarul. Sectorul lactatelor este reprezentat de Five Continents Group, un actor cu prezență consolidată pe piața internă și în export, cu produse distribuite în rețele comerciale majore și pe piețe externe.

Sectorul panificației este reprezentat de companii cu tradiție și notorietate precum Casa Pâinii, Vatra Domnească, Cozonac Domnesc, Lival Import-Export, Moldopan și Panex, care asigură o gamă diversificată de produse și o distribuție regională și națională.

În ceea ce privește distribuția și tradingul de cereale, companii precum Comcereal, Cereal BAC și Cereal Landmar joacă un rol strategic în asigurarea materiilor prime pentru industria alimentară și agricultura națională. Cereal Landmar s-a remarcat recent printr-o cifră de afaceri de aproximativ 127 milioane lei în 2025, în creștere cu circa 42% față de anul anterior, evidențiind dinamica și competitivitatea acestui segment.

De asemenea, industria piscicolă din județ reprezintă un sector strategic al economiei locale, contribuind semnificativ la producția națională de pește, cu peste 35% din totalul României provenind din județ. Fermele piscicole acoperă sute de hectare de luciu de apă și produc anual mii de tone de pește, incluzând specii populare precum crap, sânger, novac, caras și cosaș. Procesarea produselor piscicole se realizează în Zona Metropolitană Botoșani, consolidând județul nu doar ca zonă de producție primară, ci și ca centru pentru agregarea și valorificarea produselor locale, sprijinind dezvoltarea economică durabilă și integrarea lanțului valoric în sectorul alimentar.

De asemenea, în Zona Metropolitană Botoșani, s-au dezvoltat și sectoare mai specializate ale industriei alimentare, cum ar fi piața băuturilor alcoolice, reprezentată de Prodalcom - Voronskaya, unul dintre producătorii consacrați de băuturi spirtoase la nivel național, și segmentul de ciocolată artizanală, prin Five Graces Chocolate House, evidențiază potențialul diversificat și orientarea către produse cu valoare adăugată ridicată din cadrul industriei alimentare locale.

Evoluțiile recente confirmă tendința de modernizare și consolidare a sectorului alimentar. Prin Programul Național INVESTALIM, județul Botoșani a atras investiții strategice în anul 2025 pentru dezvoltării capacităților de procesare alimentară și creșterii competitivității companiilor locale. Totodată, un proiect integrat de procesare alimentară din județ a fost prezentat la Bruxelles în 2024 ca exemplu de bună practică în utilizarea finanțărilor prin Grupurile de Acțiune Locală (GAL), confirmând potențialul de inovare și dezvoltare al sectorului la nivel european.

Potențialul de dezvoltare al acestui sector rămâne semnificativ, fiind încă subexploatat, în special în ceea ce privește integrarea lanțului de producție agricolă cu procesarea și valorificarea produselor finale cu valoare adăugată ridicată. Prin dezvoltarea unor produse proprii, inovative, cu branduri locale recunoscute, digitalizarea proceselor și extinderea piețelor de desfacere, industria alimentară din Zona Metropolitană Botoșani poate deveni un motor de creștere economică durabilă și un vector al dezvoltării rurale și urbane integrate.

Un alt domeniu important este cel al economiei circulare. **Industria plasticului** este reprezentată în Zona Metropolitană Botoșani prin Hidroplasto, companie cu activitate susținută în valorificarea deșeurilor din PVC și reindustrializarea verde. Prin integrarea verticală a unor linii de producție și servicii conexe, Hidroplasto s-a consolidat ca platformă regională pentru reciclare și reintroducerea materialelor plastice în circuitul economic, oferind un exemplu concret de adaptare la noile cerințe legate de eficiență, economie circulară și responsabilitate ecologică.

Industria textilă și a confecțiilor, cu precădere cea organizată în sistem lohn, a constituit pentru o lungă perioadă cel mai important sector economic din Zona

Metropolitană Botoșani, atât ca număr de angajați, cât și ca volum de producție și contribuție la exporturi. Acest model economic, bazat pe externalizarea producției pentru branduri internaționale, a permis dezvoltarea rapidă a unui ecosistem industrial performant, dar în același timp dependent de deciziile și evoluțiile piețelor externe.

Începând cu anul 2020, marcat de criza sanitară globală, industria lohn a intrat într-un proces accelerat de contractare. Scăderea comenzilor internaționale, dificultățile logistice și creșterea generalizată a costurilor - în special cele legate de energie, materii prime și forță de muncă - au erodat treptat competitivitatea acestui sector. Anul 2024 a marcat un punct critic, odată cu închiderea unor unități emblematiche, precum Artsana și Serconf, semnalând sfârșitul unei etape economice în care lohn-ul era dominant.

În acest context, reorientarea strategică a agenților economici din industrie devine o necesitate. Trecerea de la lohn la producția sub brand propriu, la modele de afaceri integrate și cu valoare adăugată mai mare este nu doar o oportunitate, ci o condiție de supraviețuire economică. Această tranziție presupune investiții în design, marketing, digitalizare, precum și dezvoltarea capacităților de vânzare directă și internaționalizare a produselor.

Industria Zonei Metropolitane Botoșani prezintă o structură diversificată, cu sectoare mature și competitive - construcții, alimentar, energetic, textil - alături de domenii emergente cu potențial ridicat, precum economia circulară și tehnologiile avansate. Această diversitate reprezintă un avantaj structural, reducând dependența de un singur sector și oferind o bază mai rezistentă la șocurile economice externe.

Industria locală se află însă într-un moment de tranziție, în care modelele tradiționale cedează teren în favoarea unor abordări orientate spre valoare adăugată, inovare și sustenabilitate. Valorificarea acestui potențial va depinde de capacitatea actorilor publici și privați de a acționa coordonat, de a atrage investiții și de a integra agenda digitală și verde în strategiile de dezvoltare ale zonei.

Tabel 21: Industria pe arealul Zonei Metropolitane Botoșani

Sector industrial	Rol în economia locală	Provocări	Direcții strategice
Industria construcțiilor	- creștere infrastructură publică și privată; - ocuparea forței de muncă; - dezvoltare urbană și rurală.	Dependență de finanțări publice; nevoia de diversificare a portofoliului	- extinderea construcțiilor verzi și sustenabile; - digitalizare și modernizare utilaje; - colaborări public-private.
Industria energetică, electronică și electrotehnică	- modernizare infrastructură publică și industrială; - furnizare echipamente și soluții tehnologice.	Necesitatea digitalizării și inovării continue	- implementarea sistemelor smart metering și IoT; - eficiență energetică; proiecte de infrastructură critice.

Industria alimentară	- asigură lanțuri valorice integrate; - producție și distribuție locală și internațională.	Subexploatarea lanțului valoric; lipsa de produse cu brand local puternic	- dezvoltarea de produse proprii și inovative; - extinderea piețelor de desfacere; - integrarea lanțului agricultură - procesare - distribuție.
Industria plasticului și economia circulară	- valorificarea deșeurilor PVC; - reindustrializare verde; - dezvoltare sustenabilă.	Integrarea lanțului de producție; adaptarea la cerințe eco și economice	- crearea unui model industrial sustenabil; - economie circulară; - reducerea impactului asupra mediului.
Industria ușoară și confecții (lohn)	- generarea de locuri de muncă; - volum mare de producție; - contribuție la export.	Dependență de piețe externe; scădere comenzilor internaționale; creșterea costurilor de producție	- tranziția la brand propriu; - integrare verticală; - digitalizare; - dezvoltarea capacității de vânzare directă și internaționalizare.
Alte ramuri (mobilă, lemn, aparataj electric etc.)	- diversificarea economică; - locuri de muncă.	Necesitatea inovării și a investițiilor	- consolidarea producției locale; - integrarea tehnologiilor digitale și sustenabile.

III.1.9. Agricultura

III.1.9.1. Producția vegetală

Structura agricolă a județului Botoșani este dominată de culturile mari, care ocupă cea mai mare parte din suprafața arabilă și definesc profilul agricol general al regiunii. Porumbul este cultura predominantă, reprezentând aproximativ 30% din suprafața arabilă, urmat de floarea-soarelui (15%), utilizată atât pentru ulei, cât și ca furaj. Cerealele păioase - grâul, orzul, orzoia și ovăzul - ocupă împreună 14%, în timp ce culturile tehnice precum rapița și soia acoperă fiecare câte 3%.

Pe suprafețe mai restrânse, dar cu potențial strategic, se regăsesc și culturi industriale precum sfecla de zahăr, cânepa și inul, care au fost cândva ramuri importante ale economiei agricole locale și ar putea fi revitalizate în contextul unei cereri tot mai mari pentru fibre naturale și produse agroalimentare procesate local.

Pomicultura este prezentă pe aproximativ 2.560 de hectare, cu o predominanță a speciilor tradiționale precum prunul, cireșul și mărul, valorificate atât pentru consumul în stare proaspătă, cât și pentru procesare. Totuși, ponderea acestora rămâne redusă în raport cu potențialul pedoclimatic al zonei, fiind necesare investiții în reconversie și irigații pentru stimularea dezvoltării sectorului.

În ceea ce privește viticultura, suprafața ocupată este de doar 1.680 de hectare, situate în principal în zona limitrofă județului Iași, în vecinătatea arealului viticol Cotnari. Această localizare periferică face ca viticultura botoșăneană să aibă un rol mai degrabă complementar în economia agricolă a județului, cu potențial de dezvoltare doar în condițiile unei strategii regionale integrate.

Un segment agricol în ascensiune este însă legumicultura, în special în forma sa intensivă, practică în spații protejate (solarii și sere). Tot mai mulți legumicultori din Zona Metropolitană își orientează producția către piețele locale, asigurând o aprovizionare constantă și diversificată a municipiului cu produse proaspete, de sezon, contribuind astfel la securitatea alimentară urbană și la scurtarea lanțului de aprovizionare.

Această dinamică, combinată cu accesul la piețe, infrastructura de transport în curs de modernizare și interesul în creștere pentru produse locale de calitate, indică un potențial agricol diversificat, care poate susține atât agricultura extensivă, cât și formele moderne de agricultură durabilă, cu valoare adăugată ridicată.

În contextul actual, dezvoltarea capacităților de procesare locală reprezintă una dintre cele mai importante direcții strategice pentru valorificarea superioară a producției agricole din județul Botoșani. În prezent, o mare parte din materia primă (cereale, legume, fructe, oleaginoase) este comercializată ca produs brut, ceea ce limitează beneficiile economice la nivel local și reduce competitivitatea fermierilor mici și mijlocii.

Încurajarea investițiilor în unități de procesare agroalimentară de proximitate - mori, brutării artisanale, fabrici de conserve, uscătorii de fructe și legume, linii pentru procesarea semințelor oleaginoase sau produse lactate - ar contribui la crearea de valoare adăugată, stabilizarea veniturilor în mediul rural și diversificarea ofertei pe piața regională. De asemenea, ar permite o mai bună capitalizare a tradițiilor agroalimentare locale și crearea unor branduri de teritoriu.

În paralel, crește interesul pentru agricultura ecologică, susținut de cererea pieței pentru alimente sănătoase, produse fără pesticide și lanțuri de distribuție scurte. Solurile curate, presiunea scăzută a poluării industriale și structura fragmentată a fermelor creează premise favorabile pentru conversia către practici agricole durabile. Sprijinul financiar european prin PNS (Planul Național Strategic), dar și inițiativele private de certificare bio, pot accelera această tranziție, mai ales în sectorul legumicol și pomicol, unde diferențierea produsului pe piață aduce avantaje semnificative.

În ansamblu, județul Botoșani și în special Zona Metropolitană au potențialul de a deveni un pol regional al agriculturii cu valoare adăugată, în care producția primară este completată de procesare locală, comercializare inteligentă și orientare spre sustenabilitate. Această abordare poate transforma sectorul agricol dintr-un furnizor de materie brută într-un motor economic activ și adaptabil, capabil să răspundă atât nevoilor pieței, cât și provocărilor climatice și sociale ale viitorului rural.

III.1.9.2. Producția zootehnică

Creșterea animalelor completează profilul agricol al zonei și reprezintă o ramură cu valoare economică și culturală deosebită.

Ovinele, în special rasa Karakul de Botoșani, constituie tradiția zootehnică principală, cu Stațiunea de Cercetare Popăuți care a obținut primele pielicele de culoare și pielicele roz, apreciate pe piața internațională. Această ramură asigură producția de carne, lapte și piele, contribuind la conservarea patrimoniului genetic autohton.

Creșterea păsărilor este concentrată în zona periurbană (Zăicești, Cătămărăști, Bucecea) și asigură carne și ouă pentru piețele locale, contribuind la securitatea alimentară urbană și la diversificarea ofertei agroalimentare. Activitatea are potențial de modernizare prin ferme integrate și lanțuri scurte de aprovizionare care să lege producătorii direct de consumatori.

Bovinele de lapte, deși crescute în ferme mici, furnizează necesarul local de lactate și permit dezvoltarea produselor cu valoare adăugată, precum brânzeturi artisanale sau iaurturi tradiționale. Dezvoltarea acestui sector sprijină economia rurală și păstrarea tradițiilor locale.

Creșterea porcilor se realizează preponderent în gospodăriile țărănești, pentru consum propriu sau piețe locale. Această formă tradițională de creștere contribuie la diversificarea alimentației și păstrarea practicilor agricole locale, dar există oportunități de organizare în cooperative și acces la piețe mai stabile.

Stupinele produc miere și alte produse apicole și susțin polenizarea culturilor agricole, având un rol esențial în menținerea biodiversității. Activitatea poate fi extinsă prin certificare bio, marketing local și integrare în programe de agroturism.

Piscicultura se dezvoltă pe luciile de apă din zonă și are un potențial important datorită suprafeței mari de apă dulce. Aceasta oferă surse suplimentare de proteine și poate fi valorificată prin integrare cu agroturismul și producția de preparate procesate (pește afumat, conserve), contribuind la diversificarea alimentației și creșterea veniturilor comunităților rurale.

III.1.9.3. Dezvoltarea ecosistemului agro-alimentar metropolitan și consolidarea relației urban-rural

Zona Metropolitană Botoșani prezintă un potențial semnificativ de a se afirma ca pol regional al agriculturii cu valoare adăugată, prin corelarea producției vegetale și zootehnice și prin consolidarea relației dintre comunitățile rurale productive și zona urbană a municipiului Botoșani. Integrarea culturilor mari, legumelor, fructelor și pomilor cu creșterea animalelor - ovine, bovine, păsări, porci, stupine și piscicultură - creează premisele dezvoltării unui ecosistem agro-alimentar diversificat și rezilient, capabil să contribuie la securitatea alimentară locală și la susținerea economiei rurale.

În prezent, relația dintre teritoriul rural productiv și consumul urban din Zona Metropolitană Botoșani este insuficient structurată la nivel de cooperare, planificare și

coordonare, ceea ce limitează valorificarea potențialului agro-alimentar local și dezvoltarea unor lanțuri alimentare teritoriale mai eficiente și mai reziliente. În acest context, devine necesară crearea unui cadru strategic și de cooperare metropolitană care să permită dezvoltarea graduală a unui ecosistem agro-alimentar funcțional, bazat pe colaborarea dintre autoritățile locale, producători, mediul economic și comunitățile locale.

Dezvoltarea infrastructurii de procesare locală, susținerea lanțurilor scurte de aprovizionare și stimularea cooperării între actorii locali pot contribui la transformarea materiei prime în produse finite competitive, păstrând o parte mai importantă a valorii economice în teritoriu și susținând inovarea în sectorul agroalimentar.

Pe termen mediu și lung, orientarea către practici agricole durabile, produse ecologice, promovarea produselor locale și dezvoltarea unor mecanisme integrate de cooperare agro-urbană poate crește atractivitatea zonei pentru investiții și piețe regionale. Totodată, această direcție strategică poate consolida rolul agriculturii și al sectorului agroalimentar ca motor economic activ, capabil să genereze locuri de muncă, venituri stabile și coeziune socială, în paralel cu dezvoltarea durabilă a mediului rural și urban.

Prin aceste măsuri, Zona Metropolitană Botoșani poate deveni un model regional de integrare strategică între producția primară, procesarea locală, distribuția alimentară și cooperarea metropolitană, cu impact pozitiv asupra comunităților, economiei locale și mediului.

Tabel 22: Agricultură pe arealul Zonei Metropolitane Botoșani

Sector agricol	Rol în economia locală	Provocări	Direcții strategice
Culturile mari (porumb, floarea-soarelui, cereale, rapiță, soia)	- asigură producția principală de materie primă; - bază a agriculturii județene.	- valoare adăugată redusă; - dependență de piețele de materie primă.	- diversificare culturilor; - procesare locală; - integrare lanț valoric
Culturi industriale (sfecă de zahăr, cânepă, in)	Potențial de fibre naturale și produse agroalimentare procesate	- suprafață redusă; - subexploatare.	- produse cu valoare adăugată; - integrare în industrii locale.
Pomicultura (prun, cireș, măr)	Producție pentru consum și procesare locală	-suprafață limitată; - investiții necesare în irigații și reconversie.	- extindere suprafețe; - modernizare; - produse procesate; branduri locale.
Viticultura	Complementară economiei agricole locale	- suprafață mică; - localizare periferică.	- strategie integrată; - creșterea suprafeței și calității; - piață specializată

Legumicultura intensivă (solarii, sere)	- aprovizionare urbană; - securitate alimentară; - lanț scurt.	- fragmentare; - necesitatea piețelor stabile.	- extindere producție locală; - diversificare; - practici durabile.
Ovine (Karakul de Botoșani)	- produse tradiționale, - lapte și piele; - conservarea patrimoniului genetic local.	- reducerea efectivelor; - necesitatea adaptării la cererea internațională.	- valorificare prin produse procesate și brand local; - integrare în lanțuri regionale de carne și lactate.
Păsări (periurban)	- asigură carne și ouă pentru piețele locale; - contribuie la securitatea alimentară urbană	- ferme dispersate; - dificultăți în acces la piețe mai largi.	- modernizare ferme; - integrare lanțuri scurte aprovizionare; - produse cu valoare adăugată (ouă bio, carne procesată).
Bovine de lapte	Furnizează lactate pentru consum local și dezvoltarea produselor cu valoare adăugată	- ferme mici; - competitivitate redusă; - necesar de know-how.	- dezvoltarea produselor artisanale; - extinderea piețelor; - integrare în lanțuri de producție procesată.
Porci	Asigură carne pentru consum local și tradițional	- limitat la gospodării; - producție dispersată.	- organizare cooperative; - acces la piețe locale și regionale; - îmbunătățirea condițiilor de creștere.
Stupine (apicultură)	- produc miere și alte produse apicole; - polenizarea culturilor agricole; - contribuie la biodiversitate.	- ferme mici; - acces limitat la piețe și marketing.	- certificare bio; - promovare pe piața locală și regională; - integrare în agroturism.
Piscicultură	- surse suplimentare de proteine; - produse procesate (pește afumat, conserve)	- necesită infrastructură; - competiție pe piața regională	- valorificare luciuri de apă mari; - integrare cu agroturismul; - dezvoltarea producției procesate și locale.

Procesare agroalimentară	- crearea de valoare adăugată; - stabilizare venituri; - produse locale.	Majoritatea materiei prime se vinde brut	- investiții în unități locale (mori, brutării, conserve, lactate); - creare branduri teritoriale.
Agricultură ecologică / durabilă	Produse sănătoase; atragere cerere piețe premium	- necesitatea conversiei; - certificări bio.	- extindere agricultură ecologică; - sprijin european (PNS); - practici durabile.

Direcțiile strategice identificate pentru fiecare sector agricol al Zonei Metropolitane Botoșani converg spre un obiectiv comun: crearea unui ecosistem agro-alimentar funcțional și rezilient, care să valorifice potențialul productiv al comunităților rurale și să consolideze relația acestora cu zona urbană a municipiului Botoșani. Realizarea acestui obiectiv presupune un cadru strategic și de cooperare metropolitană care să susțină integrarea lanțurilor valorice locale, procesarea produselor agricole și dezvoltarea unor branduri teritoriale competitive.

Analiza sectorială evidențiază o realitate comună majorității subsectoarelor: resurse existente, potențial nevalorificat și fragmentare structurală. Culturile mari produc materie primă fără procesare locală. Zootehnia rămâne dispersată în gospodării mici, fără acces la piețe. Legumicultura, pomicultura și viticultura se confruntă cu lipsa unor piețe stabile și a infrastructurii de valorificare. Apicultura, piscicultura și agricultura ecologică au potențial real, dar rămân izolate de circuitele economice mai largi.

Fără un cadru strategic și de cooperare metropolitană, aceste sectoare vor continua să funcționeze în paralel, fără sinergii și fără capacitatea de a genera valoare adăugată la nivel local. Cooperarea metropolitană este cea care poate transforma această dispersie într-un sistem coerent - prin corelarea producției rurale cu cererea urbană, prin sprijinirea procesării locale, prin crearea unor lanțuri scurte de aprovizionare și prin dezvoltarea unor branduri teritoriale care să poziționeze Zona Metropolitană pe harta produselor agroalimentare de calitate.

Crearea acestui cadru nu este, prin urmare, o opțiune strategică, ci o condiție necesară pentru ca agricultura zonei metropolitane să devină un motor real și durabil de dezvoltare economică locală.

III.1.10. Serviciile

În ceea ce privește sectorul terțiar, al serviciilor, acesta s-a dezvoltat în Zona Metropolitană Botoșani într-un ritm semnificativ mai accelerat decât în restul județului. Creșterea numărului de centre comerciale, a firmelor de servicii financiare, IT și consultanță managerială, dar și a operatorilor din domeniul turismului și al ospitalității, reflectă nu doar concentrarea populației și a puterii de cumpărare, ci și existența unei baze educaționale și administrative puternice la nivelul municipiului. Companiile

terțiare găsesc aici un cadru favorabil de dezvoltare: infrastructură digitală îmbunătățită, acces facil la instituțiile publice și la o piață de desfacere extinsă care include și zonele rurale limitrofe.

III.1.11. Serviciile comunitare în Zona Metropolitană

În Zona Metropolitană Botoșani, furnizarea serviciilor comunitare reprezintă un pilon esențial al infrastructurii locale, fiind realizată printr-un parteneriat punctual între autoritățile publice și operatorii privați. Gestionarea rețelelor de apă și canalizare este asigurată de Nova ApaServ, societate controlată de Consiliul Județean Botoșani, care este obligată să realizeze investiții importante pentru alimentarea cu apă a județului.

Primăria municipiului Botoșani coordonează direct activitățile de salubritate, termoficare, iluminat public și o parte din transportul local, însă în toate aceste domenii au fost implicate firme private specializate, selectate pe criterii de performanță și capacitate tehnică.

III.1.12. Turismul în arealul metropolitan - un potențial autentic, dar insuficient valorificat

Arealul metropolitan Botoșani nu este o destinație turistică consacrată pe harta României, iar acest lucru poate fi văzut atât ca o limitare, cât și ca o oportunitate. Nu are munți spectaculoși sau litoral, dar are altceva: *locuri autentice, încărcate de istorie, tradiție și cultură locală, pe care puțini le cunosc în profunzime.*

Turismul local a rămas, alături de alte domenii importante, într-o zonă de așteptare, între planuri frumoase și realități nefinalizate. Nu pentru că nu există resurse, ci pentru că ele nu au fost încă puse în valoare așa cum merită, pentru că implicarea sectorului privat în această ramură a fost foarte puțin vizibilă.

Patrimoniul cultural-istoric, peisajele rurale, tradițiile vii și oamenii locului reprezintă o bază solidă pentru dezvoltarea unui turism identitar, axat pe experiențe autentice și sustenabile. În acest sens, albumul turistic al Zonei Metropolitane Botoșani - disponibil în limba română și engleză și actualizat periodic - reprezintă deja un instrument concret de promovare a identității locale, un prim punct de contact între potențialii vizitatori și autenticitatea acestui areal.

III.1.12.1. Patrimoniul istoric metropolitan

Municipiul Botoșani încă păstrează una dintre cele mai bine conservate zone istorice urbane din România. Centrul Vechi, cu clădiri comerciale din secolele XVIII-XIX, are un potențial turistic remarcabil, în prezent subexplorat.

În municipiul Botoșani se regăsesc obiective istorice de o importanță covârșitoare și care au un potențial turistic real:

- Mănăstirea Popăuți (1496), ctitorie a lui Ștefan cel Mare;
- Biserica „Sfântul Gheorghe” (1551), ctitorie a doamnei Elena Rareș, biserica ce dă hramul orașului;
- Biserica „Uspenia” (1552), ctitorie a doamnei Elena Rareș, locul în care a fost botezat marele poet național Mihai Eminescu;
- Biserica Armeană „Sfânta Maria” (1350), cea mai veche biserică ortodoxă armeană din diaspora, cu un patrimoniu religios unic;
- Biserica lipovenească „Nașterea Maicii Domnului”, creștin ortodoxă de rit vechi, s-a înălțat pe locul unei vechi capele de lemn, în 1853;
- Biserica Romano-Catolică „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”, construită la mijlocul secolului XIX în manieră neogotică;
- Sinagoga Mare - „Oiche Sil” datează din anul 1834, fiind una dintre cele mai vechi și mai bogat decorate sinagogi din zona Moldovei.

Municipiul Botoșani este bogat în clădiri de patrimoniu, care pot fi puse în valoare turistică: Casa Memorială „Nicolae Iorga” - ante 1850, Casa Ventura - 1872, Judecătoria 1906-1916, Liceul de fete „Carmen Sylva” - 1899, Casa Prasa - secolul XIX, Casa Grigore Antipa - 1860, Muzeul Județean de Istorie 1904 - 1906 (aflat în plin proces de restaurare), Casa Isăcescu-Pisoski - secolul XIX, Casa Văsescu - 1880, Casa Zamfirescu - 1890, Primăria Botoșani - ante 1850, Teatrul „Mihai Eminescu” - 1912 (recent restaurat), Banca Națională - 1926, Casa Moscovici - 1872, Casa Sommer (Panu) - 1860, Ansamblul Urban Piața „1 Decembrie”, Casa Ankele, Poșta Veche - sfârșitul secolului XIX, Casa Sillion - mijlocul secolului XIX, Casa Sofian - 1900, Colegiul Național „A.T. Laurian” - 1885, Casa Vasiliu (Palatul Copiilor) - secolul XIX, clădirile construite de Anghel Saligny: Halele Centrale și Uzina Electrică - 1906, Vama Veche - 1890. Toate aceste clădiri creează premisele unui traseu urban cultural coerent, atractiv pentru turiști români și străini, cu accent pe memoria multiculturală (evrei, armeni, lipoveni), istorie, literatură și arhitectură.

III.1.12.2. Patrimoniul subteran al metropolei: beciurile și cuptoarele unice din inima orașului

În cadrul strategiilor de revitalizare urbană și diversificare a ofertei turistice, patrimoniul subteran al municipiului Botoșani reprezintă un element unic, cu potențial de diferențiere culturală și economică semnificativ. Un pas important în această direcție a fost realizat de Primăria municipiului Botoșani, care a derulat, în parteneriat transfrontalier, proiectul *ROOTS - Întoarcere la rădăcinile noastre comune*, finanțat prin **Programul Operațional Comun România - Ucraina**. În cadrul acestuia, au fost identificate și documentate, cu ajutorul tehnologiei GPR, mai multe beciuri și structuri subterane medievale, parte a unei rețele mai ample de galerii și tuneluri aflate sub zona centrală a orașului.

În paralel, a fost amenajat un muzeu multimedia în subteranul Centrului Vechi, într-un beci istoric, destinat valorificării patrimoniului multicultural al orașului și introducerii elementelor digitale în circuitul de vizitare. Acest muzeu aduce în atenția

publicului istoria comunităților evreiești, armene și române din Zona Metropolitană Botoșani, oferind o experiență modernă și accesibilă.

Tot în zona Centrului Istoric au fost protejate și introduse în circuitul turistic cele patru cuptoare medievale de redus minereul și ars ceramica. Acestea au fost construite în secolul al XV-lea, în timpul domniei lui Alexandru cel Bun. Descoperite în 2009, reprezintă cel mai vechi și bine conservat ansamblu de acest tip din România. Prin investiția realizată de Primăria Botoșani, ansamblul a fost acoperit cu o cupolă de sticlă și metal, fiind dotat cu sisteme de conservare pasivă și panouri explicative.

III.1.12.3. Turism cultural și literar

Arealul metropolitan Botoșani este strâns legat de personalitatea poetului național Mihai Eminescu, prin localități reprezentative precum municipiul Botoșani, Ipotești, Agafton și Cucorăni, spații care păstrează repere esențiale ale biografiei și memoriei sale culturale. Mihai Eminescu, una dintre cele mai importante personalități ale culturii românești, s-a născut în municipiul Botoșani și a fost botezat la Biserica Uspenia, ctitorie a Elenei Rareș, aflată în apropierea casei în care locuia familia Eminovici. Copilăria petrecută la Ipotești și contactul direct cu peisajul natural al zonei - păduri, lacuri și spații rurale - au influențat profund universul său poetic și au devenit surse de inspirație pentru creația sa literară.

Moștenirea eminesciană este valorificată astăzi printr-o serie de instituții, evenimente și inițiative culturale de anvergură națională. Municipiul Botoșani găzduiește anual Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” - Opera Omnia, considerat cea mai importantă distincție acordată poeziei române contemporane, în timp ce Memorialul Ipotești - Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu” organizează Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” - Opus Primum, destinat debutului editorial. Totodată, aceeași instituție acordă „Premiul pentru promovarea operei eminesciene”, oferit personalităților culturale care contribuie la valorificarea și promovarea operei poetului.

În jurul personalității lui Mihai Eminescu s-a dezvoltat un veritabil ecosistem cultural, concretizat în festivaluri, manifestări literare și distincții recunoscute la nivel național, precum „Teiul de Aur”, „Teiul de Argint” sau trofeul „Poni Luceafărul...”. Aceste evenimente contribuie la consolidarea imaginii municipiului Botoșani ca pol cultural și literar de importanță națională.

În fiecare an, la data de 15 ianuarie, cu prilejul Zilei Culturii Naționale și al aniversării nașterii poetului Mihai Eminescu, municipiul Botoșani devine unul dintre cele mai importante centre culturale ale României. Manifestările dedicate poetului reunes personalități ale vieții culturale și academice, scriitori, critici literari, artiști și iubitori ai literaturii din întreaga țară. Prin amploarea și relevanța acestor evenimente, Botoșaniul își consolidează statutul de capitală simbolică a culturii românești și de principal reper al memoriei eminesciene

Un element distinctiv al ofertei turistice culturale îl reprezintă „Ruta Eminescu”, proiect implementat de Primăria Municipiului Botoșani pentru promovarea patrimoniului urban și literar. În cadrul acestuia, în special în zona istorică a orașului, au fost

amplasate 100 de pietre inscripționate cu versuri din poemul „Luceafărul”. Traseul propune vizitatorilor o experiență culturală interactivă, în cadrul căreia descoperirea versurilor este asociată cu explorarea patrimoniului arhitectural și istoric al orașului: clădiri comerciale de secol XIX, foste sedii bancare, case boierești și lăcașuri de cult cu valoare istorică. Ruta Eminescu reprezintă astfel un produs turistic integrat, care îmbină literatura, memoria urbană și identitatea locală.

Complexul Memorial „Mihai Eminescu” de la Ipotești constituie unul dintre cele mai importante obiective culturale și memoriale ale județului Botoșani. Ansamblul include casa memorială, bisericuța familiei Eminovici, muzeul dedicat poetului și lacul devenit simbol literar prin opera eminesciană. Tot la Ipotești se află biserica ridicată la inițiativa istoricului Nicolae Iorga în memoria poetului, un edificiu cu valoare simbolică aflate în spațiul ortodox românesc. Particularitatea inițială a picturii interioare - aureolele negre ale sfinților, realizate în semn de doliu pentru poet - a conferit bisericii un caracter unic, chiar dacă această componentă artistică nu s-a păstrat integral în urma lucrărilor ulterioare de restaurare.

Patrimoniul cultural legat de Mihai Eminescu este completat de Mănăstirea Agafton, ctitorită în anul 1729 și situată într-un cadru natural de mare valoare peisagistică. Mănăstirea este strâns legată de familia maternă a poetului, aici viețuind trei dintre mătușile sale - Fevronia, Olimpiada și Safta (Sofia) Iurașcu - precum și verișoara sa Xenia Velisari. Mormintele acestora se află în cimitirul vechii biserici a mănăstirii, reprezentând puncte de interes pentru turiștii interesați de biografia poetului. Tradiția locală păstrează numeroase legende despre vizitele lui Mihai Eminescu la Agafton în perioada copilăriei, când traversa pădurea dintre Ipotești și mănăstire pentru a-și vizita rudele. Aceste experiențe, precum și contactul cu universul poveștilor și al șezătorilor moldovenești, au influențat imaginarul poetic eminescian, fiind asociate inclusiv cu inspirația pentru poemul „Călin (file din poveste)”.

Prin densitatea patrimoniului memorial, forța simbolică a personalității eminesciene și existența unor produse culturale și turistice distincte, arealul metropolitan Botoșani dispune de un potențial ridicat pentru dezvoltarea turismului cultural și literar, cu relevanță națională și internațională.

III.1.12.4. Turism religios și spiritual în arealul metropolitan

Zona Metropolitană Botoșani și teritoriile din proximitatea acesteia concentrează unul dintre cele mai valoroase patrimonii spirituale din nordul Moldovei. Spațiul botoșănean este adesea asociat sintagmei „Botoșani - Tărâmul Sfinților”, expresie a unei tradiții monahale și duhovnicești de excepție. Din aceste locuri provin sau au viețuit personalități marcante ale ortodoxiei românești: Sfântul Cuvios Onufrie de la Vorona, Sfântul Cuvios Sila, Sfântul Paisie Olaru, Sfântul Ilie Cleopa, Patriarhul Teoctist, Arhimandritul Auxențiu Vărzărescu, precum și Arhimandritul Marchian, una dintre figurile reprezentative ale monahismului și ctitor al școlii moderne botoșănene.

Patrimoniul religios al arealului metropolitan cuprinde numeroase biserici istorice, schituri și mănăstiri cu valoare arhitecturală, memorială și culturală, multe

dintre acestea amplasate într-un cadru natural deosebit - în zone împădurite sau pe colinele specifice Podișului Moldovei. Un loc aparte îl ocupă monumentele de epocă ștefaniană, care atestă continuitatea vieții religioase și culturale în nordul Moldovei încă din perioada medievală. Dintre acestea se remarcă **Mănăstirea Popăuți**, ctitorie a lui Ștefan cel Mare din anul 1496, monument reprezentativ al arhitecturii moldovenești medievale, care păstrează elemente originale de arhitectură și pictură și constituie unul dintre cele mai importante obiective istorice și religioase ale municipiului Botoșani.

III.1.12.4.1. „Drumul Mănăstirilor” - traseu spiritual și cultural

Pe dealurile domoale și în pădurile liniștite ale sudului județului Botoșani se desfășoară unul dintre cele mai valoroase trasee de turism religios din nordul Moldovei - „Drumul Mănăstirilor”. Acest itinerar reunește lăcașuri monahale reprezentative pentru spiritualitatea ortodoxă moldovenească, fiecare purtând o importantă încărcătură istorică, culturală și duhovnicească.

Traseul extins: Mănăstirea Cozancea (Sulița) → Mănăstirea Zosin (Coșula) → Mănăstirea Coșula → Schitul Acoperământul Maicii Domnului Oneaga (Cristești) → Mănăstirea Sihăstria Voronei (Vorona) → Mănăstirea Vorona.

Traseul scurt: Mănăstirea Zosin (Coșula) → Mănăstirea Coșula → Schitul Acoperământul Maicii Domnului Oneaga (Cristești) → Mănăstirea Sihăstria Voronei (Vorona) → Mănăstirea Vorona.

Drumul Mănăstirilor

Primul popas al traseului extins este **Mănăstirea Cozancea**, întemeiată în secolul al XVII-lea, loc profund legat de marii duhovnici Paisie Olaru și Cleopa Ilie - personalități care au marcat decisiv spiritualitatea ortodoxă românească a secolului XX și care au fost canonizați. Mănăstirea păstrează atmosfera monahală tradițională și este asociată cu etapele formative ale celor doi mari părinți duhovnicești.

La **Mănăstirea Zosin**, o tradiție monahală de peste două secole și jumătate se îmbină cu arhitectura contemporană a noii biserici, sfințite de Patriarhul Daniel în anul 2015. Complexul monahal reprezintă astăzi unul dintre cele mai moderne ansambluri religioase din Moldova.

Mănăstirea Coșula, ctitorie din vremea lui Petru Rareș (1535), este unul dintre cele mai valoroase monumente medievale ale județului Botoșani. Lăcașul este renumit pentru nuanța unică denumită „*Galben de Coșula*”, considerată echivalentul cromatic al celebrului „*Albastru de Voroneț*”. Tot aici a fost realizată prima traducere în limba română a Istoriilor lui Herodot, fapt care atestă rolul mănăstirii ca important centru cultural și spiritual medieval.

Mai retras, în pădurea de la **Oneaga**, găsim **Schitul Acoperământul Maicii Domnului**. Loc încărcat de legendă, Schitul Oneaga a fost reînființat după 1990 pe locul unei vechi vetre monahale desființate în perioada reformelor lui Alexandru Ioan Cuza. Cadrul natural izolat îi conferă un puternic caracter contemplativ și o atmosferă propice meditației duhovnicești.

Tot în tihna codrilor, **Mănăstirea Sihăstria Voronei** păstrează vie amintirea Cuviosului Onufrie, un sihastru venit aici în 1764, cunoscut pentru viața sa ascetică și faptele de sfințenie. Biserica a fost sfințită în 1861 și terminată în 1876, iar mănăstirea are o istorie de aproape două secole. Aici, se păstrează o icoană unică în toată iconografia creștină: Maica Domnului, în picioare, ținându-l de mână pe Pruncul Iisus în vârstă de aproximativ 4-5 ani. În tradiția ortodoxă, Pruncul Iisus este de regulă ținut în brațe, ca simbol al divinității sale și al legăturii cerești. Aici însă, Iisus merge pe picioarele Lui, ținut de mână, ceea ce reflectă o apropiere mai mare de umanitate, de copilărie, de ideea de sprijin matern în drumul vieții. Icoana, despre care se crede că e făcătoare de minuni, a fost pictată în 1861, de călugărul Vladimir Macedon, la venerabila vârstă de 100 de ani.

Încheiem traseul cu **Mănăstirea Vorona**, cea mai cunoscută din județ. Numele său vine de la pârâul cu același nume, de origine slavă. Aici a existat inițial un schit în secolul al XVI-lea, iar biserica actuală a fost construită între sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Mănăstirea are o deosebită importanță spirituală, fiind locul unde a fost tuns în monahism tânărul Toader Arăpașu, care a devenit ulterior Patriarhul Teoctist, conducând Biserica Ortodoxă Română timp de 26 de ani (1986-2007). De asemenea, Maica Stareță Teofana Scânteii, cea mai longevivă stareță din Patriarhia Română, conduce Mănăstirea Vorona de peste 55 de ani (1969), dedicându-și viața restaurării, consolidării și dezvoltării acesteia.

Oferta de turism religios a Zonei Metropolitane este completată de Casa Memorială „Patriarhul Teoctist” din Tocileni, de Mănăstirea Agafton - profund legată de biografia lui Mihai Eminescu -, sau de bisericile de lemn din Roma, Bălușeni, Costești și Schit-Orășeni.

Trecând pe acest drum, vizitatorul descoperă arhitectura și pictura impresionantă a bisericilor, trăind totodată o experiență spirituală autentică, ancorată în legătura dintre trecut și prezent. Traseul poate fi completat cu obiective culturale conexe, între care se remarcă expoziția de artă în sticlă „Dan Bordeianu”. Împreună, aceste repere conturează un patrimoniu spiritual și cultural divers, cu un potențial ridicat de integrare în circuite turistice tematice naționale și internaționale.

III.1.12.4.2. Ofertă turistică atractivă în proximitatea arealului metropolitan

Oferta spirituală a regiunii este completată, în proximitatea Zonei Metropolitane, de obiective precum **Mănăstirea Gorovei**, **Biserica „Sfântul Nicolae” Domnesc din Dorohoi** - biserică ștefaniană și bisericile de lemn din vestul și nordul județului Botoșani, care întregesc identitatea spirituală și culturală a întregii regiuni.

Spațiul botoșănean este legat și de personalitatea **Sfântului Ioan Iacob Hozevitul**, unul dintre cei mai cunoscuți sfinți români contemporani, originar din satul Crăiniceni, în nordul județului Botoșani. Viața sa ascetică petrecută în Țara Sfântă și canonizarea sa au contribuit la consolidarea imaginii județului ca important reper al ortodoxiei românești.

De asemenea, localitatea **Hilișeu-Horia** reprezintă un punct de interes aparte prin patrimoniul său multicultural și religios, cunoscut atât pentru biserica ortodoxă de lemn cu portal de piatră catolic, cât și pentru vechiul ansamblu boieresc și memoria comunităților etnice care au conviețuit în această parte a Moldovei.

Un avantaj semnificativ pentru dezvoltarea turismului religios îl reprezintă accesibilitatea zonei. Botoșaniul este conectat, prin drumuri naționale și județene modernizate, atât cu Aeroportul Internațional „Ștefan cel Mare” Suceava-Salcea, cât și cu Aeroportul Internațional Iași, facilitând accesul turiștilor și pelerinilor din țară și din străinătate.

Totodată, poziționarea în proximitatea Bucovinei și a principalelor trasee de pelerinaj din Moldova oferă oportunitatea integrării Zonei Metropolitane Botoșani în circuite religioase și culturale de anvergură regională.

III.1.12.5. Cornișa AquaPark & Sports - principalul pol de turism recreativ din nordul Moldovei

Cornișa AquaPark & Sports reprezintă principalul pol de turism recreativ din nordul Moldovei și unul dintre cele mai importante complexe integrate de agrement, sport și loisir din estul României. Amplasat la intrarea vestică a municipiului Botoșani, pe o suprafață de aproximativ 48 ha, complexul constituie un reper regional pentru petrecerea timpului liber, atrăgând anual vizitatori din întreaga regiune formată de județele Botoșani, Iași și Suceava.

Prin dimensiune, diversitatea facilităților și funcționarea pe tot parcursul anului, Cornișa depășește statutul unui simplu parc de agrement, devenind o infrastructură strategică pentru dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani. Complexul integrează facilități pentru toate categoriile de vârstă și pentru toate anotimpurile, incluzând zone de agrement acvatic interior și exterior, bazin de înot, spații wellness și SPA, patinoar acoperit, terenuri sportive, amfiteatru, skatepark, pistă de biciclete, locuri de joacă și facilități unice la nivel regional, precum râul artificial pentru rafting. În sezonul rece, complexul funcționează ca centru regional pentru sporturi și activități recreative de iarnă, iar în sezonul estival devine una dintre cele mai atractive destinații de agrement din nord-estul României.

Cornișa AquaPark & Sports nu reprezintă doar o infrastructură de agrement, ci și un instrument strategic pentru creșterea calității vieții și consolidarea atractivității rezidențiale a Zonei Metropolitane Botoșani. În contextul competiției dintre orașe pentru atragerea și menținerea populației active, existența unui complex de asemenea anvergură constituie un avantaj competitiv major, contribuind la dezvoltarea unui mediu urban atractiv, modern și orientat către nevoile locuitorilor.

În imediata vecinătate a complexului se dezvoltă Parcul Regional de Agrement Pacea, o investiție care va extinde semnificativ oferta de recreere și petrecere a timpului liber. Noul parc include zone pentru activități în aer liber, sporturi de aventură,

locuri de joacă, spații de relaxare și facilități destinate tuturor categoriilor de vârstă, valorificând cadrul natural existent și completând funcțiunile deja oferite de Cornișa.

Cele două obiective vor fi conectate printr-o pasarelă pietonală și velo cu o lungime de aproximativ 280 m, concepută ca un element de identitate urbană inspirat din patrimoniul cultural al Botoșaniului și din personalitățile care au marcat istoria locului. Realizarea acestei conexiuni va permite funcționarea integrată a celor două ansambluri și va crea un circuit continuu de agrement, sport și recreere.

Împreună, Cornișa AquaPark & Sports și Parcul Regional de Agrement Pacea au potențialul de a forma cel mai amplu și diversificat ansamblu de agrement urban din nordul Moldovei. Acest pol de recreere va consolida poziția municipiului Botoșani ca destinație regională de referință pentru turismul de weekend, activitățile sportive și petrecerea timpului liber, contribuind la creșterea competitivității și atractivității întregii Zone Metropolitane Botoșani.

III.1.12.6. Pescuitul sportiv și recreativ - un avantaj nevalorificat al Zonei Metropolitane Botoșani

Pescuitul sportiv și recreativ reprezintă una dintre resursele turistice insuficient valorificate ale Zonei Metropolitane Botoșani și ale teritoriului aflat în proximitatea acesteia. Poziționarea geografică a municipiului oferă acces rapid atât la numeroase lacuri și amenajări piscicole locale, cât și la unele dintre cele mai importante resurse hidrografice din nord-estul României, respectiv râurile Prut și Siret.

Un avantaj competitiv deosebit îl reprezintă apropierea de Lacul de acumulare Stâncă-Costești, cel mai mare lac artificial de pe râul Prut și unul dintre cele mai importante areale pentru pescuit sportiv din estul României. Cu o suprafață impresionantă și o biodiversitate piscicolă remarcabilă, lacul oferă condiții excelente pentru pescuitul speciilor de interes sportiv, dar și pentru dezvoltarea unor activități complementare de agrement nautic, observare a naturii și ecoturism. Potențialul acestui obiectiv este amplificat de peisajul spectaculos al zonei și de proximitatea față de municipiul Botoșani.

La nivelul arealului metropolitan și al localităților învecinate există numeroase amenajări care completează oferta de pescuit recreativ. Iazul Loiești, Balta Năvodul Star și Balta Stăuceni sunt frecventate de pescarii amatori și sportivi, oferind condiții adecvate pentru practicarea pescuitului într-un cadru natural accesibil și atractiv.

Un loc aparte îl ocupă Lacul Lebăda din comuna Curtești, care s-a consacrat în ultimii ani ca destinație pentru pescuitul sportiv și recreativ. Amplasat în imediata apropiere a municipiului Botoșani, lacul oferă un cadru natural liniștit, fiind apreciat atât de pescarii experimentați, cât și de familiile care caută activități de relaxare în natură.

Valorificarea integrată a acestor resurse poate contribui la diversificarea ofertei turistice a Zonei Metropolitane Botoșani, prin dezvoltarea unor produse dedicate turismului activ și de weekend. Asocierea pescuitului sportiv cu alte atracții regionale -

Cornișa AquaPark & Sports, traseele culturale și religioase, zonele naturale și oferta gastronomică locală - poate conduce la creșterea duratei de ședere a vizitatorilor și la consolidarea poziției Botoșaniului ca destinație regională pentru recreere și petrecerea timpului liber.

Pe termen lung, dezvoltarea infrastructurii specifice, organizarea de competiții de pescuit sportiv și promovarea unor trasee tematice care să includă lacurile și amenajările piscicole din zonă pot transforma pescuitul recreativ într-o componentă distinctă a brandului turistic metropolitan, valorificând superior avantajele oferite de rețeaua hidrografică a județului Botoșani.

III.1.12.7. Vânătoarea sportivă și turismul foto-cinegetic - resurse ale Zonei Metropolitane Botoșani

Vânătoarea sportivă și turismul foto-cinegetic reprezintă două dintre resursele turistice insuficient valorificate ale Zonei Metropolitane Botoșani și ale teritoriului aflat în proximitatea acesteia. Structura peisagistică a zonei metropolitane, caracterizată prin îmbinarea terenurilor agricole întinse cu zone de deal, liziere forestiere și culoare de apă, creează condiții naturale favorabile pentru o gamă largă de activități legate de fauna sălbatică, atât pentru practicanții vânătoriei sportive, cât și pentru iubitorii de natură interesați de observarea și fotografierea vieții sălbatice.

Fondul cinegetic aferent teritoriului metropolitan și zonelor limitrofe acestuia include specii reprezentative pentru profilul de câmpie și deal al nord-estului României. Fazanul, potârnichea, prepelița și rața sălbatică definesc oferta de vânat mic, în timp ce iepurele de câmp, căpriorul și mistrețul completează tabloul faunistic cu specii de interes pentru vânătorii cu experiență. Această diversitate, coroborată cu un pasaj ornitologic semnificativ specific nord-estului României, face din arealul metropolitan un teritoriu cu potențial ridicat pentru mai multe segmente de public, cu motivații și profiluri diferite, dar complementare.

III.1.12.7.1. Vânătoarea sportivă

Vânătoarea sportivă reprezintă componenta cu cel mai direct potențial de valorificare economică din cadrul ofertei cinegetice a Zonei Metropolitane Botoșani. Diversitatea speciilor de interes cinegetic prezente în fondurile aferente arealului metropolitan asigură posibilitatea organizării de partide de vânătoare pe parcursul întregului sezon cinegetic, de la deschiderea de toamnă și până în lunile de iarnă, cu o ofertă adaptată atât vânătorilor cu experiență, cât și celor aflați la început de drum.

Un avantaj competitiv distinct al zonei metropolitane îl reprezintă accesul rapid la fondurile cinegetice situate în imediata proximitate a municipiului, combinat cu infrastructura urbană de cazare și servicii deja existentă. Spre deosebire de destinațiile cinegetice montane, unde accesul presupune deplasări lungi și costuri ridicate, zona metropolitană oferă posibilitatea unor sejururi scurte, de tip weekend, cu logistică simplificată - un avantaj competitiv real în raport cu publicul din Republica Moldova,

Ucraina și Polonia, țări cu tradiție solidă în turismul cinegetic și aflate în proximitate geografică directă. Relațiile de colaborare transfrontalieră deja instituționalizate la nivel asociativ constituie o bază concretă pentru dezvoltarea unor pachete cinegetice adresate acestor piețe.

Un element de specificitate și atractivitate suplimentară îl reprezintă **chinologia**, ramură inseparabilă de tradiția vânătorii sportive din zonă. Câinii de vânătoare - pointeri, braci, copoi - pot constitui suportul unor concursuri și demonstrații chinologice cu caracter competițional, capabile să genereze fluxuri proprii de vizitatori și să confere evenimentelor cinegetice o dimensiune spectaculară și educativă totodată. Organizarea unor astfel de manifestări în arealul metropolitan ar consolida identitatea cinegetică a zonei și ar oferi un produs distinct în peisajul turistic regional.

Valorificarea vânătorii sportive nu poate fi disociată de **potențialul gastronomic** pe care aceasta îl generează. Preparatele tradiționale din vânat - fazan, iepure, mistreț, căprior - reprezintă un segment al ofertei culinare locale cu un profil de autenticitate ridicat, compatibil cu tendințele actuale de turism gastronomic și cu interesul crescând pentru produsele alimentare cu identitate teritorială.

III.1.12.7.2. Turismul foto-cinegetic și observarea naturii

Turismul foto-cinegetic și observarea naturii reprezintă un segment în rapidă expansiune la nivel european, adresat unui public mai larg decât cel al vânătorii sportive clasice și compatibil, prin natura sa, cu obiectivele de conservare a biodiversității. Zona Metropolitană Botoșani deține resurse naturale cu un potențial semnificativ pentru această formă de turism, insuficient cunoscute și promovate până în prezent.

Fondul faunistic al arealului metropolitan, cu specii precum căpriorul, mistrețul, fazanul și numeroase păsări de câmp și de baltă, oferă oportunități reale pentru fotografierea și observarea faunei sălbatice în condiții naturale.

Un element de atractivitate aparte îl constituie pasajul ornitologic specific nord-estului României, care face din bălțile, lacurile și luncile din proximitatea municipiului Botoșani habitate de interes pentru observatorii de păsări. Speciile de apă - rațe sălbatice, gâște, stârci, egrete - precum și păsările de câmp prezente în fondurile cinegetice metropolitane pot constitui suportul unor trasee tematice de bird watching, un segment turistic cu o comunitate de practicanți în continuă creștere la nivel național și internațional.

III.1.12.7.3. Educație cinegetică și conștientizare ecologică

Educația cinegetică și conștientizarea ecologică reprezintă o dimensiune complementară, cu potențial de dezvoltare pe termen mediu și lung, prin care Zona Metropolitană Botoșani poate valorifica resursele sale faunistice într-un mod incluziv și orientat către generațiile tinere. Această componentă răspunde unei tendințe clare la nivel european, unde programele de educație în natură, taberele tematice și activitățile

de cunoaștere a faunei sălbatice sunt tot mai prezente în ofertele educaționale și turistice ale zonelor rurale și periurbane.

La nivelul arealului metropolitan există premisele necesare pentru dezvoltarea unor astfel de inițiative: fonduri cinegetice accesibile, asociații cu expertiză în gestiunea faunei și tradiție în activități de conservare, școli și licee din municipiu și din localitățile membre interesate de programe de educație ecologică. Organizarea de tabere pentru elevi, vizite tematice în fondurile cinegetice, demonstrații de chinologie sau sesiuni de observare a faunei pot constitui produse educaționale cu impact real asupra formării unei culturi de respect față de natură și față de patrimoniul cinegetic local.

Valorificarea integrată a resurselor cinegetice poate contribui la diversificarea ofertei turistice a Zonei Metropolitane Botoșani, prin dezvoltarea unor produse dedicate turismului activ și de weekend. Asocierea vânătorii sportive cu alte atracții regionale - Cornișa AquaPark & Sports, traseele culturale și religioase, zonele naturale și oferta gastronomică locală - poate conduce la creșterea duratei de ședere a vizitatorilor și la consolidarea poziției Botoșaniului ca destinație regională pentru recreere și petrecerea timpului liber.

III.1.12.8. Brandul de teritoriu - vizibilitate, coerență și identitate pentru oferta turistică metropolitană

Resursele turistice ale Zonei Metropolitane Botoșani - patrimoniul istoric și multicultural, moștenirea eminesciană, traseele spirituale, complexul Cornișa, pescuitul și vânătoarea sportivă - alcătuiesc împreună un portofoliu autentic și divers, capabil să susțină o destinație turistică cu identitate proprie. Valorificarea acestui potențial presupune însă mai mult decât inventarierea și amenajarea obiectivelor: ea necesită un brand de teritoriu coerent, asumat oficial și promovat unitar, care să confere vizibilitate și recognoscibilitate întregii oferte metropolitane. În absența acestuia, mesajele de promovare rămân fragmentate, iar zona metropolitană continuă să fie percepută ca un teritoriu de tranzit, mai degrabă decât ca o destinație în sine.

Brandul de teritoriu propus: „Botoșani - Leagănul spiritului românesc”

Nicio altă zonă din România nu poate revendica, pe un teritoriu atât de compact, o asemenea concentrare de personalități care au definit cultura, spiritualitatea și identitatea națională. Genii, precum Eminescu, Enescu, Iorga sau Luchian, și sfinți ai ortodoxiei românești - Paisie Olaru, Ilie Cleopa, Onufrie de la Vorona, Patriarhul Teoctist - s-au născut sau s-au format pe același pământ. Această dublă moștenire, a geniului creator și a sfințeniei trăite, conferă Zonei Metropolitane Botoșani un profil unic în peisajul turistic românesc, pe care nicio altă destinație nu îl poate replica.

Brandul „Botoșani - Leagănul spiritului românesc” exprimă această unicitate fără a o limita la o singură personalitate sau la un singur tip de experiență. Este argumentabil, memorabil și transferabil în orice limbă - Botoșani - *Cradle of the Romanian Spirit*. Sloganul de promovare asociat - „Pământ de genii și de sfinți” - traduce brandul într-un mesaj concis și poetic, potrivit pentru materiale de promovare, campanii de comunicare și prezență în mediul digital.

Identitatea turistică a zonei metropolitane se structurează pe trei sub-branduri tematice, complementare și subordonate brandului principal, construite ca o strategie de dezvoltare în etape.

„**Botoșani - Tărâmul Sfinților**” valorifică patrimoniul spiritual și monahal prin Drumul Mănăstirilor și prin personalitățile canonizate ale ortodoxiei românești legate de acest spațiu. Adresat în primul rând pelerinilor, acest sub-brand valorifică o cerere turistică deja existentă și organizată, reprezentând punctul de intrare natural în oferta metropolitană.

„**Botoșani - Plaiul Geniilor**” diversifică oferta către un public cultural mai larg, cu sezon de vizitare mai extins, valorificând concentrarea unică de personalități creatoare care au marcat cultura română modernă.

„**Botoșani - Ținutul Iazurilor**” pune în valoare un activ subevaluat la nivel național: rețeaua de iazuri, bălți și lacuri de acumulare a arealului metropolitan, cu Stânca-Costești în proximitate, alături de fondul cinegetic și de oferta de turism activ și de natură. Specificitatea iazului ca element de peisaj al câmpiei moldovenești conferă acestui sub-brand o identitate distinctă, nereplicabilă de nicio altă destinație din România.

Tabel 23: Turismul în arealul Zonei Metropolitane Botoșani

Segment turistic	Rol în economia locală	Provocări	Direcții strategice
Turism religios și spiritual („ <i>Botoșani - Tărâmul Sfinților</i> ”, <i>Drumul Mănăstirilor</i> , <i>patrimoniul Ștefanian</i> , <i>prezența lăcașelor de cult aparținând altor religii</i>)	- principalul element de diferențiere și identitate al teritoriului; - atrage pelerini și turiști pe tot parcursul anului; - valorifică patrimoniul spiritual, cultural și natural al zonei; - atrage turiști interesați de istorie religioasă și multiculturalitate.	- infrastructură turistică limitată; - servicii conexe insuficient dezvoltate; - vizibilitate redusă în circuite turistice naționale; - promovare națională și internațională redusă.	- organizarea de pelerinaje de către Biserică; - dezvoltarea brandului teritorial „<i>Botoșani - Tărâmul Sfinților</i>”; - realizarea și promovarea Drumului Mănăstirilor și a circuitelor de pelerinaj; - dezvoltarea infrastructurii turistice și a serviciilor de cazare în proximitatea obiectivelor religioase; - integrarea în circuitele religioase regionale ale Moldovei și Bucovinei; - integrarea într-un circuit urban multicultural
Turism cultural-literar (<i>Eminescu</i> , <i>Ipotești</i> , <i>Agafon</i> , <i>Memorialul Ipotești</i>)	- principalul vector de notorietate culturală al zonei; - conferă vizibilitate națională și internațională.	- valorificare fragmentată; - sezonabilitate; - durată redusă de ședere	- dezvoltarea produsului turistic integrat „<i>Acasă la Eminescu</i>”; - consolidarea relației Botoșani-Ipotești-Agafon; - extinderea calendarului de evenimente culturale

			și literare și permanențizarea acestuia. - promovarea zonei ca destinație culturală de interes național.
Turism cultural și de patrimoniu (<i>Centrul Istoric, patrimoniu construit, patrimoniu multiconfesional și subteran</i>)	- valorifică identitatea istorică și multiculturală a municipiului; - susține dezvoltarea turismului urban - Element unic de diferențiere la nivel regional	- patrimoniu insuficient pus în valoare; - clădiri degradate; - acces limitat; - vizibilitate redusă.	- restaurarea și revitalizarea patrimoniului construit; - dezvoltarea traseelor culturale urbane și a circuitelor tematice; - valorificarea patrimoniului subteran și a patrimoniului multiconfesional; - digitalizarea experienței turistice și dezvoltarea sistemelor de ghidaj
Turism de agrement și recreere (<i>Cornișa AquaPark & Sports, Parcul Regional de Agrement Pacea</i>)	- principalul pol regional de agrement și loisir din nordul Moldovei; - crește atractivitatea rezidențială și turistică a zonei.	- integrare redusă cu celelalte produse turistice; - durată redusă a sejururilor; - dependență de sezonality.	- dezvoltarea polului regional de agrement Cornișa-Pacea; - organizarea de evenimente sportive, recreative și de divertisment cu impact regional; - integrarea ofertei de agrement în pachete turistice tematice; - promovarea Zonei Metropolitane ca destinație de weekend.
Turism de natură și rural (<i>pescuit sportiv, iazurile metropolitane, Stâncă-Costești, Prut, Siret, vânătoare, fotocinegetică, agroturism</i>)	- diversifică oferta turistică; - valorifică resursele naturale și peisajele rurale; - susține dezvoltarea comunităților rurale; - contribuie la prelungirea duratei de ședere a turiștilor.	- ofertă fragmentată; - infrastructură turistică redusă; - promovare insuficientă; - lipsa unor produse turistice integrate.	- dezvoltarea agroturismului și a punctelor gastronomice locale; - dezvoltarea pensiunilor; - promovarea pescuitului sportiv și recreativ ca produs turistic distinct; - valorificarea potențialului turistic al lacului Stâncă și al culoarelor Prutului și Siretului; - dezvoltarea turismului cinegetic și a activităților de fotocinegetică; - amenajarea și promovarea traseelor de observare a faunei și a naturii; - crearea de trasee tematice și experiențe integrate natură-gastronomie-tradiții.

III.2. Sectorul socio-sanitar-educational

III.2.1. Infrastructura de locuințe

Municipiul Botoșani și zona metropolitană extinsă dispun, în prezent, de un fond locativ semnificativ, estimat la aproximativ 60.000 de unități locative. Raportat la populația Zonei metropolitane, 138.074 de locuitori, rezultă o medie de 2,3 locuitori pe unitate locativă. Municipiul reunește peste 44.000 de locuințe, cu o medie de 2,04 loc/unitate locativă. 36.000 din unitățile locative sunt apartamente situate în blocuri, reflectând caracterul predominant urban și compact al dezvoltării locative. Locuințele individuale, în general case, reprezintă doar o cincime din fondul locativ urban.

La nivelul comunelor periurbane - precum Curtești, Mihai Eminescu, Răchiți, Stăuceni sau Roma - se remarcă o creștere constantă a numărului de case, pe fondul migrației familiilor tinere din municipiu către aceste zone. Estimativ, în mediul rural și periurban al zonei metropolitane există peste 15.000 de locuințe individuale, multe dintre ele construite în ultimii 10-15 ani.

Chiar dacă media numărului de persoane pe gospodărie se menține relativ constantă, în jur de 2,3 persoane, realitatea locativă este una contrastantă: o parte dintre locuințe sunt subutilizate sau chiar goale, în timp ce în alte cazuri, în special în zonele defavorizate, o singură unitate locativă adăpostește mai multe familii.

III.2.1.1. Calitatea fondului locativ și accesul la utilități

O mare parte a fondului construit - mai ales blocurile din municipiu - datează din perioada 1965-1990. Deși aceste clădiri au o structură solidă, ele nu corespund în totalitate cerințelor actuale privind confortul și eficiența energetică. Peste 70% dintre blocuri au beneficiat de lucrări de reabilitare termică, cu finanțare publică sau privată - în special prin fonduri europene sau prin programele PNRR derulate de Primăria Botoșani. S-au realizat lucrări de izolare, schimbare a tâmplăriei, reabilitare a acoperișurilor și modernizare a instalațiilor.

Casele din mediul periurban și rural, deși mai noi, nu sunt întotdeauna mai performante din punct de vedere energetic. În general, eficiența energetică a fondului locativ din zona metropolitană rămâne sub media națională, iar investițiile în surse regenerabile - panouri fotovoltaice, pompe de căldură sau sisteme inteligente - sunt încă la un nivel redus.

Accesul la utilități a înregistrat progrese semnificative în ultimii ani. Aproximativ 82% dintre locuințele din zonă sunt racordate la rețeaua publică de apă, iar serviciile de canalizare acoperă circa 78% din totalul fondului locativ. Totuși, în mai multe sate și chiar în unele zone periferice ale orașului, racordarea este parțială sau inexistentă, afectând în mod direct calitatea vieții familiilor vulnerabile.

Tendința de utilizare a foselor septice și de alimentare cu apă menajeră din fântâni este încă semnificativă la locuințele noi. Directivele UE privind mediul au

imprimat tendința de a se investi în rețele de apă și canalizare și racordarea locuințelor la acestea.

Rețeaua de gaz metan acoperă majoritatea cartierelor urbane și se extinde continuu în localitățile periurbane, cum ar fi Mihai Eminescu, Răchiți și Curtești. Cu toate acestea, există încă aproximativ 14.000 de locuințe (în special din mediul rural) care folosesc surse alternative de încălzire - lemne, cărbuni sau combustibili lichizi. Alimentarea cu gaze naturale rămâne o prioritate, chiar dacă prețul acestora este mare, raportat la nivelul de trai al locuitorilor din arealul metropolitan.

Utilizarea energiei solare, prin montarea de sisteme fotovoltaice pentru consumatorii casnici are un trend ridicat, apropiindu-se de media națională.

În prezent, peste 46.000 de gospodării beneficiază de baie și grup sanitar în locuință, iar accesul la electricitate și salubritate este aproape universal. Totuși, în unele localități rurale, serviciile de colectare a deșeurilor sunt scumpe raportate la nivelul mediu de trai din Zona Metropolitană, iar starea infrastructurii de drumuri influențează negativ accesul la servicii publice.

III.2.1.2. Accesul la locuințe

Peste 95% dintre locuințe sunt proprietate privată, ceea ce indică un grad ridicat de stabilitate locativă, dar limitează capacitatea autorităților de a interveni eficient pentru a răspunde nevoilor categoriilor vulnerabile.

În ultimii ani, municipiul Botoșani a înregistrat progrese semnificative în dezvoltarea fondului locativ destinat tinerilor și persoanelor vulnerabile, prin proiecte susținute de Agenția Națională pentru Locuințe (ANL) și prin inițiative locale. În prezent, orașul dispune de 719 locuințe ANL finalizate, iar alte 54 de unități se află în faza de execuție.

Primăria Botoșani derulează un proiect nou de construire a 54 de locuințe ANL pentru tineri specialiști, în paralel cu investiții în fondul de locuințe sociale. Au fost deja finalizate 72 de locuințe sociale, iar alte 72 sunt în construcție, răspunzând parțial cererii tot mai mari pentru astfel de unități.

Separat, Consiliul Județean Botoșani a realizat în anul 2021 un bloc ANL destinat exclusiv cadrelor medicale, care cuprinde 20 de apartamente moderne. Un al doilea imobil, cu același profil, este în pregătire - execuția pentru alte 20 de locuințe fiind în prezent scoasă la licitație de către ANL.

Aceste inițiative reflectă eforturile constante ale administrației locale și județene de a crește accesul la locuințe decente pentru tineri, profesioniști și persoane aflate în dificultate, contribuind astfel la stabilizarea populației și la dezvoltarea socio-economică a zonei.

III.2.2. Sistemul sanitar metropolitan - concentrat în zona municipală

Infrastructura sanitară a Zonei Metropolitane Botoșani este ancorată în Spitalul Județean de Urgență „Mavromati” - cel de-al treilea spital județean din țară și primul din Moldova după numărul de paturi. Cu 1.538 de paturi și 89 de paturi pentru spitalizare de zi, organizate în 25 de secții și 17 compartimente, unitatea deservește aproximativ 80% din populația județului și asigură circa 90% din cazurile de urgență, cu un colectiv de aproximativ 2.189 de angajați. Această capacitate plasează Botoșaniul într-o poziție privilegiată la nivel regional, depășit doar de spitalele județene din Dâmbovița (Târgoviște) și Cluj-Napoca. Un factor complementar îl reprezintă colaborarea funcțională cu spitalele universitare din Iași și Suceava, care preia cazurile ce impun proceduri complexe sau un nivel ridicat de expertiză.

Spitalul Județean de Urgență „Mavromati” a rezultat din comasarea, la 1 martie 2012, a cinci foste unități spitalicești. Funcționează în sistem pavilionar și reunește, pe lângă sediul central, secțiile de Obstetrică-Ginecologie, Psihiatrie, Pediatrie „Cuvioasa Parascheva” și Infecțioase.

În municipiul Botoșani mai funcționează două unități aflate în subordinea Primăriei: Spitalul de Pneumoftiziologie și Spitalul de Recuperare „Sfântul Gheorghe”, căruia i se va integra un spital de boli paliative, aflat în fază finală de execuție. Integrarea serviciului paliativ răspunde unui gol instituțional real în oferta sanitară județeană și creează premisele unei îngrijiri continue în cadrul aceleiași unități - de la recuperare post-acute la faza terminală - eliminând transferurile între unități și asigurând coerența protocoalelor medicale. Aceste unități asigură servicii ambulatorii, spitalizare de zi, îngrijiri la domiciliu și o gamă largă de servicii paraclinice, completate de cabinete și unități medicale private autorizate.

Ultimii ani au adus investiții consistente în modernizarea și extinderea infrastructurii sanitare. Prin Compania Națională de Investiții sunt în derulare lucrările pentru un nou Ambulatoriu de specialitate și spitalizare de zi - cu 34 de cabinete, săli de investigații, săli de tratament, două săli de mici intervenții chirurgicale și o capacitate de 49 de paturi pentru spitalizare de zi -, estimat a deveni funcțional în 2027. Tot prin CNI se derulează modernizarea Secției de Oncologie, care presupune extinderea pe verticală a corpului de clădire existent, reabilitare și dotare corespunzătoare. Această investiție are relevanță metropolitană directă: în prezent, pacienții oncologici din zonă sunt nevoiți să se deplaseze pentru tratament la Iași, Bacău, Cluj-Napoca, Târgu Mureș sau București.

Prin PNRR se implementează cinci proiecte vizând: renovarea energetică a Maternității și a blocului alimentar-spălătorie, consolidarea capacității instituționale de prevenire a infecțiilor nosocomiale, dezvoltarea programului de screening pentru retinopatia de prematuritate și digitalizarea integrală a spitalului - prin crearea unui mediu electronic pentru gestionarea datelor medicale, optimizarea fluxurilor clinice și monitorizarea resurselor.

Sediul SMURD beneficiază, prin Programul național de consolidare a clădirilor cu risc seismic ridicat, de o modernizare adusă la standardele actuale. Modernizarea Unității de Primiri Urgențe a fost deja finalizată, prin finanțare din Programul Operațional Regional și fonduri județene.

În perspectiva strategică 2026-2035, Zona Metropolitană Botoșani își propune realizarea unui Spital Metropolitan de Pneumoftiziologie, amplasat în afara zonei urbane dense. Proiectul urmărește relocarea și reorganizarea serviciilor existente într-o structură unitară, modernă, concepută pe principiile circuitelor funcționale separate, controlului riscului infecțios și flexibilității operaționale. Noua unitate va include secții de spitalizare continuă și de zi, ambulatoriu integrat, compartimente de terapie intensivă respiratorie, laboratoare de diagnostic avansat și infrastructură de suport. Amplasarea periferică va permite un acces facil pentru ambulanțe și pacienți, integrarea unor soluții sustenabile și capacitate de extindere etapizată. Prin această investiție, zona metropolitană urmărește degrevarea unităților existente, creșterea calității actului medical și configurarea unui pol sanitar specializat cu acoperire regională.

III.2.3. Educația

Arealul metropolitan Botoșani se remarcă printr-un sistem educațional preuniversitar de înaltă calitate, cu instituții de prestigiu, precum: Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Colegiul Național „A.T. Laurian”, Colegiul Economic „Octav Onicescu”, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi”, Liceul Teoretic „Grigore Antipa”, Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga”, Liceul de Artă „Ștefan Luchian”. Elevii acestor instituții obțin anual numeroase premii la fazele naționale ale olimpiadelor și concursurilor școlare, fiind în topul național al instituțiilor de învățământ.

Un plus important îl aduce învățământul liceal tehnic, fiind pregătiți elevi în toate domeniile industriale: mecanic (Liceul „Dimitrie Negreanu” și Liceul Tehnologic Bucecea), construcții (Liceul „Elie Radu”), industrie ușoară (Liceul „Alexandru cel Bun”) și agricol (Liceul „Petru Rareș”).

Oferta educațională este completată de licee, precum: Liceul cu Program Sportiv și Seminarul Teologic Liceal „Sfântul Gheorghe”.

Învățământul postliceal tehnic și de specialitate în domeniul sanitar este în prezent oferit în principal de instituții private, care completează oferta educațională preuniversitară și tehnică. Acest tip de învățământ răspunde unei nevoi critice a zonei: formarea rapidă a personalului calificat pentru spitale, cabinete medicale și centre de îngrijire, contribuind la consolidarea infrastructurii de sănătate și la menținerea standardelor de îngrijire pentru populație.

Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane vizează proiectul „*Platforma Educațională Botoșani*”. Important pentru proiectul „Platforma Educațională Botoșani” este numărul mare de proiecte la nivelul unităților de învățământ și parteneriatele educaționale locale, naționale și europene.

Primăriile din Zona Metropolitană, în special cea a municipiului Botoșani, au atras fonduri semnificative, inclusiv din PNRR, pentru modernizarea și dotarea școlilor, contribuind astfel la creșterea calității procesului educațional și la reducerea diferențelor de infrastructură între unitățile școlare.

III.2.3.1. Provocarea învățământului universitar la Botoșani

Unul dintre principalele obstacole în dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani este lipsa instituțiilor de învățământ superior de stat. Această situație determină migrarea tinerilor către alte centre universitare, ceea ce conduce la pierderea capitalului uman valoros și la stagnarea dezvoltării economice regionale.

În contextul acestei provocări, autoritățile locale și instituțiile educaționale au demarat proiecte pentru înființarea unor extensii ale instituțiilor de învățământ superior publice la Botoșani. Astfel, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași (UAIC) a deschis o extensie la Botoșani, oferind programe de licență în domenii precum Finanțe și Bănci și Administrație Publică, în regim de învățământ la distanță. Această inițiativă contribuie la diversificarea ofertei educaționale și la facilitarea accesului tinerilor din Botoșani la învățământ superior de calitate. Până în prezent, două promoții de studenți au absolvit aceste programe, demonstrând succesul și viabilitatea proiectului.

În paralel, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava (USV) a aprobat înființarea unei extensii universitare la Botoșani, cu scopul de a oferi programe de licență și masterat adaptate cerințelor pieței locale și regionale. Extensia va funcționa într-un campus de sine stătător, cu infrastructură modernă, și va beneficia de cadre didactice calificate din cadrul USV. Demersurile administrative pentru realizarea acestui proiect sunt în desfășurare, cu scopul de a începe activitatea începând cu anul universitar 2026.

III.2.3.2. Învățământul dual

În contextul dezvoltării economice regionale și al cerințelor pieței muncii, educația tehnică joacă un rol esențial. Colaborarea dintre instituțiile de învățământ și mediul economic local este crucială pentru formarea unei forțe de muncă calificate și adaptate nevoilor industriei. În acest sens, proiectul „DUAL USV” implementat de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Botoșani și agenți economici locali, promovează învățământul dual în domenii precum mecanică, electricitate, electronică și automatizări. Acest proiect vizează formarea a cel puțin 210 elevi în perioada 2023-2026, oferind o combinație între studiile teoretice și experiența practică în cadrul companiilor partenere.

III.3. Tradiții, cultură și sport

Arealul metropolitan Botoșani se definește printr-o identitate cu valențe de unicatitate, construită pe un patrimoniu material și imaterial de o valoare excepțională. Tradițiile, cultura și sportul reprezintă piloni esențiali ai dezvoltării comunității,

contribuind atât la consolidarea coeziunii sociale și la păstrarea identității locale, cât și la creșterea atractivității economice și turistice a regiunii.

Patrimoniul cultural și spiritual acumulat de-a lungul secolelor, valorile universale generate de personalitățile născute aici, precum și infrastructura sportivă modernă, fac din arealul metropolitan Botoșani un spațiu competitiv, cu potențial de afirmare la nivel regional, național și internațional.

Sportul, în ultimii ani, prin prezența FC Botoșani de 13 ani în Liga I, așează regiunea printre reperele de lungă durată ale fotbalului românesc, transformând clubul în cel mai reprezentativ brand sportiv al Moldovei actuale. Ca longevitate neîntreruptă pe prima scenă, doar Bucureștiul (prin FCSB) și Cluj-Napoca (prin CFR) dețin o continuitate mai mare în acest moment. Fără a pretinde performanțele sau resursele marilor cluburi din țară, echipa locală și-a câștigat propriul loc de tradiție în Liga I, activând constant în rândul unor centre fotbalistice de anvergură precum Craiova, Pitești, Ploiești, Galați, Arad sau Constanța.

III.3.1. Tradițiile

Tradițiile arealului metropolitan Botoșani constituie un patrimoniu viu, care continuă să modeleze comunitatea și să o diferențieze la nivel regional și național. Ele reprezintă o resursă de dezvoltare turistică și culturală, dar și un factor de coeziune socială, asigurând continuitatea legăturii dintre trecut, prezent și viitor, prin păstrarea identității comunității și transmiterea valorilor de la o generație la alta.

Obiceiuri și manifestări tradiționale

Sărbătorile de iarnă, colindele, obiceiurile de Anul Nou și jocurile cu măști fac parte din calendarul viu al comunităților, poate cele mai spectaculoase la nivel național, atrăgând an de an vizitatori și contribuind la promovarea zonei la nivel național. În paralel, sărbătorile religioase și hramurile bisericilor continuă să adune comunități numeroase, consolidând legătura dintre patrimoniul spiritual și cel cultural.

Tradițiile sunt strâns legate de istoria multiseculară a locului, în ordine cronologică:

- Complexul fortificat de la Stâncești (sec. VI-III î.Hr.), una dintre cele mai mari cetăți traco-getice din spațiul românesc;
- Vestigiile cumane de la Răchiți și Botoșani, precum și descoperirile de la Hudum;
- Contribuțiile multietnice:
 - ✓ **comunitatea armeană**, atestată încă din secolul XI, a adus târgului Botoșani renumele primului iarmaroc documentat din Moldova și un patrimoniu scris de excepție - Evanghelia de la Caffa (1354). Contribuția oamenilor de valoare din această etnie este imensă, elita intelectuală, juridică și politică fiind definită de familii ilustre precum Goilav, Ciomac sau Missir, ale căror nume au lăsat o moștenire culturală de neșters în istoria națională;

- ✓ **comunitatea evreiască** a reprezentat motorul dezvoltării urbane moderne, fiind cea care a proiectat, finanțat și construit din temelii Centrul Istoric al Botoșaniului. Această amprentă arhitecturală unică, dublată de o contribuție majoră în viața economică și medicală, rămâne vie prin clădirile de patrimoniu și monumentele sacre care dau și astăzi personalitate orașului;
- ✓ **comunitatea greacă**, integrată în elita comercială a târgului, a deschis mari rute economice europene și a lăsat un patrimoniu arhitectural de excepție, reprezentat prin filantropia familiei Sofian și bijuteriile în stil *Secession* ale orașului;
- ✓ **comunitatea rușilor-lipoveni** - al treilea element istoric alogen al orașului, s-a remarcat ca o forță a meșteșugurilor și al legumiculturii, fiind totodată păstrătoarea neclintită a ritualurilor ortodoxiei ruse de rit vechi și a unei arte sacre a picturii de icoane care a îmbogățit patrimoniul spiritual local;
- ✓ **comunitatea romă** a oferit regiunii o valență culturală unică prin vechile sale dinastii de lăutari. Tehnicile lor interpretative de excepție au marcat profund folclorul urban local și au servit drept sursă de inspirație nativă pentru George Enescu.

Patrimoniu religios și spiritual

Biserica-cetate de la Popăuți (ctitorie a lui Ștefan cel Mare), bisericile domnești „Uspenia” și „Sfântul Gheorghe” (sec. XVI), alături de numeroase alte lăcașuri de cult, sunt repere esențiale pentru identitatea culturală și spirituală a zonei.

Arhitectură și meșteșuguri tradiționale

Cuptoarele medievale din Centrul Vechi (sec. XIV-XVI), hanurile comerciale din sec. XVII și ansamblul arhitectural al Centrului Vechi (sec. XVIII-XIX), unic în România, ilustrează măiestria meșterilor locali și continuitatea tradițiilor de urbanism și comerț.

Instituții dedicate păstrării și promovării tradițiilor

Un rol central în conservarea și promovarea patrimoniului imaterial îl are Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani (CJCPCT), instituție care organizează și sprijină numeroase manifestări de amploare precum Festivalul Datinilor și Obiceiurilor de Iarnă, Festivalul Național al Tarafurilor din România, Festivalul Național al Cântecului Popular Românesc „Satule, mândră grădină” Bucecea, Mărțișor Dorohoian, Târgul Meșterilor Populari sau Târgul Mărțișorului, alături de alte concursuri, expoziții și evenimente dedicate valorificării creației populare.

III.3.2. Cultura

Cultura arealului metropolitan Botoșani este un patrimoniu de valoare națională și universală, care asigură vizibilitatea regiunii și îi conferă unicitate. Prin conservarea, promovarea și valorificarea acestui patrimoniu, Botoșaniul are șansa să se afirme nu doar ca un centru cultural regional, ci și ca un reper de excelență pe harta culturală a României și a Europei.

Arealul Metropolitan Botoșani are o identitate culturală unică în România, definită prin personalitățile de prestigiu pe care le-a dat țării și lumii, prin patrimoniul arhitectural și muzeal de mare valoare, precum și printr-o viață culturală dinamică, susținută de instituții consacrate. Cultura este unul dintre pilonii de imagine ai Botoșanilor, un „brand” recunoscut la nivel național și internațional.

Personalități și moștenire culturală

Arealul metropolitan Botoșani este locul de naștere al unor personalități care au marcat cultura și știința universală: Mihai Eminescu, poetul național al României; Nicolae Iorga, istoricul și savantul universal; mari matematicieni precum Octav Onicescu și Simion Sanielevici, dar și savanți și oameni de cultură, precum Octav Băncilă, Alexandru Graur, Grigore Antipa, Nicolae Leon, Dimitrie Negreanu, Elie Radu, Iacob Iacobovici, Max Blecher, Nicolae Pisoski, Auxențiu Vărzărescu, Iosif Gheorghian, Sfinții Ilie Cleopa și Paisie Olaru sau Patriarhul Teoctist. Acest patrimoniu spiritual uriaș este un element definitoriu al identității metropolitane.

Instituții de cultură

Viața culturală este animată de instituții de prestigiu, care asigură nu doar continuitatea actului artistic, ci și diversitatea manifestărilor culturale, reușind să răspundă intereselor unui public variat. Aceste instituții reprezintă adevărate repere identitare pentru comunitate, fiind în același timp parteneri activi în proiecte regionale și naționale de anvergură.

Teatrul „Mihai Eminescu” constituie centrul dramaturgic al zonei, cu o tradiție îndelungată și o repertoriere variată, de la clasici ai literaturii universale până la dramaturgia contemporană românească. Activitatea sa depășește granițele județului prin turnee și colaborări, contribuind la consolidarea imaginii culturale a Botoșaniului. Clădirea Teatrului „Mihai Eminescu”, recent renovată, este un adevărat punct de atracție turistică, găzduind tot felul de evenimente culturale și nu numai.

Teatrul pentru Copii și Tineret „Vasilache” reprezintă o instituție unică, dedicată educației prin artă a celor mai tineri spectatori. Prin spectacole interactive și adaptări ingenioase ale basmelor, teatrul cultivă sensibilitatea artistică încă de la vârste fragede.

Filarmonica de Stat „George Enescu” menține vie tradiția muzicală a marelui compozitor, propunând concerte simfonice și camerale de înalt nivel artistic. Prin invitația unor dirijori și soliști de prestigiu, Filarmonica poziționează Botoșaniul în circuitul muzical național.

Orchestra „Rapsozii Botoșanilor” promovează folclorul autentic și reușește să transmită generațiilor tinere valoarea tradițiilor muzicale locale și naționale. Concertele lor, susținute atât în țară, cât și în străinătate, constituie o veritabilă carte de vizită a identității botoșănene.

Memorialul Ipotești - Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu”, singurul de acest fel din România, dedicat conservării memoriei poetului național și cercetării operei sale. Centrul organizează expoziții, ateliere, conferințe și colocvii, atrăgând cercetători,

studenți și iubitori de literatură din întreaga țară și contribuind la afirmarea Zonei Metropolitane Botoșani ca un veritabil pol cultural național.

Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu”, găzduită într-o clădire monument istoric de la sfârșitul secolului al XIX-lea, este un spațiu de cultură și educație de prim rang. Pe lângă fondul impresionant de carte rară și colecția I.C. Rogojanu, biblioteca se afirmă ca un centru modern de informare, educație și socializare culturală, organizând lansări de carte, conferințe și ateliere.

Patrimoniu arhitectural și muzeal

Viața culturală își are rădăcinile într-un patrimoniu valoros, început de **Muzeul Județean de Istorie**, al cărui sediu reprezintă una dintre cele mai emblematiche clădiri ale orașului și care se află în prezent într-un amplu proces de restaurare, pentru a-i reda splendoarea istorică. Prin colecțiile sale și prin activitățile de cercetare și educație, muzeul constituie un punct de referință pentru întreaga comunitate, fiind un simbol al angajamentului zonei pentru păstrarea și promovarea memoriei istorice.

În municipiul Botoșani, **Casa Memorială Nicolae Iorga** păstrează vie memoria istoricului și contribuțiile sale la cultura și știința românească, fiind un reper important pentru cercetători și vizitatori. În completarea acestui patrimoniu, Casa Ventura adăpostește Școala Populară de Arte și Secția de Etnografie a Muzeului Județean, reprezentând un spațiu activ de educație artistică și promovare a tradițiilor locale.

Zona Metropolitană se mândrește și cu clădiri cu valoare arhitecturală și istorică deosebită, precum Casa Sofian, Casa Antipa, Casa Bolfosu, Casa Sillion sau fosta clădire a Primăriei, care constituie repere ale identității urbane și atrag interesul pentru arhitectura și istoria orașului. În completarea acestor spații, amfiteatrele în aer liber de la Ipotești și din Centrul Istoric oferă cadrul ideal pentru spectacole, festivaluri și manifestări culturale, contribuind la dinamizarea vieții artistice și la afirmarea Zonei Metropolitane Botoșani ca un veritabil pol cultural.

Evenimente culturale de prestigiu

Zona Metropolitană Botoșani găzduiește evenimente de mare vizibilitate, care contribuie la consolidarea statutului său de pol cultural regional:

Zilele Eminescu, organizate anual la Botoșani și Ipotești, reunind manifestări literare, muzicale și artistice, cu participare națională și internațională, inclusiv recitaluri de poezie, conferințe și expoziții tematice dedicate vieții și operei lui Mihai Eminescu;

Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” cu cele două secțiuni ale sale: Opera Omnia și Opus Primus. Sunt cele mai importante distincții literare din România, care se acordă pentru întreaga carieră în domeniul poeziei, respectiv pentru debut. Aceste manifestări sunt acompaniate de lansări de carte, forumuri și întâlniri cu poeți consacrați;

Premiul Național pentru Cercetare Istorică „Nicolae Iorga”, care onorează tradiția științifică a zonei, cel mai important premiu din domeniul istoriei, care promovează cercetarea istorică de înalt nivel;

Zilele Orașului Botoșani, sărbătoare a patrimoniului cultural și urban, cu spectacole de teatru și muzică, expoziții de artă, ateliere pentru copii și evenimente interactive pentru toate categoriile de public;

Festivalul Instituțiilor de Cultură, care reunește toate instituțiile culturale din zonă prin spectacole de teatru, muzică și dans, expoziții de artă, contribuind la promovarea valorilor culturale locale;

Serile Melancolice Eminesciene, eveniment anual organizat la Memorialul Ipotești, care pune accent pe muzica folk, concursuri pentru copii, recitaluri acustice, concerte și lansări de albume, atrăgând atât artiști consacrați, cât și tinere talente;

Expoziții permanente și temporare la „Galeriile de Artă Ștefan Luchian” și „Expoziția de Artă”, lansări de carte, întâlniri cu personalități culturale de marcă și ateliere educative pentru toate categoriile de public.

III.3.3. Sportul

Sportul este un domeniu cu impact semnificativ în Botoșani, contribuind la coeziunea socială, la promovarea unui stil de viață sănătos și la dezvoltarea spiritului comunitar. Infrastructura sportivă existentă oferă condiții moderne atât pentru competițiile de performanță, cât și pentru practicarea sportului de masă.

Cel mai reprezentativ obiectiv de infrastructură sportivă este Stadionul „Municipal” Botoșani, cu o capacitate de 8.000 de locuri, dotat cu instalație de nocturnă și sistem de încălzire a gazonului, care găzduiește competiții interne și internaționale. În jurul acestuia s-a consolidat o mișcare sportivă activă, susținută de prezența de 13 ani a echipei de fotbal FC Botoșani în prima ligă națională.

Primăria Municipiului Botoșani a demarat un amplu proiect de modernizare a Stadionului „Municipal”, proiect pe care l-a depus spre finanțare la Compania Națională de Investiții (CNI). Investiția are ca obiectiv principal creșterea capacității arenei și aducerea acesteia la standardele impuse de competițiile naționale și internaționale. Proiectul vizează modernizarea tribunelor, amenajarea spațiilor destinate sportivilor, suporterilor și mass-media, reabilitarea vestiarelor, îmbunătățirea infrastructurii de acces și extinderea parcărilor, precum și dotarea stadionului cu sisteme moderne de securitate și soluții de eficiență energetică.

Prin această inițiativă, Botoșaniul va putea găzdui competiții de nivel superior, ceea ce va consolida statutul municipiului pe harta sportivă a României. În același timp, stadionul va deveni un punct de atracție pentru evenimente sportive și culturale de amploare, cu un impact direct asupra dezvoltării economice locale prin turism sportiv și servicii conexe.

Un alt obiectiv important este Sala Polivalentă „Elisabeta Lipă”. Cu o capacitate de 2.000 de locuri, Sala Polivalentă Botoșani găzduiește competiții sportive importante, oferind oportunități pentru practicarea a diverse sporturi: handbal, baschet, volei, tenis, arte marțiale sau tenis de masă. De asemenea, găzduiește diverse evenimente sociale și culturale.

La nivelul localităților din Zona Metropolitană, infrastructura sportivă este diversificată și cuprinde stadioane comunale (Bucecea, Ipotești, Curtești, Stăuceni) și săli de sport școlare, multe construite în ultimii ani prin programul derula de Compania Națională de Investiții.

Această bază sportivă susține atât sportul de performanță, cât și activitățile recreative, oferind tinerilor și comunității largi acces la o viață activă și sănătoasă. Totodată, organizarea periodică a competițiilor locale și regionale contribuie la promovarea sportului ca factor de educație, disciplină și integrare socială.

IV. ANALIZA SWOT A AREALULUI ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI

Zona Metropolitană Botoșani dispune de resurse naturale, umane și economice importante, care, valorificate inteligent, pot transforma regiunea într-un pol de creștere semnificativ la nivel regional. Arealul concentrează peste 40% din populația județului și cea mai mare parte a activității economice, însă potențialul său este puternic afectat de lipsa conectivității rutiere și feroviare, de dezechilibrele demografice cauzate de migrație și îmbătrânirea populației, precum și de capacitatea administrativă inegală a unităților administrativ-teritoriale componente.

Pentru a deveni un pol de dezvoltare real la granița estică a Uniunii Europene, Zona Metropolitană Botoșani are nevoie de o abordare strategică integrată, bazată pe investiții, parteneriate și inovare. În acest sens, direcțiile prioritare trebuie să se concentreze pe:

- **Conectivitate fizică și digitală** - finalizarea și modernizarea infrastructurii de transport care leagă Botoșaniul de rețelele majore (Drumul Expres Botoșani-Suceava, conexiuni către A7 și A8 și aeroporturile Suceava și Iași), trenul metropolitan, dar și dezvoltarea infrastructurii digitale pentru a sprijini educația, administrația și economia locală. Conectivitatea trebuie privită nu doar ca un element logistic, ci ca o condiție fundamentală pentru competitivitate și coeziune teritorială.

- **Construirea unui ecosistem agroalimentar integrat** - valorificarea avantajului competitiv al zonei în agricultură prin dezvoltarea unui lanț coerent care acoperă producția primară, procesarea locală, cercetarea aplicată, formarea profesională duală și comercializarea prin lanțuri scurte de aprovizionare. Acest ecosistem presupune colaborarea structurată între producători, procesatori, mediul academic și administrație, și poate constitui motorul unei specializări economice distinctive a zonei metropolitane la nivel regional și național.

- **Revitalizarea economică prin inovare** - stimularea investițiilor locale și atragerea capitalului privat prin dezvoltarea de parcuri industriale, centre de cercetare aplicată și formare duală, cu accent pe sectoarele în care zona are tradiție și avantaj competitiv. Colaborarea între mediul universitar, administrație și mediul de afaceri poate genera un ecosistem economic modern, capabil să rețină forța de muncă tânără.

- **Dezvoltare urbană sustenabilă și integrarea localităților rurale** - prin investiții în infrastructură de bază (apă, canalizare, energie), reabilitarea spațiilor urbane și protejarea patrimoniului cultural. Este esențială o abordare metropolitană a planificării urbane, care să reducă diferențele între municipiu și comunele componente, să asigure servicii publice de calitate și să consolideze identitatea teritorială comună.

Prin valorificarea acestor direcții, Zona Metropolitană Botoșani poate deveni un exemplu de dezvoltare echilibrată, competitivă și sustenabilă la frontiera estică a Uniunii Europene - un spațiu în care infrastructura modernă, economia inovativă și coeziunea socială contribuie la creșterea calității vieții și la impunerea rolului strategic al regiunii în contextul național și european.

IV.1. Poziționarea geografică și importanța acesteia în dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Poziție strategică la frontiera estică a Uniunii Europene, cu acces direct la Republica Moldova și Ucraina.	Poziționare periferică față de coridoarele TEN-T și infrastructura majoră de transport.	Valorificarea poziției geostrategice în contextul reconstrucției Ucrainei (logistică, transport, agricultură).	Instabilitatea geopolitică regională, care poate afecta siguranța și fluxurile comerciale.
Proximitate față de două centre regionale - Iași și Suceava - cu potențial de conurbație economică.	Distanță mare față de porturi maritime și aeroporturi internaționale.	Posibilitatea dezvoltării unei zone economice integrate Botoșani-Suceava.	Risc de marginalizare economică dacă nu se finalizează conexiunile la A7 și A8.

IV.2. Condițiile de mediu în arealul Zonei Metropolitane Botoșani

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Relief de podiș cu soluri fertile, favorabile agriculturii și pomiculturii.	Climat continental excesiv - veri secetoase, ierni aspre.	Programe de adaptare la schimbările climatice și eficiență energetică.	Creșterea frecvenței secetei și a eroziunii solului.
Rețea hidrografică bogată (Siret, Jijia, Sitna).	Gestionare deficitară a deșeurilor și apele uzate.	Proiecte de energie regenerabilă și infrastructură verde.	Creșterea costurilor pentru gestionarea resurselor de mediu.
Nivel scăzut de poluare industrială.	Lipsa perdelelor forestiere și a spațiilor verzi extinse.	Finanțări pentru reîmpăduriri și reconversii ecologice.	Penalizări europene pentru neconformitate de mediu.

IV.3. Profilul demografic al Zonei Metropolitane Botoșani

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Populația arealului metropolitan este de aproximativ 194.000 locuitori (2024).	Migrație accentuată a populației active.	Politici locale de atragere a diasporei și a tinerilor profesioniști.	Îmbătrânirea populației și scăderea natalității.
Populație relativ tânără în municipiu (media de vârstă sub 38 ani).	Dezechilibru între mediul urban și unele zone rurale situate periferic față de municipiul Botoșani.	Dezvoltarea zonelor rezidențiale periurbane moderne.	Exodul forței de muncă calificate.
Identitate locală puternică și rețele comunitare stabile.	Lipsa programelor locale de reinserție profesională.	Formare profesională adaptată la cererea pieței.	Scăderea bazei de contribuabili.

IV.4. Economia Zonei Metropolitane Botoșani

IV.4.1. Industria prelucrătoare și manufacturieră

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Tradiție industrială solidă în domenii precum industria alimentară, electrotehnică, ușoară și construcții.	Numărul redus de companii mari cu capital majoritar local.	Valorificarea fondurilor PNRR și POR pentru re tehnologizare.	Concurență crescută din partea polilor industriali regionali (Iași, Suceava).
Companii locale performante în anumite ramuri industriale; start-up-uri; incubatorul de afaceri Botoșani.	Productivitate scăzută și tehnologii depășite în anumite ramuri industriale.	Crearea unui parc industrial metropolitan cu profil mixt.	Creșterea costurilor cu energia și materiile prime.
Forță de muncă stabilă și calificată în zona urbană.	Deficit de personal tehnic specializat.	Dezvoltarea învățământului dual și parteneriate educație-industrie.	Migrația forței de muncă tinere.

IV.4.2. Industria electronică și electrotehnică

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Prezența unor întreprinderi mari în domeniu: Electroalfa și Elsaco Electronic	Capacitate redusă de producție și integrare în lanțuri industriale complexe.	Atragerea investițiilor străine în producția de echipamente electrice și electronice.	Concurență regională ridicată și deficit de ingineri electrici.
Prezența unor întreprinderi mici specializate în cablaje și componente electrice.	Lipsa unui centru de inovare și transfer tehnologic, care să conecteze mediul academic cu cel de afaceri.	Extensii universitare la Botoșani și parteneriate cu universitățile din Iași și Suceava pentru formare duală și cercetare.	Migrarea tinerilor specialiști către centre mai mari.
Forță de muncă specializată și tradiție tehnică în formarea profesională (Licee tehnologice și postliceale).	Lipsa unui parc industrial tehnologic, care să atragă investiții și să creeze locuri de muncă calificate.	Prezența unor firme mari, precum Electroalfa și Elsaco Electronic, sunt magnet pentru investițiile străine.	Infrastructura de transport insuficientă, care limitează accesibilitatea zonei și reduce competitivitatea.

IV.4.3. Industria energetică

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Producerea energiei electrice în cogenare la Modern Calor	Imposibilitatea obținerii unor ATR-uri pentru centrale noi	Construcția LEA 400 KW și a stației de injecție.	Întârzierea construcției LE 400 KW
Potențial ridicat pentru energie, eoliană solară și biomasă.	Lipsa investițiilor mari în producția locală.	Dezvoltarea parcurilor fotovoltaice.	Instabilitate legislativă în domeniul energiei.
Disponibilitate de terenuri și infrastructură tehnică de bază.	Lipsa specialiștilor în domeniul energiei verzi.	Finanțări prin Fondul pentru Modernizare și PNRR.	Creșterea costurilor echipamentelor energetice.

IV.4.4. Industria construcțiilor

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Creștere constantă a sectorului construcțiilor în ultimii ani.	Lipsa companiilor locale capabile de lucrări majore de infrastructură.	Construirea unor rețele importante de drumuri, precum VO1 și VO2 Botoșani, respectiv DEx Botoșani - Suceava	Volatilitatea pieței materialelor de construcții.
Forță de muncă experimentată și tradiție în lucrări civile și industriale.	Fluctuații sezoniere de forță de muncă.	Finanțări europene pentru infrastructură publică și reabilitare urbană.	Creșterea costurilor de producție și lipsa de personal calificat.
Proximitatea resurselor de balastieră pentru lucrările de investiții	Capacitatea financiară redusă a antreprenorilor din domeniu.	Reconstrucția Ucrainei	Prelungirea conflictului din Ucraina

IV.4.5. Agricultura și industria agroalimentară

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Tradiție locală în procesarea laptelui, cărnii și cerealelor.	Fragmentarea proprietăților agricole.	Crearea unui ecosistem metropolitan, care să aibă la bază scurtarea lanțurilor de aprovizionare	Schimbări climatice și lipsa irigațiilor.
Suprafață agricolă extinsă, cu terenuri fertile și diversitate de culturi, inclusiv legumicultură.	Lipsa capacităților moderne de depozitare și lanț logistic integrat.	Înființarea de cooperative agricole și dezvoltarea de branduri locale.	Volatilitatea pieței agroalimentare și importurile masive.
Forță de muncă experimentată, stabilă și calificată în zona urbană.	Deficit de personal tehnic specializat și îmbătrânirea populației ocupate în agricultură.	Dezvoltarea învățământului dual și programe pentru instalarea tinerilor fermieri	Migrația forței de muncă tinere.

IV.4.6. Servicii și comerț

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Pondere semnificativă a serviciilor în activitatea economică.	Concentrare excesivă în municipiul Botoșani.	Extinderea serviciilor spre comunele periurbane.	Lipsa forței de muncă în retail și servicii suport.
Sector IT emergent.	Lipsa clusterelor de servicii digitale.	Crearea unui hub digital metropolitan.	Migrarea specialiștilor IT către centre universitare mari.
Comerț local dinamic.	Lipsa infrastructurii comerciale moderne în mediul rural.	Dezvoltarea parcurilor comerciale integrate.	Concurență regională (Iași, Suceava).

IV.4.7. Energie și economie verde

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Potențial ridicat pentru energie solară și biomasă.	Lipsa investițiilor în producția locală.	Crearea de parcuri eoliene, fotovoltaice și microcentrale pe Siret.	Instabilitate legislativă în domeniul energiei și al mediului.
Interes crescut pentru tranziția verde.	Lipsa planurilor energetice locale.	Acces la fonduri europene și Fondul pentru Modernizare.	Creșterea costurilor echipamentelor și materialelor.
Înființarea transportului verde și a stațiilor de reîncărcare.	Acordarea ATR-urilor fără o viziune clară	Construirea LEA 400KW și a stației de injecție	Întârzierea dezvoltării rețelei de transport a energiei electrice.

IV.4.8. Turism economic și cultural

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Patrimoniu religios și spiritual de excepție („Botoșani - Tărâmul Sfinților” , patrimoniu ștefanian, diversitate confesională)	Vizibilitate redusă în circuitele turistice naționale și internaționale	Integrarea în circuitele religioase regionale Moldova-Bucovina; Brand teritorial distinct.	Concurența puternică a destinațiilor religioase consacrate din Suceava și Neamț
Notorietate culturală națională și internațională prin Eminescu, Enescu, Luchian, Iorga; Instituții de cultură cu personal calificat.	Valorificare fragmentată; Durată redusă de ședere; Sezonalitate.	Dezvoltarea produsului turistic integrat „Acasă la Eminescu” ; promovare ca destinație culturală națională.	Percepția Botoșaniului ca destinație secundară față de Iași sau Suceava.
Centru Istoric unic în România; Patrimoniu multiconfesional și subteran.	Clădiri degradate; Acces limitat; Patrimoniu insuficient pus în valoare.	Trasee culturale urbane tematice; Digitalizarea experienței turistice.	Degradarea continuă a fondului construit în absența investițiilor.
Pol regional de agrement - Cornișa AquaPark & Sports, Parcul Regional Pacea.	Integrare redusă cu celelalte produse turistice.	Dezvoltarea polului Cornișa-Pacea; Turism de weekend la nivel regional.	Dependența de sezonalitate și de investiții publice.
Resurse naturale diverse - iazuri metropolitane, Stânca-Costești, Prut, Siret, fond cinegetic.	Ofertă fragmentată; Lipsă produse turistice integrate.	Trasee natură-gastronomie-tradiții; Pescuit sportiv și fotocinegetică ca produse distincte.	Degradarea mediului și impactul schimbărilor climatice asupra resurselor naturale.
Poziționare geografică favorabilă pentru turism de tranzit; Diversitate și complementaritate a ofertei turistice metropolitane.	Infrastructură turistică limitată; Lipsă brand metropolitan; Promovare națională și internațională insuficientă.	Rute tematice Botoșani-Suceava-Cernăuți; Digitalizare și aplicații turistice integrate.	Concurența regiunii Bucovina; Lipsa investițiilor private în servicii turistice.

IV.4.9. Concluzii analizei vieții economice

1. Economia Zonei Metropolitane Botoșani are o structură mixtă, dominată de IMM-uri și servicii, dar cu potențial ridicat în agroindustrie și energie regenerabilă.
2. Se impune dezvoltarea unui parc industrial metropolitan cu specializări pe industrie alimentară, logistică și construcții.
3. Agricultură este un sector strategic, dar necesită asociere, irigații și procesare locală.
4. Serviciile și IT-ul pot deveni sectoare de creștere rapidă prin digitalizare și sprijin pentru start-up-uri.

Tabel 24: Concluzii analizei vieții economice

Aspect	Situație actuală	Potențial / Priorități
Structura economică	Dominată de IMM-uri și servicii	- dezvoltarea agroindustriei și energiei regenerabile; - parc industrial metropolitan.
Industrie	Prezență mixtă, cu sectoare tradiționale și construcții	Specializare pe industrie alimentară, logistică și construcții
Agricultură	Strategică, dar fragmentată	Asociere între fermieri, dezvoltarea irigațiilor și procesarea locală
Servicii & IT	În creștere, dar subdezvoltat	Digitalizare, sprijin pentru start-up-uri, dezvoltare rapidă a sectorului

Direcțiile prioritare:

1. Modernizarea și digitalizarea IMM-urilor. Sectorul IMM, dominant în structura economică a zonei, are nevoie de acces la instrumente digitale, la programe de formare managerială și la finanțări dedicate reconversiei tehnologice, pentru a putea răspunde cerințelor tot mai exigente ale piețelor regionale și europene.

2. Valorificarea resurselor agricole locale presupune trecerea de la producția primară la procesare, prin dezvoltarea unui ecosistem agroalimentar integrat care să includă capacități moderne de depozitare și procesare, lanțuri scurte de aprovizionare și branduri locale cu identitate teritorială clară. Potențialul agricol al zonei metropolitane rămâne în mare parte nevalorificat la potențialul său real.

3. Tranziția către energie verde devine tot mai relevantă atât pentru sectorul industrial, cât și pentru cel rezidențial și public. Creșterea ponderii energiei din surse regenerabile poate reduce dependența față de combustibilii fosili, diminua costurile operaționale ale companiilor locale și poziționa zona metropolitană ca un teritoriu competitiv în atragerea investițiilor cu profil de sustenabilitate.

4. Dezvoltarea economiei creative și turistice valorifică unul dintre avantajele competitive distinctive ale zonei: patrimoniul cultural și personalitățile de talie națională și internațională asociate Botoșaniului. Consolidarea acestui sector presupune investiții în infrastructura culturală și turistică, dezvoltarea de produse turistice integrate și atragerea de evenimente cu impact regional, capabile să genereze fluxuri turistice constante și să diversifice baza economică a zonei metropolitane.

IV.5. Administrația locală și dezvoltarea metropolitană

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Existența ADI Zona Metropolitană - cadru legal de cooperare.	Capacitate administrativă inegală între UAT-uri.	Consolidarea guvernancei metropolitane prin proiecte integrate.	Instabilitate politică locală.
Experiență în implementarea proiectelor	Aparatul tehnic actual al ADI este insuficient.	Digitalizarea administrației și interconectarea bazelor de date.	Întârzieri în absorbția fondurilor europene.
Disponibilitate pentru parteneriate interinstituționale.	Coordonare redusă între nivelurile local, județean și regional.	Dezvoltarea unei strategii unitare de dezvoltare metropolitană.	Lipsa axelor de finanțare adaptate nevoilor zonei.

IV.6. Infrastructura de transport

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Poziție strategică între Iași și Suceava, cu proiecte comune (<i>DEX, tren cadentat</i>).	Lipsa legăturii directe la autostrăzi (A7, A8) și la rețeaua TEN-T.	Implementarea Drumului Expres Botoșani-Suceava și conexiunea la A7/A8.	Posibile întârzieri în derularea proiectelor strategice.
Rețea rutieră județeană densă și accesibilă.	Calitate precară a drumurilor comunale și sătești.	Modernizarea drumurilor județene cu fonduri europene.	Costuri crescute ale materialelor de construcții.
Poziționare avantajoasă pentru transportul regional și transfrontalier.	Infrastructură feroviară învechită și neelectrificată.	Dezvoltarea unui nod logistic multimodal (rutier + feroviar).	Lipsa finanțării pentru infrastructura feroviară.
Apropiere de Suceava (Salcea) și Iași.	Lipsa transportului public metropolitan.	Crearea unui sistem de transport metropolitan integrat.	Suprapunerea competențelor instituționale UAT-urilor.

IV.7. Sănătate

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Spital Județean modernizat și rețea de centre medicale private.	Lipsă de specialiști și medici de familie în comune.	Finanțări PNRR pentru digitalizare medicală și dotări.	Migrarea personalului medical către centrele mari și străinătate.
Servicii medicale diverse în municipiu.	Acces limitat în zonele rurale.	Parteneriate public-privat pentru extinderea serviciilor medicale.	Presiune pe sistemul public și timp mare de așteptare.
Potențial pentru dezvoltarea telemedicinii.	Infrastructură medicală învechită în unele unități.	Implementarea programelor mobile de sănătate publică.	Scăderea finanțării pentru sănătate preventivă.

IV.8. Educație

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Rețea completă de unități preuniversitare și postliceale.	Lipsa unui centru universitar propriu.	Dezvoltarea învățământului dual și parteneriate școală-firmă.	Exodul tinerilor spre centre universitare mari.
Prezența extensiilor universitare „A.I. Cuza” Iași și „Ștefan cel Mare” Suceava oferă acces la programe academice de calitate.	Infrastructura și resursele locale pentru susținerea universităților sunt limitate.	Dezvoltarea învățământului universitar va pune în valoare copii care nu au resurse materiale să meargă să învețe în marile centre universitare.	Concurența centrelor universitare mari și lipsa cadrelor didactice calificate pot limita succesul extensiilor.
Performanțe școlare bune la nivel gimnazial și liceal.	Infrastructură școlară inegală între UAT-uri.	Programe educaționale digitale și after-school.	Scăderea natalității și reducerea populației școlare.
Cadre didactice calificate în mediul urban.	Deficit de profesori în mediul rural.	Atragerea universităților partenere din Iași.	Îmbătrânirea personalului didactic.

IV.9. Cultură

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Moștenire culturală și istorică uriașă, simbol național (Eminescu, Enescu, Luchian).	Infrastructură culturală degradată și subfinanțată.	Restaurarea patrimoniului și digitalizarea culturală.	Pierderea patrimoniului prin lipsa intervențiilor.
Rețea de instituții culturale active și evenimente tradiționale.	Lipsa fondurilor pentru programe culturale moderne.	Finanțări europene pentru cultură și industrii creative.	Scăderea interesului tinerilor pentru cultură.
Identitate locală puternică și implicare civică.	Coordonare slabă între instituțiile de cultură.	Crearea unei rețele culturale metropolitane integrate.	Pierderea resursei umane în domeniul artistic.

IV.10. Sport

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
FC Botoșani - vector de imagine și coeziune locală.	Lipsa unui stadion modern.	Dezvoltarea bazelor sportive moderne.	Finanțare insuficientă pentru sportul de masă.
Interes crescut pentru sportul de performanță (canotaj, haltere, lupte greco-romane).	Lipsa unei strategii unitare pentru sport.	Crearea de programe educaționale „ Sport pentru sănătate ”. Infrastructura existentă: Sala Polivalentă, Parcul Cornișă	Migrația sportivilor talentați spre alte centre.
Rețea existentă de săli de sport și terenuri școlare.	Uzură ridicată a infrastructurii actuale.	Proiecte cu finanțare europeană pentru baze sportive.	Lipsa mentenanței adecvate.

Analiza SWOT evidențiază clar potențialul ridicat și provocările Zonei Metropolitane Botoșani, oferind baza pentru definirea unor direcții strategice prioritare. Arealul metropolitan larg, cu o populație de aproximativ 194.000 de locuitori, potrivit Legii 246/2022, concentrează peste 42% din populația județului și generează între 66-78% din activitatea economică și locurile de muncă ale județului. Această densitate economică și demografică oferă oportunități reale de dezvoltare regională coordonată, dar necesită o abordare integrată și resurse administrative consolidate.

Punctele tari identificate includ prezența unei baze economice puternice și diversificate, un areal urbanizat cu acces la infrastructura principală și o populație activă, receptivă la proiecte de modernizare și dezvoltare. Totodată, existența patrimoniului cultural și turistic valoros constituie un avantaj semnificativ pentru branding-ul metropolitan și dezvoltarea turismului.

Punctele slabe și amenințările sunt legate în principal de poziționarea internă, limitările infrastructurii și resurselor administrative. Alte vulnerabilități vizează concurența cu alte centre regionale, riscul de subutilizare a potențialului educațional și de forță de muncă, și necesitatea urgentă a unor legături rutiere și logistice performante.

Analiza SWOT indică o serie de **oportunități strategice prioritare**: dezvoltarea infrastructurii de transport (Varianta de Ocolire a municipiului Botoșani; Drumul Expres Botoșani-Suceava, conexiuni către A7/A8, nod logistic), crearea de programe integrate pentru forța de muncă, atragerea de fonduri europene pentru proiecte de patrimoniu, apă/canal, digitalizare și parcuri industriale, consolidarea brandului metropolitan prin turism și evenimente culturale și întărirea structurilor administrative, reconstrucția Ucrainei.

În concluzie, Zona Metropolitană Botoșani dispune de resurse demografice, economice și culturale semnificative, care, valorificate printr-o strategie coerentă și proiecte prioritare, pot transforma arealul într-un hub regional de dezvoltare urbană, economică și culturală. Consolidarea infrastructurii, a resurselor umane și a cadrului administrativ sunt esențiale pentru atingerea acestui obiectiv.

V. EVALUAREA RESURSELOR ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI

Evaluarea resurselor locale reprezintă fundamentul oricărei strategii de dezvoltare teritorială, constituind baza de cunoaștere și planificare pentru direcțiile de intervenție și pentru investițiile publice sau private. Această evaluare are ca scop crearea unei baze realiste pentru o strategie coerentă, menită să ducă la maximizarea avantajelor, corectarea slăbiciunilor, valorificarea oportunităților și diminuarea amenințărilor. Ea constituie premisa esențială pentru elaborarea unui plan de acțiune care să ofere o descriere clară și concisă a resurselor și potențialului Zonei Metropolitane Botoșani, precum și a modului în care acestea pot fi puse în valoare în beneficiul comunității.

Evaluarea resurselor locale are rolul de a furniza o imagine realistă și integrată asupra capacității zonei de a susține procesele de dezvoltare economică și socială. Astfel, analiza urmărește nu doar evidențierea atuurilor și constrângerilor interne, ci și identificarea oportunităților externe ce pot contribui la implementarea unei strategii de dezvoltare durabilă. Factorii luați în considerare în cadrul evaluării resurselor Zonei Metropolitane Botoșani includ forța de muncă, localizarea geografică, căile de transport, baza economică, industriile și serviciile, existența capitalului, disponibilitatea și condițiile spațiilor pentru investiții, climatul de afaceri, calitatea vieții, infrastructura și utilitățile, capacitatea de cercetare și dezvoltare, precum și accesul la piețe. Toți acești factori sunt analizați dintr-o perspectivă integrată, pentru a oferi o imagine de ansamblu asupra potențialului de dezvoltare.

În contextul actual, marcat de transformări economice, presiuni sociale și tranziția către o economie verde și digitală, analiza resurselor disponibile în Zona Metropolitană Botoșani devine esențială pentru asigurarea unei dezvoltări echilibrate, sustenabile și reziliente. Pentru ca Zona Metropolitană să implementeze cu succes un program de dezvoltare economică locală, este necesar ca procesul de planificare să pornească de la o evaluare obiectivă a resurselor, de la identificarea punctelor tari și slabe, precum și de la analiza oportunităților și amenințărilor generate de contextul economic actual.

Zona Metropolitană Botoșani reunește municipiul reședință de județ și un ansamblu de localități periurbane și rurale cu potențial economic, agricol și logistic semnificativ, constituind principalul motor de dezvoltare al județului. Concentrând peste 40% din populația județului și aproape 70% din volumul investițiilor, zona metropolitană reprezintă teritoriul cu cea mai mare capacitate de atragere a resurselor financiare și de generare a creșterii economice la nivel județean.

Demersul integrează resursele economice, sociale, culturale și de mediu ale arealului, corelate cu obiectivele strategice ale UAT-urilor componente și ale Consiliului Județean Botoșani, contribuind la construirea unei viziuni integrate asupra dezvoltării economice, sociale și teritoriale a Zonei Metropolitane Botoșani pentru perioada 2026-2035.

Cadrul de referință al acestei analize îl constituie documentele programatice relevante la nivel european, național și regional: Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, Planul Național de Redresare și Reziliență, Programul Operațional Regional Nord-Est administrat de ADR Nord-Est, Strategia Națională pentru Transport Durabil, programele de cooperare teritorială europeană - transfrontaliere, transnaționale și interregionale - în care zona metropolitană este sau poate deveni parte, precum și reglementările privind rețeaua Natura 2000 și cadrul strategic european pentru amenajarea teritoriului.

Prin urmare, evaluarea resurselor locale reprezintă punctul de plecare al întregului proces strategic, oferind baza necesară pentru formularea unei viziuni de dezvoltare și a obiectivelor specifice Zonei Metropolitane Botoșani. Înțelegerea aprofundată a resurselor disponibile, a dinamicii socio-economice și a potențialului de cooperare între localități permite fundamentarea deciziilor privind investițiile, infrastructura și politicile publice.

V.1. Resurse umane și piața forței de muncă

Zona Metropolitană Botoșani concentrează peste 65% din populația activă a județului, reprezentând cel mai important bazin de forță de muncă din nordul Moldovei, după zonele metropolitane Iași și Suceava. Populația activă estimată pentru anul 2024 depășește 84.000 de persoane, dintre care aproximativ 72% își desfășoară activitatea în mediul urban. Această concentrare a resursei umane confirmă rolul esențial al zonei metropolitane ca pol de ocupare și atractivitate economică la nivel regional.

Rata șomajului la nivelul județului Botoșani s-a menținut în 2025 în jurul valorii de 3,7%, cu variații sezoniere între 4,5% în ianuarie și 3,5% în septembrie. La nivelul Zonei Metropolitane, rata șomajului se situează sub media județeană, reflectând dinamismul economic al municipiului și al localităților limitrofe, unde activitățile economice s-au diversificat în ultimii ani, în special în sectoarele serviciilor și comerțului. Structura ocupațională este dominată de sectorul terțiar, care cumulează aproximativ 52% din totalul locurilor de muncă, urmat de industrie (26%) și agricultură (22%).

Populația activă are o structură demografică favorabilă, fiind relativ tânără: 41% dintre persoanele ocupate au vârsta cuprinsă între 25 și 44 de ani. În același timp, în mediul rural periurban se observă o tendință accentuată de navetism către municipiul Botoșani, fenomen care indică o interdependență funcțională între zona urbană și cea rurală, specifică arealelor metropolitane în dezvoltare.

Resursa umană este concentrată preponderent în domeniul bugetar și al serviciilor publice - apărare și ordine publică, educație, sănătate, asistență socială și cultură - ceea ce conferă pieței locale a muncii o anumită stabilitate, dar și o vulnerabilitate structurală față de dinamica sectorului privat.

Cu toate acestea, piața forței de muncă din Zona Metropolitană Botoșani se confruntă cu o serie de provocări semnificative. Printre acestea se numără scăderea naturală a populației și migrația tinerilor către alte centre economice, mai atractive din

punct de vedere profesional. De asemenea, există un dezechilibru între competențele profesionale disponibile și cerințele reale ale pieței muncii, în special în sectoarele emergente. Nivelul redus de atractivitate pentru investitorii din industrii de înaltă tehnologie este influențat de lipsa personalului calificat și de insuficienta conectare între sistemul educațional și mediul economic local.

Un element nou în configurația pieței muncii metropolitane pentru perioada 2026-2035 îl reprezintă imigrația economică. Dacă în sectorul confecțiilor angajarea de personal din Asia era deja o practică consolidată, anul 2025 a marcat extinderea acestui fenomen către sectorul HoReCa. Tendințele actuale indică că imigrația va deveni o resursă tot mai importantă și pentru domeniul construcțiilor civile, pe fondul deficitului de forță de muncă calificată. Această realitate impune o abordare strategică a integrării forței de muncă imigrante în economia metropolitană.

În perspectivă, Strategia de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani pentru perioada 2026-2035 trebuie să acorde o atenție prioritară consolidării capitalului uman. Direcțiile majore de acțiune vizează dezvoltarea programelor de formare profesională duală, încurajarea parteneriatelor între liceele tehnologice, universități și mediul privat, precum și crearea, în parteneriat cu AJOFM Botoșani, a unor mecanisme de stimulare pentru reintegrarea tinerilor reveniți din diaspora. Aceste măsuri pot contribui la creșterea competitivității forței de muncă, la adaptarea competențelor la cerințele economiei moderne și la consolidarea bazei umane necesare dezvoltării sustenabile a Zonei Metropolitane Botoșani.

V.2. Căile de transport și accesibilitatea

Rețeaua de transport reprezintă un element esențial pentru atractivitatea și competitivitatea Zonei Metropolitane Botoșani, influențând direct mobilitatea populației, fluxurile economice și accesul la servicii publice. Poziționarea strategică a municipiului Botoșani între principalele centre regionale, Suceava și Iași, la intersecția drumurilor naționale DN 29, DN 28B și DN 24C, conferă zonei un potențial semnificativ de conectare teritorială și de consolidare a relațiilor economice interjudețene.

În prezent, rețeaua rutieră din arealul metropolitan - drumuri naționale, județene, comunale și sătești - depășește 2.000 de kilometri. Această infrastructură asigură conexiunile dintre localitățile componente, însă necesită investiții suplimentare pentru a răspunde cerințelor unei mobilități moderne, sigure și sustenabile. Cele mai importante axe de dezvoltare rutieră sunt reprezentate de proiectele majore aflate în derulare sau în faza de pregătire: Drumul Expres Botoșani - Suceava, aflat în stadiul de elaborare a Studiului de Fezabilitate, care va îmbunătăți semnificativ accesibilitatea regională prin conectivitatea directă cu Autostrada Moldovei (A7) și Autostrada Unirii (A8), precum și cele două sectoare ale Variantei de Ocolire a municipiului Botoșani - Mănăstirea Doamnei - Lebăda (Curtești) și Lebăda - Bălușeni - Victoria (Stăuceni).

Pe lângă infrastructura rutieră, rețeaua feroviară deține un rol important în mobilitatea teritorială. Liniile de cale ferată Botoșani - Bucecea - Dorohoi și Botoșani - Bucecea - Suceava prezintă un potențial ridicat de reabilitare și modernizare, atât

pentru transportul de călători, cât și pentru cel de marfă. Pe termen mediu, strategia propune realizarea unui tren cadențat Botoșani - Bucecea - Suceava - proiect concret de cooperare interjudețeană, menit să conecteze eficient zonele metropolitane vecine și să stimuleze mobilitatea forței de muncă și a investițiilor, aliniat Cadrului strategic pentru amenajarea teritoriului UE și Strategiei naționale pentru transport durabil.

În perspectivă, dezvoltarea unui sistem de transport metropolitan integrat - autobuze electrice, rute suburbane coordonate, stații inteligente, benzi dedicate și soluții digitale de gestionare a traficului - reprezintă o direcție de principiu asumată prin prezenta strategie.

Un rol tot mai important în conectivitatea externă îl deține transportul aerian. Realizarea Drumului Expres Botoșani-Suceava va reduce distanța dintre municipiul Botoșani și Aeroportul Internațional „Ștefan cel Mare” Suceava la doar 19 kilometri, facilitând accesul locuitorilor și al agenților economici botoșăneni la rețeaua de zboruri interne și internaționale. În acest context, extinderea aeroportului, atât prin dezvoltarea terminalelor de pasageri, cât și prin amenajarea unui terminal de marfă, reprezintă o necesitate strategică, care ar permite facilitarea exporturilor de produse locale, în special agroalimentare și industriale, consolidând poziția Zonei Metropolitane Botoșani în fluxurile comerciale regionale și europene. În egală măsură, Aeroportul Internațional Iași, al treilea din țară ca dimensiune și trafic, reprezintă un activ major de conectivitate. Legătura se realizează pe o distanță de aproximativ 115 kilometri, cu un timp de acces de circa 1h30, iar volumul semnificativ mai mare de rute și frecvențe disponibile față de Suceava îl face o opțiune complementară și adesea preferată, în special pentru zboruri internaționale către destinații europene majore.

Modernizarea și integrarea rețelelor de transport rutier, feroviar și aerian vor contribui decisiv la creșterea accesibilității și la consolidarea statutului Zonei Metropolitane Botoșani ca pol de dezvoltare regională competitiv și sustenabil.

În perspectivă strategică pe termen lung, poziționarea la granița estică a Uniunii Europene, în proximitatea Republicii Moldova și Ucrainei, creează premisele configurării unui nod logistic și de tranzit de importanță transfrontalieră - un terminal care să deservească fluxurile comerciale și de mobilitate dintre UE și spațiul est-european. Un astfel de obiectiv poate deveni un reper al viziunii metropolitane pe termen lung și un argument solid în accesarea finanțărilor europene dedicate conectivității și coeziunii teritoriale.

V.3. Baza economică generală a Zonei Metropolitane Botoșani

Economia Zonei Metropolitane Botoșani constituie motorul principal al dezvoltării județului, generând peste 70% din cifra de afaceri totală și aproximativ 75% din locurile de muncă existente la nivel județean. Această concentrare economică reflectă rolul determinant al municipiului Botoșani - centru administrativ județean cu o pondere ridicată a ocupării în sectorul bugetar - și al localităților periurbane în structura productivă regională.

Structura economică a zonei este una mixtă, caracterizată prin diversitate sectorială și, exceptând marii producători din industria electronică și energetică, prin predominanța întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri), active în domenii precum industria prelucrătoare, construcțiile, serviciile și agricultura. Dimensiunea redusă a acestor entități le conferă o adaptabilitate ridicată la dinamica pieței muncii, reprezentând totodată o vulnerabilitate în fața schimbărilor de context economic. În anul 2024, în Zona Metropolitană Botoșani erau înregistrate peste 7.500 de entități economice active, dintre care 94% erau microîntreprinderi, ceea ce evidențiază o economie dinamică, dar fragmentată.

Distribuția activităților economice pe sectoare relevă o pondere majoră a serviciilor și comerțului (42%), urmate de industrie și construcții (28%), respectiv agricultură și industrie agroalimentară (18%). Această structură indică o tranziție graduală de la o economie tradițională, agricolă, spre una bazată pe servicii și activități cu valoare adăugată mai ridicată. Sectorul privat deține o pondere dominantă în ocuparea forței de muncă, însumând aproximativ 82% din totalul locurilor de muncă.

Arealul metropolitan reglementat prin Legea Zonelor Metropolitane nr. 246/2022 include localități cu activitate economică semnificativă - Botoșani, Mihai Eminescu, Răchiți, Roma, Bucecea, Curtești, Stăuceni - unde se concentrează atât unități industriale, cât și servicii logistice și comerciale. În aceste localități se observă o tendință de extindere a zonelor de producție, în special în proximitatea arterelor de transport modernizate, ceea ce conferă un avantaj competitiv pentru investițiile viitoare.

Totuși, dezvoltarea economică a Zonei Metropolitane Botoșani este afectată de o serie de limitări structurale. Printre cele mai importante se numără dimensiunea redusă a capitalului autohton, care limitează capacitatea de investiție și inovare, lipsa infrastructurii industriale moderne - parcuri industriale, spații logistice și tehnologice competitive - precum și concentrarea excesivă a activității economice în municipiul Botoșani, ceea ce creează dezechilibre teritoriale între centrul urban și localitățile periurbane.

Aceste aspecte subliniază necesitatea unei abordări strategice integrate, orientate spre diversificarea bazei economice, crearea de infrastructuri de sprijin pentru afaceri și atragerea investițiilor private, în special în sectoarele cu potențial ridicat - agroalimentar, logistic, industrial și digital. Consolidarea competitivității economice a Zonei Metropolitane Botoșani depinde în mod direct de stimularea parteneriatelor public-private, de dezvoltarea competențelor forței de muncă și de valorificarea oportunităților oferite de ADR Nord-Est și Programul Regional Nord-Est ca instrumente de finanțare și dezvoltare teritorială.

V.3.1. Industriile și serviciile

Economia Zonei Metropolitane Botoșani se caracterizează printr-o structură diversificată, în care industriile tradiționale coexistă cu sectoare emergente și servicii în expansiune.

Industria prelucrătoare, sectorul agroalimentar, construcțiile și serviciile conexe formează baza productivă a arealului metropolitan, contribuind semnificativ la formarea valorii adăugate brute și la ocuparea forței de muncă. În ultimii ani, dinamica investițiilor, accesul la finanțări europene și tendințele de relocalizare a producției oferă premise pentru o consolidare sustenabilă a bazei industriale locale.

În prezent, industriile prelucrătoare, agroalimentare, de construcții, electronice, electrotehnice și energetice, alături de noile domenii tehnologice, definesc profilul economic al arealului metropolitan și contribuie la formarea unui ecosistem local echilibrat, capabil să susțină dezvoltarea durabilă și ocuparea forței de muncă.

V.3.1.1. Industria prelucrătoare și manufacturieră

Industria prelucrătoare are o tradiție îndelungată în municipiul Botoșani și în localitățile periurbane, axându-se pe sectoare precum confecțiile, prelucrarea lemnului și a mobilei, masele plastice și componentele industriale. Companiile locale contribuie semnificativ la exporturile regiunii și oferă locuri de muncă stabile, devenind repere de reziliență economică.

Zonele Leorda, Bucecea și Stăuceni dețin un potențial ridicat pentru extinderea capacităților industriale, în special prin reconversia halelor neutilizate și amenajarea unor parcuri industriale moderne. Implementarea programelor de digitalizare a proceselor de producție, finanțate prin PNRR și Programul Operațional Regional 2021-2027, ar putea crește competitivitatea firmelor locale.

Totuși, industria prelucrătoare se confruntă cu lipsa specialiștilor în domeniile tehnice și mecatronice, costurile energetice ridicate și absența clusterelor industriale care să sprijine inovarea și cooperarea între companii. Abordarea acestor provocări este esențială pentru consolidarea lanțurilor valorice locale și creșterea valorii adăugate a producției.

V.3.1.2. Industria alimentară și agroalimentară

Sectorul agroalimentar reprezintă unul dintre pilonii economiei Zonei Metropolitane Botoșani, susținut de tradiția agricolă puternică a regiunii și de resursele naturale locale. Zona are o lungă istorie în procesarea laptelui, a cărnii și a cerealelor, activități sprijinite de rețeaua de ferme și exploatații agricole din jurul municipiului.

Atuurile principale sunt materia primă locală de calitate, existența unor branduri recunoscute la nivel regional și național, precum și oportunitățile de export în Republica Moldova și Ucraina.

În perspectiva anilor 2026-2035, direcțiile de dezvoltare vizează crearea unui centru regional de colectare și procesare, consolidarea lanțurilor scurte de aprovizionare și integrarea produselor locale în circuitul HoReCa. Aceste măsuri pot contribui la creșterea valorii adăugate în sectorul agroalimentar și la promovarea identității locale prin produse tradiționale.

V.3.1.3. Industria construcțiilor

Industria construcțiilor a cunoscut o expansiune semnificativă în ultimul deceniu, impulsionată de investițiile publice și private în locuințe, infrastructură și reabilitare urbană. Cererea ridicată pentru locuințe în zona periurbană și proiectele de modernizare derulate de autoritățile locale au consolidat acest sector.

Zona dispune de forță de muncă experimentată și de companii locale cu experiență, care participă activ la proiecte de infrastructură și dezvoltare urbană.

Cu toate acestea, sectorul se confruntă cu creșterea costurilor materialelor de construcții, deficitul de ingineri și tehnicieni și capacitatea limitată de a gestiona proiecte majore de infrastructură, aspecte care impun măsuri de profesionalizare și sprijin tehnologic pentru operatorii locali.

V.3.1.4. Industria energetică

Zona Metropolitană Botoșani deține un potențial ridicat pentru producția de energie regenerabilă, în special solară și chiar cea pe bază de biomasă. Disponibilitatea terenurilor și interesul manifestat de investitori oferă oportunități pentru dezvoltarea parcurilor fotovoltaice și eoliene.

Printre direcțiile prioritare se numără investițiile în producția de energie verde (prin Fondul pentru Modernizare și PNRR), parteneriatele public-privat pentru eficiență energetică și reconversia clădirilor publice în clădiri cu consum aproape zero (nZEB). Aceste investiții vor contribui la reducerea amprente de carbon și la creșterea autonomiei energetice a comunităților locale.

V.3.1.5. Industria electronică, electrotehnică și tehnologică

Industria electronică și electrotehnică reprezintă cel mai puternic și inovator sector industrial al Zonei Metropolitane Botoșani, având o contribuție semnificativă la economia județului și la creșterea competitivității regionale. În ultimele două decenii, municipiul Botoșani s-a afirmat ca un centru național de excelență în domeniul echipamentelor electrice, al automatizărilor și al soluțiilor tehnologice pentru infrastructuri inteligente și energie, prin activitatea unor companii de referință cu capital autohton.

Grupurile Elsaco, Electro Alfa și Vestra Industry sunt principalii vectori ai acestei dezvoltări, prin investiții constante în cercetare, producție și digitalizare industrială. Aceste companii derulează proiecte complexe în domenii precum eficiența energetică, automatizarea proceselor, soluțiile pentru utilități publice, sistemele SCADA, producția de echipamente electrice și tehnologii smart city, extinzându-și activitatea atât pe piața internă, cât și la nivel internațional.

În jurul acestor lideri industriali s-a format un ecosistem tehnologic local, completat de firme specializate în inginerie electrică, mentenanță, IT și servicii de suport tehnic.

Prin performanțele sale și prin capacitatea de inovare, industria electrotehnică devine elementul central al profilului economic al Zonei Metropolitane Botoșani, capabil să genereze dezvoltare durabilă, locuri de muncă de înaltă calificare și o poziționare strategică a regiunii în economia verde și digitală a României.

Această diversitate industrială, combinată cu dezvoltarea serviciilor și cu orientarea spre inovație, creează premisele pentru transformarea Zonei Metropolitane Botoșani într-un pol economic competitiv și sustenabil, capabil să atragă investiții, să rețină forța de muncă calificată și să contribuie activ la tranziția verde și digitală a regiunii Nord-Est.

În ansamblu, structura industrială și de servicii a Zonei Metropolitane Botoșani reflectă o economie aflată în tranziție către modernizare și specializare inteligentă. Diversitatea ramurilor economice, prezența companiilor cu tradiție, dar și a celor emergente, constituie baza pentru o dezvoltare sustenabilă și competitivă. Consolidarea infrastructurii de afaceri, stimularea inovării, atragerea investițiilor verzi și digitale, precum și corelarea formării profesionale cu nevoile mediului economic vor fi factori decisivi în creșterea performanței economice a zonei. Aceste direcții vor contribui la transformarea Zonei Metropolitane Botoșani într-un pol de dezvoltare regională integrată, capabil să valorifice potențialul local și să răspundă obiectivelor Agendei 2030 și ale politicilor europene de coeziune.

V.3.2. Serviciile, comerțul și sectorul IT

Sectorul serviciilor, al comerțului și al tehnologiilor informaționale reprezintă un pilon esențial al economiei Zonei Metropolitane Botoșani, generând peste 40% din cifra de afaceri totală și o pondere semnificativă a locurilor de muncă. Dezvoltarea acestor domenii reflectă procesul de diversificare economică și de tranziție către o economie bazată pe cunoaștere și inovație.

În ultimii ani, s-a remarcat o creștere constantă a investițiilor în servicii digitale, IT, logistică, educație privată, sănătate și servicii financiare, concomitent cu extinderea rețelelor de comerț modern și apariția unor operatori locali competitivi în domeniul HoReCa și retail. Municipiul Botoșani funcționează ca principal centru de prestări servicii pentru întreaga zonă metropolitană, asigurând infrastructura administrativă, comercială, educațională și medicală necesară.

Componenta IT și digitală devine tot mai vizibilă în structura economică locală. Prezența companiilor din domeniul tehnologic, precum Amber Studio, alături de dezvoltarea firmelor locale de software, mentenanță și soluții digitale, confirmă tendința de formare a unui ecosistem IT creativ și competitiv. Acesta beneficiază de resursa umană tânără și de apropierea de centre universitare precum Iași și Suceava, ceea ce creează premise pentru o dezvoltare accelerată în următorii ani.

În paralel, sectorul serviciilor medicale private și al educației complementare (formare profesională, training, after-school) a înregistrat o expansiune semnificativă, răspunzând cererii tot mai mari pentru servicii de calitate, moderne și personalizate.

Prin aceste direcții, serviciile, comerțul și sectorul IT se conturează drept vectori principali ai modernizării economiei locale, capabili să transforme Zona Metropolitană Botoșani într-un pol regional al digitalizării și al economiei bazate pe cunoaștere.

V.3.3. Agricultură, potențialul agroindustrial și ecosistemul agroalimentar metropolitan

Agricultura continuă să reprezinte un pilon fundamental al economiei Zonei Metropolitane Botoșani, atât prin rolul său economic, cât și prin funcția socială și de echilibru teritorial. Activitatea agricolă contribuie semnificativ la ocuparea forței de muncă și furnizează baza de materii prime pentru industria alimentară și agroindustrială locală.

Zona dispune de terenuri fertile, cu o suprafață agricolă de peste 80.000 de hectare la nivelul arealului metropolitan extins, din care 25.046 de hectare în perimetrul reglementat legal, incluzând 18.594 de hectare de teren arabil, 581 de hectare de livezi și 102 de hectare de vii. Solurile de tip cernoziom, printre cele mai fertile din România, și condițiile climatice favorabile permit cultivarea unei game variate de culturi, cu predominanța grâului, porumbului, florii-soarelui și sfeclei de zahăr.

Comuna Curtești concentrează peste 300 de hectare de livezi, reprezentând cea mai importantă zonă pomicolă a județului.

La doar 35 de kilometri de municipiul Botoșani se află Săveni, deținătoarea Indicației Geografice Protejate „Cașcavalul de Săveni” - o oportunitate concretă de conectare a producătorilor locali la un label de calitate recunoscut european.

În ultimii ani se observă o diversificare a structurilor de producție, prin apariția fermelor mixte și consolidarea fermelor de familie, care contribuie la stabilitatea mediului rural. Totodată, numărul marilor fermieri care au comasat suprafețe importante de teren este în creștere, reflectând o tendință de integrare pe lanțul valoric și de adaptare la cerințele pieței. Sectorul agricol are potențial semnificativ de modernizare și integrare cu industria de procesare, în special în domeniile lactelui, cărnii, cerealelor, fructelor și legumelor.

Cu toate acestea, sistemul agroalimentar metropolitan rămâne profund fragmentat. Datele disponibile indică că doar 15 producători sunt înregistrați în Programul Național Tomate, pe o suprafață de 7,05 hectare, iar niciun producător nu participă la Programul Național Usturoi. Informațiile privind producția, procesarea, distribuția și consumul alimentar sunt dispersate între instituții, fără o imagine unitară la nivel metropolitan. Materia primă agricolă părăsește în mare parte teritoriul neprocesată, în timp ce consumul urban este acoperit preponderent din surse externe județului. Această vulnerabilitate structurală - exportul de materie primă brută și importul de produse procesate - reprezintă principala provocare a economiei agroalimentare metropolitane.

V.3.3.1. Ecosistemul agroalimentar metropolitan - viziune și angajament strategic

Zona Metropolitană Botoșani își propune depășirea fragmentării actuale prin dezvoltarea unui ecosistem agroalimentar metropolitan integrat - primul de acest tip la nivel metropolitan în România. Instrumentul central al acestei abordări îl va reprezenta Strategia Agroalimentară Metropolitană Botoșani, un document programatic care va fundamenta politicile, proiectele și mecanismele de cooperare în domeniu și va constitui cadrul de referință pentru accesarea finanțărilor europene în perioada 2028-2034.

Demersul este susținut de angajamentul politic formal al tuturor primarilor membri ai Zonei Metropolitane și se înscrie în logica Obiectivului de Politică 5 al Politicii de Coeziune UE 2021-2027 - O Europă mai aproape de cetățeni -, contribuind totodată la obiectivele de dezvoltare durabilă privind securitatea alimentară, comunitățile sustenabile și producția responsabilă.

V.3.3.2. Direcții strategice pentru dezvoltarea ecosistemului agroalimentar metropolitan

1. Cunoaștere și cartografiere - fundamentul oricărei intervenții strategice

Nicio politică agroalimentară nu poate fi construită fără o imagine clară a ecosistemului existent. Prima direcție strategică vizează realizarea unei cartografieri complete a actorilor agroalimentari din teritoriu - producători agricoli, ferme, procesatori, comercianți, piețe, structuri de depozitare și distribuție, forme asociative, instituții publice și organizații neguvernamentale - și analiza fluxurilor alimentare teritoriale, pentru a înțelege relația dintre producția rurală și consumul urban, nivelul de procesare locală, dependențele externe și oportunitățile de creare a valorii adăugate în teritoriu. Rezultatul urmărit este o hartă agroalimentară metropolitană digitală care să fundamenteze toate celelalte direcții strategice și viitoarele proiecte de finanțare.

2. Guvernanță metropolitană - coloana vertebrală a ecosistemului

Fragmentarea actuală nu este în primul rând o problemă de resurse, ci una de guvernanță. Actorii sectorului agroalimentar - producători, procesatori, distribuitori, instituții publice, mediu academic - nu comunică strategic și nu acționează ca parte a unui sistem comun. Această direcție vizează construirea unui cadru de guvernanță metropolitană coordonat de ADI Zona Metropolitană Botoșani, materializat prin constituirea unui Grup Metropolitan Agroalimentar ca platformă permanentă de dialog și cooperare. Din acest grup vor face parte autoritățile locale membre ale Zonei Metropolitane, instituțiile deconcentrate relevante - Direcția Agricolă, Direcția Sanitar-Veterinară, Direcția de Sănătate Publică, APIA, AFIR -, structurile GAL, producători, procesatori, distribuitori, comercianți locali, reprezentanți ai mediului universitar și educațional și ai societății civile. Grupul va genera mecanisme de dialog, grupuri de lucru tematice și o cultură instituțională bazată pe cooperare și planificare strategică integrată.

3. Consolidarea formelor asociative și a cooperării între producători

Fragmentarea proprietăților agricole și absența formelor stabile de cooperare între producători reprezintă una dintre cele mai serioase limitări structurale ale sectorului. Fără capacitate asociativă, micii producători nu pot accesa finanțări europene, nu pot investi în echipamente moderne și nu pot valorifica în comun producția. Strategia vizează stimularea constituirii și consolidării cooperativelor agricole și grupurilor de producători, care să permită negocierea colectivă, accesul la piețe și creșterea puterii de investiție, contribuind la profesionalizarea și stabilizarea sectorului agricol metropolitan.

4. Lanțuri scurte de aprovizionare și conectarea producției locale cu consumul instituțional urban

Această direcție urmărește identificarea și dezvoltarea oportunităților prin care producția agroalimentară locală poate ajunge direct la consumatorul urban, eliminând intermediarii și păstrând valoarea economică în teritoriu.

Un instrument cu potențial strategic semnificativ îl reprezintă Sistemul Dinamic de Achiziție (SAD), un mecanism flexibil de achiziție publică care permite instituțiilor publice - spitale, școli, unități sociale - să achiziționeze produse locale printr-un catalog deschis și actualizabil, fără constrângerile procedurilor clasice de licitație. Sistemul Dinamic de Achiziție poate deveni puntea de legătură dintre micii producători din zona metropolitană și consumul instituțional urban, reprezentând o piață de desfacere stabilă și predictibilă. Complementar, strategia vizează dezvoltarea piețelor de cartier, a distribuției de proximitate și a brandurilor locale, inclusiv *„Produs în Botoșani”*, cu logistică minimă și prețuri competitive.

5. Procesare locală și creșterea valorii adăugate în teritoriu

Principala pierdere economică a sistemului agroalimentar metropolitan constă în exportul de materie primă brută și în absența capacităților locale de procesare. Strategia va identifica sectoarele în care această pierdere este cea mai semnificativă și va orienta investițiile către activități cu valoare adăugată mai mare - unități de colectare, procesare și ambalare în domeniile laptelui, cărnii, cerealelor, fructelor și legumelor. Valorificarea proximității față de Indicația Geografică Protejată *„Cașcavalul de Săveni”* și consolidarea brandului *„Produs în Botoșani”* reprezintă oportunități concrete de diferențiere și creștere a competitivității pe piață.

6. Cercetare aplicată, inovare și formare profesională

Sustenabilitatea ecosistemului agroalimentar metropolitan depinde de capacitatea de inovare și de disponibilitatea unei forțe de muncă calificate. Colaborarea cu instituții de cercetare și învățământ superior - Universitatea de Științele Vieții „Ion Ionescu de la Brad” Iași, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava - Facultatea de Inginerie Alimentară, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor „Popăuți” și Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” - Filiala Iași - poate genera soluții adaptate specificului local și transfer tehnologic către producători și procesatori. Totodată, consolidarea rolului liceelor cu profil agricol, dezvoltarea programelor de învățământ dual în parteneriat cu agenți economici locali și

crearea unor mecanisme de sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri în comunele metropolitane sunt esențiale pentru asigurarea continuității și modernizării sectorului.

7. Pilotare și consolidarea capacității administrative

Având în vedere stadiul actual al cooperării agroalimentare metropolitane, strategia propune o abordare graduală, începând cu cartografiere digitală a actorilor agroalimentari, forumuri metropolitane de dialog, programe educaționale în școli, dezvoltarea identității vizuale a produselor locale -, care să permită acumularea de experiență instituțională înaintea unor investiții de amploare. Paralel, devine necesară dezvoltarea competențelor administrative privind guvernanta agroalimentară, legislația relevantă, modelele europene de bune practici și instrumentele de planificare strategică.

Transferul de cunoștințe prin schimburi europene și cooperarea cu rețele internaționale specializate sunt esențiale pentru transformarea strategiei într-un instrument real de dezvoltare metropolitană.

8. Sustenabilitate, reziliență climatică și protecția terenurilor agricole periurbane

Schimbările climatice și presiunea urbanistică reprezintă amenințări structurale la adresa potențialului agricol metropolitan. Strategia va include măsuri de promovare a practicilor agricole sustenabile, de reducere a risipei alimentare, de protecție a terenurilor agricole periurbane față de expansiunea necontrolată a construcțiilor și de adaptare a producției locale la condițiile climatice în schimbare. Această direcție se aliniază obiectivelor europene privind sistemele alimentare durabile și angajamentelor asumate prin Agenda 2030, contribuind totodată la creșterea rezilienței teritoriale pe termen lung.

V.3.4. Turismul

Turismul reprezintă unul dintre sectoarele economice puțin valorificat, dar cu un potențial mare, datorită gradului ridicat de diversificare și valorificare a resurselor locale din localitățile arealului metropolitan. Prin patrimoniul cultural, natural și spiritual bogat, zona dispune de toate premisele pentru dezvoltarea unui turism sustenabil, complementar economiei tradiționale și industriei locale.

Potrivit datelor INS (2023), în județ au fost înregistrate aproximativ 65.000 de sosiri de turiști în structurile de cazare, reprezentând peste 110.000 de înnoptări, dintre care aproximativ 70% concentrate în zona metropolitană. Aceste cifre reflectă un sector cu activitate reală, dar subdimensionat față de resursele disponibile - patrimoniu cultural și spiritual de relevanță națională, infrastructură de agrement de anvergură regională, resurse naturale și cinegetice semnificative și un brand teritorial cu potențial de diferențiere unică pe piața turistică românească.

Implicarea sectorului privat în turism a rămas până în prezent redusă, iar oferta turistică metropolitană suferă de fragmentare - atât în promovare, cât și în organizarea produselor și serviciilor. Numărul redus de unități de cazare clasificate, absența unei

rețele coerente de servicii complementare și nivelul scăzut de promovare digitală limitează capacitatea zonei de a transforma fluxurile de vizitatori în venituri economice semnificative și în sejururi de durată.

Principalele resurse economice ale turismului metropolitan se structurează pe cinci segmente complementare, fiecare cu piețe țintă distincte și cu potențial de generare a valorii adăugate locale.

Turismul cultural și literar valorifică un avantaj competitiv unic la nivel național - concentrarea pe un teritoriu compact a unor personalități care au definit cultura și spiritualitatea română: Eminescu, Enescu, Iorga, Luchian, Teoctist. Produsele turistice dezvoltate în jurul acestui patrimoniu - Memorialul Ipotești, Ruta Eminescu, muzeele memoriale - generează fluxuri turistice constante, cu potențial de extindere prin pachete integrate și evenimente culturale cu impact național.

Turismul religios și spiritual reprezintă segmentul cu cererea cea mai stabilă și mai organizată. Brandul „Botoșani - Tărâmul Sfinților”, Drumul Mănăstirilor și patrimoniul monahal al zonei atrag anual pelerini din întreaga țară și din diaspora. Integrarea în circuitele religioase regionale Moldova-Bucovina și valorificarea conexiunii cu Aeroportul Internațional Suceava pot extinde semnificativ această piață, inclusiv către turiști străini interesați de ortodoxia românească.

Turismul de agrement și recreere este ancorat în Cornișa AquaPark & Sports - principalul pol regional de loisir din nordul Moldovei, cu o suprafață de aproximativ 48 de hectare și funcționare pe tot parcursul anului -, completat de Parcul Regional de Agrement Pacea, aflat în dezvoltare. Cele două obiective, conectate printr-o pasarelă pietonală și velo, vor forma cel mai amplu ansamblu de agrement urban din nordul Moldovei, cu impact direct asupra turismului de weekend și asupra atractivității rezidențiale a zonei metropolitane.

Turismul de natură, piscicol și cinegetic valorifică rețeaua de iazuri, bălți și lacuri a arealului metropolitan, accesul la Lacul de acumulare Stânca-Costești și fondul cinegetic al zonei. Aceste resurse sunt în prezent insuficient exploatate economic, deși reprezintă un avantaj competitiv real față de alte destinații din regiune, în special pentru piețele din Republica Moldova, Ucraina și Polonia, cu tradiție solidă în turismul cinegetic și sportiv.

Turismul transfrontalier și de tranzit beneficiază de poziționarea geografică a zonei metropolitane la granița estică a UE și de relațiile instituționalizate cu Republica Moldova și Ucraina. Creșterea accesibilității prin Drumul Expres Botoșani-Suceava și modernizarea conexiunilor cu aeroporturile regionale vor amplifica acest potențial, transformând zona metropolitană dintr-un teritoriu de tranzit într-o destinație în sine.

Dezvoltarea turismului în Zona Metropolitană Botoșani este limitată de o serie de factori structurali și funcționali care reduc capacitatea zonei de a transforma potențialul existent în performanță economică reală. Infrastructura rutieră insuficient modernizată afectează accesul spre județ și diminuează atractivitatea față de destinații turistice mai bine conectate din regiune. Numărul redus de unități de cazare clasificate și absența unei rețele coerente de servicii complementare - ghidaj, informare, agrement organizat

- limitează durata sejururilor și valoarea cheltuielilor per vizitator. Nivelul scăzut de promovare digitală și vizibilitatea redusă a ofertei la nivel național și internațional mențin zona într-o poziție marginală pe piața turistică. Nu în ultimul rând, lipsa cooperării structurate între actorii publici și privați împiedică formarea unei imagini unitare a destinației și dezvoltarea unor produse turistice integrate, capabile să răspundă cerințelor unor segmente de piață cu putere de cumpărare ridicată.

Un factor structural cu dublă valență îl reprezintă proximitatea față de județele Suceava și Iași - principalele destinații turistice consacrate ale Moldovei. Dacă în prezent această vecinătate funcționează ca un handicap, captând fluxurile turistice înainte ca acestea să ajungă în zona metropolitană, ea poate fi transformată într-un avantaj competitiv prin integrarea ofertei botoșănene în pachete turistice regionale comune. Zona Metropolitană Botoșani nu trebuie să concureze cu Bucovina sau cu Iașul, ci să se poziționeze ca o destinație complementară acestora - o extensie autentică și mai puțin aglomerată a aceluiași spațiu cultural, spiritual și natural, capabilă să prelungească sejurul vizitatorilor și să le ofere experiențe pe care cele două județe vecine nu le pot oferi.

Coerența economică a acestor segmente depinde de dezvoltarea unui brand de teritoriu unitar - „Botoșani - Leagănul spiritului românesc”, cu sub-brandurile „Tărâmul Sfinților”, „Plaiul Geniilor” și „Ținutul lazurilor” -, de stimularea investițiilor private în servicii turistice complementare și de construirea unui parteneriat public-privat funcțional pentru promovarea și comercializarea ofertei metropolitane. Fără aceste condiții, potențialul turistic al zonei va rămâne o resursă inventariată, dar nevalorificată economic.

V.4. Investiții, capital și infrastructură de afaceri

Atracția investițiilor reprezintă unul dintre pilonii centrali ai dezvoltării economice a Zonei Metropolitane Botoșani, contribuind decisiv la diversificarea bazei economice, la modernizarea infrastructurii și la crearea de locuri de muncă stabile. În ultimii ani, s-a constatat o creștere moderată a investițiilor private, determinată în principal de antreprenoriatul local și de accesarea fondurilor europene prin programele PNRR și PR Nord-Est, însă potențialul zonei este încă insuficient valorificat în raport cu resursele disponibile.

Valoarea totală a investițiilor nete realizate în regiune a depășit 1 miliard de lei în anul 2023, din care peste 65% s-au concentrat în arealul metropolitan. Cele mai atractive sectoare pentru investitori sunt industria prelucrătoare, construcțiile, industria alimentară și serviciile, în special IT și logistică. Totuși, investițiile străine directe rămân la un nivel redus - sub 3% din total - ceea ce arată o dependență ridicată de capitalul autohton.

Zona Metropolitană Botoșani dispune de o infrastructură de afaceri în curs de consolidare, dominată de platformele industriale existente din municipiu (Zona Industrială Vest, Calea Națională, Sucevei, Șoseaua Iașului) și de nucleele economice emergente din comunele Stăuceni, Curtești, Bucecea și Răchiți. Acestea oferă condiții

pentru dezvoltarea micilor întreprinderi, dar se confruntă cu un deficit semnificativ de spații moderne de producție și depozitare, de utilități industriale și de infrastructură logistică conectată la rețeaua de transport majoră.

Deși în ultimii ani au existat inițiative de creare a unor microparcuri industriale și centre logistice private, gradul lor de implementare este redus. Lipsa unei politici unitare de dezvoltare a terenurilor destinate investițiilor și dificultățile de conectare la rețelele de utilități reprezintă principalele constrângeri.

Perspective de dezvoltare

Pe termen mediu, dezvoltarea unei rețele integrate de spații industriale și logistice în jurul municipiului Botoșani, corelată cu marile axe de transport (Drumul Expres Botoșani-Suceava, care va asigura conectivitatea cu rețeaua de autostrăzi a României, precum și cele două etape ale Variantei de Ocolire a municipiului Botoșani: Mănăstirea Doamnei - Lebăda (DN29 - DN28B) și Lebăda - Victoria (DN28B - DN29D), va fi esențială pentru atragerea investițiilor private și pentru creșterea competitivității regionale.

De asemenea, se are în vedere crearea unui Centru de Excelență în Afaceri și Inovare, care să funcționeze ca un hub regional pentru start-up-uri și IMM-uri, oferind sprijin în domeniile digitalizării, tranziției verzi și dezvoltării tehnologice.

Consolidarea mediului de afaceri botoșănean presupune, totodată, stimularea parteneriatelor public-private, atragerea fondurilor europene dedicate infrastructurii de afaceri, precum și crearea unui cadru fiscal local competitiv pentru investitori. Prin aceste măsuri, Zona Metropolitană Botoșani poate deveni un pol emergent de investiții sustenabile în nordul Moldovei.

V.5. Educația și formarea profesională

Educația reprezintă un pilon esențial al dezvoltării sustenabile în Zona Metropolitană Botoșani, fiind strâns legată de pregătirea forței de muncă, adaptarea competențelor la cerințele economiei locale și sprijinirea inovării în diverse sectoare. Zona Metropolitană Botoșani dispune de o rețea educațională complexă, care constituie unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării locale și sustenabile. De la unitățile preuniversitare până la extensiile universitare și centrele de formare profesională, această infrastructură pregătește tineri cu competențe variate, adaptate nevoilor comunității și cerințelor economiei locale.

Municipiul Botoșani și localitățile periurbane găzduiesc peste 80 de unități preuniversitare. Arealul metropolitan Botoșani se remarcă printr-un sistem educațional preuniversitar de înaltă calitate, cu instituții de prestigiu, precum: Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Colegiul Național „A.T. Laurian”, Colegiul Economic „Octav Onicescu”, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi”, Liceul Teoretic „Grigore Antipa”, Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga”, Liceul de Artă „Ștefan Luchian”. Elevii acestor instituții obțin

anual numeroase premii la fazele naționale ale olimpiadelor și concursurilor școlare, fiind în topul național al instituțiilor de învățământ.

Un plus important îl aduce învățământul liceal tehnic, fiind pregătiți elevi în toate domeniile industriale: mecanic (Liceul „Dimitrie Negreanu” și Liceul Tehnologic Bucecea), construcții (Liceul „Elie Radu”), industrie ușoară (Liceul „Alexandru cel Bun”) și agricol (Liceul „Petru Rareș”).

Oferta educațională este completată de licee, precum: Liceul cu Program Sportiv și Seminarul Teologic Liceal „Sfântul Gheorghe”.

Învățământul postliceal tehnic și de specialitate în domeniul sanitar este în prezent oferit în principal de instituții private, care completează oferta educațională preuniversitară și tehnică. Acest tip de învățământ răspunde unei nevoi critice a zonei: formarea rapidă a personalului calificat pentru spitale, cabinete medicale și centre de îngrijire, contribuind la consolidarea infrastructurii de sănătate și la menținerea standardelor de îngrijire pentru populație.

În paralel, învățământul dual și parteneriatele cu mediul de afaceri încep să fie tot mai frecvente, oferind elevilor stagii practice și oportunități de integrare în companii locale. Această colaborare contribuie la creșterea relevanței formării profesionale și la reducerea decalajului dintre competențele absolvenților și nevoile reale ale pieței muncii.

Educația superioară este reprezentată de extensia Universității „Al. I. Cuza” Iași la Botoșani, care oferă programe de licență și master, precum și de Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, care are în plan dezvoltarea de programe în domenii tehnice, agroalimentare și IT. Aceste extensii permit accesul la învățământ superior fără migrația elevilor către centre universitare mari și contribuie la crearea unei legături strânse între educație și dezvoltarea economică locală.

Cu toate acestea, zona metropolitană se confruntă cu provocări: migrația studenților și profesorilor către centre universitare mai mari, infrastructura digitală incompletă în mediul rural și scăderea natalității, care afectează numărul de elevi și structura unităților școlare. În ciuda acestor constrângeri, se remarcă o tendință pozitivă de orientare către domenii tehnice, agroalimentare și IT. Digitalizarea graduală, dezvoltarea extensiilor universitare și sprijinul acordat învățământului dual creează perspective promițătoare, transformând educația într-un vector strategic pentru competitivitatea și prosperitatea Zonei Metropolitane Botoșani.

V.6. Cercetarea, inovarea și transferul tehnologic

Capacitatea de cercetare și inovare a Zonei Metropolitane Botoșani se află într-un stadiu incipient, dar dispune de resurse semnificative care pot fi valorificate printr-o mai bună conectare între mediul educațional, sectorul privat și administrația publică. Lipsa unei infrastructuri universitare proprii limitează în prezent activitățile de cercetare-dezvoltare, însă municipiul Botoșani devine tot mai atractiv pentru proiecte

de inovare aplicată, datorită companiilor locale din domeniile electrotehnic, energetic, IT și agroalimentar.

Extensiile universitare existente - precum cea a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și planurile de dezvoltare ale Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava - oferă o bază academică pentru formarea și atragerea resursei umane calificate. Totodată, colaborările cu Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” Iași și USAMV Iași contribuie la implementarea unor proiecte punctuale de cercetare aplicată, în special în domeniile mediului, agriculturii și tehnologiilor verzi.

Un rol esențial în stimularea inovării îl joacă mediul economic local. Companii precum Elsaco, ElectroAlfa, Hidroplasto, D&D Company și BAHM Construcții Civile și Industriale au început să investească constant în tehnologii de automatizare, eficiență energetică și digitalizare industrială, dezvoltând parteneriate cu instituții academice și institute de profil. Aceste inițiative private pot constitui nucleul viitoarei rețele de inovare și transfer tehnologic la nivel metropolitan.

În același timp, ecosistemul de start-up-uri și inițiative antreprenoriale inovative este în creștere, susținut de programe europene și de interesul tinerilor pentru domenii precum IT, energie regenerabilă, agrotech și servicii inteligente. Aceste tendințe indică nevoia de creare a unui Centru Metropolitan de Inovare și Transfer Tehnologic, care să reunească mediul academic, administrația locală și companiile private, oferind spații de coworking, laboratoare experimentale și servicii de mentorat.

Pe termen mediu, dezvoltarea acestui ecosistem ar putea transforma Botoșaniul într-un pol regional de inovare aplicată, conectat la rețelele de cercetare din Iași, Suceava, Chișinău și Cernăuți, consolidând astfel competitivitatea Zonei Metropolitane și capacitatea sa de a genera valoare adăugată prin cunoaștere și tehnologie.

V.6.1. Ecosistemul digital și inovația IT

Sectorul tehnologiei informației începe să capete contur în Zona Metropolitană Botoșani, fiind stimulat de investițiile recente și de interesul tot mai mare al tinerilor pentru domeniile digitale. Deși ecosistemul local de inovare IT se află într-o fază incipientă, există premise clare pentru dezvoltarea acestuia, în strânsă legătură cu transformarea digitală a mediului economic și administrativ.

Prezența companiei Amber Studio, unul dintre cei mai importanți dezvoltatori de jocuri video din România, reprezintă un moment de referință pentru economia locală. Aceasta demonstrează că municipiul Botoșani poate atrage investiții în industrii creative și digitale de înaltă valoare adăugată, capabile să ofere locuri de muncă bine plătite și să formeze competențe tehnologice avansate.

Pe lângă acest exemplu emblematic, funcționează o rețea de microîntreprinderi și firme mici specializate în servicii software, web design, automatizări și soluții IT pentru administrație și mediul privat. Multe dintre acestea au apărut prin inițiative antreprenoriale locale, fiind stimulate de programe naționale și europene dedicate digitalizării și inovării.

Administrațiile publice din Zona Metropolitană au început, de asemenea, procese de digitalizare a serviciilor, prin introducerea de platforme online pentru plăți, programări și eliberarea documentelor, măsuri ce contribuie la eficientizarea interacțiunii cu cetățenii și la creșterea gradului de transparență.

Lipsa unui hub IT formal sau a unui parc tehnologic rămâne o provocare, dar totodată o oportunitate pentru următoarea etapă de dezvoltare. Crearea unui centru de competență digitală sau a unei inițiative de tip hub metropolitan ar putea coagula inițiativele existente și ar sprijini cooperarea între companii, școli și universități.

În perspectivă, consolidarea ecosistemului digital botoșănean poate deveni unul dintre pilonii noii economii metropolitane, prin generarea de soluții inovative aplicabile în industrii precum energie, agricultură, construcții și administrație publică.

V.7. Mediul și calitatea vieții

Calitatea vieții în Zona Metropolitană Botoșani reflectă echilibrul dintre dezvoltarea economică, starea mediului și accesul populației la servicii publice și infrastructuri moderne. Deși în ultimii ani s-au înregistrat progrese în modernizarea utilităților și în creșterea confortului locuitorilor, diferențele între mediul urban și cel rural periurban rămân semnificative, în special în ceea ce privește infrastructura de bază, spațiile verzi și serviciile comunitare.

Mediul natural al arealului botoșănean este caracterizat printr-un climat temperat-continental, resurse agricole fertile și o presiune industrială redusă, ceea ce menține parametrii de calitate a aerului în limite bune. Totuși, intensificarea traficului auto în municipiul Botoșani și pe principalele artere de acces a condus la o ușoară creștere a emisiilor de noxe și la o aglomerare urbană care necesită soluții de mobilitate sustenabilă.

În privința serviciilor de utilități, municipiul Botoșani beneficiază de o acoperire completă cu rețele de apă, canalizare și salubritate, însă comunele periurbane înregistrează niveluri de dotare inegale, cu grad de racordare între 60% și 80% pentru apă și canalizare. Serviciile de colectare selectivă a deșeurilor sunt bine organizate în mediul urban, dar funcționează parțial în unele localități componente, din cauza infrastructurii insuficiente și a nivelului scăzut de conștientizare publică.

Un element critic îl constituie gestionarea deșeurilor, afectată de funcționarea neuniformă a sistemului județean și de necesitatea modernizării depozitului ecologic de la Stăuceni. De asemenea, lipsa unor centre locale de reciclare și revalorificare limitează performanța în economia circulară, în ciuda eforturilor autorităților de a extinde colectarea separată și reutilizarea materialelor.

În ceea ce privește spațiile verzi și zonele de agrement, municipiul Botoșani dispune de o medie de aproximativ 20 m² de spațiu verde pe locuitor – peste nivelul minim recomandat de legislația națională. Totuși, cartierele periferice și comunele învecinate se confruntă cu un deficit de parcuri, locuri de recreere și infrastructuri pietonale sigure.

În plan social, percepția calității vieții este strâns legată de accesul la servicii medicale, educaționale și culturale, de siguranța publică și de calitatea spațiilor urbane. Proiectele recente de reabilitare urbană, extinderea locuințelor noi și digitalizarea serviciilor publice contribuie la îmbunătățirea mediului de trai, însă persistă provocări legate de infrastructura edilitară în satele metropolitane, de gestionarea zonelor de risc de inundații și de adaptarea la schimbările climatice.

Zona Metropolitană Botoșani are oportunitatea de a deveni un model de dezvoltare verde și echilibrată, valorificând avantajele naturale și promovând politici de sustenabilitate, eficiență energetică și protecție a mediului. Consolidarea infrastructurii verzi și albastre, extinderea spațiilor publice de calitate și stimularea comportamentelor responsabile față de mediu vor contribui la creșterea atractivității teritoriale și la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.

V.8. Sănătatea și serviciile sociale

Sistemul de sănătate din Zona Metropolitană Botoșani constituie un pilon esențial al calității vieții și al coeziunii sociale. Rețeaua medicală este concentrată în municipiul Botoșani, unde funcționează principalele unități sanitare de interes județean, completate de o infrastructură privată aflată în plină dezvoltare și de servicii de asistență medicală primară distribuite în comunele periurbane.

Nucleul sistemului sanitar îl reprezintă Spitalul Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani, cea mai mare unitate medicală publică din regiune, cu o capacitate de peste 1.500 de paturi și o gamă largă de specializări - cardiologie, ortopedie, pediatrie, chirurgie, obstetrică-ginecologie, psihiatrie și terapie intensivă. Spitalul deservește atât populația municipiului, cât și pe cea a întregului județ, fiind principalul centru de urgență medicală din nordul Moldovei.

Totodată, funcționează unități medicale complementare, aflate în administrarea municipalității, precum Spitalul de Pneumoftiziologie și Spitalul de Recuperare „Sfântu Gheorghe”.

În ultimii ani, s-a observat o dezvoltare constantă a sectorului medical privat, prin apariția unui număr tot mai mare de clinici specializate, laboratoare de analize, cabinete de imagistică și centre de recuperare medicală. Acestea contribuie la diversificarea serviciilor și la reducerea presiunii asupra sistemului public, oferind alternative competitive și soluții moderne de diagnostic și tratament.

Totuși, sistemul medical botoșănean se confruntă cu o serie de provocări structurale: deficitul de personal medical calificat, în special în mediul rural, infrastructura învechită a unor secții spitalicești și lipsa unei rețele funcționale de servicii medicale integrate. În localitățile periurbane, accesul la servicii de specialitate este limitat, iar centrele de permanență asigură în principal asistență primară și urgențe minore.

În ceea ce privește serviciile sociale, acestea sunt coordonate la nivelul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) și al structurilor locale de

asistență comunitară. Există servicii dedicate copiilor aflați în dificultate, persoanelor cu dizabilități și vârstnicilor, însă numărul beneficiarilor depășește adesea capacitatea instituțională existentă. În municipiul Botoșani și în câteva comune din jur s-au dezvoltat câteva centre rezidențiale private. Cu toate acestea, numărul centrelor pentru vârstnici este insuficient în raport cu cererea tot mai mare, determinată de îmbătrânirea populației și de fenomenul de migrație a tinerilor.

Lipsa serviciilor integrate medico-sociale, a centrelor moderne de îngrijire și a personalului specializat pentru asistența la domiciliu rămân probleme acute, în special în mediul rural. Extinderea acestor servicii ar permite o mai bună incluziune socială și ar contribui la reducerea vulnerabilităților comunitare.

Proiectul privind construirea noilor secții ale Spitalului Județean Botoșani „Mavromati” - Pediatrie și Psihiatrie, precum și finalizarea construirii Ambulatorului de Specialitate reprezintă o prioritate strategică, menită să modernizeze infrastructura medicală, să asigure servicii integrate la standarde europene și să sprijine formarea și retenția personalului medical. În paralel, reabilitarea dispensarelor comunale și dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu sunt condiții esențiale pentru creșterea accesului echitabil la sănătate și pentru îmbunătățirea calității vieții în mediul periurban.

V.9. Cultura și patrimoniul

Zona Metropolitană Botoșani deține un patrimoniu cultural și istoric de o valoare excepțională, care conferă identitate și coeziune comunităților locale. Teritoriul este profund legat de marile personalități ale culturii românești, în special de Mihai Eminescu, Nicolae Iorga și Grigore Antipa, a căror moștenire spirituală continuă să modeleze imaginea orașului și a întregii regiuni.

Municipiul Botoșani reprezintă centrul cultural al zonei, cu o infrastructură complexă și diversificată. Teatrul „Mihai Eminescu”, una dintre cele mai vechi instituții dramatice din Moldova, se află într-un amplu proces de reabilitare, menită să redea orașului un spațiu emblematic pentru artele spectacolului. Muzeul Județean Botoșani, cu secțiile sale dedicate istoriei, artei și etnografiei, administrează un fond patrimonial valoros, care documentează evoluția culturală și socială a regiunii.

Viața culturală este susținută de Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu”, Filarmonica Botoșani - una dintre cele mai vechi din România -, Școala Populară de Arte „George Enescu”, precum și de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, care joacă un rol esențial în transmiterea patrimoniului imaterial.

În mediul periurban, căminele culturale, bibliotecile comunale și asociațiile culturale locale contribuie la păstrarea tradițiilor, deși activitatea lor este adesea limitată de lipsa resurselor financiare și de personal calificat. În unele comune (Curtești, Stăuceni, Răchiți), evenimentele culturale și festivalurile tradiționale au devenit forme de consolidare a identității locale.

Patrimoniul material al Zonei Metropolitane Botoșani este reprezentat prin clădiri istorice, situri arheologice și ansambluri memoriale de importanță națională. Printre acestea se remarcă:

- Memorialul „Mihai Eminescu” de la Ipotești, spațiu de referință al culturii române;
- Casa Memorială „Nicolae Iorga” din municipiul Botoșani;
- Casele istorice Goilav și Moscovici, exemple valoroase de arhitectură urbană de secol XIX, aflate însă într-un stadiu avansat de degradare;
- Siturile arheologice de la Stâncești și Tocileni, care atestă o locuire continuă din epoci preistorice.

Aceste obiective reprezintă repere ale identității culturale botoșănene, dar necesită investiții în conservare și valorificare muzeală modernă.

Zona Metropolitană Botoșani se distinge și prin densitatea și valoarea monumentelor religioase, multe dintre ele incluse pe lista monumentelor istorice. Bisericile de lemn și de zid din secolele XVII-XIX, cu picturi și sculpturi de mare valoare, constituie elemente centrale ale peisajului cultural.

Printre cele mai importante se numără:

- Biserica Uspenia (sec. XVI), unde a fost botezat Mihai Eminescu, monument de arhitectură moldovenească;
- Biserica Sfântul Gheorghe (sec. XVI), ctitorie a Elenei Rareș, soția lui Petru Rareș;
- Biserica Popăuți, parte a ansamblului monahal fondat de Ștefan cel Mare;
- Mănăstirile Coșula (sec. XVI) și Agafton (sec. XVIII), veritabile centre de spiritualitate și cultură monahală, legate de viața și familia poetului Mihai Eminescu.

Acest patrimoniu religios, divers și autentic, contribuie la identitatea spirituală a zonei și reprezintă o resursă valoroasă pentru educația culturală și istorică a comunității.

Tradițiile populare, obiceiurile de iarnă, meșteșugurile și portul specific continuă să definească identitatea culturală a zonei. Dansurile populare, cusăturile tradiționale și prelucrarea lemnului se păstrează prin intermediul festivalurilor și al ansamblurilor folclorice locale, manifestări care mențin legătura între generații și consolidează coeziunea comunității.

V.10. Administrația și guvernarea locală

Guvernarea Zonei Metropolitane Botoșani reprezintă un element-cheie pentru coordonarea dezvoltării teritoriale, pentru atragerea fondurilor europene și pentru gestionarea integrată a serviciilor publice. Deși cooperarea intercomunitară are o bază instituțională deja creată, mecanismele de funcționare sunt încă în proces de consolidare.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani reunește municipiul Botoșani, orașul Bucecea și patru comune din arealul desemnat de lege, constituind o structură administrativă cu potențial ridicat de planificare și implementare unitară a politicilor de dezvoltare locală. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona

Metropolitană Botoșani și actualizat în 2024 statutul pentru extinderea competențelor executive, în acord cu noile prevederi ale legislației privind guvernanta metropolitană.

Administrațiile locale din cadrul arealului metropolitan dispun, în general, de personal calificat, însă capacitatea administrativă rămâne inegală. Unele comune se confruntă cu deficit de specialiști în urbanism, achiziții publice sau management de proiect, ceea ce limitează participarea directă la programele europene de finanțare. În contrast, municipiul Botoșani are experiență consolidată în gestionarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă și joacă un rol esențial în coordonarea inițiativelor comune.

Un obstacol major îl reprezintă lipsa unui aparat tehnic comun pentru planificare strategică, urbanism și infrastructură, fapt ce generează o fragmentare a deciziilor la nivel local. În lipsa unor mecanisme integrate de guvernanta, unele proiecte de mobilitate, mediu sau utilități publice se implementează separat, fără o viziune metropolitană unitară.

De asemenea, dependența de aprobări județene sau ministeriale, termenele administrative îndelungate și procedurile birocratice limitează eficiența decizională. Coordonarea între UAT-uri este adesea punctuală și bazată pe nevoi imediate, mai degrabă decât pe planuri strategice comune.

Pe de altă parte, se observă o tendință de deschidere către parteneriate interinstituționale, atât la nivel local, cât și regional. Proiectele comune privind infrastructura rutieră, digitalizarea serviciilor publice și planificarea urbană indică o evoluție pozitivă spre o formă modernă de guvernanta metropolitană. Tot mai frecvent, primăriile utilizează instrumente digitale pentru transparență și comunicare publică.

În ansamblu, administrația Zonei Metropolitane Botoșani se află într-o etapă de tranziție - de la o cooperare formală la o guvernanta funcțională, bazată pe proiecte, date comune și mecanisme de coordonare intercomunală. Consolidarea acestei structuri este esențială pentru eficiența intervențiilor publice, pentru coerența teritorială și pentru competitivitatea metropolitană pe termen lung.

Evaluarea resurselor Zonei Metropolitane Botoșani evidențiază o regiune cu potențial ridicat de dezvoltare integrată, dar aflată încă într-o etapă de consolidare instituțională și funcțională. Forța de muncă diversificată, baza economică mixtă, infrastructura educațională solidă și patrimoniul cultural valoros constituie fundamentele competitivității locale. În același timp, deficiențele privind infrastructura industrială, coordonarea administrativă și inovarea tehnologică reprezintă provocări care necesită abordări unitare la nivel metropolitan.

Consolidarea capacității administrative, modernizarea infrastructurii, stimularea investițiilor și digitalizarea serviciilor publice vor fi pilonii principali pentru transformarea Zonei Metropolitane Botoșani într-un pol regional competitiv, sustenabil și bine conectat la rețelele de dezvoltare europene.

VI. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI 2026-2035

În perspectiva anilor 2026-2035, Zona Metropolitană Botoșani intră într-o etapă în care consolidarea cooperării intercomunitare devine nu doar oportună, ci esențială pentru creșterea calității vieții, eficientizarea administrației și dezvoltarea economică. Dacă etapele anterioare ale strategiei au vizat analiza situației existente și definirea contextului teritorial, prezentul capitol propune un cadru strategic coerent, orientat spre rezultate, capabil să răspundă tranzițiilor economice, tehnologice și sociale care marchează anii următori.

Dezvoltarea metropolitană nu poate fi concepută în logica fiecărui UAT separat, ci într-o viziune integrată, care urmărește complementaritatea localităților, valorificarea potențialului lor specific și construirea unor sisteme comune - de mobilitate, infrastructură, economie și guvernanta. Acest cadru strategic pleacă de la ideea că Zona Metropolitană Botoșani trebuie să devină un spațiu funcțional, în care serviciile, resursele și oportunitățile sunt distribuite echilibrat, iar dezvoltarea este structurată pe cooperare, nu competiție între localități.

VI.1. Obiective generale

Zona Metropolitană Botoșani își propune să devină un spațiu integrat, cu infrastructură unitară, mobilitate eficientă și servicii publice coordonate, care să sprijine dezvoltarea economică și socială sustenabilă. Strategia pentru perioada 2026-2035 vizează reducerea decalajelor existente între România și Uniunea Europeană, între diferitele regiuni ale țării, dar și între mediul urban și cel rural, în ceea ce privește standardele de calitate și accesibilitate ale serviciilor comunitare de utilități publice, mediu și sănătate.

Elaborarea strategiei se bazează pe experiența acumulată în perioada anterioară și pe evaluarea continuă a mediului economic și social, identificând atât oportunitățile, cât și amenințările pentru dezvoltarea durabilă a zonei metropolitane.

Stabilirea unor obiective strategice clare este esențială pentru direcționarea eficientă a resurselor și eforturilor de dezvoltare, acestea fiind concepute la nivel regional, deoarece nicio comunitate nu poate găsi singură toate soluțiile pentru nevoile ei. Cooperarea între unitățile administrativ-teritoriale va fi stimulată, în paralel cu competitivitatea responsabilă.

Strategia Zonei Metropolitane Botoșani se aliniază conceptelor europene și naționale, precum O Europă durabilă în perspectiva anului 2030, Strategia Națională de Dezvoltare și planurile regionale, având ca obiectiv principal consolidarea rolului autorităților locale în dezvoltarea economică și socială a unei zone dens populate, într-un context global și regional în continuă schimbare. Pentru aceasta, documentul include: diagnoza locală, evaluarea resurselor comunității și liniile directoare pentru formularea politicilor publice integrate.

Experiența Uniunii Europene în dezvoltarea zonelor metropolitane competitive va fi combinată cu strategii locale adaptate realității fiecărei unități administrativ-teritoriale. Managementul Zonei Metropolitane Botoșani va fi orientat spre gestionarea eficientă și strategică a patrimoniului local, tratând dezvoltarea zonei ca pe o organizație complexă, cu politici flexibile și orientate spre rezultate.

Strategia integrează infrastructura, zonele industriale și comerciale, stimulând participarea sectorului privat în proiectele de dezvoltare metropolitană. În contextul creșterii competiției economice între regiuni, Zona Metropolitană Botoșani va identifica și valorifica avantajele comparative, consolidând punctele forte și reducând vulnerabilitățile prin politici publice și investiții strategice.

Strategia pentru 2026-2035 este o strategie pe termen mediu, care va fi evaluată și actualizată periodic, pentru a asigura relevanța și eficiența implementării. Planul de acțiune va ghida personalul tehnic și autoritățile locale în realizarea obiectivelor, iar elaborarea opțiunilor specifice se va baza pe analiza caracteristicilor fiecărei unități administrativ-teritoriale, evaluări SWOT actualizate și sinergii cu strategiile locale existente.

VI.2. Obiective specifice

Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani pentru perioada 2026-2035 are ca scop principal consolidarea unui teritoriu funcțional, competitiv și incluziv, capabil să răspundă provocărilor demografice, economice și teritoriale actuale. Într-un context marcat de mobilitate crescută a populației, presiuni asupra infrastructurii și disparități persistente între mediul urban și cel rural, este necesară o abordare integrată, care să valorifice potențialul fiecărei unități administrativ-teritoriale membre.

Obiectivele specifice ale strategiei sunt formulate în concordanță cu prioritățile Programului Regional Nord-Est 2021-2027, cu strategiile naționale de dezvoltare și cu principiile politicii de coeziune a Uniunii Europene, urmărind dezvoltarea echilibrată a întregii zone metropolitane. Acestea reflectă atât nevoile identificate la nivel local, cât și oportunitățile de finanțare disponibile, fiind orientate spre creșterea atractivității teritoriale, stimularea investițiilor, îmbunătățirea calității vieții și consolidarea guvernanței metropolitane.

Un element transversal al strategiei îl reprezintă reducerea decalajelor dintre mediul urban și cel rural, prin promovarea mobilității urban-rurale, îmbunătățirea accesului la servicii publice și crearea de oportunități economice pentru comunitățile din zonele periurbane și rurale. Această direcție strategică susține coeziunea teritorială și contribuie la realizarea unei dezvoltări durabile, echitabile și reziliente la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani.

În acest cadru, obiectivele specifice prezentate în continuare constituie fundamentul pentru definirea măsurilor, proiectelor și indicatorilor de monitorizare, asigurând o implementare coerentă și eficientă a strategiei în perioada 2026-2035.

Tabel 25: Corelarea obiectivelor specifice cu direcțiile de implementare și sursele de finanțare

Denumirea OS	Ce presupune implementarea OS	Indicatori de rezultat	Surse de finanțare
OS1	Stabilizarea și creșterea populației zonei metropolitane	Implementarea acestui obiectiv vizează îmbunătățirea calității vieții și creșterea atractivității Zonei Metropolitane Botoșani pentru tineri, familii active și populație înalt calificată, prin dezvoltarea serviciilor publice esențiale, a infrastructurii de locuire și a facilităților urbane și rurale.	- Evoluția numărului de locuitori la nivel metropolitan - Rata migrației nete - Număr de locuințe construite sau reabilitate - Gradul de acces al populației la servicii publice esențiale - Nivelul de satisfacție al populației privind condițiile de trai
OS2	Reducerea șomajului și a subocupării forței de muncă	Obiectivul urmărește creșterea gradului de ocupare și valorificarea eficientă a resurselor umane prin atragerea investițiilor private, sprijinirea antreprenoriatului și dezvoltarea competențelor profesionale adaptate cerințelor pieței muncii.	- Programul Regional Nord-Est 2021-2027 (FEDR) - PNRR - C10 (Fondul Local) - Bugete locale, fonduri naționale pentru locuire și servicii publice
OS3	Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii publice și economice	Acest obiectiv are ca scop creșterea accesului populației și a mediului de afaceri la infrastructură modernă, eficientă și durabilă, prin modernizarea rețelelor de transport, utilități publice și servicii, precum și prin optimizarea administrării patrimoniului.	- Rata șomajului - Număr de locuri de muncă nou create - Număr de firme nou înființate sau relocate - Ponderea populației ocupate în total populație activă
		- Lungimea infrastructurii de transport modernizate - Procentul populației conectate la utilități publice moderne - Număr de proiecte de infrastructură finalizate - Valoarea investițiilor în infrastructură	- Programul Regional Nord-Est 2021-2027 (FEDR) - Programul Transport, Fondul de Coeziune - PNRR - C4 și C10 - Bugete locale

OS4	Reducerea decalajelor dintre mediul urban și cel rural	Pentru perioada 2026-2035, Zona Metropolitană Botoșani își propune diminuarea diferențelor de acces la servicii, infrastructură și oportunități economice dintre mediul urban și cel rural, printr-o abordare integrată la nivel metropolitan.	- Număr de proiecte de mobilitate urban-rural implementate - Timp mediu de deplasare între localitățile metropolitane - Procentul populației rurale cu acces îmbunătățit la servicii publice - Evoluția indicatorilor socio-economici în zonele rurale/periurbane	- Programul Regional Nord-Est 2021-2027 (FEDR) - Programul Transport - Fondul de Coeziune - PNRR - C10 (Fondul Local) și C4 (Transport durabil) - Bugete locale și județene
OS5	Revitalizarea terenurilor și clădirilor neutilizate sau degradate	Obiectivul vizează reducerea suprafețelor abandonate și degradate prin repunerea acestora în circuitul economic și social, susținerea proiectelor de regenerare urbană și rurală și crearea unui mediu atractiv pentru investiții.	- Suprafața de teren reintrodusă în circuitul economic - Număr de clădiri reabilite sau reconvertite - Reducerea suprafețelor abandonate - Număr de proiecte de regenerare urbană/rurală implementate	- Programul Regional Nord-Est (FEDR) - PNRR - C5 (Valul renovării) - Fonduri pentru regenerare urbană - Parteneriate public-private și investiții private.
OS6	Îmbunătățirea și diversificarea ofertei educaționale, de formare profesională și de recreere	Prin acest obiectiv se urmărește creșterea nivelului de competență al populației și consolidarea atractivității Zonei Metropolitane Botoșani ca spațiu de viață echilibrat, incluziv și competitiv.	- Număr de programe educaționale și de formare - Număr de persoane participante la programe - Rata de inserție profesională - Număr de facilități educaționale și de recreere modernizate	- Programul Educație și Ocupare (FSE+) - Programul Regional Nord-Est (FEDR) - PNRR - C15 (Educație) - Bugete locale și programe naționale dedicate
OS7	Armonizarea cadrului administrativ și a politicilor publice la nivel metropolitan	Obiectivul urmărește creșterea eficienței guvernantei metropolitane prin armonizarea legislației locale, a politicilor fiscale, de mediu și a serviciilor publice.	- Număr de UAT-uri care aplică politici armonizate - Timpul de soluționare a solicitărilor investitorilor - Gradul de satisfacție al mediului de afaceri	- Programul Capacitate Administrativă - PNRR - C7 - Bugete locale și fonduri naționale pentru digitalizare și guvernanță

VI.3. Politici pentru dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani (2026-2035)

Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani pentru perioada 2026-2035 urmărește consolidarea unui cadru administrativ, economic și teritorial unitar, care să sprijine dezvoltarea durabilă, coeziunea comunitară și atragerea de investiții pe întreg teritoriul metropolitan. Această strategie își propune să asigure un echilibru între dezvoltarea urbană și cea rurală, să reducă decalajele teritoriale și să promoveze o creștere economică sustenabilă, care să valorifice potențialul resurselor locale și să răspundă nevoilor populației.

În domeniul **politicilor fiscale**, abordarea metropolitană vizează crearea unui cadru uniform și predictibil pentru investitori și pentru mediul economic local. Toate unitățile administrativ-teritoriale membre vor aplica decizii fiscale armonizate, astfel încât investitorii să se confrunte cu un singur nivel de taxe și impozite pe întreg teritoriul Zonei Metropolitane. Politicile fiscale sunt concepute pentru a stimula înființarea de noi întreprinderi, în special în domeniul producerii de bunuri și servicii, pentru a sprijini firmele aflate în dificultate și pentru a promova dezvoltarea incubatoarelor de afaceri, a parcurilor tehnologice și industriale. Scopul acestor măsuri este nu doar atragerea de investiții, ci și crearea de locuri de muncă, valorificarea resurselor umane existente și reducerea migrației forței de muncă către alte regiuni.

Politicile de mediu integrate în strategie urmăresc dezvoltarea unei Zone Metropolitane sustenabile și echilibrate, în care protecția resurselor naturale, conservarea biodiversității și reducerea impactului asupra mediului sunt priorități. Prin menținerea și extinderea suprafețelor verzi, plantarea de arbori și arbusti, ecologizarea imășurilor și a cursurilor de apă și promovarea practicilor durabile de gestionare a deșeurilor, Zona Metropolitană își propune să asigure un mediu de viață sănătos și atractiv. Aceste măsuri nu numai că protejează mediul, dar contribuie și la creșterea atractivității teritoriale pentru investiții, la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor și la consolidarea imaginii Zonei Metropolitane Botoșani ca spațiu modern și responsabil.

În ceea ce privește **serviciile comunitare de utilități publice**, strategia urmărește implementarea unui sistem integrat, eficient din punct de vedere economic și ecologic, care să răspundă tuturor nevoilor populației, atât în mediul urban, cât și în cel rural. Prin modernizarea, dezvoltarea și extinderea infrastructurii de apă, canalizare, energie și salubritate, precum și prin armonizarea serviciilor furnizate în toate unitățile administrativ-teritoriale membre, Zona Metropolitană Botoșani își propune să ofere un cadru coerent și predictibil pentru cetățeni și investitori. Această abordare contribuie la reducerea decalajelor urban-rural și la crearea unei regiuni echitabile, unde dezvoltarea economică și socială se distribuie uniform.

Strategia abordează, de asemenea, provocările identificate în perioada precedentă, printre care se numără scurgerile de venituri în afara comunității, nevalorificarea resurselor și piețelor locale, lipsa de coordonare a sectorului economic și infrastructurii pentru servicii, precum și necesitatea revitalizării zonelor centrale și de tranzit. În acest context, sunt prevăzute intervenții integrate, precum crearea de parcuri industriale și tehnologice, inventarierea și valorificarea spațiilor disponibile

pentru investiții, pachete de facilități pentru investitorii care generează locuri de muncă și atragerea de finanțări regionale, naționale și europene pentru modernizarea și extinderea infrastructurii. Parteneriatele public-private sunt considerate esențiale pentru implementarea proiectelor locale eligibile și pentru maximizarea impactului economic și social al investițiilor.

Implementarea acestei strategii va fi susținută printr-un mix de surse de finanțare, care includ fonduri europene nerambursabile prin Programul Regional Nord-Est 2021-2027 (FEDR și FSE+), finanțări din cadrul PNRR pentru infrastructură, mediu și digitalizare, fonduri guvernamentale naționale pentru dezvoltare urbană și infrastructură, precum și prin parteneriate public-private și investiții private directe. Această abordare integrată asigură sustenabilitatea, coerența și eficiența intervențiilor, consolidând astfel poziția Zonei Metropolitane.

VI.4. Direcții de dezvoltare

VI.4.1. Direcția 1: Conectivitate și mobilitate metropolitană

O mobilitate metropolitană eficientă reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai Zonei Metropolitane Botoșani, iar realizarea Variantei de Ocolire a municipiului constituie o prioritate strategică pentru perioada 2026-2035. Ritmul rapid de dezvoltare al municipiului Botoșani și al localităților componente ale zonei metropolitane impune adaptarea infrastructurii rutiere la nevoile actuale ale traficului de tranzit și la cerințele economice ale regiunii. Studiile economice, precum Programul Romanian Economic Monitor realizat de Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj, arată clar legătura dintre infrastructura rutieră de mare viteză și creșterea economică: județele cu cel puțin un tronson de autostradă au un PIB pe cap de locuitor cu 25% mai mare, iar includerea Bucureștiului ridică această diferență la 36%. Aceste date subliniază importanța strategică a proiectelor VO pentru creșterea competitivității regionale și a atractivității economice a Zonei Metropolitane Botoșani.

VI.4.1.1. Etapa I a Variantei de Ocolire a municipiului Botoșani

are o lungime de 10,091 km și acoperă traseul din DN29 Suceava - Botoșani, de la Mănăstirea Doamnei și giratoriul de la Lebăda, până la intersecția DN28B Botoșani - Târgu Frumos și DJ208C Botoșani - Vorona. Valoarea totală a investiției este de 341.282.488 lei. Această etapă este esențială pentru degrevarea traficului de tranzit din municipiu, în special pentru transportul greu către direcțiile Iași, Suceava și punctele de frontieră, precum Stînca-Costești (Republica Moldova). Etapa I creează o legătură rapidă între Drumul Expres Botoșani - Suceava și zona Lebăda, oferind o alternativă eficientă pentru cei care doresc să ocolească centrul municipiului și asigurând astfel fluidizarea traficului rutier. În plus, implementarea acestei etape deschide perspective pentru dezvoltarea accelerată a municipiului și a zonelor periurbane, facilitând accesul către centrele economice și promovând creșterea investițiilor private și publice pe arealul metropolitan.

Pe lângă impactul asupra traficului, Etapa I contribuie la creșterea siguranței circulației, reducerea numărului de accidente și diminuarea poluării fonice și atmosferice în zonele locuite, oferind totodată un confort sporit participanților la trafic. De asemenea, proiectul generează locuri de muncă pe perioada execuției lucrărilor și creează oportunități economice ulterioare, prin valorificarea terenurilor și infrastructurii adiționale. Pentru implementarea acestei etape, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Metropolitană Botoșani” a obținut finanțare europeană prin Programul de Transport, iar documentația tehnică este deja în curs de realizare.

VI.4.1.2. Etapa a II-a a VO Botoșani se concentrează pe continuarea și extinderea centurii municipiului, cu sectorul Lebăda - Bălușeni - Stăuceni, pe o lungime de 15,15 km, dintre care 12,365 km pe două benzi și 1,65 km pe trei benzi. Valoarea estimată pentru realizarea studiului de fezabilitate este de 8.687.000 lei, iar valoarea totală a proiectului, fără TVA, este de 119.445.375 euro. Traseul va traversa teritoriile UAT Botoșani, UAT Curtești, UAT Bălușeni și UAT Stăuceni, iar pentru asigurarea continuității și siguranței circulației vor fi construite patru poduri/pasaje/viaducte, cu o lungime cumulată de 1,135 km.

Etapa a II-a are un impact major asupra conectivității metropolitane: ea va permite integrarea localităților periurbane în rețeaua de drumuri de mare viteză, va crește capacitatea de circulație și viteza medie de deplasare în zona metropolitană și va reduce timpul de transport pentru persoane și mărfuri. În plus, proiectul contribuie la siguranța rutieră, reducerea poluării și crearea unui mediu mai confortabil pentru participanții la trafic. La nivel economic, implementarea acestei etape va stimula dezvoltarea investițiilor private în zonele periurbane și va genera locuri de muncă pe termen lung prin valorificarea potențialului economic al noilor coridoare de infrastructură.

Prin implementarea etapelor I și II, Zona Metropolitană Botoșani va dispune de o parte dintr-un inel rutier funcțional care va fluidiza traficul urban, va integra comunitățile periurbane în fluxurile regionale și va crea premisele pentru dezvoltarea etapelor ulterioare, inclusiv extinderea centurii municipiului și conectivitatea la autostrăzi. Aceste proiecte constituie baza unei mobilități metropolitane moderne, sigure și sustenabile, care răspunde nevoilor economice și sociale ale întregului areal metropolitan.

VI.4.1.3. Extinderea VO Botoșani și închiderea inelului rutier prin descărcarea în DEX Suceava - Botoșani.

Etapile viitoare ale dezvoltării infrastructurii rutiere metropolitane vizează extinderea Variantei de Ocolire a municipiului Botoșani și realizarea unui inel rutier complet, capabil să asigure o conectivitate coerentă între principalele drumuri naționale și viitorul Drum Expres Suceava - Botoșani. Închiderea acestui inel reprezintă un obiectiv strategic major pentru Zona Metropolitană Botoșani, întrucât va permite separarea clară

a traficului de tranzit de trafic local, reducerea semnificativă a congestiilor din interiorul municipiului și creșterea accesibilității pentru comunitățile periurbane.

Având în vedere amploarea investiției și necesitatea adaptării la oportunitățile de finanțare care se vor ivi în perioada 2026-2035, extinderea Variantei de Ocolire este concepută într-o manieră flexibilă, fiind structurată în trei sectoare distincte, care pot fi implementate integral sau etapizat, individual ori combinat, în funcție de sursele de finanțare disponibile și de prioritățile strategice stabilite la nivel metropolitan.

Primul sector vizează realizarea conexiunii DN29D cu DN29 Botoșani - Săveni. Sectorul va porni din zona Victoria și își va continua traseul pe teritoriul comunelor Stăuceni și Răchiți, eventual comuna Unțeni, în funcție de varianta de traseu care va fi aleasă în urma Analizei Multicriteriale, urmând a se finaliza în DN29. Acest sector va asigura o legătură directă între estul zonei metropolitane și rețeaua de drumuri naționale, facilitând mobilitatea persoanelor și a mărfurilor și reducând presiunea asupra arterelor urbane existente.

Al doilea sector urmărește continuarea traseului de la DN29 Botoșani - Săveni către DN29B Botoșani - Dorohoi, pe teritoriul comunelor Răchiți, Mihai Eminescu și, după caz, Roma. Această legătură este esențială pentru consolidarea conectivității nordice a zonei metropolitane și pentru integrarea comunităților periurbane în fluxurile economice regionale, contribuind la valorificarea terenurilor disponibile pentru dezvoltări economice și logistice, mai ales că pe teritoriul comunei Roma există doi dintre cei mai mari agenți economici ai Zonei Metropolitane: Doly-Com Distribuție și Cornell's Floor.

Cel de-al treilea sector vizează realizarea conexiunii finale dintre DN29B, în zona Cucorăni, și descărcarea în Drumul Expres Suceava - Botoșani, traversând unitățile administrativ-teritoriale Mihai Eminescu, Bucecea și Vlădeni. Acest sector este esențial pentru închiderea completă a inelului rutier metropolitan și pentru asigurarea unei legături rapide și directe cu infrastructura de transport de mare viteză, maximizând astfel beneficiile economice și funcționale ale Drumului Expres pentru întreaga Zonă Metropolitană Botoșani.

Implementarea acestor sectoare va contribui la fluidizarea traficului de tranzit, reducerea timpilor de deplasare, creșterea siguranței rutiere și diminuarea impactului asupra mediului în zonele locuite. Totodată, închiderea inelului rutier metropolitan va crea premisele unei dezvoltări economice echilibrate, va spori atractivitatea teritorială a Zonei Metropolitane Botoșani și va consolida rolul acesteia ca nod de conectivitate regională, capabil să susțină investiții, mobilitate și creștere durabilă pe termen lung.

VI.4.1.4. Conectivitatea Arealului Metropolitan cu rețeaua națională de drumuri de mare viteză prin DEx Suceava - Botoșani

Conectarea Zonei Metropolitane Botoșani la rețeaua națională și europeană de transport de mare viteză reprezintă un obiectiv strategic major pentru perioada 2026-2035, cu impact direct asupra dezvoltării economice, mobilității populației și creșterii

atractivității teritoriale. În acest context, realizarea Drumului Expres Suceava - Botoșani constituie elementul esențial care va integra județul Botoșani în rețeaua de infrastructură de transport de rang superior, asigurând legătura directă cu Autostrada A7 „Moldovei” și, ulterior, cu Autostrada A8 „Unirii”, prin nodul de la Pașcani.

Drumul Expres Suceava - Botoșani va asigura conexiunea dintre două căi principale de transport aflate în administrarea CNAIR, respectiv Autostrada A7 Pașcani - Suceava - Siret și Varianta de Ocolire a municipiului Botoșani. Prin această legătură, municipiile Botoșani și Suceava, precum și localitățile traversate, vor fi integrate în rețeaua europeană TEN-T, facilitând accesul către principalele coridoare de transport din România și către țările vecine. Această conectivitate va transforma Botoșaniul dintr-un capăt de rețea într-un nod funcțional al infrastructurii regionale de transport.

La nivel teritorial, proiectul răspunde unei nevoi reale de mobilitate într-o zonă în care municipiile Suceava și Botoșani reprezintă principalii poli de dezvoltare ai regiunii de Nord-Est. Conform recensământului din 2021, județul Suceava are o populație de 642.551 locuitori, iar județul Botoșani de 392.821 locuitori, în timp ce municipiile Suceava și Botoșani concentrează peste 170.000 de locuitori. Legătura rutieră actuală dintre cele două municipii este asigurată de DN29 (E58), drum care traversează numeroase localități și care este supus unui trafic intens, inclusiv trafic greu, generând congestii, riscuri de accidente și disconfort pentru populația locală.

Implementarea Drumului Expres Suceava - Botoșani va conduce la degrevarea semnificativă a DN29 de traficul de tranzit, reducerea timpilor de deplasare și creșterea siguranței rutiere, prin preluarea fluxurilor majore de transport pe o infrastructură modernă, proiectată conform standardelor actuale. Totodată, proiectul va contribui la reducerea poluării fonice și a emisiilor de gaze cu efect de seră în localitățile traversate, îmbunătățind condițiile de viață ale locuitorilor și calitatea mediului.

Din perspectivă economică, dezvoltarea unei rețele rutiere moderne și echilibrate la nivel regional va spori atractivitatea Zonei Metropolitane Botoșani pentru investiții private, va facilita accesul la piețele de muncă și va susține dinamica mediului de afaceri. Creșterea accesibilității relative a centrelor urbane, prin reducerea timpului și costurilor de deplasare, va contribui la consolidarea relațiilor economice dintre Botoșani, Suceava și celelalte centre regionale, inclusiv Iași, prin conexiunea ulterioară la Autostrada A8.

Prin corelarea Drumului Expres Suceava - Botoșani cu etapele de realizare și extindere ale Variantei de Ocolire a municipiului Botoșani, Zona Metropolitană va beneficia de o infrastructură coerentă, capabilă să susțină mobilitatea metropolitană, dezvoltarea economică și integrarea deplină în rețeaua națională și europeană de transport de mare viteză. Această direcție de dezvoltare reprezintă fundamentul pentru transformarea Zonei Metropolitane Botoșani într-un teritoriu competitiv, accesibil și atractiv pentru locuire, muncă și investiții.

VI.4.1.5. Modernizarea axei Calea Națională și realizarea pasajului subteran de la intersecția cu str. Uzinei

Reabilitarea și modernizarea Căii Naționale, principală arteră de circulație a municipiului Botoșani, reprezintă obiectivul major de infrastructură al administrației publice locale și un proiect esențial pentru dezvoltarea urbană și decongestionarea traficului la nivel metropolitan. Proiectul este finanțat prin Programul Regional Nord-Est 2021-2027, Prioritatea 4 - „Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile”, cu sprijinul Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, și vizează crearea unui nou coridor de mobilitate urbană care să îmbunătățească performanțele transportului public și ale traficului general în municipiu.

Intervenția se realizează pe un tronson de aproximativ 2,64 km din Calea Națională, între străzile Ion Pillat și Gării, pe o suprafață de circa 63.000 mp de carosabil, cu reconfigurarea completă a structurii rutiere. Proiectul prevede dezafectarea fostei linii de tramvai, refacerea straturilor de fundație și turnarea unui nou covor asfaltic, precum și amenajarea a câte unei benzi dedicate transportului public pe fiecare sens de circulație, contribuind astfel la creșterea atractivității și eficienței transportului public urban.

Un element-cheie al proiectului îl reprezintă realizarea pasajului subteran de la intersecția Calea Națională - str. Uzinei - str. Sucevei, una dintre cele mai congestionate zone de trafic din municipiu. Pasajul va avea o lungime de aproximativ 417 metri și o suprafață de circa 6.460 mp, fiind prevăzut cu două benzi pe sens, dintre care una dedicată transportului public. Această investiție va asigura separarea fluxurilor de trafic, va reduce semnificativ timpii de deplasare către și dinspre zona industrială și va crește siguranța rutieră, prin diminuarea conflictelor de trafic la nivelul intersecției.

Complementar, proiectul include reabilitarea trotuarelor pe o lungime de aproximativ 755 metri (6.710 mp) și realizarea de piste pentru biciclete pe o lungime de circa 363 metri (870 mp), contribuind la dezvoltarea mobilității alternative și la creșterea calității spațiului public urban. Zonele verzi vor fi reconfigurate, iar infrastructura subterană va fi adaptată pentru a permite dezvoltări ulterioare ale rețelelor edilitare și de telecomunicații, consolidând caracterul integrat și sustenabil al investiției.

Valoarea totală a investiției este de aproximativ 158,3 milioane lei (TVA inclus), din care lucrările de construcții-montaj reprezintă peste 132,7 milioane lei, iar durata estimată de realizare este de 30 de luni, cu 18 luni dedicate execuției propriu-zise. Prin impactul său asupra mobilității, siguranței rutiere, reducerii poluării și creșterii accesibilității, acest proiect constituie un pilon strategic al dezvoltării municipiului Botoșani și un element esențial al funcționării eficiente a Zonei Metropolitane Botoșani în perioada 2026-2035.

VI.4.1.6. Realizarea pasarelei pietonale dintre Versantul Pacea și Parcul de Agrement Cornișa

Realizarea pasarelei pietonale dintre Versantul Pacea și Parcul de Agrement Cornișa reprezintă un obiectiv de investiții strategic pentru municipiul Botoșani, integrat în Direcția 1 - Conectivitate și mobilitate metropolitană a Strategiei de dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani pentru perioada 2026-2035. Proiectul urmărește îmbunătățirea mobilității pietonale și creșterea accesibilității către una dintre cele mai importante zone de agrement ale municipiului, contribuind la creșterea calității vieții și la promovarea mobilității urbane durabile.

Pasarela va asigura o legătură directă și sigură între zona rezidențială Versantul Pacea și Parcul de Agrement Cornișa, eliminând barierele fizice existente și reducând timpii de deplasare pentru pietoni. Lungimea totală a pasarelei este de 279,03 metri, la care se adaugă o desprindere în lungime 20,52 m destinată exclusiv circulației bicicliștilor.

Din punct de vedere tehnic și funcțional, proiectul prevede realizarea unei structuri moderne, adaptate cerințelor actuale de siguranță și durabilitate, dotată cu sisteme de iluminat public eficiente energetic și elemente de protecție pentru utilizatori. Valoarea totală a investiției este de 50.429.151,22 lei inclusiv TVA, finanțarea fiind asigurată prin Programului Regional Nord-Est 2021-2027, *Prioritatea 4 - O regiune cu o mobilitate urbană mai durabilă*, cu contribuție din bugetul local, conform prevederilor legale.

Implementarea pasarelei pietonale va genera beneficii semnificative în plan urban și social, prin stimularea deplasărilor nemotorizate, reducerea presiunii traficului auto în zona de acces către Parcul de Agrement Cornișa și creșterea siguranței pietonale. Totodată, investiția va contribui la valorificarea infrastructurii de agrement existente, la creșterea atractivității municipiului Botoșani pentru activități recreative și la consolidarea relațiilor funcționale dintre cartierele rezidențiale și zonele de interes public.

Zona acoperită a pasarelei pietonale și velo este concepută ca un spațiu funcțional și identitar, oferind protecție climatică, siguranță și un dialog artistic cu patrimoniul cultural local. Zona acoperită la exterior este formată din două volume asimetrice, inspirate simbolic de cultura botoșăneană: o jumătate are forma stilizată a unei viori, gravată cu portretele lui Mihai Eminescu și George Enescu, simbolizând poezia și muzica; iar cealaltă jumătate reproduce silueta unei palete de pictură, unde sunt gravate chipurile lui Ștefan Luchian și Elie Radu, evocând artele vizuale și ingineria. Balustrada arhitecturală propusă îmbină funcționalitatea cu un design modern, asigurând atât siguranța utilizatorilor, cât și o integrare estetică armonioasă în peisajul urban.

Prin realizarea pasarelei dintre Versantul Pacea și Parcul de Agrement Cornișa, municipiul Botoșani face un pas important în direcția reducerii barierelor urbane și a creării unui oraș mai conectat, mai accesibil și mai prietenos pentru locuitori și vizitatori.

VI.4.1.7. Dezvoltarea integrată a mobilității urbane și alternative în municipiul Botoșani și Zona Metropolitană

În perioada 2026-2035, Zona Metropolitană Botoșani va susține o abordare integrată privind dezvoltarea infrastructurii de mobilitate urbană și metropolitană, prin continuarea și extinderea investițiilor realizate la nivelul Municipiului Botoșani în intervalul anterior de programare. Aceste intervenții vizează reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere, reorganizarea circulației și promovarea mobilității durabile, cu scopul de a îmbunătăți funcționarea sistemului de transport, de a reduce congestiile și de a diminua impactul negativ asupra mediului.

Strategia urmărește crearea unor coridoare de mobilitate urbană moderne, care să crească performanțele transportului public și să favorizeze utilizarea mijloacelor de deplasare alternative, prin investiții integrate în infrastructura rutieră, pietonală și pentru bicicliști. Reorganizarea circulației rutiere, introducerea de sensuri unice, realizarea de pasarele pietonale, amenajarea de piste de biciclete și integrarea acestora în sisteme inteligente de management al traficului contribuie la fluidizarea circulației și la creșterea siguranței tuturor participanților la trafic.

Un accent deosebit este pus pe reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și pe crearea unui mediu urban mai sănătos, prin adaptarea infrastructurii existente pentru mobilitate alternativă, dezvoltarea zonelor pietonale și semi-pietonale, implementarea de soluții inteligente pentru traversări pietonale și configurarea unor zone cu emisii reduse sau zero. Aceste măsuri sprijină tranziția către un model de mobilitate sustenabilă, aliniat obiectivelor europene privind schimbările climatice și calitatea vieții urbane.

În același timp, strategia vizează îmbunătățirea managementului parcarilor și a spațiilor de staționare, prin amenajarea și reabilitarea parcarilor publice și rezidențiale, inclusiv prin utilizarea de soluții inteligente sau modulare, cu rol în reducerea presiunii asupra căilor de rulare auto și creșterea funcționalității spațiului urban. Intervențiile asupra infrastructurii stradale locale, inclusiv asfaltarea și modernizarea străzilor din zonele rezidențiale, completează acest demers integrat, contribuind la creșterea confortului urban și la reducerea disparităților intraurbane.

Prin corelarea acestor tipuri de investiții și prin utilizarea surselor de finanțare europene și naționale disponibile, Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea unui sistem de mobilitate coerent, eficient și sustenabil, capabil să susțină dezvoltarea economică, să îmbunătățească accesibilitatea și să crească atractivitatea municipiului și a arealului metropolitan ca spațiu de locuire, muncă și recreere.

VI.4.1.8. Modernizarea infrastructurii rutiere locale și reducerea decalajului urban-rural în Zona Metropolitană Botoșani

Dezvoltarea echilibrată a Zonei Metropolitane Botoșani presupune, pe lângă investițiile majore în infrastructura de transport de rang superior, o atenție constantă acordată infrastructurii rutiere locale, respectiv drumurilor orășenești, comunale și

sătești. În perioada 2026-2035, modernizarea și asfaltarea acestor categorii de drumuri reprezintă o direcție strategică esențială pentru creșterea gradului de confort, îmbunătățirea nivelului de trai al populației din mediul rural și recuperarea decalajelor existente între mediul urban și cel rural din arealul metropolitan.

În prezent, există încă localități din Zona Metropolitană Botoșani care se confruntă cu deficiențe ale infrastructurii rutiere locale, care limitează accesul populației la servicii publice, educație, sănătate și locuri de muncă, dar și mobilitatea forței de muncă între comune și municipiul Botoșani. Drumurile comunale și sătești nemodernizate afectează nu doar confortul zilnic al locuitorilor, ci și capacitatea comunităților rurale de a se integra funcțional în dinamica metropolitană.

Asfaltarea și modernizarea rețelei de drumuri locale vor contribui direct la creșterea accesibilității interne în cadrul Zonei Metropolitane, facilitând legăturile dintre sate, comune și centrele urbane, precum și conexiunile cu infrastructura rutieră principală - drumuri naționale, drumuri expres și varianta de ocolire a municipiului Botoșani. Astfel, mobilitatea zilnică a populației va deveni mai sigură, mai rapidă și mai eficientă, cu efecte pozitive asupra coeziunii teritoriale și sociale.

Din perspectivă economică, dezvoltarea infrastructurii rutiere locale este o condiție esențială pentru valorificarea potențialului economic al comunelor din Zona Metropolitană Botoșani. Drumurile modernizate asigură cadrul necesar pentru dezvoltarea activităților agricole, agroindustriale, meșteșugărești și de servicii, facilitând transportul materiilor prime, al produselor finite și accesul investitorilor către zonele cu potențial de dezvoltare. În acest sens, infrastructura rutieră locală trebuie privită nu doar ca o investiție în confortul populației, ci ca un instrument strategic de stimulare a economiei locale și de atragere a investițiilor private.

Totodată, îmbunătățirea condițiilor de circulație în mediul rural contribuie la creșterea atractivității zonelor periurbane pentru locuire și activități economice, reducând presiunea asupra municipiului Botoșani și susținând o dezvoltare metropolitană policentrică. Modernizarea drumurilor orășenești, comunale și sătești va sprijini inclusiv dezvoltarea turismului local și a activităților conexe, prin facilitarea accesului către obiective naturale, culturale și de agrement din arealul metropolitan.

Prin această direcție de dezvoltare, Zona Metropolitană Botoșani urmărește reducerea disparităților dintre mediul urban și rural, creșterea gradului de incluziune teritorială și asigurarea unei infrastructuri de bază adecvate pentru dezvoltarea economică durabilă. Investițiile în drumurile locale vor fi corelate cu oportunitățile de finanțare disponibile la nivel național și european, precum și cu strategiile de dezvoltare ale unităților administrativ-teritoriale membre, astfel încât impactul acestora să fie maxim și să răspundă nevoilor reale ale comunităților locale.

VI.4.1.9. Dezvoltarea infrastructurii pentru mobilitate electrică

Dezvoltarea infrastructurii pentru mobilitate electrică constituie o componentă complementară a tranziției energetice la nivel metropolitan.

În prezent, toate unitățile administrativ-teritoriale din Zona Metropolitană Botoșani au implementat sau au în curs de implementare proiecte privind realizarea de stații de reîncărcare pentru vehicule electrice, finanțate din fonduri europene sau naționale.

Extinderea rețelei de stații de reîncărcare electrică la nivel metropolitan urmărește stimularea utilizării transportului nepoluant, reducerea emisiilor generate de trafic și creșterea atractivității Zonei Metropolitane pentru locuire, investiții și turism. Abordarea coordonată a acestor investiții asigură coerență teritorială și acces echitabil la infrastructura de mobilitate durabilă, atât în municipiul Botoșani, cât și în orașele și comunele componente.

VI.4.1.10. Transport public metropolitan

Transportul public metropolitan reprezintă un element esențial al mobilității durabile și al funcționării integrate a Zonei Metropolitane Botoșani. Organizarea, coordonarea și operarea acestui domeniu sunt asigurate de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Transport Metropolitan Botoșani”, structură specializată care gestionează serviciile de transport public la nivelul arealului metropolitan, în conformitate cu atribuțiile legale și strategiile sectoriale în vigoare.

Zona Metropolitană Botoșani colaborează activ cu ADI „Transport Metropolitan Botoșani”, având un rol complementar, de sprijin strategic și de corelare a proiectelor de mobilitate cu obiectivele mai largi de dezvoltare teritorială, economică și socială. Această cooperare vizează asigurarea coerenței între investițiile în infrastructura de transport, politicile de mobilitate durabilă și proiectele de dezvoltare urbană și periurbană promovate la nivel metropolitan.

Pentru perioada 2026-2035, Zona Metropolitană Botoșani va susține și va facilita dezvoltarea proiectelor inițiate de ADI „Transport Metropolitan Botoșani”, inclusiv prin promovarea acestora în cadrul programelor de finanțare regionale, naționale și europene, prin sprijin instituțional și prin integrarea lor în strategiile și planurile de dezvoltare metropolitană. Obiectivul comun este crearea unui sistem de transport public metropolitan eficient, accesibil și atractiv, care să contribuie la reducerea traficului auto, creșterea mobilității populației și îmbunătățirea calității vieții în întregul areal al Zonei Metropolitane Botoșani.

VI.4.1.11. Transport feroviar metropolitan - Trenul cadențat Botoșani-Suceava

În perioada 2026-2035, Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea conectivității teritoriale prin dezvoltarea unor sisteme de mobilitate integrate, eficiente și sustenabile, care să asigure legături rapide și fiabile între municipiul Botoșani, localitățile periurbane și principalele centre urbane regionale. În acest context, transportul feroviar metropolitan capătă un rol strategic, complementar investițiilor majore realizate și planificate în infrastructura rutieră.

Relația feroviară Botoșani-Suceava a fost inclusă de Autoritatea pentru Reformă Feroviară în lista celor 12 conexiuni prioritare la nivel național pentru introducerea serviciilor publice de transport feroviar de tip mers cadențat, dedicate navetei zilnice între orașe mari și reședințe de județ apropiate. Această selecție confirmă importanța strategică a axei Botoșani-Suceava în cadrul rețelei de mobilitate regională a Moldovei și rolul său în structurarea fluxurilor de deplasare interurbane.

Implementarea trenului cadențat urmărește crearea unui serviciu public de transport feroviar predictibil și competitiv, cu frecvențe adaptate cererii reale de mobilitate, capabil să răspundă nevoilor de deplasare ale populației active, elevilor, studenților și navetiștilor. Serviciul va fi fundamentat pe analize privind evoluția cererii de transport, distribuția modală, capacitatea infrastructurii feroviare existente, sezonabilitatea fluxurilor de călători și eficiența economică a obligațiilor de serviciu public.

Din perspectiva Zonei Metropolitane Botoșani, trenul cadențat Botoșani-Suceava contribuie direct la creșterea accesibilității municipiului Botoșani și a localităților din arealul metropolitan către municipiul Suceava, precum și către rețelele naționale și europene de transport. Totodată, implementarea acestuia va conduce la reducerea presiunii asupra infrastructurii rutiere existente, în special asupra DN29 / E58, susținând dezvoltarea economică și piața muncii prin diminuarea timpilor de deplasare și extinderea ariei de acces la oportunități de angajare.

Trenul metropolitan cadențat integrează funcțional transportul feroviar cu transportul public metropolitan și cu soluțiile de mobilitate urbană durabilă, contribuind la creșterea siguranței deplasărilor, la reducerea emisiilor poluante și la îmbunătățirea calității mediului.

Proiectul se aliniază obiectivelor Programului Transport 2021-2027, fiind finanțat în faza actuală pentru realizarea documentațiilor tehnico-economice (Studiu de Fezabilitate), și contribuie la atingerea priorităților privind dezvoltarea transportului feroviar de călători, creșterea cotei modale a transportului feroviar și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Totodată, investiția este corelată cu Strategia de Dezvoltare Regională Nord-Est și cu obiectivele promovate de ADR Nord-Est, în domeniul mobilității durabile, accesibilității regionale și reducerii disparităților teritoriale. Trenul cadențat Botoșani-Suceava este conceput ca un element structurant al rețelei regionale de mobilitate,

contribuind la consolidarea relațiilor funcționale dintre cei doi poli urbani și la creșterea coeziunii teritoriale în nordul regiunii Moldovei.

Prin implementarea acestui proiect, Zona Metropolitană Botoșani își asumă un rol activ în tranziția către un sistem de transport public modern, nepoluant și competitiv, integrat în rețeaua regională și națională, în deplină concordanță cu politicile europene și naționale în domeniul transportului durabil.

VI.4.1.12. Transport feroviar regional - Conexiunea feroviară Botoșani-Iași

În contextul dezvoltării transportului feroviar metropolitan, Zona Metropolitană Botoșani urmărește, pentru perioada 2026-2035, îmbunătățirea conectivității feroviare cu municipiul Iași, principalul pol economic, universitar și administrativ al regiunii Nord-Est. O legătură feroviară funcțională Botoșani-Iași este esențială, având în vedere rolul strategic al Iașului în rețeaua regională de servicii, educație și ocupare, dar și dependența actuală aproape exclusivă de transportul rutier.

Având în vedere condițiile actuale ale infrastructurii feroviare, realizarea unei linii directe nu este fezabilă pe termen scurt. Strategia propune, ca soluție realistă și etapizată, utilizarea traseului existent Botoșani - Bucecea - Verești - Pașcani - Târgu Frumos - Iași, cu opriri în principalele localități care deservește cele două zone metropolitane și comunitățile intermediare relevante.

Din punct de vedere operațional, această abordare permite implementarea unui tren cadentat regional, cu opriri scurte de 2-3 minute în fiecare stație, pentru a maximiza viteza medie și a reduce timpul total de parcurs. În aceste condiții, durata estimată a călătoriei ar fi de aproximativ 2 h 20-30 min, oferind o alternativă realistă și atractivă la transportul rutier, în special pentru navetiști și studenți.

Pe termen mediu și lung, Zona Metropolitană Botoșani sprijină realizarea studiilor și investițiilor necesare pentru optimizarea conectivității feroviare către Iași, în corelare cu programele naționale și europene de finanțare, cu obiectivul de a face trenul regional competitiv și eficient din punct de vedere temporal și operațional.

VI.4.1.13. Transport aerian regional - Conexiunea Aeroport Salcea (Suceava)

În perioada 2026-2035, Zona Metropolitană Botoșani urmărește îmbunătățirea conectivității aeriene regionale și internaționale prin valorificarea Aeroportului Internațional „Ștefan cel Mare” Suceava (Salcea), ca principal punct de acces aerian pentru municipiul Botoșani și arealul metropolitan. Această direcție este strâns corelată cu realizarea Drumului Expres Botoșani-Suceava, care va reduce semnificativ timpul de deplasare și va asigura o legătură mai sigură și mai eficientă față de infrastructura rutieră existentă.

Accesul facil la infrastructura aeroportuară reprezintă un factor esențial pentru creșterea atractivității investiționale a Zonei Metropolitane Botoșani, în special pentru companiile cu activitate internațională, pentru mediul de afaceri orientat spre export și pentru mobilitatea forței de muncă. În acest sens, strategia susține dezvoltarea unui parteneriat funcțional cu autoritățile locale din Suceava, în vederea modernizării și extinderii infrastructurii aeroportuare, inclusiv prin analiza oportunității realizării unui terminal cargo, capabil să deservească transportul de mărfuri și fluxurile comerciale regionale.

În completarea infrastructurii aeroportuare existente, strategia are în vedere și soluții alternative de mobilitate aeriană, precum amenajarea de heliporturi sau facilități pentru aeronave ușoare, destinate deplasărilor rapide ale investitorilor și operatorilor economici. Această abordare contribuie la consolidarea conectivității regionale, la integrarea Zonei Metropolitane Botoșani în circuitele economice naționale și internaționale și la susținerea unei dezvoltări teritoriale competitive și echilibrate.

VI.4.1.14. Conectivitate și mobilitate metropolitană

Direcția 1 de dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani pentru perioada 2026-2035 conturează o abordare integrată a mobilității, fundamentată pe complementaritatea dintre infrastructura rutieră, feroviară și aeriană, cu accent pe accesibilitate, siguranță, sustenabilitate și eficiență economică. Investițiile propuse vizează atât îmbunătățirea conectivității interne a arealului metropolitan, cât și integrarea acestuia în rețelele regionale, naționale și europene de transport.

Prin dezvoltarea infrastructurii rutiere de mare viteză, promovarea transportului feroviar metropolitan și regional, precum și prin valorificarea accesului la transportul aerian, Zona Metropolitană Botoșani urmărește reducerea timpilor de deplasare, creșterea atractivității teritoriale și sprijinirea mobilității forței de muncă și a mediului de afaceri. Totodată, direcția susține tranziția către forme de transport mai puțin poluante și mai eficiente, contribuind la îmbunătățirea calității vieții și la atingerea obiectivelor de mediu asumate la nivel european și național.

Implementarea Direcției 1 va avea un rol determinant în susținerea celorlalte direcții strategice ale Zonei Metropolitane Botoșani, mobilitatea fiind un factor-cheie pentru dezvoltarea economică, coeziunea teritorială și reducerea disparităților urban-rural. Prin corelarea proiectelor propuse cu programele de finanțare disponibile, în special Programul Transport 2021-2027 și instrumentele promovate de ADR Nord-Est, Zona Metropolitană Botoșani își consolidează poziția ca pol regional emergent, bine conectat și competitiv.

VI.4.2. Direcția 2: Dezvoltarea serviciilor publice și utilităților la nivel metropolitan

Funcționarea coerentă și competitivă a Zonei Metropolitane Botoșani este condiționată de existența unor servicii publice moderne, eficiente și accesibile, furnizate în mod echitabil la nivelul întregului areal metropolitan. În perioada 2026-2035, această direcție strategică vizează consolidarea și integrarea serviciilor publice și a utilităților, ca fundament al creșterii calității vieții, al reducerii decalajelor urban-rural și al susținerii dezvoltării economice.

Direcția urmărește trecerea de la intervenții fragmentate, limitate la nivel local, către o abordare metropolitană a serviciilor publice, bazată pe cooperare interinstituțională, planificare integrată și utilizarea eficientă a resurselor financiare. În acest sens, Zona Metropolitană Botoșani acționează ca platformă de coordonare între unitățile administrativ-teritoriale membre, operatorii de servicii publice și autoritățile județene și regionale.

Intervențiile avute în vedere includ dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, gestionarea integrată a deșeurilor și serviciilor de salubritate, extinderea și eficientizarea rețelelor de gaze naturale, modernizarea iluminatului public, precum și îmbunătățirea altor servicii publice de interes general, precum ecarisajul, serviciile de întreținere a domeniului public și utilitățile tehnico-edilitare conexe. Aceste servicii sunt esențiale atât pentru confortul și siguranța populației, cât și pentru atractivitatea zonei din perspectiva investițiilor și a dezvoltării economice.

VI.4.2.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare

Dezvoltarea echilibrată a Zonei Metropolitane Botoșani este strâns legată de accesul populației la servicii de bază moderne și sigure, în special la infrastructura de alimentare cu apă potabilă și canalizare. În perioada 2026-2035, această subdirecție urmărește extinderea și modernizarea rețelelor de utilități publice în toate unitățile administrativ-teritoriale membre, cu un accent deosebit asupra zonelor rurale și periurbane care înregistrează deficite semnificative din punct de vedere al infrastructurii edilitare.

Intervențiile propuse vizează creșterea gradului de conectare a gospodăriilor la rețele conforme cu standardele europene, îmbunătățirea calității serviciilor furnizate și reducerea disparităților dintre mediul urban și rural. Abordarea promovată de Zona Metropolitană Botoșani este una integrată, corelată cu investițiile realizate de operatorii regionali și cu programele naționale și europene dedicate infrastructurii de apă și apă uzată.

Zona Metropolitană Botoșani are deja un rol activ în implementarea unor proiecte concrete în acest domeniu, prin realizarea rețelei de canalizare în cartierul Bucovina din municipiul Botoșani și comuna Curtești, precum și prin implementarea proiectului

aflat în curs în zona Lebăda-Curtești, care presupune realizarea unei rețele de canalizare de aproximativ 8 km, cu o valoare a investiției de peste 10 milioane de lei. Aceste proiecte reprezintă exemple de bună practică în ceea ce privește cooperarea metropolitană pentru furnizarea serviciilor publice de utilitate.

VI.4.2.2. Operatorul regional de apă și proiectul strategic de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată (PDD 2021-2027)

Asigurarea serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare la standarde europene în Zona Metropolitană Botoșani este strâns legată de rolul și capacitatea operatorului regional Nova Apaserv S.A. Botoșani, entitate de interes public aflată sub coordonarea Consiliului Județean Botoșani și având ca acționari municipiul Botoșani, orașele și comunele din județ, inclusiv unități administrativ-teritoriale membre ale ZMBT.

Nova Apaserv S.A. gestionează captarea, tratarea și distribuția apei potabile, precum și colectarea și epurarea apelor uzate, asigurând funcționarea sistemelor publice de utilități în municipiul Botoșani și în majoritatea localităților din zona metropolitană. Structura regională a acționariatului reflectă caracterul integrat al serviciului și fundamentul cooperării intercomunitare în domeniul utilităților publice.

În acest context, operatorul regional a depus spre finanțare, în cadrul Programului Dezvoltare Durabilă (PDD) 2021-2027, „*Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Botoșani*”, un proiect strategic cu impact major asupra municipiului Botoșani și a localităților din Zona Metropolitană. Valoarea totală estimată a investițiilor depășește 277 milioane euro, proiectul fiind structurat în două etape de implementare.

Etapă I, cu o valoare eligibilă de aproximativ 149 milioane euro, vizează investiții prioritare, mature din punct de vedere tehnic, și include:

- construirea și modernizarea stațiilor de epurare a apelor uzate, inclusiv **realizarea unei stații de epurare la Bucecea** și modernizarea infrastructurii de epurare care deservește municipiul Botoșani;
- modernizarea liniei de nămol și a stațiilor de epurare din municipiul Botoșani;
- extinderea și reabilitarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în municipiul Botoșani și în mai multe UAT-uri din Zona Metropolitană;
- modernizarea captărilor, stațiilor de tratare și a sistemelor de pompare;
- digitalizarea operării sistemelor (SCADA, GIS, contorizare inteligentă) și implementarea de măsuri pentru eficiență energetică.

Etapă a II-a, estimată la aproximativ 128 milioane euro, va fi condiționată de progresul substanțial al primei etape și va permite extinderea investițiilor către alte orașe mici și comune din județ, inclusiv din Zona Metropolitană Botoșani, contribuind la accelerarea procesului de conformare la directivele europene privind apa potabilă și apele uzate.

Prin acest proiect, municipiul Botoșani își consolidează rolul de pol urban central al sistemului de utilități, iar localitățile din ZMBT beneficiază de investiții integrate care reduc decalajele urban-rural, îmbunătățesc calitatea mediului și cresc atractivitatea zonei pentru locuire și investiții. Zona Metropolitană Botoșani își asumă un rol de partener instituțional activ, sprijinind coordonarea și corelarea investițiilor locale cu cele regionale.

VI.4.2.3. Extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în mediul rural și în urbanul mic

Reducerea decalajelor de acces la servicii publice de bază dintre municipiul Botoșani, orașele mici și comunele din Zona Metropolitană Botoșani reprezintă o prioritate strategică pentru perioada 2026-2035. În acest context, extinderea și modernizarea rețelelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare constituie un pilon esențial al dezvoltării echilibrate la nivel metropolitan.

La nivelul urbanului mic, sunt avute în vedere investiții finanțate din bugetele locale pentru extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, inclusiv în orașul Bucecea, ca parte a procesului de consolidare a serviciilor publice locale și de corelare cu investițiile regionale realizate prin operatorul Nova Apaserv.

În mediul rural, Zona Metropolitană Botoșani sprijină și corelează proiecte de înființare și extindere a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în comunele membre, precum Vlădeni, Bălușeni, Roma și altele, aflate în diferite stadii de implementare sau pregătire. Aceste investiții vizează atât extinderea rețelelor de distribuție, cât și realizarea infrastructurii de canalizare și epurare, cu impact direct asupra sănătății publice și protecției mediului.

În completarea rețelelor existente, vor fi promovate soluții punctuale pentru creșterea siguranței alimentării cu apă, inclusiv realizarea de puțuri de mare adâncime și construirea de bazine de apă, ca măsuri de reziliență la perioadele de secetă și de adaptare la schimbările climatice.

Prin aceste intervenții integrate, Zona Metropolitană Botoșani urmărește asigurarea accesului echitabil la servicii de utilități publice, consolidarea coeziunii teritoriale și crearea unui cadru favorabil dezvoltării durabile în mediul urban și rural.

VI.4.2.4. Energie curată din surse regenerabile

Tranziția către utilizarea surselor regenerabile de energie reprezintă o prioritate transversală pentru Zona Metropolitană Botoșani, cu impact direct asupra eficienței serviciilor publice și reducerii costurilor operaționale.

În acest context, municipiul Botoșani, prin societatea Termica, Consiliul Județean Botoșani, operatorul regional Nova Apaserv, au inițiat și implementează proiecte de producere a energiei electrice din surse fotovoltaice, destinate autoconsumului pentru infrastructuri publice esențiale. Astfel, Termica își realizează propriul parc fotovoltaice,

În timp ce Nova Apaserv derulează proiecte pentru punerea în funcțiune a astfel de capacități la stațiile de tratare a apei (STAP Cătămăraști, STAP Bucecea), stații de epurare (SEAU Răchiți). Consiliul Județean Botoșani, printr-o finanțare atrasă din Fondul pentru Modernizare, implementează un proiect de realizare a unei centrale fotovoltaice de 1 MW la Bucecea prin care se va asigura parte din electricitatea necesară pentru Spitalul Județean de Urgență „Mavromati”. De asemenea, unități administrativ-teritoriale membre ale Zonei Metropolitane, precum Bălușeni, Curtești și Roma, au proiecte aflate în diferite stadii de implementare, finanțate din fonduri europene sau prin Fondul pentru Modernizare, în timp ce alte UAT-uri, inclusiv Bucecea și Vlădeni, își propun dezvoltarea de parcuri fotovoltaice pentru acoperirea consumului propriu de energie.

Aceste investiții contribuie la creșterea independenței energetice, reducerea emisiilor de carbon și alinierea Zonei Metropolitane Botoșani la obiectivele Pactului Verde European.

VI.4.2.5. Modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public la nivel metropolitan

Iluminatul public reprezintă un serviciu public esențial pentru siguranța, confortul și calitatea vieții în Zona Metropolitană Botoșani, având totodată un impact direct asupra consumului energetic și a emisiilor de gaze cu efect de seră. În acest context, modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public constituie o direcție de acțiune comună pentru toate unitățile administrativ-teritoriale membre ale ZMBT, în concordanță cu obiectivele europene privind eficiența energetică și tranziția verde.

În perioada recentă, toate UAT-urile componente ale Zonei Metropolitane Botoșani - municipiul Botoșani, orașele și comunele din arealul metropolitan - au implementat, se află în curs de implementare sau intenționează să extindă proiecte de modernizare a iluminatului public prin înlocuirea corpurilor de iluminat clasice cu soluții eficiente energetic, în principal sisteme de tip LED. Aceste investiții urmăresc reducerea consumului de energie electrică, scăderea costurilor de operare și mentenanță, precum și diminuarea emisiilor de CO₂ generate de serviciile publice locale.

Municipiul Botoșani reprezintă un exemplu relevant de bună practică la nivel metropolitan, serviciul de iluminat public fiind organizat în cadrul unui cadru instituțional clar, în conformitate cu Legea nr. 51/2006 și Legea nr. 230/2006. În ultimii ani, municipalitatea a demarat un amplu proces de modernizare a sistemului de iluminat public, prin înlocuirea progresivă a lămpilor convenționale cu corpuri LED și prin pregătirea unor investiții pentru introducerea sistemelor de telegestiune, care permit monitorizarea și controlul inteligent al consumurilor. Aceste măsuri contribuie la creșterea eficienței energetice și la îmbunătățirea percepției cetățenilor asupra calității serviciului.

La nivel metropolitan, strategia urmărește generalizarea acestor intervenții și extinderea lor în toate localitățile membre, adaptat specificului fiecărui UAT. Sunt

promovate investiții etapizate pentru modernizarea iluminatului stradal, pietonal și arhitectural, cu accent pe zonele rezidențiale, spațiile publice, traseele de mobilitate și obiectivele de interes comunitar. Totodată, se încurajează adoptarea soluțiilor de iluminat inteligent, care permit optimizarea fluxurilor de lumină în funcție de trafic, orar și condiții de mediu.

Această direcție de acțiune este corelată cu angajamentele asumate de autoritățile locale din Zona Metropolitană Botoșani în cadrul inițiativelor europene privind clima și energia, inclusiv obiectivele de reducere a emisiilor de carbon până în anul 2035. Prin modernizarea sistemelor de iluminat public, ZMBT contribuie la dezvoltarea unei infrastructuri energetice durabile, la creșterea siguranței publice și la consolidarea unei imagini unitare de zonă metropolitană modernă și eficient administrată.

VI.4.2.6. Salubritatea, dezăpezirea și managementul deșeurilor la nivel metropolitan

Asigurarea unor servicii publice de salubritate, dezăpezire și management al deșeurilor eficiente, continue și conforme cu standardele europene reprezintă o condiție esențială pentru funcționarea coerentă a Zonei Metropolitane Botoșani și pentru creșterea calității vieții în întreg arealul metropolitan. Aceste servicii au un impact direct asupra sănătății publice, protecției mediului, siguranței circulației, atractivității pentru locuire și investiții, precum și asupra reducerii decalajelor existente între municipiul Botoșani, urbanul mic și mediul rural.

În context metropolitan, serviciile de salubritate, dezăpezire și gestionare a deșeurilor nu mai pot fi abordate fragmentat, exclusiv la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, ci necesită o viziune integrată, bazată pe cooperare interinstituțională, coordonare între UAT-urile membre și corelare cu politicile și investițiile județene, regionale și naționale. Zona Metropolitană Botoșani urmărește dezvoltarea unui cadru funcțional unitar, care să permită furnizarea acestor servicii la standarde comparabile în toate localitățile componente, indiferent de dimensiunea sau gradul lor de urbanizare.

Totodată, managementul deșeurilor reprezintă una dintre cele mai complexe politici publice, aflată sub presiunea obiectivelor asumate de România în domeniul economiei circulare, reducerii depozitării și creșterii gradului de reciclare și valorificare. Zona Metropolitană Botoșani se înscrie în cadrul Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor la nivel județean, coordonat de Consiliul Județean Botoșani, dar își asumă un rol activ în susținerea și corelarea investițiilor locale cu infrastructura strategică județeană, precum și în facilitarea implementării proiectelor la nivelul localităților membre.

Abordarea strategică la nivel metropolitan vizează tranziția de la un model centrat preponderent pe depozitare către un sistem modern și sustenabil, bazat pe prevenirea generării deșeurilor, colectare separată, tratare, valorificare materială și energetică, reducerea cantităților eliminate final și protejarea mediului. Prin

dezvoltarea integrată a acestor servicii, Zona Metropolitană Botoșani își propune consolidarea coeziunii teritoriale, îmbunătățirea condițiilor de trai și sprijinirea tranziției verzi la nivel local și regional.

VI.4.2.6.1. Salubritatea și deszăpezirea la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani

La nivelul municipiului Botoșani, serviciile de salubritate și deszăpezire sunt asigurate de Societatea Urban Serv S.A., operator aflat în subordinea Consiliului Local Botoșani, care gestionează colectarea deșeurilor municipale, curățenia stradală, deszăpezirea căilor publice și activitățile conexe. Aceste servicii contribuie semnificativ la menținerea unui mediu urban funcțional, sigur și atractiv pentru locuitori.

În Zona Metropolitană Botoșani, însă, nivelul de dezvoltare și organizare al serviciilor de salubritate și deszăpezire este neuniform, în special în mediul rural și în localitățile de dimensiuni mici.

Strategia metropolitană urmărește extinderea și armonizarea serviciilor de salubritate și deszăpezire la nivelul tuturor UAT-urilor componente, prin promovarea unor soluții comune, creșterea capacității administrative locale și facilitarea accesului la finanțări nerambursabile. O abordare integrată la nivel metropolitan va contribui la asigurarea unor condiții de trai decente pentru toți locuitorii, la reducerea diferențelor dintre urban și rural și la îmbunătățirea aspectului și funcționalității spațiului public.

În acest context, mai multe primării din arealul metropolitan au depus proiecte prin Planul Național de Redresare și Reziliență, în special pentru dezvoltarea infrastructurii de colectare a deșeurilor prin centre de aport voluntar și platforme pentru gunoiul de grajd în mediul rural, unele dintre acestea fiind finalizate sau aflate în stadii avansate de implementare, iar altele necesitând identificarea unor surse alternative de finanțare pentru finalizare sau continuare.

Un element esențial al modernizării serviciilor de salubritate și al funcționării eficiente a Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor îl reprezintă extinderea și eficientizarea colectării selective a deșeurilor la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani. În prezent, gradul de colectare separată diferă semnificativ între municipiul Botoșani și localitățile din urbanul mic și mediul rural, ceea ce afectează performanța întregului sistem și capacitatea de atingere a țintelor de reciclare asumate la nivel național și european.

VI.4.2.6.2. Managementul deșeurilor la nivel metropolitan

Managementul deșeurilor în Zona Metropolitană Botoșani este organizat la nivel județean, sub coordonarea Consiliului Județean Botoșani, prin intermediul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Eco Proces Botoșani și al Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor (SMID), operat prin concesionare de agenți economici. Acest sistem

asigură colectarea, transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a deșeurilor municipale, în conformitate cu legislația națională și europeană.

Un rol central în cadrul SMID îl are Centrul de Management Integrat al Deșeurilor (CMID) Stăuceni, infrastructură strategică pentru întreg județul și implicit pentru Zona Metropolitană Botoșani. În vederea creșterii siguranței și funcționalității acestui obiectiv, Consiliul Județean Botoșani a demarat un proiect de lucrări de intervenție în primă urgență pentru consolidarea și punerea în siguranță a depozitului de deșeuri, în special a zonei afectate de alunecări de teren, cu o valoare estimată a investiției de aproximativ 2,75 milioane de euro.

Totodată, prima celulă a depozitului de deșeuri este ocupată în proporție de peste 65%, fapt care a determinat inițierea procedurilor pentru realizarea celei de-a doua celule, necesară pentru asigurarea continuității serviciului de depozitare.

În paralel, a fost elaborată documentația tehnică în vederea obținerii unei finanțări europene estimate între 30 și 35 milioane de euro pentru realizarea unei Stații de Tratare Mecano-Biologică (TMB) cu digestie anaerobă. Această investiție strategică presupune dezvoltarea unor instalații de digestie anaerobă pentru biodeșeuri, realizarea unei stații de compostare cu o capacitate de aproximativ 5.000 de tone, precum și a trei stații de compostare de capacitate mică, destinate gestionării eficiente a biodeșeurilor la nivel local. Prin implementarea acestor soluții, Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor va deveni semnificativ mai prietenos cu mediul, estimându-se o reducere a volumului deșeurilor depozitate cu aproximativ 60%-65%, ca urmare a proceselor de tratare și valorificare.

Complementar, la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani sunt promovate investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de colectare selectivă, inclusiv centre de aport voluntar, insule ecologice digitalizate, sisteme integrate de gestionare a gunoiului de grajd și proiecte de reciclare, unele dintre acestea fiind finanțate prin PNRR, iar altele aflându-se în etapa de identificare a unor surse alternative de finanțare.

Prin consolidarea managementului deșeurilor și integrarea acestuia într-o viziune metropolitană coerentă, Zona Metropolitană Botoșani urmărește reducerea impactului asupra mediului, creșterea gradului de reciclare și valorificare a deșeurilor, precum și alinierea la obiectivele economiei circulare și ale tranziției verzi. Prin această abordare integrată, managementul deșeurilor devine un instrument esențial pentru protecția mediului și sănătatea publică.

VI.4.2.7. Energia termică și tranziția energetică la nivel metropolitan

Asigurarea unei alimentări cu energie termică eficiente, sigure și conforme cu obiectivele de mediu reprezintă un element strategic pentru dezvoltarea durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani, având un impact direct asupra calității vieții populației, reducerii consumurilor energetice și limitării emisiilor de gaze cu efect de seră.

În municipiul Botoșani, serviciul public de alimentare centralizată cu energie termică este operat de societatea Modern Calor S.A., care furnizează energie termică pentru consumatorii rezidențiali și non-rezidențiali, precum și energie electrică în cogenerare. Sistemul centralizat a beneficiat, în ultimii ani, de un proces amplu de modernizare și reabilitare a infrastructurii de producere și distribuție, gradul de reabilitare al rețelelor depășind 90%. Aceste investiții au contribuit la reducerea pierderilor tehnologice, creșterea eficienței energetice și îmbunătățirea fiabilității serviciului public.

Alimentarea centralizată cu energie termică este recunoscută, în mediul urban, ca fiind una dintre cele mai eficiente soluții de încălzire, atât din perspectiva costurilor de operare și mentenanță, cât și din cea a protecției mediului și a siguranței în exploatare. Strategiile locale și metropolitane urmăresc consolidarea și stabilizarea acestui sistem, reconectarea consumatorilor existenți, atragerea de noi utilizatori și adaptarea continuă la cerințele legislației naționale și europene în domeniul eficienței energetice și al protecției mediului.

La nivelul Zonei Metropolitane Botoșani, energia termică este abordată diferențiat, în funcție de specificul fiecărei unități administrativ-teritoriale. În timp ce municipiul Botoșani dispune de un sistem centralizat modernizat, localitățile din urbanul mic și mediul rural utilizează preponderent soluții descentralizate de producere a energiei termice, bazate pe centrale proprii sau sisteme individuale. Strategia metropolitană promovează o abordare coerentă și complementară, care să permită, acolo unde este fezabil, extinderea unor soluții eficiente și sustenabile de încălzire, adaptate dimensiunii și densității așezărilor.

Prin dezvoltarea și optimizarea serviciilor de alimentare cu energie termică, Zona Metropolitană Botoșani urmărește reducerea consumurilor de energie primară, creșterea eficienței utilizării resurselor, diminuarea impactului asupra mediului și asigurarea unor servicii publice de calitate pentru populație și mediul economic.

VI.4.2.8. Reabilitarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale

Reabilitarea energetică a clădirilor reprezintă o componentă esențială a dezvoltării durabile în Zona Metropolitană Botoșani, cu efecte directe asupra reducerii consumurilor de energie, scăderii emisiilor de carbon și creșterii confortului pentru utilizatori.

La nivelul municipiului Botoșani și al UAT-urilor componente, sunt implementate proiecte de renovare energetică a clădirilor rezidențiale multifamiliale și a clădirilor publice, finanțate în principal prin Planul Național de Redresare și Reziliență. Intervențiile vizează creșterea performanței energetice prin reabilitarea anvelopei clădirilor, modernizarea sistemelor de încălzire și preparare a apei calde, integrarea surselor regenerabile de energie, optimizarea iluminatului și instalarea unor sisteme inteligente de management energetic.

Aceste proiecte contribuie la reducerea semnificativă a consumurilor de energie și a costurilor suportate de utilizatori, la îmbunătățirea calității mediului interior și la creșterea duratei de viață a clădirilor. Finanțarea nerambursabilă integrală elimină presiunea financiară asupra populației și a autorităților locale, facilitând implementarea accelerată a investițiilor.

La nivel metropolitan, reabilitarea energetică este abordată într-o manieră coerentă, corelată cu politicile de eficiență energetică, tranziție verde și dezvoltare urbană durabilă, urmărindu-se extinderea acestui tip de intervenții și către urbanul mic și mediul rural, în funcție de prioritățile locale și de accesul la surse de finanțare.

VI.4.2.9. Consolidarea seismică a clădirilor publice

În paralel cu măsurile de eficientizare energetică, consolidarea seismică a clădirilor publice reprezintă o prioritate strategică pentru Zona Metropolitană Botoșani, având ca obiectiv principal creșterea siguranței populației și protejarea investițiilor publice pe termen lung.

La nivelul municipiului Botoșani și al județului, sunt în curs de implementare sau în fază de pregătire proiecte de consolidare seismică a unor clădiri publice cu funcțiuni esențiale, culturale și educaționale, finanțate din programe naționale și europene. Aceste intervenții vizează reducerea riscului seismic, creșterea rezilienței infrastructurii publice și asigurarea continuității serviciilor publice în situații de urgență.

Abordarea integrată a consolidării seismice, corelată cu lucrările de modernizare și eficientizare energetică, permite optimizarea investițiilor și adaptarea clădirilor publice la standardele actuale de siguranță, funcționalitate și sustenabilitate.

VI.4.2.10. Infrastructura energetică de transport și distribuție la nivel metropolitan

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii energetice reprezintă o condiție esențială pentru funcționarea eficientă a serviciilor publice, pentru competitivitatea economică și pentru creșterea calității vieții în Zona Metropolitană Botoșani. Asigurarea accesului sigur, continuu și la costuri acceptabile la energie electrică și gaze naturale constituie o prioritate strategică transversală, cu impact direct asupra gospodăriilor, mediului de afaceri, serviciilor publice și investițiilor viitoare.

La nivel metropolitan, infrastructura energetică trebuie abordată într-o manieră integrată, care să depășească limitele administrative ale fiecărei unități administrativ-teritoriale și să valorifice poziționarea strategică a Zonei Metropolitane Botoșani în rețelele regionale și naționale de transport și distribuție a energiei. Tranziția energetică, electrificarea serviciilor publice, dezvoltarea mobilității electrice și creșterea consumului de energie în sectorul rezidențial și economic impun adaptarea și extinderea capacităților existente.

Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea cooperării dintre autoritățile publice locale, operatorii de distribuție și transport, autoritățile județene și instituțiile naționale responsabile, în vederea corelării investițiilor locale cu marile proiecte de infrastructură energetică și cu obiectivele de securitate energetică ale României.

VI.4.2.10.1. Rețelele de energie electrică și integrarea în sistemul energetic național

În paralel cu modernizarea serviciilor publice și a infrastructurii urbane, dezvoltarea și adaptarea rețelor de energie electrică reprezintă o prioritate comună pentru toate unitățile administrativ-teritoriale din Zona Metropolitană Botoșani. Asigurarea accesului universal la energie electrică, creșterea fiabilității rețelor de distribuție și adaptarea acestora la noile cerințe generate de digitalizare, eficiență energetică și electrificarea serviciilor publice sunt obiective asumate la nivel metropolitan.

Modernizarea infrastructurii electrice susține, în mod direct, dezvoltarea iluminatului public eficient, funcționarea serviciilor de utilități, alimentarea stațiilor de încărcare pentru vehicule electrice și integrarea capacităților de producere a energiei din surse regenerabile la nivel local. În acest context, Zona Metropolitană Botoșani promovează o abordare coordonată a investițiilor, care să reducă vulnerabilitățile energetice și să permită o dezvoltare echilibrată a tuturor localităților componente.

Un proiect strategic de importanță națională și regională pentru arealul metropolitan este dezvoltarea liniei electrice aeriene de înaltă tensiune LEA 400 kV Suceava-Bălți, aflată în prezent în etapa de elaborare a studiului de fezabilitate. Traseul propus traversează pe diagonală arealul metropolitan Botoșani și are potențialul de a consolida rolul zonei în rețeaua de transport a energiei electrice la nivel național și transfrontalier. În perspectiva implementării acestui proiect, este avută în vedere realizarea unei stații de injecție în zona municipiului Botoșani sau în proximitatea acestuia, cu un orizont estimat de realizare în jurul anului 2029.

Implementarea acestui obiectiv strategic va contribui la creșterea siguranței în alimentarea cu energie electrică, la facilitarea integrării noilor capacități de producție și la crearea de oportunități pentru dezvoltarea economică și investițională a Zonei Metropolitane Botoșani.

VI.4.2.10.2. Rețelele de gaze naturale și extinderea accesului la servicii energetice moderne

Gazele naturale reprezintă o componentă importantă a mixului energetic local, fiind utilizate atât pentru consumul casnic, cât și pentru activități economice și servicii publice. Deși acest tip de combustibil are un impact asupra mediului mai redus comparativ cu alți combustibili fosili, accesul la rețelele de distribuție este încă limitat

la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani, fiind concentrat în municipiul Botoșani, orașul Bucecea și comuna Curtești.

Strategia de dezvoltare metropolitană urmărește extinderea rețelelor de distribuție a gazelor naturale către alte localități componente, în vederea reducerii decalajelor teritoriale și a asigurării unor condiții de trai moderne pentru populație. Aceasta se poate face prin corelarea investițiilor locale cu programele guvernamentale și cu inițiativele de interes strategic. Prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, sunt implementate sau pregătite proiecte de realizare a rețelelor de gaze naturale în municipiul Botoșani, orașul Bucecea și în comunele Bălușeni, Roma și Vlădeni, contribuind la creșterea gradului de conectare a gospodăriilor și a agenților economici la acest tip de utilitate.

La nivel strategic, extinderea infrastructurii de transport al gazelor naturale are un potențial major de dezvoltare pentru întreg arealul metropolitan. Proiectele de extindere a magistralei de transport gaze naturale spre nord, pe direcția Săveni - Darabani - Dorohoi, precum și spre sud-est, către Ștefănești, inițiate de operatorul național de transport, Transgaz, vor traversa arealul metropolitan și vor crea premisele conectării unor noi localități, precum și ale atragerii de investiții industriale și logistice. În acest context, Consiliul Județean Botoșani își propune elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru identificarea amplasamentului optim al unei Stații de Reglare-Măsurare a gazelor naturale, cu rol strategic pentru dezvoltarea viitoare a rețelei.

Zona Metropolitană Botoșani sprijină aceste inițiative prin facilitarea dialogului instituțional și corelarea investițiilor locale cu infrastructura energetică majoră.

VI.4.2.11. Serviciul de ecarisaj și gestionarea animalelor fără stăpân la nivel metropolitan

Gestionarea animalelor fără stăpân și asigurarea serviciilor de ecarisaj reprezintă o componentă esențială a serviciilor publice locale, cu impact direct asupra sănătății publice, siguranței comunităților, protecției mediului și bunăstării animalelor. La nivelul Zonei Metropolitane Botoșani, această problemă capătă o dimensiune complexă, determinată de diferențele semnificative de capacitate administrativă și financiară dintre municipiul reședință de județ și unitățile administrativ-teritoriale de dimensiuni mici.

În prezent, serviciile de ecarisaj sunt asigurate în mod neuniform la nivel metropolitan. Municipiul Botoșani dispune de un padoc funcțional, care deservește în principal populația urbană, însă funcționarea acestuia este susținută într-o măsură importantă de implicarea organizațiilor neguvernamentale, ceea ce, deși benefic pe termen scurt, nu reprezintă o soluție sustenabilă pe termen mediu și lung. În același timp, pentru UAT-urile mici din Zona Metropolitană, externalizarea serviciilor de capturare, adăpostire și gestionare a animalelor fără stăpân generează costuri ridicate, greu de susținut din bugetele locale.

Lipsa unei infrastructuri comune și a unei abordări integrate conduce la soluții punctuale, costisitoare și adesea ineficiente, cu efecte negative atât asupra comunităților locale, cât și asupra calității serviciului public. În acest context, se conturează necesitatea dezvoltării unui serviciu de ecarisaj la nivel metropolitan, bazat pe cooperare intercomunitară și pe utilizarea eficientă a resurselor disponibile.

Înființarea unui padoc metropolitan, dimensionat corespunzător pentru deservirea întregii Zone Metropolitane Botoșani, ar permite:

- reducerea costurilor suportate individual de UAT-uri;
- creșterea calității și predictibilității serviciului;
- profesionalizarea activităților de gestionare a animalelor fără stăpân;
- respectarea legislației în domeniul protecției animalelor și sănătății publice;
- crearea premiselor pentru accesarea de finanțări nerambursabile destinate infrastructurii de ecarisaj.

Abordarea metropolitană a serviciului de ecarisaj se înscrie în logica dezvoltării integrate a serviciilor publice și contribuie la consolidarea coeziunii teritoriale, la reducerea disparităților dintre urban și rural și la crearea unui cadru funcțional durabil pentru comunitățile din Zona Metropolitană Botoșani.

VI.4.2.12. Comunicații electronice, digitalizare și guvernare inteligentă

Dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice și accelerarea digitalizării reprezintă piloni esențiali ai competitivității economice și ai modernizării administrației publice în Zona Metropolitană Botoșani. Accesul la internet de mare viteză, utilizarea tehnologiilor digitale în furnizarea serviciilor publice și adoptarea soluțiilor inteligente la nivel urban și rural contribuie direct la creșterea calității vieții, reducerea decalajelor teritoriale și consolidarea coeziunii metropolitane.

Transformarea digitală are un rol transversal, susținând eficientizarea serviciilor publice, dezvoltarea mediului de afaceri, accesul la educație și sănătate, precum și participarea civică. În acest context, Zona Metropolitană Botoșani își propune o abordare integrată, care să coreleze investițiile în infrastructura de comunicații cu proiecte de e-guvernare, smart city și smart village.

VI.4.2.12.1. Infrastructura de comunicații și conectivitatea

În ultimii ani, infrastructura de telecomunicații a cunoscut un proces susținut de modernizare, în special prin extinderea rețelelor de fibră optică și îmbunătățirea acoperirii cu servicii de internet mobil de mare viteză. La nivelul municipiului Botoșani, gradul de acoperire este ridicat, fiind disponibile servicii de bandă largă fixă și mobilă, inclusiv tehnologii 4G, oferite de principalii operatori de pe piață.

În localitățile din urbanul mic și mediul rural, deși există progrese semnificative, persistă diferențe în ceea ce privește calitatea și stabilitatea conexiunilor, în special în zonele periferice. Reducerea acestor decalaje constituie o prioritate la nivel metropolitan, având în vedere impactul direct asupra educației, accesului la servicii publice și atractivității economice.

VI.4.2.12.2. Digitalizarea administrației publice și serviciile publice electronice

Digitalizarea administrației publice reprezintă una dintre cele mai importante provocări și oportunități pentru Zona Metropolitană Botoșani. Interesul cetățenilor și al mediului de afaceri pentru interacțiunea digitală cu instituțiile publice este în creștere, însă nivelul de digitalizare a serviciilor rămâne neuniform.

La nivel național, interoperabilitatea serviciilor publice este susținută prin platforme dedicate, care facilitează comunicarea dintre cetățeni, mediul de afaceri și instituțiile publice. În acest cadru, autoritățile locale din Zona Metropolitană Botoșani urmăresc extinderea utilizării serviciilor electronice, simplificarea procedurilor administrative, reducerea birocrăției și creșterea transparenței decizionale.

Implementarea unor sisteme informatice integrate, interoperabile și orientate către utilizator este esențială pentru modernizarea administrației și pentru furnizarea unui pachet coerent de servicii publice digitale la nivel metropolitan.

VI.4.2.12.3. Smart City și Smart Village - abordare integrată urban-rural

Conceptul de Smart City, respectiv Smart Village, vizează utilizarea tehnologiilor digitale și a datelor pentru creșterea eficienței serviciilor publice, optimizarea utilizării resurselor și îmbunătățirea calității vieții. La nivelul Zonei Metropolitane Botoșani, această abordare este adaptată specificului local, având în vedere atât nevoile municipiului, cât și ale comunităților rurale.

În mediul urban, soluțiile smart pot sprijini managementul infrastructurilor, mobilitatea, iluminatul public, siguranța și relația cu cetățenii. În mediul rural, conceptul de Smart Village este orientat către reducerea izolării, accesul la servicii digitale de bază, susținerea educației, a antreprenoriatului local și valorificarea resurselor comunitare.

Adoptarea acestor concepte contribuie la diminuarea decalajelor digitale dintre urban și rural și la crearea unui cadru favorabil dezvoltării economice și sociale echilibrate.

În acest context, Zona Metropolitană Botoșani își propune:

- extinderea și modernizarea infrastructurii de comunicații electronice în toate UAT-urile componente;

- creșterea gradului de digitalizare a administrației publice și a serviciilor oferite cetățenilor;
- promovarea proiectelor de tip Smart City și Smart Village, adaptate nevoilor locale;
- susținerea dezvoltării competențelor digitale și a utilizării tehnologiilor în mediul educațional și economic.

Prin implementarea acestor direcții, comunicațiile și digitalizarea devin factori-cheie ai dezvoltării durabile și ai creșterii atractivității Zonei Metropolitane Botoșani.

VI.4.3. Direcția 3: Tranziția verde și reziliența climatică

Tranziția verde și consolidarea rezilienței climatice reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării durabile a Zonei Metropolitane Botoșani, în contextul presiunilor tot mai accentuate generate de schimbările climatice, degradarea mediului și necesitatea alinierii la politicile europene privind neutralitatea climatică. Această direcție strategică urmărește integrarea obiectivelor de protecție a mediului, utilizare eficientă a resurselor și adaptare la riscurile climatice în toate politicile publice locale și metropolitane.

Zona Metropolitană Botoșani abordează tranziția verde într-o manieră integrată, care corelează protecția capitalului natural cu dezvoltarea economică, coeziunea socială și creșterea calității vieții. Direcția vizează atât măsuri structurale, cu impact pe termen mediu și lung, cât și intervenții preventive și de adaptare, menite să reducă vulnerabilitățile teritoriale și să crească capacitatea comunităților de a răspunde la schimbările climatice.

VI.4.3.1. Gestionarea durabilă a resurselor naturale și protecția mediului

Gestionarea durabilă a resurselor naturale reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea echilibrată a Zonei Metropolitane Botoșani și pentru menținerea funcțiilor ecosistemelor locale. Teritoriul metropolitan dispune de resurse naturale valoroase - terenuri agricole, resurse de apă, spații verzi și biodiversitate - a căror protejare și utilizare rațională trebuie integrate în procesele de planificare teritorială și dezvoltare economică.

Strategia promovează protecția mediului prin măsuri de prevenire a degradării solului, reducere a poluării apelor și aerului, conservare a biodiversității și valorificare responsabilă a resurselor naturale. O atenție deosebită este acordată corelării dezvoltării urbane și periurbane cu menținerea echilibrelor ecologice, evitarea extinderii necontrolate a zonelor construite și protejarea zonelor cu valoare naturală sau peisagistică.

În acest context, Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea capacității administrative și instituționale a UAT-urilor membre în domeniul protecției mediului,

precum și integrarea principiilor dezvoltării durabile în toate proiectele de infrastructură, servicii publice și investiții economice.

VI.4.3.2. Adaptarea la schimbările climatice și creșterea rezilienței teritoriale

Schimbările climatice reprezintă o provocare majoră pentru Zona Metropolitană Botoșani, manifestată prin creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme, precum seceta, inundațiile, episoadele de grindină și instabilitatea terenurilor, cu efecte directe asupra populației, agriculturii, infrastructurii și economiei locale. În acest context, creșterea rezilienței teritoriale devine o prioritate strategică transversală a dezvoltării metropolitane.

Direcția urmărește identificarea și gestionarea integrată a riscurilor climatice la nivel metropolitan, prin corelarea măsurilor de prevenire și adaptare cu documentele de planificare teritorială și cu investițiile publice. Sunt vizate intervenții pentru protejarea infrastructurii critice, reducerea vulnerabilităților în zonele expuse riscurilor naturale și consolidarea capacității de răspuns a autorităților locale și a comunităților.

Un proiect strategic relevant îl reprezintă realizarea Sistemului Național Antigrindină, care va deservi județul Botoșani și, implicit, arealul metropolitan. Autoritatea pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor a finalizat o primă etapă de licitație pentru punctele de lansare, dintre care unele sunt amplasate în localități din arealul metropolitan, precum Roma și Curtești, contribuind la protejarea culturilor agricole și la reducerea pierderilor economice generate de fenomenele extreme.

Complementar, sunt avute în vedere măsuri de management al riscului la inundații și de adaptare la schimbările climatice prin proiecte derulate de Administrația Bazinală de Apă Prut-Bârlad, inclusiv realizarea unor acumulări nepermanente în bazinul hidrografic Miletin-Horoghiuca, cu rol în atenuarea viiturilor ce pot afecta localități din arealul metropolitan. Aceste intervenții contribuie la creșterea siguranței teritoriale și la adaptarea Zonei Metropolitane Botoșani la noile condiții climatice.

VI.4.3.3. Tranziția către economia circulară și utilizarea eficientă a resurselor

Tranziția către economia circulară constituie un obiectiv strategic al Zonei Metropolitane Botoșani, în concordanță cu politicile europene privind utilizarea eficientă a resurselor, reducerea risipei și diminuarea presiunii asupra mediului. Această abordare vizează depășirea modelului economic liniar și promovarea unor practici bazate pe reutilizare, valorificare materială, inovare și eficiență în utilizarea resurselor.

La nivel metropolitan, strategia urmărește promovarea economiei circulare prin integrarea principiilor acesteia în politicile publice locale, în planificarea investițiilor și în sprijinirea inițiativelor economice care contribuie la dezvoltarea unor activități

sustenabile. Accentul este pus pe stimularea colaborării dintre autoritățile publice, mediul privat și societatea civilă, precum și pe crearea de lanțuri locale de valoare care să genereze beneficii economice și de mediu.

În acest context, Zona Metropolitană Botoșani susține inițiativele economice verzi și proiectele de investiții care contribuie la atingerea obiectivelor economiei circulare. Un exemplu relevant îl reprezintă proiectul privat privind construirea unei instalații de reciclare a deșeurilor, cu o valoare estimată de aproximativ 4 milioane de euro, inițial depus pentru finanțare prin PNRR, pentru care statul caută să identifice surse alternative de finanțare. Astfel de investiții contribuie la diversificarea economiei locale, crearea de locuri de muncă verzi și valorificarea superioară a resurselor, fără a dubla intervențiile asumate în domeniul managementului deșeurilor.

Prin promovarea economiei circulare, Zona Metropolitană Botoșani își propune consolidarea unui model de dezvoltare durabil, rezilient și competitiv, capabil să răspundă provocărilor de mediu și economice pe termen lung.

VI.4.3.4. Guvernanță verde și finanțarea tranziției climatice

Implementarea tranziției verzi și a măsurilor de adaptare climatică necesită un cadru solid de guvernanță, bazat pe coordonare instituțională, capacitate administrativă și acces la finanțări dedicate. Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea unei guvernante verzi eficiente, care să asigure integrarea obiectivelor climatice în politicile sectoriale și în procesul decizional.

Un rol esențial îl are accesarea și gestionarea fondurilor europene și naționale destinate tranziției climatice, precum și alinierea investițiilor locale la principiul „Do No Significant Harm” (DNSH), aplicabil tuturor proiectelor finanțate din fonduri publice. Respectarea acestui principiu va contribui la evitarea impactului negativ asupra mediului și la creșterea sustenabilității investițiilor.

Prin dezvoltarea unor mecanisme de cooperare metropolitană, parteneriate public-private și instrumente financiare inovative, Zona Metropolitană Botoșani își propune să devină un actor activ în implementarea politicilor climatice, asigurând coerență, eficiență și impact pe termen lung al tranziției verzi.

VI.4.4. Direcția 4: Dezvoltare economică și inovare

Dezvoltarea economică a Zonei Metropolitane Botoșani reprezintă un pilon esențial pentru creșterea atractivității teritoriale, consolidarea bazei economice locale și reducerea disparităților dintre mediul urban și cel rural. Prin valorificarea resurselor locale, stimularea inovării și susținerea inițiativei antreprenoriale, zona metropolitană poate evolua către un pol de competitivitate regională, capabil să genereze locuri de muncă durabile și valoare adăugată ridicată.

Această direcție urmărește diversificarea structurii economice, susținerea mediului de afaceri și dezvoltarea unor sectoare economice cu potențial ridicat de

creștere, în corelare cu tranziția verde, digitalizarea și tendințele economiei bazate pe cunoaștere.

VI.4.4.1. Inovare, cercetare aplicată și infrastructuri suport pentru dezvoltare economică

Dezvoltarea capacității de inovare și a infrastructurilor de suport pentru cercetare aplicată reprezintă un pilon esențial pentru consolidarea competitivității economice a Zonei Metropolitane Botoșani și pentru atragerea investițiilor cu valoare adăugată ridicată. Crearea unui ecosistem favorabil inovării presupune valorificarea resurselor economice existente, stimularea colaborării între mediul privat și administrația publică și susținerea inițiativelor antreprenoriale.

Zona Metropolitană Botoșani beneficiază de prezența unor agenți economici de referință la nivel național, activi în domenii industriale și tehnologice avansate, care acordă o importanță crescută activităților de cercetare-dezvoltare și inovare. Companii precum Elsaco, Electroalfa și Bahm constituie nuclee de competență tehnologică și inginerie, capabile să genereze soluții inovative și să susțină dezvoltarea unor lanțuri valorice moderne. Totodată, existența unor afaceri de nișă cu valoare adăugată ridicată, precum industria de bijuterii din aur dezvoltată sub brandul Sabrini, evidențiază capacitatea zonei de a susține modele de business competitive, inclusiv prin utilizarea fondurilor europene.

Un exemplu relevant de diversificare economică și orientare către industrii creative și digitale îl reprezintă prezența Amber Studio, unul dintre cei mai importanți dezvoltatori de jocuri video la nivel internațional, care a ales municipiul Botoșani pentru dezvoltarea activităților sale încă din anul 2019. Această investiție confirmă potențialul local în domeniul industriilor bazate pe creativitate, competențe digitale și capital uman calificat.

În ceea ce privește infrastructurile economice de sprijin, la nivel metropolitan există premise clare pentru dezvoltarea și operaționalizarea parcurilor industriale și tehnologice. Un parc industrial privat este localizat pe platforma Electrocontact, iar autoritățile publice locale și județene au inițiat demersuri pentru realizarea unor noi parcuri industriale la Bucecea și Răchiți. Deși aceste infrastructuri nu sunt încă pe deplin funcționale, ele reflectă o direcție strategică clară de creare a unor spații dedicate investițiilor productive și inovării.

Complementar, Primăria Municipiului Botoșani gestionează un incubator de afaceri, cu două sedii distincte - unul destinat activităților de producție și unul pentru birouri - care oferă sprijin concret start-up-urilor și întreprinderilor aflate în faze incipiente de dezvoltare.

Prin consolidarea acestor infrastructuri și mecanisme de sprijin, Zona Metropolitană Botoșani își poate întări rolul de pol economic emergent și poate susține tranziția către un model de dezvoltare bazat pe inovare, competitivitate și valoare adăugată ridicată.

VI.4.4.2. Susținerea IMM-urilor, start-up-urilor și antreprenoriatului local

Întreprinderile mici și mijlocii reprezintă coloana vertebrală a economiei Zonei Metropolitane Botoșani, având un rol determinant în crearea de locuri de muncă și în dinamizarea activității economice. Strategia urmărește consolidarea ecosistemului antreprenorial prin măsuri de sprijin dedicate IMM-urilor și start-up-urilor din domenii precum tehnologia, producția, serviciile și agricultura.

Accentul este pus pe facilitarea accesului la finanțare, servicii de consultanță și mentorat, digitalizare, formare profesională și sprijin pentru inovare. Prin stimularea antreprenoriatului local și încurajarea inițiativelor economice emergente, Zona Metropolitană Botoșani își propune să creeze un mediu de afaceri competitiv, rezilient și adaptat noilor cerințe ale pieței.

VI.4.4.3. Dezvoltarea lanțurilor valorice locale și a economiei agroalimentare

Zona Metropolitană Botoșani dispune de un potențial agroalimentar semnificativ, susținut de resurse agricole extinse, diversitate de exploatații și tradiție în producția vegetală și zootehnică. Valorificarea acestui potențial nu trebuie să se limiteze la producția primară, ci să urmărească dezvoltarea unor lanțuri valorice locale integrate, care să genereze valoare adăugată, locuri de muncă și stabilitate economică la nivel metropolitan.

Strategia vizează susținerea investițiilor în infrastructuri de depozitare, condiționare, procesare și ambalare a produselor agricole, precum și dezvoltarea de servicii suport pentru ferme, asociații și cooperative agricole. Crearea unor astfel de capacități permite reducerea pierderilor post-recoltare, creșterea puterii de negociere a producătorilor locali și integrarea acestora în piețe mai stabile și mai profitabile.

Un accent distinct este pus pe promovarea procesării locale și a modelelor de tip „zero risipă”, prin dezvoltarea unor unități de procesare pentru legume și fructe care nu îndeplinesc criteriile comerciale de raft, dar care pot fi valorificate sub formă de produse procesate. Această abordare contribuie atât la eficientizarea utilizării resurselor, cât și la alinierea economiei agroalimentare locale la principiile economiei circulare.

De asemenea, strategia urmărește susținerea industrializării producției agricole, inclusiv prin dezvoltarea capacităților de procesare a cerealelor și a plantelor tehnice, precum și prin integrarea fermelor zootehnice și piscicole în lanțuri de producție locală. Fermele specializate în creșterea suinelor, bovinelor, ovinelor, caprinelor sau în acvacultură pot deveni nuclee de dezvoltare economică locală, în măsura în care sunt conectate cu unități de procesare, distribuție și desfacere.

Prin dezvoltarea lanțurilor valorice locale și consolidarea economiei agroalimentare, Zona Metropolitană Botoșani urmărește creșterea valorii adăugate generate pe plan local, întărirea poziției producătorilor autohtoni, stimularea

investițiilor și crearea unei identități teritoriale bazate pe produse locale competitive și sustenabile.

VI.4.4.4. Dezvoltarea turismului ca motor de creștere economică

Turismul reprezintă un domeniu cu potențial semnificativ de diversificare economică și de consolidare a identității teritoriale a Zonei Metropolitane Botoșani, având capacitatea de a genera efecte pozitive asupra ocupării forței de muncă, antreprenoriatului local și atractivității generale a zonei. Strategia metropolitană vizează dezvoltarea turismului ca sector economic complementar, construit pe valorificarea resurselor culturale, spirituale și naturale existente, insuficient cunoscute și exploatate până în prezent.

Abordarea strategică propune structurarea ofertei turistice în jurul unor axe tematice coerente, care să permită integrarea resurselor locale într-un produs turistic recognoscibil la nivel regional și național.

Botoșani - Tărâmul Sfinților. Turismul ecumenic și spiritual constituie unul dintre pilonii principali, Zona Metropolitană Botoșani beneficiind de un patrimoniu religios de valoare excepțională, concentrat de-a lungul unui posibil „Drum al Mănăstirilor”. Acesta include ansambluri monahale și biserici cu o importanță istorică și spirituală deosebită, precum Vorona, Sihăstria Voronei, Coșula, Zosin, dar și lăcașuri de cult reprezentative din municipiul Botoșani, precum bisericile Sfântul Gheorghe și Uspenia sau mănăstirile Popăuți și Lebăda. Traseul poate fi completat de obiective spirituale situate în apropierea municipiul Botoșani, precum Mănăstirea Agafton, loc cu profundă încărcătură culturală și spirituală, legat de familia poetului Mihai Eminescu. Acest patrimoniu oferă premisele dezvoltării unui turism ecumenic autentic, bazat pe reculegere, pelerinaj și patrimoniu cultural-religios.

Botoșani - Plaiul Geniilor. Un al doilea pilon strategic îl reprezintă turismul cultural, construit în jurul identității Zonei Metropolitane Botoșani ca spațiu de naștere și afirmare a unor personalități de prim rang ale culturii românești și universale. Zona este asociată cu figuri emblematice precum Mihai Eminescu și Nicolae Iorga, dar și cu alte personalități marcante din domeniul muzicii, artelor plastice și științelor. Acest capital simbolic poate fi valorificat prin dezvoltarea de trasee culturale, evenimente tematice, muzee și centre de interpretare, contribuind la consolidarea brandului „Botoșani - Plaiul geniilor” și la creșterea atractivității turistice a zonei.

Botoșani - Ținutul Iazurilor. Turismul de agrement, natură și pescuit sportiv constituie un al treilea pilon al dezvoltării turistice, bazat pe valorificarea resurselor naturale și a luciilor de apă din proximitatea zonei metropolitane. Prezența unor amenajări piscicole de mari dimensiuni și a zonelor umede oferă oportunități pentru dezvoltarea turismului de relaxare, pescuit sportiv și activități recreative în natură, ca alternativă la turismul urban și cultural. Integrarea acestor resurse într-un concept de tip „Botoșani - Ținutul Iazurilor” poate contribui la extinderea duratei de ședere a turiștilor și la stimularea serviciilor conexe.

Prin dezvoltarea unei oferte turistice integrate, bazate pe complementaritatea dintre patrimoniul spiritual, cultural și natural, Zona Metropolitană Botoșani își propune să transforme turismul într-un motor de creștere economică sustenabilă, capabil să susțină inițiative antreprenoriale locale, să valorifice resursele existente și să consolideze vizibilitatea teritorială la nivel regional și național.

VI.4.5. Direcția 5: Coeziune socială, capital uman și calitatea vieții

Dezvoltarea durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani presupune nu doar investiții în infrastructură și economie, ci și consolidarea capitalului uman, reducerea disparităților sociale și creșterea calității vieții pentru toți locuitorii, indiferent de mediul de rezidență. Direcția 5 vizează crearea unui cadru metropolitan incluziv, echitabil și orientat către oameni, în care serviciile publice, educația, sănătatea și cultura contribuie la coeziunea socială și la atractivitatea teritoriului.

O atenție specială este acordată grupurilor vulnerabile și comunităților aflate în risc de excluziune socială, prin dezvoltarea de servicii de sprijin, facilitarea accesului la educație și sănătate și promovarea incluziunii sociale.

VI.4.5.1. Dezvoltarea capitalului uman și adaptarea competențelor la piața muncii

Dezvoltarea economică durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani este strâns legată de calitatea capitalului uman și de capacitatea acestuia de adaptare la cerințele pieței muncii. Strategia metropolitană susține investițiile în educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții, ca factori esențiali pentru creșterea competitivității teritoriale și pentru atragerea investițiilor cu valoare adăugată.

O prioritate strategică o reprezintă corelarea sistemului educațional cu nevoile reale ale economiei locale și regionale. În acest sens, Zona Metropolitană Botoșani promovează parteneriatele dintre autoritățile publice, instituțiile de învățământ, mediul economic și sectorul neguvernamental, în vederea dezvoltării competențelor tehnice, digitale și antreprenoriale și a facilitării tranziției tinerilor de la educație către piața muncii. Un accent deosebit este acordat dezvoltării învățământului profesional și dual, ca instrument eficient pentru formarea forței de muncă specializate, adaptate cerințelor companiilor locale.

Totodată, strategia susține consolidarea ofertei de învățământ superior la nivel local, inclusiv prin dezvoltarea extensiilor universitare. Prezența extensiei Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și intenția Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava de a deschide o structură educațională la Botoșani reprezintă oportunități importante pentru creșterea nivelului de calificare și retenția tinerilor în zonă.

Un accent important cade, de asemenea, pe reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ la standarde adaptate cerințelor actuale, prin investiții

realizate atât de Municipiul Botoșani, cât și de celelalte unități administrativ-teritoriale componente ale Zonei Metropolitane, ca bază pentru un sistem educațional performant și incluziv.

VI.4.5.2. Sănătate publică, bunăstare și stil de viață activ

Îmbunătățirea stării de sănătate a populației și promovarea unui stil de viață activ reprezintă obiective esențiale pentru creșterea calității vieții și a coeziunii sociale la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani. Strategia vizează consolidarea unui sistem de sănătate accesibil, modern și adaptat nevoilor actuale și viitoare ale populației, precum și dezvoltarea infrastructurii care susține prevenția, bunăstarea și activitatea fizică.

La nivel metropolitan, sunt susținute investițiile în modernizarea infrastructurii sanitare municipale și județene, cu impact direct asupra calității serviciilor medicale. Sunt în curs de implementare proiecte majore care vizează modernizarea și extinderea unităților medicale existente, inclusiv în domenii esențiale precum sănătatea mamei și copilului, oncologia, serviciile ambulatorii și infrastructura de suport medical. Totodată, Consiliul Județean Botoșani are în vedere dezvoltarea unor noi capacități spitalicești, precum spitale de pediatrie și psihiatrie, precum și extinderea serviciilor de terapie intensivă, în vederea creșterii rezilienței sistemului sanitar.

De asemenea, în vederea optimizării infrastructurii sanitare și a alinierii la standardele contemporane de organizare funcțională a unităților medicale de specialitate, se propune realizarea unui Spital Metropolitan de Pneumoftiziologie (boli respiratorii), amplasat în afara zonei urbane dense, pe teritoriul zonei metropolitane.

În mediul rural și în localitățile din urbanul mic, strategia urmărește îmbunătățirea accesului la servicii medicale de bază prin modernizarea dispensarelor și dezvoltarea centrelor medicale de permanență, contribuind la reducerea disparităților teritoriale și la degrevarea unităților spitalicești din municipiul Botoșani.

Complementar investițiilor în infrastructura de sănătate, Zona Metropolitană Botoșani promovează dezvoltarea facilităților sportive, de agrement și a spațiilor publice destinate activității fizice, ca instrumente de prevenție și de promovare a unui stil de viață activ. Prin abordări integrate, direcția urmărește creșterea bunăstării populației, reducerea presiunii asupra sistemului de sănătate și consolidarea rezilienței comunităților, în contextul îmbătrânirii demografice și al schimbărilor sociale.

VI.4.5.3. Incluziune socială și servicii pentru grupuri vulnerabile

Promovarea unui stil de viață activ și sănătos reprezintă o componentă esențială a bunăstării populației și a coeziunii comunitare în Zona Metropolitană Botoșani. Dezvoltarea infrastructurii sportive, de recreere și a spațiilor publice de calitate contribuie atât la îmbunătățirea stării de sănătate, cât și la creșterea atractivității teritoriale și a calității vieții.

Strategia metropolitană susține investițiile în infrastructuri sportive și de agrement accesibile tuturor categoriilor de populație, incluzând baze sportive, săli de sport, terenuri multifuncționale, trasee pentru activități recreative și spații publice dedicate mișcării în aer liber. Aceste intervenții vizează atât municipiul Botoșani, cât și orașele mici și comunele din zona metropolitană, contribuind la reducerea disparităților teritoriale în accesul la facilități sportive.

Cea mai importantă investiție strategică în acest domeniu este modernizarea Stadionului Municipal Botoșani, proiect depus la finanțare prin Compania Națională de Investiții, care va avea un rol major în dezvoltarea sportului de performanță și a evenimentelor sportive cu impact regional. Complementar, sunt promovate investiții locale precum modernizarea bazei sportive din comuna Roma și construirea unei săli de educație fizică în comuna Draxini.

În paralel, strategia integrează sportul și recreerea în procesele de regenerare urbană și de amenajare a spațiilor verzi. Sunt avute în vedere proiecte de reabilitare urbană a parcurilor din municipiul Botoșani, inclusiv prin fonduri transfrontaliere, crearea unui culoar verde pe Bulevardul Mihai Eminescu, precum și reabilitarea urbană integrată a Centrului Vechi. De asemenea, sunt susținute amenajarea de parcuri de agrement și locuri de joacă pentru copii în municipiu și în localitățile componente, revitalizarea spațiilor publice prin grădini urbane și infrastructuri de recreere moderne, proiecte de tip parc de agrement, amenajarea versantului Pacea

Prin aceste intervenții integrate, Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea unui stil de viață activ, echilibrat și incluziv, stimularea participării comunitare și crearea unor spații publice care să susțină sănătatea, socializarea și coeziunea comunităților locale.

VI.4.5.4. Cultură, identitate locală, minorități și comunități puternice

Cultura, patrimoniul și identitatea locală reprezintă resurse strategice pentru coeziunea socială, atractivitatea teritorială și dezvoltarea durabilă a Zonei Metropolitane Botoșani. Valorificarea acestora contribuie la consolidarea sentimentului de apartenență, la întărirea relațiilor comunitare și la crearea unui cadru favorabil dialogului social și intercultural.

Strategia promovează protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural material și imaterial, susținerea instituțiilor și evenimentelor culturale, precum și sprijinirea inițiativelor artistice și educaționale locale. Un accent important este pus pe stimularea participării comunitare la viața culturală și pe dezvoltarea unor rețele culturale funcționale la nivel metropolitan, care să conecteze municipiul Botoșani cu orașele mici și comunele din zonă.

Totodată, Zona Metropolitană Botoșani urmărește promovarea incluziunii sociale și culturale a minorităților naționale și etnice, ca parte integrantă a dezvoltării comunităților puternice și reziliente. Comunitățile de romi, ruși-lipoveni, armeni, evrei și alte minorități prezente în municipiu și în localitățile componente reprezintă o

componentă importantă a identității locale. Strategia susține inițiativele care vizează integrarea socială, educațională și culturală a acestora, combaterea discriminării și facilitarea accesului egal la viața publică și culturală. Prin valorificarea diversității culturale și consolidarea dialogului intercultural, cultura devine un vector de identitate, solidaritate și dezvoltare la nivelul Zonei Metropolitane Botoșani.

VI.4.6. Direcția 6: Cooperare transfrontalieră, regională și locală

Cooperarea transfrontalieră și regională reprezintă o direcție strategică pentru dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani, poziționată la granița estică a Uniunii Europene și aflată în proximitatea directă a Republicii Moldova și Ucrainei. Această poziție oferă oportunități importante de dezvoltare prin parteneriate instituționale, proiecte comune și schimburi economice, culturale și sociale.

Zona Metropolitană Botoșani are o experiență solidă în dezvoltarea și facilitarea cooperării cu parteneri din Republica Moldova, prin proiecte transfrontaliere, acorduri de colaborare și parteneriate instituționale. Colaborările vizează atât nivelul regional, cât și cel local, cu entități precum Uniunea Consiliilor Regionale din Republica Moldova și autorități publice locale din municipiul Bălți și raioanele Glodeni, Edineț, Râșcani, Drochia, Soroca, Sîngera, Rădoaia și Sângerei. Zona Metropolitană Botoșani a jucat un rol activ în facilitarea unor acorduri de cooperare între unități administrativ-teritoriale din județul Botoșani și parteneri din Republica Moldova, contribuind la dezvoltarea unor inițiative comune în domenii precum administrația publică, dezvoltarea locală, cultura, educația și serviciile publice.

Cooperarea cu Ucraina reprezintă, de asemenea, o direcție strategică importantă, în special în zona de nord a regiunii Cernăuți. Zona Metropolitană Botoșani dezvoltă relații de colaborare cu autorități locale precum Herța, Hliboca, Noua Sulița, Storjineț și Voloca, precum și cu parteneri instituționali și organizații culturale, inclusiv din municipiul Cernăuți și zona Odesa (Pivdenne). Un exemplu relevant îl constituie colaborarea cu Societatea Culturală „Mihai Eminescu” din Cernăuți, care contribuie la consolidarea legăturilor culturale și identitare din spațiul transfrontalier.

La nivel național și regional, Zona Metropolitană Botoșani acordă o importanță deosebită cooperării cu județele învecinate, în special cu Iași și Suceava, pentru dezvoltarea unor proiecte comune în domenii precum mobilitatea, economia, educația, turismul și serviciile publice. Totodată, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea relațiilor de colaborare cu alte zone metropolitane din România, în vederea schimbului de bune practici, dezvoltării de proiecte comune și creșterii capacității administrative.

Prin aceste parteneriate transfrontaliere, regionale și locale, Zona Metropolitană Botoșani își consolidează rolul de platformă de cooperare, dialog și dezvoltare, contribuind la creșterea vizibilității teritoriale, la atragerea de finanțări europene și la dezvoltarea durabilă a întregii zone metropolitane.

VI.4.7. Direcția 7: Guvernanță metropolitană și capacitate instituțională

Guvernanța metropolitană reprezintă fundamentul funcționării eficiente și coerente a Zonei Metropolitane Botoșani, asigurând cadrul necesar pentru coordonarea politicilor publice, implementarea integrată a proiectelor și valorificarea potențialului de dezvoltare al întregului areal. Într-un context caracterizat de interdependențe funcționale tot mai accentuate între municipiul Botoșani, orașele și comunele limitrofe, consolidarea mecanismelor de cooperare instituțională devine o condiție esențială pentru dezvoltarea durabilă.

Zona Metropolitană Botoșani își asumă rolul de platformă de coordonare strategică între unitățile administrativ-teritoriale membre, cu obiectivul armonizării strategiilor locale de dezvoltare, corelării investițiilor publice și evitării abordărilor fragmentate. Prin intermediul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară, se urmărește creșterea coerenței decizionale, promovarea proiectelor de interes comun și reprezentarea unitară a zonei metropolitane în relația cu autoritățile regionale, naționale și europene.

Un element central al acestei direcții îl constituie consolidarea capacității administrative și tehnice a structurilor metropolitane și a UAT-urilor componente. Strategia vizează profesionalizarea administrației publice locale, dezvoltarea competențelor în domenii precum planificarea strategică, managementul proiectelor, atragerea finanțărilor nerambursabile și implementarea investițiilor complexe. Cooperarea între UAT-uri permite valorificarea expertizei existente, schimbul de bune practici și utilizarea mai eficientă a resurselor administrative și financiare.

Totodată, dezvoltarea unui sistem integrat de date teritoriale la nivel metropolitan reprezintă o prioritate pentru fundamentarea deciziilor publice. Colectarea, corelarea și utilizarea datelor privind populația, infrastructura, mobilitatea, serviciile publice și mediul vor sprijini planificarea bazată pe evidențe și vor permite monitorizarea evoluțiilor teritoriale. Digitalizarea proceselor administrative și interoperabilitatea sistemelor informatice contribuie la creșterea transparenței, eficienței și calității serviciilor publice.

Promovarea unei identități metropolitane comune constituie, de asemenea, o componentă importantă a guvernanței. Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea sentimentului de apartenență la un spațiu funcțional integrat, prin comunicare instituțională coerentă, inițiative comune de promovare și implicarea comunităților locale în proiecte cu impact metropolitan. Această identitate comună susține coeziunea teritorială, crește vizibilitatea zonei și întărește capacitatea de atragere a investițiilor și a finanțărilor externe.

Prin întărirea guvernanței metropolitane, Zona Metropolitană Botoșani își propune să devină un model de cooperare intercomunitară funcțională, capabil să gestioneze provocările dezvoltării urbane și rurale într-o manieră integrată, eficientă și orientată spre rezultate.

VI.4.8. Coerența și complementaritatea direcțiilor strategice

Cele șapte direcții strategice definite pentru Zona Metropolitană Botoșani conturează un cadru integrat de dezvoltare, construit pe complementaritate, cooperare și adaptare la provocările actuale și viitoare. Împreună, acestea reflectă o viziune unitară care depășește abordările sectoriale și fragmentate, promovând o dezvoltare metropolitană echilibrată, sustenabilă și orientată către nevoile reale ale comunităților.

Direcțiile dedicate conectivității, utilităților și serviciilor publice creează baza funcțională necesară dezvoltării economice și sociale, în timp ce tranziția verde și reziliența climatică asigură integrarea obiectivelor de mediu și adaptare la riscuri într-un mod transversal. Dezvoltarea economică și inovarea sunt susținute prin valorificarea potențialului local, a resurselor umane și a inițiativelor antreprenoriale, iar investițiile în capitalul uman, sănătate, incluziune socială, cultură și sport contribuie la consolidarea coeziunii sociale și a calității vieții la nivel metropolitan.

Dimensiunea cooperării teritoriale, regionale și transfrontaliere deschide Zona Metropolitană Botoșani către parteneriate strategice și oportunități de dezvoltare extinsă, consolidând rolul acesteia în contextul regional și european. În același timp, guvernanta metropolitană asigură cadrul instituțional necesar pentru coordonare, planificare integrată și implementare eficientă, promovând o identitate comună și o capacitate administrativă consolidată.

Prin această structură strategică, Zona Metropolitană Botoșani își asumă un model de dezvoltare bazat pe colaborare între unitățile administrativ-teritoriale, utilizarea eficientă a resurselor și orientarea către rezultate pe termen lung. Direcțiile strategice nu funcționează izolat, ci se susțin reciproc, oferind un cadru coerent pentru atragerea de finanțări, implementarea proiectelor și atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă la nivel metropolitan.

VII. PRIORITĂȚI STRATEGICE ALE ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI

În contextul provocărilor socio-economice, teritoriale și demografice cu care se confruntă Zona Metropolitană Botoșani, implementarea strategiei necesită o concentrare clară a resurselor și eforturilor administrative asupra unui set restrâns de priorități strategice. Aceste priorități reflectă domeniile cu cel mai mare potențial de impact și cu rol determinant în accelerarea dezvoltării metropolitane.

VII.1. Dezvoltarea infrastructurii metropolitane ca fundament al competitivității teritoriale

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii reprezintă condiția esențială pentru funcționarea eficientă a Zonei Metropolitane Botoșani și pentru creșterea atractivității sale economice, rezidențiale și investiționale. Această prioritate urmărește realizarea unor investiții integrate și complementare în infrastructura de transport, utilități publice, mobilitate metropolitană, infrastructură educațională, sanitară și de agrement, cu accent pe reducerea disparităților dintre municipiul Botoșani și localitățile periurbane și rurale.

Intervențiile prioritare în domeniul infrastructurii sunt orientate către:

- asigurarea conectivității funcționale între unitățile administrativ-teritoriale;
- creșterea accesului populației la servicii publice de bază și servicii de interes metropolitan;
- susținerea dezvoltării economice și a investițiilor private;
- creșterea rezilienței teritoriale în fața riscurilor naturale, climatice și sociale.

Un rol central în cadrul acestei priorități îl are infrastructura de transport și mobilitate metropolitană, prin modernizarea și extinderea rețelei rutiere, dezvoltarea transportului public metropolitan și îmbunătățirea accesibilității către zonele de activitate economică, educațională și sanitară. Proiectele majore de infrastructură rutieră - precum realizarea Variantelor de Ocolire ale municipiului Botoșani (etapele I și II), precum și cele trei etape planificate pentru închiderea inelului rutier metropolitan - contribuie la desconggestionarea traficului, reducerea timpilor de deplasare și creșterea siguranței rutiere. Acestea sunt completate de proiecte de importanță regională și națională, precum drumul expres Botoșani-Suceava, dezvoltarea transportului feroviar cadentat și îmbunătățirea conexiunilor cu rețelele majore de transport.

În paralel, dezvoltarea infrastructurii de utilități publice constituie o condiție de bază pentru creșterea calității vieții și pentru atragerea investițiilor. Prioritatea este acordată extinderii și modernizării rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, a rețelelor de gaze naturale, energiei electrice, iluminatului public, serviciilor de salubritate și infrastructurilor asociate, în special în localitățile insuficient deservite. Proiectele de amploare derulate în domeniul apei și canalizării, extinderea rețelelor de

gaze naturale, precum și investițiile strategice în infrastructura energetică - inclusiv proiectul liniei electrice aeriene de 400 kV - contribuie la creșterea siguranței, eficienței și sustenabilității serviciilor publice la nivel metropolitan.

Totodată, această prioritate strategică integrează investițiile în infrastructura socială și de interes public - educație, sănătate, sport și agrement - ca elemente esențiale pentru coeziunea socială și dezvoltarea echilibrată a teritoriului. Reabilitarea și modernizarea unităților de învățământ, dezvoltarea infrastructurii medicale, precum și investițiile în spații publice, baze sportive și zone de agrement contribuie la creșterea atractivității Zonei Metropolitane Botoșani și la consolidarea rolului municipiului ca pol de servicii pentru localitățile componente.

În această viziune, infrastructura este abordată nu doar ca investiție fizică, ci ca instrument de coeziune teritorială, integrare funcțională și dezvoltare durabilă, capabil să susțină simultan creșterea economică, incluziunea socială și adaptarea zonei metropolitane la provocările viitoare.

VII.2. Deschidere externă, cooperare multilevel și consolidarea guvernantei metropolitane

Dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani este strâns legată de capacitatea sa de a coopera eficient la nivel național și internațional și de a-și consolida guvernanta metropolitană ca mecanism funcțional de coordonare, planificare și implementare a politicilor publice. Deschiderea externă și guvernanta nu sunt obiective separate, ci dimensiuni complementare ale aceleiași priorități strategice, care vizează creșterea capacității administrative, a vizibilității teritoriale și a impactului investițiilor publice.

Zona Metropolitană Botoșani dispune de o experiență relevantă în dezvoltarea cooperării transfrontaliere, prin proiecte finanțate din programe europene, acorduri de colaborare și parteneriate instituționale. Colaborările existente cu Uniunea Consiliilor Regionale din Republica Moldova, cu municipiul Bălți și cu raioane precum Glodeni, Edineț, Râșcani, Drochia, Soroca, Sîngera, Rădoia și Sângerei demonstrează capacitatea zonei metropolitane de a facilita relații stabile între unități administrativ-teritoriale și de a genera inițiative comune în domenii precum administrația publică, dezvoltarea locală, educația, cultura și serviciile publice.

Cooperarea cu Ucraina constituie, de asemenea, o direcție strategică importantă, în special cu regiunea Cernăuți. Relațiile dezvoltate cu autorități locale din Herța, Hliboca, Noua Sulița, Storjineț și Voloca, precum și colaborările cu parteneri instituționali și culturali din Cernăuți și din zona Odesa (Pivdenne), inclusiv cu Societatea Culturală „Mihai Eminescu” din Cernăuți, contribuie la consolidarea legăturilor transfrontaliere, culturale și identitare și la dezvoltarea unor proiecte cu impact regional.

La nivel național și regional, Zona Metropolitană Botoșani urmărește consolidarea cooperării cu județele învecinate, în special cu Iași și Suceava, pentru dezvoltarea unor proiecte comune în domenii precum mobilitatea metropolitană, dezvoltarea economică, educația, turismul și serviciile publice. Totodată, Asociația de Dezvoltare

Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani își propune să joace un rol activ în rețelele naționale ale zonelor metropolitane, facilitând schimbul de bune practici, inițierea de proiecte comune și creșterea capacității administrative.

Această deschidere externă este susținută de necesitatea consolidării guvernantei metropolitane, ca instrument esențial pentru coordonarea strategică a investițiilor și politicilor publice. Prioritatea vizează întărirea capacității instituționale a ADI Zona Metropolitană Botoșani și a UAT-urilor membre, armonizarea strategiilor locale, dezvoltarea unui sistem integrat de date teritoriale și monitorizare, precum și creșterea capacității de elaborare, implementare și management al proiectelor. Guvernanța metropolitană este abordată ca un proces activ, orientat spre rezultate, care permite utilizarea eficientă a resurselor, valorificarea cooperării externe și maximizarea impactului dezvoltării la nivel metropolitan.

VII.3. Abordare integrată și sinergică a dezvoltării metropolitane

Implementarea strategiei de dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani se bazează pe principiul integrării și complementarității dintre prioritățile strategice asumate. Dezvoltarea infrastructurii, extinderea cooperării naționale și internaționale și consolidarea guvernantei metropolitane nu reprezintă procese distincte, ci componente interdependente ale aceluiași model de dezvoltare teritorială.

Investițiile în infrastructură generează efecte reale și sustenabile doar în măsura în care sunt susținute de o capacitate administrativă solidă și de o cooperare activă cu parteneri regionali, naționali și transfrontalieri. În același timp, deschiderea externă și parteneriatele instituționale își ating potențialul maxim atunci când sunt corelate cu proiecte concrete de dezvoltare și cu o viziune coerentă de organizare și funcționare a teritoriului metropolitan.

În acest context, Zona Metropolitană Botoșani își propune să adopte o abordare integrată a dezvoltării, în care:

- investițiile fizice în infrastructură sunt corelate cu obiectivele de coeziune teritorială, competitivitate economică și incluziune socială;
- cooperarea națională și internațională este utilizată ca instrument activ pentru atragerea de resurse, expertiză și bune practici, sprijinind implementarea proiectelor strategice;
- guvernanța metropolitană funcționează ca mecanism de coordonare, planificare și monitorizare, asigurând coerența intervențiilor și utilizarea eficientă a resurselor publice.

Abordarea sinergică permite depășirea fragmentării administrative și sectoriale, favorizează planificarea pe termen mediu și lung și contribuie la maximizarea impactului investițiilor realizate la nivelul fiecărui UAT membru. Zona Metropolitană Botoșani este astfel concepută ca un sistem funcțional unitar, în care deciziile, proiectele și parteneriatele sunt gândite și implementate în mod coordonat, în beneficiul întregului teritoriu.

Prin această abordare integrată, strategia urmărește nu doar realizarea unor proiecte punctuale, ci construirea unei capacități metropolitane durabile, capabile să răspundă coerent provocărilor economice, sociale, demografice și de mediu și să susțină o dezvoltare echilibrată și competitivă pe termen lung.

Matricea executivă integrată a direcțiilor și priorităților strategice Zonei Metropolitane Botoșani

Dezvoltarea Zonei Metropolitane Botoșani este fundamentată pe un set coerent de direcții strategice care funcționează integrat și converg către un număr limitat de priorități strategice majore. Matricea de mai jos evidențiază modul în care fiecare direcție contribuie, complementar și sinergic, la realizarea priorităților asumate, cu trimitere directă la proiectele și intervențiile detaliate în capitolele VI și VII.

PRIORITATEA 1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii metropolitane

(Direcțiile 1, 2, 4 și 5 - rol principal; Direcțiile 3 și 7 - rol transversal)

Această prioritate concentrează intervențiile esențiale pentru funcționarea eficientă a teritoriului metropolitan și pentru reducerea disparităților dintre municipiul Botoșani și localitățile componente.

Direcția 1 - Conectivitate și mobilitate metropolitană reprezintă pilonul structural al acestei priorități, prin proiecte majore de infrastructură rutieră și mobilitate, precum Varianta de Ocolire a municipiului Botoșani (etapele I, II și închiderea inelului prin următoarele etape de dezvoltare a Variantei de Ocolire), Drumul Expres Botoșani-Suceava, dezvoltarea transportului public metropolitan și introducerea trenului cadențat pe relația Botoșani - Suceava.

Aceste investiții asigură conectivitatea funcțională a UAT-urilor, reduc timpii de deplasare și susțin accesul populației la servicii și locuri de muncă.

Direcția 2 - Utilități publice și servicii de bază completează infrastructura de mobilitate prin extinderea și modernizarea rețelelor de apă-canalizare (proiectul regional de alimentare cu apă și canalizare pe care-l gestionează Nova Apaserv și proiectele UAT-urilor componente ale Zonei în dezvoltarea rețelor locale), gaze naturale (proiectul Transgaz privind extindere magistralei spre nord, care va traversa arealul metropolitan, precum și proiectele dezvoltate de UAT-uri pentru înființarea și extinderea rețelelor locale de alimentare cu gaze naturale, energie electrică (inclusiv proiectul LEA 400 Suceava - Bălți, dezvoltat de Transelectrica), iluminat public și servicii urbane, în corelare cu masterplanurile sectoriale existente. Aceste intervenții creează condițiile minime pentru dezvoltare economică și creșterea calității vieții.

Direcția 4 - Dezvoltare economică și inovare este integrată în această prioritate prin infrastructuri de suport economic - zone de activitate, parcuri industriale, infrastructuri logistice - care valorifică investițiile în transport și utilități și le transformă în creștere economică și locuri de muncă.

Direcția 5 - Capital uman și calitatea vieții contribuie prin investițiile în infrastructura educațională, sanitară, sportivă și de agrement, menționate în capitolul VI, care consolidează funcția metropolitană a municipiului Botoșani și asigură acces echitabil la servicii publice pentru populația din întreaga zonă.

În ansamblu, infrastructura este abordată ca instrument de coeziune teritorială și integrare metropolitană, nu doar ca investiție fizică.

PRIORITATEA 2. Cooperare națională, internațională și consolidarea capacității de guvernare

(Direcțiile 6 și 7 - rol principal; Direcțiile 1-5 - rol de suport și valorificare)

Această prioritate valorifică poziția geografică a Zonei Metropolitane Botoșani și experiența acumulată în cooperarea externă, transformând deschiderea regională și transfrontalieră într-un avantaj strategic.

Direcția 6 - Cooperare transfrontalieră, regională și intermetropolitană este centrală, prin dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor cu Republica Moldova (Chișinău, Bălți, Edineț, Soroca, Glodeni, Rîșcani, Drochia, Sângerei etc.) și Ucraina (Herța, Hliboca, Noua Sulița, Storjineț, Cernăuți, zona Odesa), precum și prin cooperarea cu județele Iași și Suceava și cu alte zone metropolitane din România. Aceste relații, deja activate prin proiecte și acorduri concrete, facilitează accesul la finanțări, transferul de know-how și implementarea de proiecte comune.

Direcția 7 - Guvernare metropolitană și capacitate instituțională susține această prioritate prin consolidarea rolului ADI Zona Metropolitană Botoșani ca platformă de coordonare strategică, armonizarea strategiilor locale, dezvoltarea sistemelor integrate de date și creșterea capacității administrative pentru managementul proiectelor complexe.

Direcțiile sectoriale (1-5) alimentează cooperarea externă cu conținut concret - infrastructură, economie, educație, cultură, servicii publice - asigurând relevanța și impactul proiectelor dezvoltate în parteneriat.

PRIORITATEA 3. Abordare integrată și sinergică a dezvoltării metropolitane

(Toate direcțiile - rol complementar și cumulativ)

Această prioritate funcționează ca un corolar strategic, asigurând coerența și eficiența implementării întregii strategii.

Integrarea investițiilor în infrastructură (Direcțiile 1-2), a dezvoltării economice și a capitalului uman (Direcțiile 4-5), a tranziției verzi (Direcția 3), cu deschiderea externă și guvernarea metropolitană (Direcțiile 6-7) permite maximizarea impactului intervențiilor publice și evitarea fragmentării teritoriale și instituționale.

Prin planificare integrată, implementare coordonată și monitorizare unitară, Zona Metropolitană Botoșani urmărește transformarea proiectelor punctuale prezentate în capitolele VI și VII într-un portofoliu coerent de investiții cu efect multiplicator, capabil să susțină o dezvoltare echilibrată, sustenabilă și predictibilă.

Tabel 26: Matricea de proiecte-ancoră - Zona Metropolitană Botoșani

Nr.	Proiect-ancoră	Prioritate strategică	Direcții strategice	Rol / Obiectiv	Impact metropolitan
1.	Inelul de mobilitate metropolitană Botoșani	P1	D1, D2	Conectivitate, fluidizare trafic, acces UAT-uri	Integrare funcțională metropolitană
2	DEx Botoșani - Suceava + conectivitate regională	P1	D1, D6	Deschidere regională, atractivitate economică	Poziționare strategică regională
3	Sistem de transport public metropolitan + tren cadențat	P1	D1, D5	Mobilitate echitabilă, acces la muncă/ educație	Reducere disparități, coeziune socială
4	Rețele metropolitane de utilități (apă-canal, gaze, energie, LEA 400)	P1	D2, D3	Infrastructură de bază, reziliență	Calitate a vieții, atractivitate investițională
5	Infrastructură socială metropolitană (școli, spitale, baze sportive, parcuri)	P1	D5	Servicii publice de interes metropolitan	Retenția populației, coeziune socială
6	Platforme economice și zone de activitate metropolitană	P1	D2, D4, D7	Dezvoltarea zonelor economice/ logistice; infrastructură pregătitoare; corelare cu VO, DEX și transport public	Atragere investiții; locuri de muncă locale; reducerea navetismului
7	Platforma de cooperare transfrontalieră Botoșani-Moldova-Ucraina	P2	D6, D7	Acces la finanțări, proiecte comune	Poziționare externă strategică
8	Portofoliu de proiecte transfrontaliere recurente	P2	D6	Cooperare continuă cu parteneri din Moldova și Ucraina	Continuitate, predictibilitate , expertiză
9	Parteneriat metropolitan extins Iași-Suceava-Botoșani	P2	D6	Cooperare în mobilitate, economie, educație, servicii publice	Integrare regională reală

10	Rețea națională de zone metropolitane - proiecte comune	P2	D6, D7	Schimb de bune practici, proiecte comune	Poziționare instituțională
11	Rețea metropolitană de inovare și antreprenoriat	P2	D4, D6, D7	Parcuri industriale, incubatoare, hub-uri de afaceri; cooperare cu universități și parteneri transfrontalieri	Economie bazată pe valoare adăugată; retenția tinerilor; profesionalizarea mediului antreprenorial
12	Ecosistem agroalimentar integrat și lanțuri valorice scurte	P2	D4, D5, D6	Extinderea piețelor pentru produse locale prin cooperare cu Moldova și Ucraina	Stabilitate economică rurală; economie metropolitană policentrică
13	Program metropolitan integrat de dezvoltare economică	P3	D4, D1, D2, D6, D7	Dezvoltarea infrastructurii și rețelelor de utilități, capital uman, cooperare externă, guvernare unitară	Economie metropolitană coerentă; efect multiplicator; poziționare regională clară
14	Program multianual de proiecte integrate ZMBT	P3	D1-D7	Proiecte integrate infrastructură + social + economic + cooperare	Maximizarea fondurilor; evitarea fragmentării
15	Turism metropolitan integrat (ecumenic - cultural - agreement)	P3	D4, D5, D6	Promovare comună a traseelor tematice și infrastructurilor de agreement	Diversificarea economiei; creșterea vizibilității prin branding teritorial
16	Brand și identitate metropolitană unitară	P3	D5, D7	Consolidarea identității și vizibilității metropolitane	Capital simbolic și instituțional; coeziune
17	Sistem metropolitan integrat de planificare și date	P3	D7	Fundamentarea deciziilor strategice prin date integrate	Coerență strategică

VIII. CORESPONDENȚA STRATEGIEI ZONEI METROPOLITANE BOTOȘANI CU OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE A UNIUNII EUROPENE ȘI AGENDA 2030

Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani este aliniată cadrului strategic european și național în domeniul dezvoltării teritoriale durabile, contribuind direct la realizarea obiectivelor Politicii de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027 și a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) asumate prin Agenda 2030, astfel cum sunt transpuse în Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Prin obiectivele strategice, direcțiile de dezvoltare și prioritățile asumate, strategia metropolitană integrează principiile dezvoltării durabile, ale coeziunii economice, sociale și teritoriale, precum și ale guvernancei multilaterale și parteneriale.

1. Corelarea cu cele 5 obiective politice ale Politicii de Coeziune a Uniunii Europene

OP 1 - O Europă mai competitivă și mai inteligentă (inovare, digitalizare, IMM-uri, competențe)

Strategia Zonei Metropolitane Botoșani contribuie la acest obiectiv prin:

Direcția 4 - Dezvoltare economică și inovare, care vizează susținerea IMM-urilor, antreprenoriatului local, economiei agroalimentare și turismului;

Direcția 5 - Capital uman, prin investiții în educație, formare profesională, învățământ dual și competențe adaptate pieței muncii;

Prioritatea 1 - Dezvoltarea infrastructurii, care creează condițiile fizice necesare dezvoltării economice și investițiilor.

OP 2 - O Europă mai verde, cu emisii scăzute de carbon (tranziție verde, adaptare climatică, energie)

Alinierea Strategiei de Dezvoltare Metropolitană Botoșani este realizată prin:

Direcția 3 - Tranziția verde și reziliența climatică, axată pe adaptarea la schimbările climatice, protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor;

Investiții în infrastructuri energetice, utilități moderne și soluții sustenabile, integrate în **Direcțiile 1 și 2**;

Prioritatea 1, care include explicit creșterea rezilienței infrastructurale.

OP 3 - O Europă mai conectată (mobilitate, infrastructură mare și digitală)

Strategia Zonei Metropolitane Botoșani răspunde acestui obiectiv prin:

Direcția 1 - Conectivitate și mobilitate metropolitană - integrarea rețelelor de transport, dezvoltarea transportului public metropolitan și a mobilității alternative;

Proiecte-ancoră majore de infrastructură:

- Varianta de ocolire (Etapa I și Etapa a II-a - proiecte aflate în diferite stadii, precum și Etapa a III-a, Etapa a IV-a și Etapa a V-a - aflate în stadiu de programare);
- DEx Botoșani - Suceava;
- Trenul cadențat Botoșani - Suceava;

Prioritatea 1, care consolidează conectivitatea funcțională a teritoriului metropolitan.

OP 4 - O Europă mai socială și mai incluzivă (educație, sănătate, incluziune, ocupare)

Contribuția Strategiei Metropolitane Botoșani este realizată prin:

Direcția 5 - Capital uman, incluziune socială și calitatea vieții, care vizează educația, sănătatea, serviciile sociale și coeziunea comunitară;

Investiții în infrastructura socială (școli, spitale, centre sociale, sport și cultură);

Prioritatea 1, prin componenta de infrastructură socială, și **Prioritatea 3**, prin abordarea integrată.

OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni (dezvoltare teritorială integrată, guvernare locală)

Acest obiectiv este transversal în întreaga strategie și este susținut prin:

Direcția 7 - Guvernanță metropolitană și capacitate instituțională;

Direcția 6 - Cooperare transfrontalieră, regională și intermetropolitană;

Prioritatea 2, care combină cooperarea externă cu consolidarea capacității administrative;

Prioritatea 3, care promovează planificarea integrată și coordonată la nivel metropolitan.

2. Corelarea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (Agenda 2030)

Strategia Zonei Metropolitane Botoșani contribuie în mod direct sau indirect la realizarea următoarelor ODD:

ODD 1 - Fără sărăcie și ODD 10 - Reducerea inegalităților prin incluziune socială, servicii publice accesibile și reducerea disparităților teritoriale;

ODD 3 - Sănătate și bunăstare prin investiții în infrastructura sanitară, prevenție și stil de viață activ;

ODD 4 - Educație de calitate prin modernizarea infrastructurii educaționale, învățământ dual și formare profesională;

ODD 8 - Muncă decentă și creștere economică prin dezvoltare economică locală, sprijinirea IMM-urilor și crearea de locuri de muncă;

ODD 9 - Industrie, inovație și infrastructură prin investiții în infrastructuri de transport, utilități, inovare și conectivitate;

ODD 11 - Orașe și comunități durabile prin abordarea metropolitană integrată, mobilitate, spații publice și locuire;

ODD 12 - Consum și producție responsabile și **ODD 13 - Acțiune climatică** prin tranziție verde, economie circulară și adaptare la schimbările climatice;

ODD 16 - Instituții eficiente și responsabile prin consolidarea guvernancei metropolitane și a capacității administrative;

ODD 17 - Parteneriate pentru obiective prin cooperare transfrontalieră, regională și interinstituțională.

3. Contribuția la Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Prin această corelare, Strategia Zonei Metropolitane Botoșani contribuie la implementarea la nivel teritorial a Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, operaționalizând țintele asumate la nivel național prin politici publice, investiții și proiecte concrete adaptate specificului local și metropolitan.

Strategia de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani mizează o aliniere coerentă și substanțială cu obiectivele Politicii de Coeziune a Uniunii Europene și cu cadrul global al Agendei 2030, precum și cu direcțiile asumate prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030. Corelarea dintre obiectivele strategice, direcțiile de dezvoltare, prioritățile asumate și proiectele-ancoră asigură integrarea principiilor dezvoltării durabile, ale coeziunii economice, sociale și teritoriale și ale guvernancei multilaterale într-un cadru strategic unitar.

Prin această abordare, strategia metropolitană nu se limitează la o transpunere formală a obiectivelor europene și globale, ci creează premisele implementării lor efective la nivel local și metropolitan, prin investiții concrete, mecanisme de cooperare și consolidarea capacității administrative. Zona Metropolitană Botoșani se poziționează astfel ca un teritoriu capabil să contribuie activ la atingerea țintelor europene și naționale pentru orizontul 2030, valorificând specificul local într-un model de dezvoltare integrată, sustenabilă și orientată spre rezultate.

Tabel 27: Matrice de corelare strategică a Zonei Metropolitane Botoșani cu Politica de Coeziune UE 2021-2027 și Agenda 2030

Direcție strategică ZMB	Obiective Politica de Coeziune UE (2021-2027)	Obiective de Dezvoltare Durabilă - Agenda 2030	Contribuție strategică
Direcția 1. Conectivitate și mobilitate metropolitană	OP 3 - O Europă mai conectată OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni	ODD 9 - Industrie, inovație și infrastructură ODD 11 - Orașe și comunități durabile ODD 13 - Acțiune climatică	Asigură conectivitatea funcțională metropolitană, reduce izolarea teritorială și susține mobilitatea durabilă prin proiecte-ancoră de infrastructură (variantă de ocolire, DEx Botoșani - Suceava, transport public metropolitan, tren cadențat).
Direcția 2. Utilități publice, servicii de bază și infrastructuri reziliente	OP 2 - O Europă mai verde OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni	ODD 6 - Apă curată și sanitație ODD 7 - Energie curată și accesibilă ODD 9 - Infrastructură ODD 11 - Comunități durabile	Reduce disparitățile urban-rural și asigură acces echitabil la servicii publice esențiale, sprijinind tranziția energetică și creșterea rezilienței infrastructurale.
Direcția 3. Tranziția verde și reziliența climatică	OP 2 - O Europă mai verde	ODD 12 - Consum și producție responsabile ODD 13 - Acțiune climatică ODD 15 - Viața terestră	Integrează adaptarea la schimbările climatice, economia circulară și protecția mediului în politicile metropolitane, aliniind dezvoltarea ZMB la Pactul Verde European.
Direcția 4. Dezvoltare economică și inovare	OP 1 - O Europă mai competitivă și mai inteligentă	ODD 8 - Muncă decentă și creștere economică ODD 9 - Industrie, inovație și infrastructură ODD 11 - Comunități durabile	Susține diversificarea economică, inovarea, antreprenoriatul și turismul ca motoare de dezvoltare, valorificând resursele locale și poziționarea metropolitană.
Direcția 5. Capital uman, incluziune socială și calitatea vieții	OP 4 - O Europă mai socială OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni	ODD 1 - Fără sărăcie ODD 3 - Sănătate și bunăstare ODD 4 - Educație de calitate ODD 10 - Reducerea inegalităților	Consolidează coeziunea socială, dezvoltă competențe adaptate pieței muncii și îmbunătățește calitatea vieții prin educație, sănătate, cultură și sport.

Direcția 6. Cooperare transfrontalieră, regională și intermetropolitană	OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni	ODD 16 - Instituții eficiente ODD 17 - Parteneriate pentru obiective	Valorifică cooperarea cu Republica Moldova, Ucraina, județele Iași și Suceava și rețelele națio- nale de zone metropolitane pentru proiecte comune și acces la finanțări.
Direcția 7. Guvernanță metropolitană și capacitate instituțională	OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni	ODD 16 - Pace, justiție și instituții eficiente ODD 17 - Parteneriate	Asigură coerența strategică, coordonarea investițiilor și capacitatea de implementare, constituind fundamentul funcționării eficiente a Zonei Metropolitane.

Matricea evidențiază caracterul integrat al Strategiei Zonei Metropolitane Botoșani, demonstrând contribuția transversală a direcțiilor de dezvoltare la obiectivele europene și globale, precum și rolul teritoriului metropolitan ca nivel-cheie de implementare a politicilor de dezvoltare durabilă. Se poate observa că **Strategia de Dezvoltarea a Zonei Metropolitane Botoșani**:

- contribuie direct la toate cele 5 obiective politice ale Politicii de Coeziune;
- susține minimum 12 din cele 17 ODD-uri ale Agendei 2030;
- transpune la nivel teritorial Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, prin proiecte concrete și guvernanță integrată.

Portofoliul de proiecte ale Strategiei de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Botoșani

A. Metodologia de structurare a portofoliului de proiecte

Portofoliul de proiecte al Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035 este structurat pe niveluri de impact teritorial și strategic, în vederea asigurării unei dezvoltări coerente și etapizate.

Proiectele sunt grupate implicit în:

- **Proiecte ancoră**, cu rol structurator, care generează efecte multiplicatoare la nivel metropolitan și regional;
- **Proiecte primare**, cu impact direct asupra mobilității, infrastructurii și serviciilor publice esențiale;
- **Proiecte secundare**, care consolidează funcționalitatea sistemelor existente și optimizează calitatea vieții;
- **Proiecte terțiare**, cu rol complementar, sectorial sau local, care contribuie la coeziunea socială și dezvoltarea comunitară.

Această structurare permite etapizarea intervențiilor și prioritizarea investițiilor în funcție de impactul strategic și capacitatea de implementare.

B. Proiecte ancoră

Proiectele ancoră sunt intervenții cu impact sistemic, la scară metropolitană, județeană sau transfrontalieră, care structurează dezvoltarea teritorială și definesc arhitectura funcțională a zonei metropolitane. Ele modelează rețelele majore de infrastructură, utilități, conectivitate, economie și servicii publice și stabilesc direcțiile fundamentale de evoluție a teritoriului.

Aceste proiecte condiționează coerența și eficiența întregului portofoliu strategic, deoarece creează cadrul structural în care se pot dezvolta intervențiile ulterioare. Fără realizarea lor, impactul proiectelor primare și secundare este fragmentat, iar potențialul de dezvoltare metropolitană rămâne limitat.

Nr.	Proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică	Tip proiect	Implementatori
A1	Varianța de Ocolire Botoșani - etapele I-V	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Ancoră	- Zona Metropolitană - CNAIR
A2	Drumul Expres Suceava - Botoșani	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Ancoră	- CJ Botoșani - Primăria Botoșani - CNAIR
A3	Tren cadencat Botoșani - Suceava Botoșani - Iași	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Ancoră	- Zona Metropolitană - Autoritatea pentru Reformă Feroviară - Primăria Botoșani - Primăria Bucecea
A4	Reabilitarea căii ferate Botoșani - Leorda - Verești	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Ancoră	- Ministerul Transporturilor - CFR Infrastructură
A5	Înființare/modernizare sistem metropolitan de transport public	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Ancoră	- ADI „Transport Metropolitan Botoșani” - UAT-uri
A6	Proiect regional apă și apă uzată	D2 Utilități	P1 Infrastructură	Ancoră	- Nova Apaserv
A7	LEA 400 kV Suceava - Bălți + stație de injecție	D2 Utilități	P1 Infrastructură	Ancoră	- Transelectrica
A8	Extindere magistrală gaze + stații reglare-măsurare	D2 Utilități	P1 Infrastructură	Ancoră	- Transgaz
A9	Stație TMB + Valorificarea deșeurilor municipale	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură	Ancoră	- CJ Botoșani - UAT-uri
A10	Construirea unui nou stadion municipal	D2/D5 Utilități/ Capital uman	P1 Infrastructură	Ancoră	- Compania Națională de Investiții - Primăria Botoșani
A11	Proiect integrat de tranziție energetică	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Ancoră	- Primăria Botoșani - UAT-uri

A12	Baraj acumulare Vârfu Câmpului - Bucecea	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Ancoră	- Apele Române
A13	Valorificarea potențialului agricol și alimentar în cadrul unei strategii metropolitane vizând crearea unui ecosistem agro- alimentar funcțional	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Ancoră	- Zona Metropolitană - CJ Botoșani - UAT-uri
A14	Parc industriale specializate / incubatoare de afaceri	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Ancoră	- Zona Metropolitană - Primăria Botoșani - Primăria Bucecea - CJ Botoșani
A15	Platformă digitală administrație & economie locală	D4 Dezvoltare economică	P2 Cooperare & guvernare	Ancoră	- Zona Metropolitană Botoșani - Primăria Botoșani
A16	Regenerarea zonelor economice și industriale urbane	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Ancoră	- Primăria Botoșani
A17	Unități sanitare noi (Pneumoftiziologie, Ambulatoriu, Pediatrie, Psihiatrie și Secție ATI)	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Ancoră	- Ministerul Sănătății - Zona Metropolitană Botoșani - Primăria Botoșani - CJ Botoșani
A18	Înființarea și dezvoltarea învățământului universitar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Ancoră	- Univ. „A.I. Cuza” Iași - Univ. „Ștefan cel Mare” Suceava - Primăria Botoșani - Zona Metropolitană - Ministerul Educației
A19	Campus educațional și profesional metropolitan	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Ancoră	- Zona Metropolitană - UAT-uri
A20	Program transfrontalier RO- MD-UA	D6 Cooperare externă	P2 Cooperare & guvernare	Ancoră	- Zona Metropolitană Botoșani
A21	Laborator metropolitan de politici publice și inovare	D7 Guvernare	P2 Cooperare & guvernare	Ancoră	- Zona Metropolitană Botoșani
A22	Realizarea Masterplanului Metropolitan	D1/D2/D4/D7 Conectivitate / Utilități / Dezvoltare economică / Guvernare	P3 Abordare integrată	Ancoră	- Zona Metropolitană Botoșani

Proiecte primare

Proiectele primare au rol catalizator și transversal la nivel metropolitan, activând și conectând structura teritorială fără a o redefini fundamental. Ele susțin funcționarea sistemului metropolitan prin integrarea infrastructurii, serviciilor și actorilor locali într-un cadru coerent de dezvoltare.

Aceste intervenții operationalizează direcțiile strategice asumate și facilitează implementarea proiectelor la nivel local, generând efecte de multiplicare și coordonare între UAT-uri. Prin natura lor, proiectele primare creează platforme și mecanisme care permit dezvoltarea unor pachete integrate de investiții și politici publice.

Nr.	Proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică	Tip proiect	Implementatori
P1	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- Zona Metropolitană - Primăria Botoșani - Primăria Bucecea - Primăria Curtești - Primăria Bălușeni - Primăria Roma - Primăria Vlădeni
P2	Centrul integrat de mobilitate urbană din Botoșani	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- Primăria Botoșani
P3	Autobază de transport public metropolitan	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- Primăria Botoșani - ADI „Transport Metropolitan”
P4	Construire Variantă Ocolitoare Bucecea	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- UAT Bucecea
P5	Rețea metropolitană de mobilitate alternativă (<i>velo, pietonal, verde</i>)	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- Primăria Botoșani - ADI „Transport Metropolitan Botoșani” - UAT- uri
P6	Rețea de stații de reîncărcare vehicule electrice	D1/D3 Conectivitate /Tranziție verde	P1 infrastructură	Primar	- UAT-uri
P7	Noduri intermodale urbane și periurbane	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- Zona Metropolitană - Primăria Botoșani - Primăria Bucecea - Primăria Vlădeni
P8	Realizarea planului de drumuri expres al CJ	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- Consiliul Județean
P9	Realizarea planului de construire a rețelelor feroviare al CJ	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Primar	- Ministerul Transporturilor - Consiliul Județean

P10	Extinderea rețelei de canalizare în zona Lebăda și comuna Curtești	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură	Primar	- Zona Metropolitană - Primăria Botoșani - Primăria Curtești
P11	Înființare/ extindere sisteme de distribuție a gazelor naturale	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură	Primar	- UAT-uri
P12	Construirea de stații de epurare a apelor uzate	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură	Primar	- UAT-uri - Nova Apaserv
P13	Extinderea și modernizarea utilităților în zonele periurbane deficitare	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură	Primar	- UAT-uri - Zona Metropolitană - Nova Apaserv
P14	Înființarea de comunități energetice	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură	Primar	- Zona Metropolitană - UAT-uri
P15	Parcuri fotovoltaice și soluții Renewable Energy Solutions	D2/D3 Utilități publice /Tranziție verde	P1 Infrastructură	Primar	- UAT-uri - Consiliul Județean - societăți comerciale
P16	Construire padoc metropolitan	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură	Primar	- Zona Metropolitană - UAT-uri
P17	Extindere punctuale, locale de rețele de apă potabilă	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură	Primar	- UAT-uri
P18	Reabilitarea energetică, restaurarea, modernizarea și dotarea clădirilor unităților sanitare de interes județean și municipal	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată	Primar	- Zona Metropolitană - Consiliul Județean - Primăria Botoșani
P19	Reabilitarea, restaurarea și valorificarea durabilă a Casei Goilav și a Casei Moscovici	D3/D4/D5 Tranziție verde / Capital uman / Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Primar	- Consiliul Județean
P20	Modernizarea, extinderea și valorificarea durabilă a patrimoniului și a infrastructurii turistice din cadrul Memorialului Ipotești	D3/D4/D5 Tranziție verde / Capital uman / Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Primar	- Consiliul Județean

P21	Dezvoltare urbană integrată a patrimoniului supraterran și subteran din Centrul Istoric - Casa Ankele - Piața 1 Decembrie 1918	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Primar	- Primăria Botoșani
P22	Program de sprijin IMM și antreprenoriat	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Primar	- Zona Metropolitană - UAT-uri - PJIMM Botoșani
P23	Program „Botoșani - destinație cultural - turistică - de agrement - sport”	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Primar	- Zona Metropolitană - Primăria Botoșani
P24	Piețe volante în weekend în parcurile publice și evenimente culturale și sportive	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Primar	- Primăria Botoșani - Zona Metropolitană - Agenți economici
P25	Rețea metropolitană de infrastructuri culturale și de agrement	D4/D5 Dezvoltare economică/ Capital uman	P1 Infrastructură	Primar	- Primăria Botoșani - UAT-uri
P26	Program de locuire (locuințe sociale, tineri, specialiști)	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată	Primar	- UAT-uri
P27	Parteneriate pentru înființare și dezvoltare extensii universitare	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată	Primar	- Primăria Botoșani - Univ. „Al.I. Cuza” Iași - Univ. „Ștefan cel Mare” Suceava
P28	Modernizarea infrastructurii educaționale	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Primar	- UAT-uri
P29	Învățământ dual și competențe profesionale	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată	Primar	- Zona Metropolitană - UAT-uri
P30	Modernizarea infrastructurii sanitare și sociale rurale	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Primar	- UAT-uri
P31	Program de cooperare regională și intermetropolitană	D6 Cooperare	P2 Cooperare & guvernare	Primar	- Zona Metropolitană Botoșani
P32	Digitalizarea serviciilor educaționale și sociale	D7 Guvernare	P2 Cooperare & guvernare	Primar	- UAT-uri

P33	Platformă metropolitană de date și planificare	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Primar	- Zona Metropolitană Botoșani
P34	Sisteme GIS și date teritoriale	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Primar	- UAT-uri
P35	Armonizarea practicilor administrative locale	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Primar	- Zona Metropolitană Botoșani
P36	Program de consolidare a capacității administrative a UAT-urilor din Zona Metropolitană Botoșani	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Primar	- Zona Metropolitană Botoșani

C. Proiecte secundare

Proiectele secundare reprezintă intervenții aplicate la scară locală, zonală sau sectorială, prin care strategia metropolitană este implementată concret în comunități. Ele traduc obiectivele strategice în investiții și acțiuni specifice, adaptate nevoilor fiecărui teritoriu component al zonei metropolitane.

Deși nu generează individual efecte sistemice majore la nivel metropolitan, aceste proiecte sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor asumate, reducerea disparităților teritoriale și creșterea calității vieții. Prin ele, viziunea strategică devine vizibilă și măsurabilă în beneficiile directe resimțite de cetățeni.

Nr.	Proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică	Tip proiect	Implementatori
S1	Rețea de stații inteligente transport public Botoșani-Bucecea-Curtești-Bălușeni	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Secundar	- ADI „Transport Metropolitan” - UAT-uri
S2	Modernizarea transportului public prin coridor de mobilitate, management adaptiv al traficului și stații inteligente în municipiu	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani - ADI „Transport Metropolitan Botoșani”
S3	Construirea de parcări/parcări etajate în zonele centrale	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani - Primăria Bucecea
S4	Modernizare străzi municipiu Botoșani	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani
S5	Modernizare drumuri de interes local (orășenești, comunale și satești)	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S6	Semnalizarea rutieră a drumurilor orășenești, comunale și satești	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S7	Pasarelă pietonală și velo Parcul Cornișa - Versant Pacea	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani
S8	Amenajare versant „Pacea”	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani

S9	Centre de colectare cu aport voluntar (CAV)	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S10	Înființare insule ecologice digitalizate	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani - Primăria Bucecea
S11	Iluminat public eficient energetic	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S12	Proiect integrat de regenerare urbană	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani - Primăria Bucecea
S13	Amenajare spații verzi urbane și periurbane	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani - UAT-uri
S14	Amenajare parcuri și baze sportive locale	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S15	Reabilitarea, creșterea eficienței energetice și modernizarea clădirilor unităților de învățământ	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S16	Reabilitarea, creșterea eficienței energetice și modernizarea clădirilor publice, inclusiv a societăților consiliilor locale	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S17	Reabilitarea și consolidarea seismică a clădirilor instituțiilor publice și a școlilor	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S18	Reabilitare energetică clădiri rezidențiale din municipiu	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani
S19	Construire creșe, grădinițe și unități școlare NZEB	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S20	Construire locuințe sociale NZEB	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S21	Locuințe NZEB pentru tineri din grupuri vulnerabile	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S22	Construire și/sau modernizare infrastructură sanitară NZEB	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri

S23	Reabilitare clădiri monument istoric	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani - Primăria Bălușeni - Consiliul Județean
S24	Amenajarea Pieței Revoluției	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani
S25	Reabilitarea inelului 2 al Centrului Vechi	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Secundar	- Primăria Botoșani
S26	Valorificarea patrimoniului material și imaterial	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Secundar	- Primăria Botoșani - CJ Botoșani
S27	Centre medicale de permanență în mediul rural	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Secundar	- UAT-uri
S28	Servicii de îngrijire la domiciliu	D5 Capital uman	P3 Integrată	Secundar	- UAT-uri
S29	Rețea de centre comunitare integrate	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată	Secundar	- UAT-uri
S30	Centre de zi pentru persoane vârstnice	D5 Capital uman	P3 Integrată	Secundar	- UAT-uri
S31	Dotarea serviciilor de urgență locale	D5 Capital uman	P3 Integrată	Secundar	- UAT-uri
S32	Dotarea unităților de învățământ cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată	Secundar	- UAT-uri
S33	Program metropolitan „Sport & viață activă” - Stadionul „Municipal”	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată	Secundar	- UAT-uri
S34	Rețea culturală și identitară transfrontalieră	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată	Secundar	- Zona Metropolitană - Primăria Botoșani
S35	Proiecte de cooperare transfrontalieră	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată	Secundar	- Zona Metropolitană - UAT-uri
S36	Digitalizarea administrațiilor locale	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Secundar	- UAT-uri
S37	Digitalizarea serviciilor publice locale	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Secundar	- UAT-uri
S38	Elaborare PUG-ul ZM inel 1 și inel 2 /Actualizare PUG-uri UAT-uri	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Secundar	- Zona Metropolitană - UAT-uri

D. Proiecte terțiare

Proiectele terțiare sunt intervenții punctuale, cu impact local sau instituțional, care contribuie la îmbunătățirea directă a serviciilor publice, infrastructurii și calității vieții la nivelul fiecărui UAT component al zonei metropolitane. Ele nu condiționează structura metropolitană și nu activează sistemul la scară largă, dar completează și consolidează intervențiile strategice prin aplicare concretă la nivel comunitar.

Aceste proiecte au rol complementar în arhitectura strategică, susținând adaptarea direcțiilor de dezvoltare la specificul local și generând beneficii imediate pentru cetățeni. Prin caracterul lor aplicat, proiectele terțiare asigură granularitatea implementării și contribuie la coerența generală a dezvoltării teritoriale.

Nr.	Proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică	Tip proiect	Implementatori
T1	Reparații drumuri locale, sătești și de exploatare agricolă (<i>neincluse în rețeaua metropolitană</i>) adiacente VO1 și VO2	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T2	Realizarea unei pasarele Cișmea - strada Poporului	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani
T3	Amenajare parcuri de proximitate în cartiere	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani - Primăria Bucecea
T4	Stații de transport public în mediul rural (<i>non-integrate în ZUF</i>)	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T5	Amenajarea căi de acces și împrejmuiri grădinițe Bucecea	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Bucecea
T6	Modernizare acces lăcașe de cult Bălușeni	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Bălușeni
T7	Extinderi punctuale, locale de rețele de canalizare	D2 Utilități	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T8	Amenajare locuri de joacă în cartiere și sate	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată	Terțiar	- UAT-uri
T9	Plantări aliniamente stradale și perdele forestiere locale	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată	Terțiar	- UAT-uri

T10	Soluții integrate pentru energie sustenabilă și orașe reziliente <i>RESPONSE - Integrated Solutions for Positive Energy and Resilient Cities</i>	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T11	Soluții de încălzire centralizată <i>DISCO - District Heating & Cooling Solutions</i>	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T12	Lacuri urbane <i>U_LAKES - UrbanLakes: Cross-Border Synergy for Blue Ecosystem Preservation</i>	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T13	Soluții pentru experiențe sustenabile bazate pe natură <i>SENSE - Sensory Exploration for a Nature-based Sustainable Experience</i>	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T14	Gestionarea integrată a deșeurilor și ecologizarea fântânilor <i>SMART-WASTE - A Smart Waste and Risk Prevention Model for Soroca-Botoșani</i>	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T15	Abordarea în comun a provocărilor și soluțiilor privind situațiile de urgență	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Bucecea
T16	Amenajări punctuale spații verzi locale	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T17	Modernizare piețe agroalimentare locale	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T18	Reabilitarea Bisericii Armene „Sfânta Treime” și realizarea unui centru cultural-social-ecumenic european	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani

T19	Achiziția/preluare a de clădiri monument și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T20	Curățare și amenajare teren fosta Fabrică de Zahăr	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Bucecea
T21	Amenajare spațiu de depozitare a materialelor de construcții în Bucecea	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Bucecea
T22	Regenerare urbană prin oaze culturale verzi <i>Green Cultural Oases”/ GreCO</i>	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T23	Promovarea turismului digital în zona transfrontalieră România - Republica Moldova, cu impact asupra incluziunii sociale	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Consiliul Județean
T24	Evenimente culturale locale și festivaluri tematice	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată	Terțiar	- UAT-uri
T25	Monument comemorativ Huțani	D5 Coeziune socială	P1 Infrastructură	Terțiar	- Consiliul Județean - Primăria Vlădeni
T26	Modernizări pentru autorizare incendiu - unități școlare	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T27	Relocare Grădinița nr. 24 „Voinicelul”	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani
T28	Extinderea Programului „Masă sănătoasă”	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani
T29	Hub educațional pentru copiii din Botoșani	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani
T30	Amenajarea și dotarea unui spațiu educațional pentru activități în aer liber în cadrul Centrului Multifuncțional	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani

T31	Centre after-school în mediul rural	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T32	Dotări unități educaționale locale	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T33	Dotări unități sanitare locale (<i>non-spitalicești</i>)	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T34	Construire Casă a Căsătoriilor și bibliotecă Bucecea	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Bucecea
T35	Reabilitarea funcțională a Sălii de atletism Botoșani	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- Primăria Botoșani
T36	Orizonturi Educațional-Artistice Dincolo de Frontiere - EdAH	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- Consiliul Județean
T37	Modernizare baze sportive locale	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T38	Modernizare cămine culturale locale	D5 Capital uman	P1 Infrastructură	Terțiar	- UAT-uri
T39	Consolidarea capacității logistice transfrontaliere pentru intervenții în caz de inundații <i>CLEAR - Cross-border Logistical Equipment for Anti-flood Response</i>	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Zona Metropolitană - Primăria Botoșani
T40	Inițiative transfrontaliere pentru dezvoltare sustenabilă <i>GREETS - Cross-border Green Transformations</i>	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T41	Conservarea tradițiilor și revitalizare culturală <i>CRAFT - Cross-border Revival and Advancement of Future Traditions</i>	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani

T42	Parteneriate locale ONG-administrație	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Zona Metropolitană - UAT-uri
T43	Răspuns integrat la dezastre și incendii <i>GREEN SHIELD - Greener Communities through Resilient Equipment and Education for Disaster and Fire Response</i>	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată	Terțiar	- Primăria Botoșani
T44	Sistem integrat de alertare și intervenție <i>ALARIS - Acoustic Localized Alert and Response Integrated System</i>	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Terțiar	- Primăria Botoșani
T45	Managementul investițiilor, cooperare administrativă și transparență <i>IMPACT- Investment Management Platform for Administrative Cooperation and Transparency</i>	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Terțiar	- Primăria Botoșani
T46	Achiziție terenuri pentru dezvoltări locale	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță	Terțiar	- UAT-uri

ANEXE

Anexa 1: Ierarhizarea proiectelor ADI Zona Metropolitană Botoșani din perspectiva strategiei 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Varianta de ocolire Botoșani - etapa I (execuție)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Varianta de ocolire Botoșani - etapa II (SF)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
3	Varianta de ocolire Botoșani - etapa III	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
4	Varianta de ocolire Botoșani - etapa IV	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
5	Varianta de ocolire Botoșani - etapa V (conexiune DEx)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
6	Tren cadențat Botoșani - Suceava	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
7	Tren Cadențat Botoșani - Iași	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
8	Parc de specializare inteligentă/ parc industrial verde	Ancoră	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură
9	Construire spital nou de Pneumoftiziologie	Ancoră	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
10	Program transfrontalier RO-MD-UA servicii publice	Ancoră	D6 Cooperare externă	P2 Cooperare & guvernare
11	Laborator metropolitan de politici publice și inovare	Ancoră	D7 Guvernare	P2 Cooperare & guvernare
12	Realizarea Masterplanului Metropolitan	Ancoră	D1/D2/D4/D7 Conectivitate/ Utilități/ Dezvoltare economică/ Guvernare	P3 Abordare integrată
13	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
14	Noduri intermodale urbane și periurbane	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
15	Rețea metropolitană piste velo și trasee verzi	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
16	Extinderea rețelei de canalizare Botoșani (Lebăda) - Curtești	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
17	Construirea unui padoc metropolitan	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
18	Program „Botoșani - destinație cultural-turistică-agrement-sport”	Primar	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
19	Program consolidare capacitate administrativă ZMB	Primar	D7 Guvernare	P2 Cooperare & guvernare
20	Platformă metropolitană de date și planificare	Primar	D7 Guvernare	P2 Cooperare & guvernare
21	Program metropolitan „Sport & viață activă”	Secundar	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată
22	Elaborare PUG-ul Zonei Metropolitane inel 1 și inel 2	Secundar	P2 Cooperare & guvernare	D7 Guvernare
23	Consolidarea capacității logistice transfrontaliere pentru intervenții în caz de inundații <i>CLEAR - Cross-border Logistical Equipment for Anti-flood Response</i>	Terțiar	D6 Cooperare	P2 Cooperare

Anexa 2: Ierarhizarea proiectelor implementate de autorități și instituții centrale din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică	Implementator
1	Varianța de Ocolire Botoșani - etapele I-V	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	- Zona Metropolitană - CNAIR
2	Drumul Expres Suceava - Botoșani	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	- CJ Botoșani - Primăria Botoșani - CNAIR
3	Reabilitarea și modernizarea căii ferate Botoșani - Leorda - Verești	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	- Ministerul Transporturilor - CFR Infrastructură - Consiliul Județean
4	Tren cadențat Botoșani - Suceava Botoșani - Iași	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură	- Zona Metropolitană - Autoritatea pentru Reformă Feroviară
5	Elaborare studiu de fezabilitate pentru poziționarea unei Stații de Reglare-Măsurare a gazelor naturale	Ancoră	D2 Utilități	P1 Infrastructură	- Transgaz
6	Extindere magistrală de gaze naturale	Ancoră	D2 Utilități	P1 Infrastructură	- Transgaz
7	Implementarea LEA 400 kV Suceava - Bălți	Ancoră	D2 Utilități	P1 Infrastructură	- Transelectrica
8	Construire stație de injecție în LEA 400 kV, în Botoșani	Ancoră	D2 Utilități	P1 Infrastructură	- Transelectrica
9	Construirea unui nou stadion municipal	Ancoră	D2 Utilități	P1 Infrastructură	- Compania Națională de Investiții - Primăria Botoșani
10	Reluarea lucrărilor la Barajul de acumulare a apei Vârfu Câmpului - Bucecea	Ancoră	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură	- Apele Române

Anexa 3: Ierarhizarea proiectelor Primăriei Botoșani din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Varianta de ocolire Botoșani - etapa I (execuție)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Varianta de ocolire Botoșani - etapa II (SF)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
3	Drumul Expres Suceava - Botoșani	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
4	Modernizarea transportului public la nivelul Zonei Urbane Funcționale a municipiului Botoșani - comuna Curtești - comuna Bălușeni prin achiziția de vehicule ecologice pentru transportul public	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
5	Modernizarea transportului public la nivelul ZUF Botoșani-Curtești-Bălușeni - etapa a II-a	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
6	Modernizarea transportului public la nivelul Zonei Urbane Funcționale a municipiului Botoșani - orașul Bucecea prin achiziția de vehicule ecologice	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
7	Construirea unui nou stadion municipal	Ancoră	D2/D5 Utilități/ Capital uman	P1 Infrastructură
8	Proiect integrat de tranziție energetică urbană	Ancoră	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
9	Management integrat al riscurilor climatice	Ancoră	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
10	Platformă digitală pentru administrația publică și economia locală	Ancoră	D4 Dezvoltare economică	P2 Cooperare & guvernare
11	Construire spital nou de Pneumoftiziologie	Ancoră	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
12	Campus educațional și profesional	Ancoră	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
13	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
14	Centrul integrat de mobilitate urbană din municipiul Botoșani	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
15	Creșterea mobilității urbane a municipiului Botoșani prin înființarea unei autobaze de transport public metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
16	Susținerea transportului alternativ prin realizarea de piste de biciclete	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
17	Construirea unui nod de transport intermodal	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
18	Stații de reîncărcare a vehiculelor electrice în municipiul Botoșani	Primar	D1/D3 Conectivitate /Tranziție verde	P1 Infrastructură
19	Creșterea gradului de siguranță al cetățenilor și îmbunătățirea aspectului peisagistic al teritoriului SDL prin reamenajarea spațiilor publice urbane	Primar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
20	Dezvoltare urbană integrată a patrimoniului suprateran și subteran din Centrul Istoric al municipiului - Casa Ankele - Piața 1 Decembrie	Primar	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
21	Rețea de stații inteligente și modernizarea transportului public la nivelul ZUF Botoșani-Bucecea	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură

22	Modernizarea transportului public prin coridor de mobilitate, management adaptiv al traficului și stații inteligente în municipiu	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
23	Amenajarea Pieței Revoluției	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
24	Reabilitare și modernizare străzi Cvartal I - municipiul Botoșani	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
25	Reabilitare și modernizare străzi Cvartal II - municipiul Botoșani	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
26	Reabilitare și modernizare strada Poșta Veche, municipiul Botoșani	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
27	Reabilitare și modernizare strada Grigore Antipa, municipiul Botoșani	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
28	Reabilitare și modernizare Aleea Smârdan, municipiul Botoșani	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
29	Reabilitare și modernizare strada Hatman Arbore, mun. Botoșani	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
30	Reabilitare și modernizare strada Peco, municipiul Botoșani	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
31	Reabilitare și modernizare strada Crizantemelor - cartier Tulbureni	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
32	Construirea de parcări etajate în zonele centrale ale orașului	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
33	Pasarelă suprateană pentru transport ecologic nemotorizat (pietonal și biciclete), în vederea asigurării accesibilității între Parcul Cornișa și Versantul Pacea	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
34	Construirea de insule ecologice digitalizate	Secundar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
35	Înființarea unui centru de colectare cu aport voluntar (CAV)	Secundar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
36	Proiect integrat de regenerare urbană	Secundar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
37	Modernizare infrastructură sanitară	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
38	Rețea de centre comunitare integrate	Secundar	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată
39	Amenajare versant „Pacea”, strada Pacea, municipiul Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
40	Revitalizarea și amenajarea spațiilor verzi din Botoșani - crearea unui culoar verde în arealul Bulevardului Mihai Eminescu și în proximitatea acestuia, în vederea reducerii poluării și creșterii calității vieții	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
41	Construire imobil de locuințe sociale pe teritoriul SDL	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
42	Creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public - AFM 6	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
43	Creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public - AFM 2	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
44	Creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public - etapa III	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
45	Creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public - etapa IV	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
46	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice - Grădinița nr.8, municipiul Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură

47	Renovarea energetică a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 13	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
48	Renovarea energetică a clădirilor publice - Liceul de Artă „Ștefan Luchian”	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
49	Renovarea energetică a clădirilor publice - Grădinița cu Program Prolungit nr. 19	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
50	Renovarea energetică a clădirilor rezidențiale - Botoșani, etapa I	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
51	Renovarea energetică a clădirilor publice - Școala Gimnazială „Elena Rareș”	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
52	Renovarea energetică a clădirilor publice - Seminarul Teologic „Sfântul Gheorghe”	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
53	Renovarea energetică a clădirilor rezidențiale - Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
54	Renovarea energetică a clădirilor publice - Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga”	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
55	Renovarea energetică a clădirilor publice - Grădinița cu Program Prolungit nr. 15	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
56	Renovarea energetică a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 11	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
57	Renovarea energetică a clădirilor publice - Sala de sport a Școlii Gimnaziale „Elena Rareș”	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
58	Renovarea energetică a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 2	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
59	Renovare energetică a clădirilor publice - Liceul Teoretic „Grigore Antipa” Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
60	Renovare energetică a clădirilor publice din municipiul Botoșani - Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi”	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
61	Renovare energetică a clădirilor publice - Școala Gimnazială nr. 17, Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
62	Renovare energetică a clădirilor publice - Colegiul Economic „Octav Onicescu”, Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
63	Renovare energetică a clădirilor publice - Școala Gimnazială „Sfânta Maria”, Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
64	Renovare energetică a clădirilor publice - Grădinița cu Program Prolungit nr. 6 „Prichindel”, Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
65	Dezvoltarea infrastructurii educaționale a Colegiului Național „A.T. Laurian”, municipiul Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
66	Reabilitarea și creșterea eficienței energetice a clădirilor institutelor publice, unităților de învățământ și a societăților la care consiliile locale sunt acționare	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
67	Renovare energetică a clădirilor rezidențiale din municipiul Botoșani - etapa III	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
68	Reabilitarea și creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din municipiul Botoșani	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
69	Reabilitarea și consolidarea seismică a clădirilor instituțiilor publice și unităților de învățământ	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
70	Locuințe pentru tineri proveniți din grupuri/comunități vulnerabile	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
71	Reabilitarea inelului 2 al Centrului Vechi	Secundar	D4 Dezvoltare Economică	P1 Infrastructură
72	Restaurarea și reabilitarea clădirilor monument istoric	Secundar	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură

73	Valorificarea patrimoniului material și imaterial	Secundar	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
74	Înființare și dotare centru de zi pentru persoane vârstnice în municipiul Botoșani	Secundar	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată
75	Dotarea unităților de învățământ din municipiul cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale	Secundar	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată
76	Rețea culturală și identitară transfrontalieră	Secundar	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată
77	Digitalizarea serviciilor publice - dezvoltarea de facilități front-office pentru cetățenii municipiului Botoșani și back-office pentru personalul UAT municipiul Botoșani	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
78	Realizarea unei pasarele Cișmea - Strada Poporului	Terțiar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
79	RES Soluții integrate pentru energie sustenabilă și orașe reziliente <i>RESPONSE - Integrated Solutions for Positive Energy and Resilient Cities</i>	Terțiar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
80	Soluții de încălzire centralizată <i>DISCO - District Heating & Cooling Solutions</i>	Terțiar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
81	Lacuri urbane <i>U_LAKES - UrbanLakes: Cross-Border Synergy for Blue Ecosystem Preservation</i>	Terțiar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
82	Soluții pentru experiențe sustenabile bazate pe natură <i>SENSE - Sensory Exploration for a Nature-based Sustainable Experience</i>	Terțiar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
83	Gestionarea integrată a deșeurilor și ecologizarea fântânilor <i>SMART-WASTE - A Smart Waste and Risk Prevention Model for Soroca-Botoșani</i>	Terțiar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
84	Regenerare urbană prin oaze culturale verzi <i>Green Cultural Oases"/ GreCO</i>	Terțiar	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
85	Reabilitarea Bisericii Armene „Sfânta Treime”	Terțiar	D4 Dezvoltare Economică	P1 Infrastructură
86	Achiziția de clădiri monument și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural	Terțiar	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
87	Execuție utilități pentru sala de atletism Botoșani	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
88	Lucrări de modernizare pentru autorizarea la incendiu - Colegiul Național „A.T. Laurian”	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
89	Lucrări de modernizare pentru autorizarea la incendiu - Grădinița nr. 23, municipiul Botoșani	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
90	Lucrări de modernizare pentru autorizarea la incendiu - Grădinița nr. 5, municipiul Botoșani	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
91	Lucrări de modernizare pentru autorizarea la incendiu - Liceul „Dimitrie Negreanu”, municipiul Botoșani	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
92	Lucrări de modernizare pentru autorizarea la incendiu - Liceul Tehnologic „Elie Radu”, municipiul Botoșani	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
93	Reabilitare și modernizare Grădinița nr. 22	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură

94	Lucrări de modernizare pentru autorizarea la incendiu - Liceul Tehnologic „Petru Rareș”	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
95	Relocare Grădinița nr. 24 „Voinicelul”, municipiul Botoșani	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
96	Reabilitare și modernizare Grădinița „Șotron”	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
97	Construire creșă mică în municipiul Botoșani, strada Pod de Piatră nr. 88A	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
98	Hub educațional pentru copiii din municipiul Botoșani, str. Tudor Vladimirescu nr. 19 - intervenție FEDR ALL-IN-ONE: modernizare și dotare Școala Gimnazială nr. 3 Botoșani, în vederea înființării unui Centru Multifuncțional pentru copii și tineri, cu capacitatea de 75 de persoane	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
99	Amenajarea și dotarea unui spațiu educațional pentru activități în aer liber ale Centrului Multifuncțional, situat pe strada Ion Pillat, cu capacitatea de 75 de persoane	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
100	Răspuns integrat la dezastre și incendii GREEN SHIELD - Greener Communities through Resilient Equipment and Education for Disaster and Fire Response	Terțiar	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată
101	Consolidarea capacității logistice transfrontaliere pentru intervenții în caz de inundații CLEAR - Cross-border Logistical Equipment for Anti-flood Response	Terțiar	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată
102	Conservarea tradițiilor și revitalizare culturală CRAFT - Cross-border Revival and Advancement of Future Traditions	Terțiar	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată
103	Conservarea tradițiilor și revitalizare culturală CRAFT - Cross-border Revival and Advancement of Future Traditions	Terțiar	D6 Cooperare	P3 Abordare integrată

Anexa 4: Ierarhizarea proiectelor Consiliului Județean din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane Botoșani 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Drumul Expres Suceava - Botoșani	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județul Botoșani	Ancoră	D2 Utilități	P1 Infrastructură
3	Implementarea unei stații de tratare mecano-biologică	Ancoră	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
4	Investiții complementare Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor	Ancoră	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
5	Construirea și operaționalizarea parcurilor industriale de la Bucecea și Răchiți	Ancoră	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură
6	Construirea unui spital nou de Pediatrie	Ancoră	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
7	Construirea unui spital nou de Psihiatrie	Ancoră	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
8	Construirea unei noi secții ATI în cadrul Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani	Ancoră	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
9	Drum Expres A7 - Vârfu Câmpului - Dorohoi - Racovăț - Darabani	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
10	Drum Expres Darabani - Rădăuți-Prut	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
11	Drum Expres Botoșani - Ștefănești - Pod Stâncă	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
12	Extinderea căii ferate Hârlău - Botoșani	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
13	Înființarea unei rute noi de cale ferată Botoșani - Dăngeni - Trușești	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
14	Realizare parc fotovoltaic al județului Botoșani, cu puterea maximă de 1 MW	Primar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
15	Execuție centrală fotovoltaică pentru autoconsum la nivelul Nova Apaserv	Primar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
16	Ambulatoriu de specialitate și spitalizare de zi la Spitalul Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani	Primar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
17	Renovarea energetică moderată a clădirii Secției Exterioare Obstetrică-Ginecologie a Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani	Primar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată
18	Renovarea energetică moderată a clădirii Bucătărie-Spălătorie, magazine alimentare, Corp H, Spitalul Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani	Primar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată
19	Modernizare și extindere Secția Oncologie - strada Marchian nr. 11	Primar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată
20	„Casele Goilav” - reabilitare, restaurare și valorificare durabilă în vederea transformării în „Centrul Multifuncțional pentru Cultură și Artă Tradițională Botoșani”	Primar	D3/D4/D5 Tranziție verde / Capital uman / Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
21	„Casa Moscovici” - Patrimoniu sustenabil comunitar	Primar	D3/D4/D5 Tranziție verde / Capital uman / Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată

22	Modernizarea, extinderea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și modernizarea și extinderea infrastructurii turistice și a infrastructurilor conexe ei din cadrul Memorialului Ipotești - Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu” din județul Botoșani	Primar	D3/D4/D5 Tranziție verde / Capital uman / Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
23	Îmbunătățirea capacității instituționale a Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani, în vederea prevenirii infecțiilor nosocomiale	Primar	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată
24	Construire locuințe de serviciu, strada Ștefan cel Mare nr. 39	Primar	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată
25	Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Botoșani și transpunerea în format GIS	Primar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
26	Reabilitarea și modernizarea spațiilor școlare la Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian”	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
27	Reabilitarea, restaurarea și valorificarea durabilă a Muzeului Județean Botoșani	Secundar	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură
28	Reabilitarea, restaurarea și valorificarea durabilă a Casei Pisoski, în vederea transformării în Muzeu de Artă	Secundar	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură
29	Dezvoltarea de servicii digitale noi la nivelul UAT-urilor	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
30	Promovarea turismului digital în zona transfrontalieră România - Republica Moldova, cu impact asupra incluziunii sociale	Terțiar	D4 Dezvoltare economică	P3 Abordare integrată
31	Orizonturi Educațional-Artistice Dincolo de Frontiere - EdAH	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură

Anexa 5: Ierarhizarea proiectelor Primăriei Bucecea din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Varianta de ocolire Botoșani - <i>etapa V</i>	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Modernizarea transportului public la nivelul ZUF Botoșani - Bucecea, prin achiziția de autobuze ecologice	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
3	Amenajare centură ocolitoare în orașul Bucecea	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
4	Construirea unui nod de transport intermodal	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
5	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
6	Realizare piste pentru biciclete	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
7	Înființare sistem de distribuție a gazelor naturale în localitatea Călinești, UAT Bucecea	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
8	Extindere rețea de gaze naturale în satul Bohoghina	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
9	Extindere rețea de apă în orașul Bucecea	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
10	Construire stație de epurare a apelor uzate în Bucecea	Primar	D2 Utilități publice	P1 Infrastructură
11	Construirea și instalarea unui sistem fotovoltaic în orașul Bucecea	Primar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
12	Rețea de stații inteligente și modernizarea transportului public la nivelul ZUF Botoșani - Bucecea	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
13	Reabilitare și modernizare străzi în orașul Bucecea	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
14	Înființare insule ecologice digitalizate în orașul Bucecea	Secundar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
15	Extindere și modernizare iluminat public	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
16	Extindere iluminat Aleea Gării	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
17	Revitalizarea și regenerarea urbană prin amenajarea de grădini publice cu spații verzi, iluminat inteligent și modernizarea infrastructurii pentru activități de recreere	Secundar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
18	Realizare școală clasele I-VIII, cu 8 săli de clasă, oraș Bucecea	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
19	Construire creșă mică, oraș Bucecea	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
20	Reabilitare, Modernizare și Dotare Școală Generală, oraș Bucecea	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
21	Reabilitare și modernizare Corp Clădire Învățământ, oraș Bucecea	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
22	Transformarea digitală a orașului Bucecea	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
23	Amenajare parcuri în orașul Bucecea	Terțiar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură

24	Reabilitare de parcuri și alei de acces	Terțiar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
25	Reparații/modernizare drumuri prin turnare covor asfaltic	Terțiar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
26	Amenajare împrejurimi și căi de acces la grădinițe, oraș Bucecea	Terțiar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
27	Amenajări exterioare zona blocuri locuințe ANL	Terțiar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
28	Reziliență integrată: abordarea în comun a provocărilor și soluțiilor privind situațiile de urgență	Terțiar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
29	Amenajare spații de joacă pentru copii în localitatea Călinești și Bohoghina	Terțiar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată
30	Construire Casa Căsătoriilor și bibliotecă	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
31	Amenajare spațiu de depozitare a materialelor de construcții	Terțiar	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură
32	Curățare și amenajare teren fosta Fabrică de Zahăr	Terțiar	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură

Anexa 6: Ierarhizarea proiectelor Primăriei Bălușeni din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Varianța de ocolire Botoșani - etapa II (SF)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Modernizarea transportului public la nivelul ZUF a municipiului Botoșani - comuna Curtești - comuna Bălușeni prin achiziția de vehicule ecologice pentru transportul public	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
3	Modernizarea transportului public la nivelul ZUF Botoșani-Curtești-Bălușeni - etapa a II-a	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
4	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
5	Înființarea rețelei de gaze naturale în comuna Bălușeni	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
6	Extinderea sistemului de alimentare cu apă și a rețelei de canalizare	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
7	Înființare parc fotovoltaic în comuna Bălușeni	Primar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
8	Dezvoltarea de noi capacități de stocare a energiei electrice produse din surse regenerabile	Primar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
9	Modernizare infrastructură rutieră de bază în comuna Bălușeni	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
10	Modernizare drumuri de interes local în comuna Bălușeni	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
11	Modernizarea sistemului de iluminat	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
12	Creșterea eficienței energetice a unității de învățământ-grădinița Bălușeni	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
13	Efficientizare energetică și schimbare destinație din dispensar în sediu administrativ - Corp A, sat Bălușeni	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
14	Construire centru de colectare a deșeurilor prin aport voluntar în comuna Bălușeni	Secundar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
15	Construire platformă pentru gunoi de grajd în comuna Bălușeni	Secundar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
16	Construire sală de educație fizică școlară în satul Draxini, comuna Bălușeni	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
17	Reabilitare Biserica de lemn din Bălușeni	Secundar	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură
18	Construire și dotare centru medical de permanență, sat Bălușeni	Secundar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
19	Furnizarea de servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice din comuna Bălușeni	Secundar	D5 Capital uman	P3 Abordare integrată
20	Elaborarea Planului Urbanistic General în format digital, comuna Bălușeni	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
21	Digitalizare în folosul cetățenilor din comuna Bălușeni	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
22	Modernizarea acceselor la lăcașele de cult din localitățile Bălușeni și Buzeni	Terțiar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură

Anexa 7: Ierarhizarea proiectelor Primăriei Curtești din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Varianța de ocolire Botoșani - etapa I (execuție)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Varianța de ocolire Botoșani - etapa II (SF)	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
3	Modernizarea transportului public la nivelul Zonei Urbane Funcționale a municipiului Botoșani - comuna Curtești - comuna Bălușeni prin achiziția de vehicule ecologice pentru transportul public	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
4	Modernizarea transportului public la nivelul ZUF Botoșani-Curtești-Bălușeni - etapa a II-a	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
5	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
6	Extinderea rețelei de canalizare Lebăda-Curtești	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
7	Înființarea sistem de canalizare în satele Băiceni și Orășeni-Deal	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
8	Extindere sistem de apă și canalizare (sat Băiceni, Orășeni-Deal)	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
9	Construire bazin apă 10 tone (Orășeni-Deal)	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
10	Înființare parc fotovoltaic în satul Băiceni	Primar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
11	Modernizarea drumurilor comunale și sătești	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
12	Amenajare semnalizare rutieră pe drum comunal DC60A	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
13	Construire dispensar medical uman	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
14	Construire grădiniță în satul Curtești	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
15	Sisteme integrate de colectare și valorificare a gunoierului de grajd	Secundar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
16	Parc de agrement pentru tineri (sat Orășeni-Deal)	Secundar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P1 Infrastructură
17	Construire creșă în satul Orășeni-Deal	Secundar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
18	Proiect digitalizare	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
19	Actualizarea Planului Urbanistic General	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
20	Construirea de stații de autobuz (Agafton, Mănăstirea Doamnei, Băiceni, Orășeni Deal, Orășeni Vale)	Terțiar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
21	Dotare pentru situații de urgență	Terțiar	D3 Tranziție verde	P3 Abordare integrată
22	Achiziție de terenuri pentru dezvoltarea diferitelor proiecte	Terțiar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță

Anexa 8: Ierarhizarea proiectelor Primăriei Roma din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Varianta de ocolire Botoșani - etapa III	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Varianta de ocolire Botoșani - etapa IV	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
3	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
4	Realizarea stațiilor de încărcare pentru vehicule electrice în comuna Roma	Primar	D1/D3 Conectivitate /Tranziție verde	P1 Infrastructură
5	Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale, în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranță și eficiență în operare, precum și a integrității activităților de transport, distribuție și consum final în comuna Roma, cu localitățile aparținătoare (Roma și Cotârgaci)	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
6	Extindere rețea de gaze naturale în comuna Roma	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
7	Rețea de alimentare cu apă potabilă în comuna Roma	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
8	Extindere rețea de apă în satul Cotârgaci, comuna Roma	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
9	Rețea publică de canalizare a apelor uzate menajere și stație de epurare în comuna Roma	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
10	Construirea unei unități de producere a energiei electrice din surse regenerabile pentru consum propriu în comuna Roma	Primar	D2/D3 Utilități/ Tranziție verde	P1 Infrastructură
11	Modernizarea infrastructurii rutiere de bază în comuna Roma	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
12	Modernizare drumuri de interes local în comuna Roma	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
13	Reabilitare și modernizare drumuri din comuna Roma afectate de calamități	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
14	Reabilitarea și modernizarea Drumului Comunal DC 66	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
15	Modernizarea, extinderea și creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public în comuna Roma	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
16	Creșterea eficienței energetice pentru Școala nr. 1 Roma, corp A	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
17	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei pentru sediul Consiliului Local Roma	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
18	Reabilitarea energetică a Căminului Cultural Roma	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
19	Renovarea energetică a Școlii nr. 1 Roma, corp B	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
20	Construire grădiniță nr. 2 în satul Roma și demolarea clădirii existente	Secundar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
21	Construire sală de educație fizică școlară la Școala nr. 1 Roma	Secundar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură
22	Modernizare bază sportivă în comuna Roma	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură

Anexa 9: Ierarhizarea proiectelor Primăriei Vlădeni din perspectiva strategiei Zonei Metropolitane 2026-2035

Nr.	Proiect	Tip proiect	Direcție strategică	Prioritate strategică
1	Drumul Expres Suceava - Botoșani	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
2	Varianta de ocolire Botoșani - etapa V	Ancoră	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
3	Construirea unui nod de transport intermodal	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
4	Realizarea unor inele stradale intermediare VO pentru decongestionare a traficului metropolitan	Primar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
5	Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în comuna Vlădeni	Primar	D1/D3 Conectivitate /Tranziție verde	P1 Infrastructură
6	Înființarea sistemului de distribuție a gazelor naturale în comuna Vlădeni	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
7	Înființarea sistemului de alimentare cu apă în comuna Vlădeni	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
8	Extinderea rețelei de distribuție a apei potabile în satele Vlădeni, Brehuielti, Mândrești, Huțani și Hrișcani, comuna Vlădeni	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
9	Puț de mare adâncime în sat Mândrești, comuna Vlădeni	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
10	Înființare sistem de canalizare și epurare a apelor uzate în comuna Vlădeni	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
11	Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în satele Vlădeni, Brehuielti, Mândrești, Huțani și Hrișcani, comuna Vlădeni	Primar	D2 Utilități	P1 Infrastructură
12	Asfaltare străzi (drumuri satești) în satele Vlădeni, Brehuielti, Mândrești, Huțani și Hrișcani, comuna Vlădeni	Secundar	D1 Conectivitate	P1 Infrastructură
13	Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public stradal în comuna Vlădeni - etapa a II-a	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
14	Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public stradal în comuna Vlădeni - etapa a III-a	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
15	Reabilitare termică și consolidare Școala Gimnazială nr 1 Vlădeni	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
16	Reabilitare termică și consolidare Grădinița „Voiniceii” din sat Vlădeni	Secundar	D3 Tranziție verde	P1 Infrastructură
17	Dezvoltarea sistemului de management local prin implementarea unor infrastructuri inteligente la nivelul comunei Vlădeni	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
18	Reactualizarea Planului Urbanistic General al comunei Vlădeni	Secundar	D7 Guvernanță	P2 Cooperare & guvernanță
19	Amplasare echipamente de joacă pentru copii și trotuare în sat Mândrești, comuna Vlădeni	Terțiar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată
20	Amenajarea spațiu de joacă pentru copii în sat Brehuielti, comuna Vlădeni	Terțiar	D3/D5 Tranziție verde/ Capital uman	P3 Abordare integrată
21	Construire monument comemorativ accident Huțani	Terțiar	D4 Dezvoltare economică	P1 Infrastructură
22	Modernizare cămin cultural, sat Brehuielti, comuna Vlădeni	Terțiar	D5 Capital uman	P1 Infrastructură

Anexa 10

Listă tabele

Tabel 1: Alocările nerambursabile din cadrul financiar multianual 2021-2027 și din Next Generation EU, pe rubrici.....	8
Tabel 2: Evoluția populației la nivelul județului Botoșani pe medii de rezidență.....	33
Tabel 3: Evoluția populației cu domiciliul în arealul metropolitan Botoșani, la data de 1 ianuarie a fiecărui an	34
Tabel 4: Evoluția duratei medii de viață a populației din Botoșani și la nivel național	36
Tabel 5: Migrația cu domiciliu a populației, inclusiv cea internațională	37
Tabel 6: Principalii indicatorii la nivelul județului Botoșani, la data de 01.01.2025.....	38
Tabel 7: Evoluția populației activă civilă pe județul Botoșani (mii persoane)	38
Tabel 8: Evoluția populației ocupată civilă pe județul Botoșani (mii persoane)	38
Tabel 9: Evoluția numărului de salariați în arealul metropolitan.....	39
Tabel 10: Structura șomerilor în funcție de forma de învățământ absolvită, la 31 decembrie 2025	40
Tabel 11: Structura șomerilor în funcție de vârstă, la 31 decembrie 2025.....	41
Tabel 12: Distribuția populației urbane din arealul metropolitan Botoșani în funcție de tipul ariei de rezidență	42
Tabel 13: Evoluția și prognoza PIB/locuitor pentru județul Botoșani în perioada 2013-2026 (euro)	47
Tabel 14: Top 10 cei mai puțini profesioniști activi.....	49
Tabel 15: Evoluția IMM-urilor și a întreprinderilor mari de pe teritoriul județului Botoșani în funcție de numărul de angajați, în perioada 2015-2023.....	50
Tabel 16: Evoluția IMM-urilor și a întreprinderilor mari de pe teritoriul județului Botoșani în funcție de domeniul de activitate și de numărul de angajați, în perioada 2015-2023	51-52
Tabel 17: Influența agenților economici din Zona Metropolitană Botoșani asupra economiei județului - 2023....	54
Tabel 18: Influența agenților economici din arealul metropolitan asupra economiei județului Botoșani - 2023...55	55
Tabel 19: Volumul investițiilor nete realizate de agenții economici la nivelul Zonei Metropolitane - 2023.....56	56
Tabel 20: Volumul investițiilor nete realizate de agenții economici la nivelul arealului metropolitan - 2023.....57	57
Tabel 21: Industria pe arealul Zonei Metropolitane Botoșani.....	61-62
Tabel 22: Agricultură pe arealul Zonei Metropolitane Botoșani.....	65-67
Tabel 23: Turismul în arealul Zonei Metropolitane Botoșani.....	79-80
Tabel 24: Concluzii analizei vieții economice.....	99
Tabel 25: Corelarea obiectivelor specifice cu direcțiile de implementare și sursele de finanțare	128-129
Tabel 26: Matricea de proiecte-ancoră - Zona Metropolitană Botoșani.....	173-174
Tabel 27: Matrice de corelare strategică a Zonei Metropolitane Botoșani cu Politica de Coeziune UE 2021-2027 și Agenda 2030	178-179

Anexa 11

Lista figurilor

Figura 1: Unitățile Administrativ Teritoriale din arealul metropolitan Botoșani, potrivit Legii nr. 246/20.07.2022.....	13
Figura 2: Unitățile Administrativ Teritoriale care fac parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Botoșani.....	14
Figura 3: Reprezentarea indicelui dezvoltării umane locale pe aria deservită de Zona Metropolitană Botoșani....	18
Figura 4: Zona Metropolitană Botoșani	19
Figura 5: Entități de guvernare metropolitană cu și fără personalitate juridică în Uniunea Europeană.....	20
Figura 6: Sistemele Urbane Regiunea Nord-Est.....	24
Figura 7: Harta fizică a județului Botoșani	26
Figura 8: Diagrama temperaturilor și precipitațiile medii în ultimii 30 de ani	27
Figura 9: Harta hidrografică a județului Botoșani.....	28
Figura 10: Tipologia solurilor	30
Figura 11: Harta de hazard seismic calitativ, pentru perioada de revenire: 1000 de ani.....	30
Figura 12: Harta cutremurelor din România și împrejurimi, în perioada 1900-2014	31
Figura 13: Zonarea valorilor de vârf ale accelerației terenului pentru proiectare cu interval mediu de revenire de 225 ani și probabilitate de depășire de 20% în 50 de ani	31
Figura 14: Populația pe medii de rezidență la nivelul arealului metropolitan.....	32
Figura 15: Vârsta medie a populației în județul Botoșani.....	35
Figura 16: Evoluția ratei natalității și a ratei mortalității în județul Botoșani.....	36
Figura 17: Distribuția pe sexe a locuitorilor din județul Botoșani, la 1 ianuarie 2024.....	37
Figura 18: Evoluția lunară a ratei șomajului pentru anii 2024-2025.....	41
Figura 19: Harta marginalizării urbane la nivel de unitate administrativ-teritorială	42
Figura 20: Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale	43
Figura 21: Harta localităților rurale marginalizate din județul Botoșani.....	44
Figura 22: Distribuția pe sexe a acționarilor persoanelor juridice/ titularilor membrilor IF/II/PFA active.....	49
Figura 23: Distribuția pe categorii de vârstă a acționarilor persoanelor juridice/ titularilor membrilor IF/II/PFA active	50